

Gegevensuitwisseling en gegevensbescherming rond de Wmo en AWBZ

Auteur: mr. P.L. Coté MBA
Datum: 23 augustus 2013
Status: eindversie
Versie: 1.0

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	5
1.1	De impact van de hervorming van de langdurige zorg	5
1.2	De opdracht	7
1.3	Aanpak	7
1.4	Leeswijzer	10
1.5	Samenvatting	11
2	Achtergrond	19
2.1	Wijzigingen vanaf 2015: AWBZ-zorg via gemeente of zorgverzekering	20
2.2	Het wetsvoorstel Wmo	21
2.3	Gegevensbescherming in het wetsvoorstel Wmo	23
3	Privacy Impact Assessment.....	27
3.1	Object van de PIA's.....	27
3.2	Toetsmodel PIA-Rijksdienst.....	28
3.2.1	Conclusies naar aanleiding van de PIA's.....	30
3.3	Leidraad voor de afstemming van wetgeving op de Wbp	39
3.3.1	Bijzondere persoonsgegevens.....	39
3.3.2	Afweging, proportionaliteit en subsidiariteit	41
3.3.3	Toets aan artikel 8 EVRM	41
3.3.4	Samenhang tussen PIA en Leidraad	42
3.3.5	Conclusie naar aanleiding van de Leidraad	42
3.4	Juridisch kader	43
3.4.1	Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens (EVRM)	43

3.4.2	Wet bescherming persoonsgegevens	46
3.4.3	Europese Privacyverordening (EPV)	49
3.4.4	Het wetsvoorstel meldplicht datalekken	50
3.4.5	AWBZ	51
3.4.6	Zorgverzekeringswet (Zvw)	53
3.4.7	Jeugdwet	54
3.4.8	Participatiewet	56
3.4.9	Wet gemeentelijke schuldhulpverlening	57
3.4.10	Wet gemeentelijke basisadministratie (Wet GBA)	59
3.4.11	Wet op de Geneeskundige Behandelingsovereenkomst (Wgbo)	62
3.4.12	Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz)	65
3.4.13	Gedragscode zorgverzekeraars	66
3.4.14	Wet Structuur Uitvoering Werk en Inkomen (Wet SUWI)	67
3.4.15	NEN 7510	69
3.4.16	Zekere Zorg 3	70
3.5	Adviezen van het CBP	71
3.5.1	CBP-advies over Wmo in 2005	71
3.5.2	CBP-onderzoek 2011 bij gemeenten naar de uitvoering van de Wmo	71
3.5.3	CBP-advies 2012 over wijziging Wmo	72
3.5.4	CBP advies over wijziging Wet op de jeugdzorg	75
3.5.5	CBP-advies over Meldcode Huiselijk geweld	76
3.5.6	CBP-advies over conceptwetsvoorstel uitvoering AWBZ	77
3.5.7	CBP-advies over de Jeugdwet	78
3.5.8	CBP-advies over de 14 juni-versie van het wetsvoorstel Wmo 2015	79
4	Overkoepelende visie	85

4.1	Algemeen	85
4.2	Samenhang in de hervorming	85
4.3	Uitgangspositie Wmo bij gemeenten	86
4.4	Vorbereidingen op de implementatie	86
4.5	Betrokkenheid van cliënten	87
4.6	Eén PIA zoals het CBP lijkt aan te bevelen?	88
4.7	Decentrale regelgeving	89
4.8	Juridisch kader	90
4.9	CBP-adviezen	90
4.10	Structurele gegevensbescherming en -uitwisseling in de Wmo: uitgangspunten	91
5	Afhechting van deze rapportage	94
	Bijlage 1 Toetsmodel PIA Rijksdienst	95
	Bijlage 2 Verantwoording toepassing Toetsmodel PIA	105
	Bijlage 3 Leidraad afstemming wetgeving op Wbp	107
	Bijlage 4 Uitkomsten PIA's	113
	Bijlage 5 Overzicht verwerkingen, uitwisselingsrelaties, actoren en persoonsgegevens	235
	Bijlage 6 Wmo-verordening	238

1 Inleiding

1.1 De impact van de hervorming van de langdurige zorg

Werkgevers thuiszorg ontslaan medewerkers preventief, met oog op bezuinigingen in 2015

De bezuinigingen gaan pas in 2015 in, maar toch vallen de laatste maanden al duizenden ontslagen in de thuiszorg. Hoewel het budget volgend jaar grotendeels intact blijft, zeggen veel werkgevers geen kant op te kunnen, omdat zij van hun klanten, de gemeenten, geen zekerheid krijgen.

Onzekerheid

De thuiszorg wordt door gemeenten al jaren aanbesteed, maar door de bezuinigingen die in het verschiet liggen, sluipt er extra onzekerheid in het aanbestedingsproces. Gemeenten verliezen in 2015 40% van hun budget voor huishoudelijke hulp, een korting van zo'n €1 mrd. Maar ook voor 2014 is nog niet duidelijk hoeveel budget ze precies krijgen. Een deel van de gemeenten wil daarom de contracten die volgend jaar vernieuwd moeten worden, alvast aanpassen. Kan er bijvoorbeeld meer gebruik worden gemaakt van mantelzorgers? En kunnen de tarieven nog scherper?¹

Haagse onduidelijkheid verlamt gemeenten

Gemeenten staan in de wachtstand wat betreft de voorbereidingen op de decentralisatie langdurige zorg (Awbz). Het wachten is op 'Den Haag'. Taken, impact en financiële gevolgen voor gemeenten zijn nog volstrekt ongewis. En da's lastig afspraken maken met buurgemeenten.

Geen bindende afspraken

Zo is het nog steeds niet duidelijk welk deel van de persoonlijke verzorging per 2015 naar gemeenten overgaat en of beschermd wonen helemaal of slechts deels het pakkie-an van gemeenten wordt. Er is echter nog meer ruis op de lijn waardoor gemeenten naar eigen zeggen geen financieel en juridisch bindende afspraken met elkaar kunnen maken. De budgetten voor 2015 worden pas in de septembercirculaire bekendgemaakt. Ook is nog onduidelijk hoe het overgangsrecht voor bestaande Awbz- en Wmo-cliënten eruit komt te zien en welke financiële gevolgen dit voor gemeenten heeft. Last but not least is er nog geen wetstekst bekend. De verwachting is dat deze op zijn vroegst in oktober aan de Tweede Kamer wordt aangeboden.²

Deze twee recente artikelen geven een beeld van de impact van de hervorming van de langdurige zorg op de samenleving. De personeelseffecten in de thuiszorg en de vraag om duidelijkheid van gemeenten

¹ Financieel Dagblad, 9 augustus 2013

² Binnenlands bestuur, 29 juli 2013

zijn slechts twee facetten van de hervorming van de langdurige zorg die voor beroering zorgen onder instanties en werknemers. Ook voor burgers zijn de effecten van de nieuwe Wmo aanzienlijk.

Ontvangers van maatschappelijke ondersteuning vragen zich af wat er voor hen gaat veranderen. Op mantelzorgers zal mogelijk een groter beroep gedaan worden, terwijl volgens een SCP-onderzoek uit 2010 450.000 mantelzorgers overbelast zijn³.

De bescherming van persoonsgegevens lijkt ogenschijnlijk een zaak van ondergeschikt belang, in vergelijking met onderwerpen als stelselwijziging, decentralisatie, afspraken uit het regeerakkoord en beheersing van de financiering van de AWBZ. Niettemin verdient de gegevensbescherming ook aandacht, omdat de verwerking van persoonsgegevens zich bevindt in het hart van de Wmo. Een van de centrale vragen in deze rapportage luidt of de ruime verwerking van persoonsgegevens noodzakelijk is of dat het doel misschien op een andere wijze die minder inbreuk op de persoonlijke levenssfeer maakt, gerealiseerd kan worden.

Alleen al het feit dat de gemeente gegevens uit diverse bronnen zonder toestemming van de betrokkene zal gebruiken voor de uitvoering van de Wmo, levert risico's voor de gegevensbescherming op. De "ontschotting" tussen de diverse subonderdelen van het sociale domein is bedoeld om gemeenten in staat te stellen om met behulp van breed geschakeerde informatie een maatwerkvoorziening te treffen die goed is afgestemd op de persoonlijke situatie van de betrokkene. Wanneer informatie van indicatieorganen, zorgaanbieders en zorgverzekeraars met informatie uit de gemeentelijke schuldhulpverlening, de jeugdzorg, de steunpunten huiselijk geweld, en 'werk en inkomen' wordt gecombineerd, ontstaat een completer beeld en kan de gemeente 'maatwerk' leveren bij de uitvoering van de Wmo.

De verwerking van persoonsgegevens zonder toestemming van de betrokkene is evenzeer een bewuste keuze, vanuit de ratio dat dit een voordeel oplevert voor de betrokkene en de administratieve last voor de uitvoering beperkt.

³ Brief van de staatssecretaris van VWS aan de Tweede Kamer, 20 juli 2013, Versterken, verlichten en verbinden, p. 3

Vanuit het oogpunt van gegevensbescherming bezien, is het echter onrechtmatig om andere of meer gegevens te verwerken dan voor het doel van de verwerking noodzakelijk is. Als voor de Wmo-uitvoering persoonsgegevens worden gebruikt die voor een ander doel verzameld zijn, dreigt het risico van onrechtmatigheid, omdat de verenigbaarheidstoets niet veel ruimte laat. Ook bestaat het gevaar dat teveel gegevens worden verwerkt, hetgeen ook onrechtmatigheid oplevert.

De centrale overheid, als wetgever, en de lokale overheid, als Wmo-uitvoerder, worden geconfronteerd met conflicterende claims. Enerzijds wordt er verwacht dat de gemeente een passende maatschappelijke ondersteuning levert, zonder administratieve rompslomp voor de betrokkene. Anderzijds wordt verwacht dat de overheid inbreuken op de persoonlijke levenssfeer zoveel mogelijk beperkt. Gegevensbeschermingsregels staan niet toe dat verwerkingen van persoonsgegevens vrijelijk gekoppeld worden. Deze regels zijn strenger naarmate de te verwerken persoonsgegevens gevoeliger zijn, zoals het geval is bij de Wmo.

De 'privacyclaim' en de 'effectiviteitsclaim' zijn beide gerechtvaardigd, maar staan op gespannen voet met elkaar. Maatwerk en gemak vereisen een ruime gegevensverwerking. Het minimaliseren van inbreuk op de persoonlijke levenssfeer vereist juist terughoudendheid bij de gegevensverwerking. Deze tegenstelling is een centraal thema bij de gegevensuitwisseling en de gegevensbescherming in het kader van het wetsvoorstel Wmo 2015 en in deze rapportage.

1.2 De opdracht

Duthler Associates is gevraagd om te adviseren over de aspecten gegevensbescherming en gegevensuitwisseling van het wetsvoorstel Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). De gegevensuitwisseling die nodig is voor de nieuwe Wmo moet voldoen aan de van toepassing zijnde juridische eisen. In het kader van de opdracht is ook gevraagd om ten behoeve van de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel een overkoepelende visie op de gegevensbescherming te ontwikkelen.

1.3 Aanpak

Om te komen tot het gevraagde advies is de volgende aanpak gevolgd. Aan de hand van de artikelen uit het wetsvoorstel en de memorie van toelichting is een inventarisatie gemaakt van de verwerkingen van persoonsgegevens bij de verschillende actoren en van de uitwisselingsrelaties tussen die actoren.

De Wmo heeft tot dusver sinds de inwerkingtreding in 2007 niet tot fundamentele juridische bezwaren geleid. De verwerkingen, uitwisselingsrelaties, persoonsgegevens en doeleinden die voor de uitvoering van de Wmo 2007 gebruikt worden, zijn in het kader van deze opdracht niet verder onderzocht. Niettemin kan er niet van worden uitgegaan dat de Wmo 2015 zonder nadere afweging kan voortborduren op de huidige praktijksituatie van de Wmo.

Het valt op dat in de memorie van toelichting op het wetsvoorstel Wmo 2015 geen inzicht wordt verschaft in de huidige situatie met betrekking tot de gegevensuitwisseling en gegevensbescherming in de huidige Wmo-praktijk van de gemeenten. Wordt dit wel gedaan dan is het eenvoudiger de vrees van het CBP te pareren dat er sprake kan zijn van bovenmatig delen van gegevens, gebruik voor een niet verenigbaar doel en ontoereikende beveiliging van gegevens. De risico's met betrekking tot deze onderwerpen nemen uiteraard per definitie toe nu de rol van de gemeenten bij de langdurige zorg veel zwaarder wordt. De te maken afwegingen voor het beheersen van deze nieuwe risico's vragen om inzicht in de uitgangspositie.

Gezien het voorgaande zijn voor deze rapportage alleen gevoelige en nieuwe verwerkingen en uitwisselingsrelaties in de Wmo 2015 onderzocht op basis van de criteria:

- Gaat het om nieuwe verwerkingen, uitwisselingsrelaties, actoren of persoonsgegevens ten opzichte van de Wmo 2007?
- Worden er bijzondere persoonsgegevens verwerkt?

Op grond van deze criteria zijn de volgende uitwisselingsrelaties en verwerkingen voor onderzoek geselecteerd:

- Van gemeente naar zorgaanbieder (vanwege medische gegevens);
- Van gemeente naar zorgverzekeraar (vanwege nieuwe actor zorgverzekeraar en medische gegevens);
- Van zorgverzekeraar naar gemeente (idem);
- Gemeentelijke gegevensverwerking in het gehele sociale domein (artikel 4.1.1 Wmo 2015);
- De verwerking van persoonsgegevens in het kader van 'huiselijk geweld' (art. 4.3.1 t/m 4.3.5 Wmo 2015)

De verwerkingen door de gemeente van de persoonsgegevens uit de verschillende subsectoren van het sociale domein (Participatiewet, Wet op de gemeentelijke schuldhulpverlening, Jeugdwet) ten behoeve van de uitvoering van de Wmo zijn geselecteerd voor nader onderzoek, omdat hierbij bijzondere (medische) gegevens verwerkt worden. Bovendien worden hier gegevens waar de gemeente uit anderen hoofde over beschikt, gebruikt voor een nieuw doel: de uitvoering van de Wmo.

PIA

De geselecteerde items zijn elk onderworpen aan een privacy impact assessment (PIA) volgens het Toetsmodel PIA Rijksdienst. Het Toetsmodel hanteert de Wbp als normenkader. De keuze voor een PIA in het kader van deze opdracht komt overeen met het CBP advies⁴ over een eerdere versie van het wetsvoorstel Wmo 2015 om een PIA toe te passen als beoordelingsinstrument. In de brief aan de Tweede Kamer over de hervorming van de langdurige zorg heeft de staatssecretaris toegezegd dat een privacytoets zal worden uitgevoerd op zowel de kern-AWBZ als op de Wmo 2015.

Leidraad

Met de uitkomsten van de PIA's in gedachten zijn de Leidraad voor de afstemming van de wetgeving op de Wbp en het overig juridische kader geanalyseerd. In het bijzonder de aanwijzingen voor de wetgevingsjurist uit de Leidraad zijn toegepast op de uitkomsten van de PIA's. De Leidraad is ook gebruikt om de toets aan art. 8 EVRM zoals opgenomen in de memorie van toelichting op het wetsvoorstel te beoordelen.

Juridisch kader

Vervolgens is het overig juridisch kader uitgewerkt. Dit kader bestaat uit overige regels die, naast de Wbp, betrekking hebben op gegevensbescherming en uit sectorale regelgeving op het gebied van 'zorg en ondersteuning'.

De vraag die daarbij beantwoord is, luidt: welke invloed heeft de betreffende regelgeving op de Wmo 2015? Het kan zijn dat een sectorwet regels omtrent de gegevensbescherming bevat. Zo is bijvoorbeeld onderzocht in hoeverre de geheimhoudingsplicht uit de Wet op de Geneeskundige

⁴ Brief van CBP aan de staatssecretaris van VWS, 30 juli 2013, Advies concept wetsvoorstel Wmo 2015, p.3

Behandelingsovereenkomst verhindert dat medische persoonsgegevens worden verwerkt bij de uitvoering van de Wmo 2015.

Het overig juridisch kader bevat tevens een rijk scala aan voorbeelden van wetten en nadere regelingen op het gebied van de gegevensbescherming die waaruit geput kan worden voor de versterking van de gegevensbeschermingsparagraaf van het wetsvoorstel Wmo 2015.

CBP-adviezen

Verder is onderzocht wat het CBP eerder heeft geadviseerd over wetten die verband houden met het wetsvoorstel Wmo 2015. De Wbp bevat in veel gevallen open normen die nader ingevuld moeten worden al naar gelang van de concrete situatie. Een dergelijke 'principle-based' benadering vergt een breed overzicht over de gegevensbeschermingsregelgeving en van de toepassing daarvan in een concrete sector. De eerdere CBP-adviezen zijn bestudeerd om na te gaan hoe het CBP de open normen van de Wbp nader invult voor de sector 'zorg en ondersteuning'. In deze fase zijn onder meer de adviezen over de Jeugdwet, de Meldcode huiselijk geweld en de AWBZ onderzocht. De eerdere adviezen van het CBP over de Wmo zijn bij uitstek relevant vanwege het directe verband met het wetsvoorstel Wmo 2015.

Overkoepelende visie

Dat geheel leidt tot observaties en aanbevelingen en een overkoepelende visie op de gegevensbescherming voor de Wmo 2015, die mede bruikbaar is voor het daarmee samenhangende wetsvoorstel LIZ (ook wel kern-AWBZ).

Voor het opnemen van een overkoepelende visie op de bescherming van gegevens die moeten worden uitgewisseld in de nieuwe opzet van de Wmo, gaat het om het verenigen van verschillende invalshoeken die bepalend zijn voor een adequate gegevensbescherming van de persoonsgegevens die worden verwerkt door gemeenten voor het uitvoeren van de Wmo en die in het kader van de uitvoering van de Wmo worden uitgewisseld met een groot aantal partijen.

1.4 Leeswijzer

Bij het uitvoeren van de opdracht is in paragraaf 1.3 beschreven aanpak gevolgd. In hoofdstuk 2 is de achtergrond van de opdracht beschreven.

Het wetsontwerp Wmo 2015 is voor deze opdracht onderworpen aan een privacytoets volgens het Toetsmodel Privacy Impact Assessment Rijksdienst.

De conclusies naar aanleiding van de bevindingen uit de PIA's zijn opgenomen in paragraaf 3.2.1. De volledige PIA's zijn opgenomen als bijlage 4.

De uitkomsten van de PIA's zijn gebruikt om uit de Leidraad voor de afstemming van wetgeving op de Wbp de onderwerpen uit te kiezen die bij uitstek relevant zijn voor het wetsvoorstel Wmo 2015, zoals de toets aan artikel 8 EVRM. Deze onderwerpen worden behandeld in paragraaf 3.3.

In paragraaf 3.4 wordt het overig juridisch kader behandeld. In deze paragrafen wordt de regelgeving op het gebied van de gegevensbescherming en de sectorale regels op het gebied van zorg en ondersteuning gecontroleerd op relevantie voor het wetsvoorstel Wmo 2015.

Eerdere adviezen van het CBP worden geanalyseerd in paragraaf 3.5. De conclusies over de afzonderlijke adviezen zijn samengevat in paragraaf 3.5.9.

De overkoepelende visie die is opgenomen in Hoofdstuk 4 is het resultaat van de analyse van de wetteksten en de memorie van toelichting, de uitkomsten en conclusies van de PIA's, de confrontatie met de Wbp en het overig juridisch kader, de verschillende adviezen van het CBP en onze eigen expertise op het terrein van gegevensbescherming, gegevensuitwisseling en standaardisering. De overkoepelende visie is vooral gericht op de uitgangspunten voor het verbeteren en uitdiepen van de memorie van toelichting. Wij sluiten de overkoepelende visie af met een doorkijk naar het realiseren van een Wmo-ecosysteem.

Tenslotte hebben wij in hoofdstuk 5 onder de titel "Afhechting van deze rapportage" op verzoek van de opdrachtgever een schets gegeven van adviezen die in de rapportageperiode juli/augustus 2013 al in de concept WMO 2015 hun weg hebben gevonden. In dit hoofdstuk is ook een indicatie gegeven met betrekking tot enkele aspecten van het vervolgtraject van de WMO 2015.

De lezer die op zoek is naar de korte samenvatting van de overkoepelende visie treft deze aan in paragraaf 1.5.

1.5 Samenvatting

In deze samenvatting worden de elementen van onze overkoepelende visie met betrekking tot de Wmo 2015 c.a. kort aangeduid.

Algemeen

De gegevensuitwisseling voor de Wmo 2015 geeft een nieuwe dimensie aan de vraagstukken die langs de lijnen van in het bijzonder de Wbp moeten worden opgelost. De uitdaging om bij de maatschappelijke ondersteuning de weg in te slaan van een integrale aanpak vraagt om meer dan alleen regelgeving. Duidelijk is dat goede regelgeving die in overeenstemming is met de regelgeving van de Wbp en andere wettelijke kaders, het startpunt en het kader vormt. De extra dimensie van de integrale aanpak vergt echter ook raamwerken en 'policies' om de hiervoor aangegeven interacties te begeleiden, transparant en hanteerbaar te maken en om de brug te slaan naar uitvoerbaarheid met voldoende aandacht voor governance, regelkringen, standaardisering, risicoanalyse, controle en toezicht. Onze visie is dat het voorgaande een plaats en uitwerking moet krijgen in de memorie van toelichting.

Samenhang in de hervorming

Voor het overzicht van de wetgevende acties om de beoogde hervorming van de langdurige zorg te realiseren menen wij dat in het wetsvoorstel dat "leading" is (de Wmo 2015) moet worden uiteengezet welke afzonderlijke wetsvoorstellen naast de Wmo 2015 zijn voorzien en welke andere mogelijke wetsvoorstellen kunnen worden verwacht om overige wettelijke aanpassingen en invoeringskwesties te regelen. Ook het vraagstuk van de beoogde delegatie via een AMvB kan daarbij worden behandeld en worden verantwoord. In onze visie moet in de memorie van toelichting nu al een zo duidelijk mogelijk zicht worden gegeven op de voorziene wetgevende en andere regelgevende processen. Onder meer wat betreft gegevensuitwisseling en gegevensbescherming is dit één van de voorwaarden om adequaat te kunnen adviseren over de verschillende wetgevingsproducten.

Uitgangspositie Wmo bij gemeenten

Gezien de veel zwaardere rol van de gemeente bij de uitvoering van de langdurige zorg zoals voorzien in de Wmo 2015 is het wenselijk dat de ervaringen en de beheersing van de risico's bij de huidige gegevensuitwisseling en gegevensbescherming op grond van de Wmo voldoende in kaart zijn of worden gebracht. In de memorie van toelichting kunnen naar onze mening daaraan passages worden gewijd die mede kunnen dienen om tegemoet te komen aan de onzekerheid bij advies- en toezichtorganen zoals het CBP. Vanuit de te schetsen uitgangspositie kunnen de risico's in de nieuwe situatie worden gewogen en kan worden beslist over de vormgeving van eventuele extra waarborgen. Onze visie met betrekking tot de uitgangspositie Wmo bij gemeenten is dat er niet te licht moet worden gedacht over een verondersteld ontbreken van risico's op het punt van privacybescherming bij de huidige uitvoering van

de Wmo. In ieder geval is extra aandacht in de memorie van toelichting hier op zijn plaats, omdat de brede opzet van het Wmo dossier tot nieuwe risico's zal leiden en dus tot nieuwe afwegingen inzake beheersmaatregelen of andersoortige waarborgen.

Vorbereidingen op de implementatie

De memorie van toelichting gaat zeer summier in op de transitie naar de Wmo 2015. De voorbereidingen op de implementatie zijn echter al geruime tijd aan de gang en zullen blijven voortduren. Het komt ons voor dat aan deze voorbereidingen meer aandacht kan worden geschonken in de memorie van toelichting. Dat komt de komende gedachteswisselingen over de Wmo 2015 zeer ten goede. In onze visie is het dus verstandig meer samenvattend inzicht te geven in de voorbereidingen op de implementatie dan nu in de memorie van toelichting wordt gegeven.

Betrokkenheid van cliënten

Het wetsvoorstel Wmo 2015 beschouwt ondubbelzinnige toestemming door de betrokkene niet als een bruikbare gerechtvaardigde grondslag voor de verwerkingen en voorziet daarom in wettelijke gronden voor de verschillende verwerkingen (goede vervulling van een publiekrechtelijke taak). Het verwerken van persoonsgegevens zonder toestemming van de betrokkene is op het eerste gezicht begrijpelijk uit pragmatische overwegingen. Uit het oogpunt van datakwaliteit en transparantie is het echter toch aan te bevelen om de toestemming van de cliënt te vragen voor de verwerking van diens persoonsgegevens daar waar dat mogelijk is. Bij het vragen om toestemming toetst de verantwoordelijke immers de geregistreerde gegevens in feite op juistheid en actualiteit bij de betrokkene.

Zo verkrijgt de verantwoordelijke meer zekerheid over de betrouwbaarheid van de registratie en beperkt hij zijn aansprakelijkheidsrisico. De nationale en internationale ontwikkelingen op het terrein van privacybescherming zijn een extra argument om de cliënt te betrekken bij de verwerking en bescherming van bijzondere persoonsgegevens. Ook nu al geeft de Wbp betrokkenen belangrijke rechten ten aanzien van hun persoonsgegevens. Zoals het recht op informatie over de verwerkte gegevens en op correctie van onjuiste gegevens. Betrokkenen kunnen in vele gevallen verantwoordelijken verzoeken om hun persoonsgegevens niet meer te verwerken.

De verwerking van persoonsgegevens zonder toestemming van de betrokkene zoals voorzien in de Wmo 2015 wijkt af van de bredere maatschappelijk trend van individualisering en zelfbeschikking.

Tegelijkertijd beoogt het wetsvoorstel om mensen zoveel en zolang mogelijk de regie op het eigen leven te laten behouden. De spanning tussen beide uitgangspunten vraagt om meer aandacht en uitleg in de memorie van toelichting. Wellicht is het inderdaad noodzakelijk om persoonsgegevens op deze manier te verwerken. Maar dan moet transparant beargumenteerd worden waaruit die noodzaak bestaat. Dan moeten alternatieven betrokken worden in de beoordeling en moeten waarborgen worden ingebouwd tegen misbruik.

Tenslotte moet er, alles overziende, een afweging gemaakt worden tussen het belang van een goede uitvoering van de Wmo 2015 enerzijds en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer anderzijds. Onze visie is die van de Leidraad voor het afstemmen van wetgeving op de Wbp: "wanneer blijkt dat de gewenste voorziening noodzaakt tot het opstellen van nieuwe wetgeving (...) voorzie dan eerst in een grondige motivering van het zwaarwegend algemeen belang en expliciteer welke passende waarborgen voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer worden geboden"⁵. Het argument van de beperking van de administratieve lasten voor de burger lijkt op voorhand onvoldoende rechtvaardiging voor de ingreep in de persoonlijke levenssfeer die het gevolg is van de uitwisseling van persoonsgegevens tussen 'Wmo-actoren' zonder de toestemming van de betrokkene. Er zijn vormen van betrokkenheid van cliënten te overwegen waarbij "lichte vormen" van toestemming kunnen worden gerealiseerd.

Eén PIA zoals het CBP lijkt aan te bevelen?

In het CBP advies van 29 juli 2013 wordt aanbevolen een privacy impact assessment uit te voeren waarmee in kaart wordt gebracht welke gegevens, voor welk doel, zullen worden verwerkt en welke waarborgen moeten worden getroffen om deze verwerkingen) in overeenstemming te brengen met de eisen van de Wbp. Dit advies kan verkeerd worden verstaan als men daaruit de conclusie trekt dat met één PIA kan worden volstaan in het onderhavige kader. Een PIA heeft tot doel expliciete afwegingen te maken met betrekking tot de privacybescherming met het oog op een dynamisch proces van richtinggeving en tijdige corrigerende acties op het punt van privacybescherming. In die zin kunnen paragraaf 7.3 van de memorie van toelichting en het advies van het CBP als abstracte vormen van een PIA worden gezien. De breedheid van de gegevensuitwisseling die wordt geregeld in de Wmo 2015 en

⁵ Leidraad p.13

de daarmee samenhangende voorstellen en terreinen, vergt naar onze mening een systematische beoordeling van alle afzonderlijke gegevensuitwisselingen die in dit kader aan de orde zijn.

Deze afzonderlijke PIA's met behulp van het Toetsmodel PIA Rijksdienst moeten de basis vormen voor de verschillende soorten regelgeving en andersoortige kaders en de toelichtingen die daarbij behoren. Zij geven ook de mogelijkheid hieruit een samenvatting te destilleren die het vertrouwen kan geven dat de nieuwe regelgeving toetsing aan de Wbp kan doorstaan. Onze visie is dat over de afzonderlijke beoogde gegevensuitwisselingen zo spoedig mogelijk moet worden gerapporteerd op basis van het Toetsmodel PIA Rijksdienst. De volgende stap is het formuleren van een samenvattende PIA waaruit blijkt dat de nieuwe regeling van de maatschappelijke ondersteuning een compliancetoets kan doorstaan.

Decentrale regelgeving

De opdracht die voor de gemeenten voortvloeit uit de Wmo 2015, vraagt ook om meer decentrale regelgeving. De huidige Wmo kent op grond van de artikelen 3 e.v. al een opdracht voor gemeenten die moet worden neergelegd in verordeningen (zie het voorbeeld van de VNG in bijlage 6). De Wmo 2015 zal moeten leiden tot aanpassingen van de huidige decentrale regelgeving. Daarbij moet worden opgemerkt dat de huidige verordeningen weinig expliciete aandacht schenken aan gegevensuitwisseling en gegevensbescherming. De ervaring leert bovendien dat bij gemeenten ook overigens compliancetekorten kunnen worden geconstateerd als het gaat om de naleving van de Wbp.

Het verdient aanbeveling ervoor te zorgen dat in de nieuwe Wmo verordeningen voldoende expliciete aandacht wordt gegeven aan gegevensuitwisseling en gegevensbescherming. Ook de feitelijke naleving van de Wbp verdient aandacht. Een plan van aanpak in de memorie van toelichting met betrekking tot de decentrale wetgeving is daarom op zijn plaats. Het voorgaande is daarom ook van belang omdat de Wmo verordeningen basismateriaal zijn voor de PIA's waar gemeenten bij betrokken zijn. Zonder bedoelde aanpak in de memorie van toelichting kan niet met voldoende gezag worden beschreven dat kan worden voldaan aan compliance met betrekking tot de Wbp.

Onze visie met betrekking tot de decentrale regelgeving brengt mee dat in het kader van de (memorie van toelichting van de) Wmo 2015 tijdig regie moet worden gevoerd zodat zowel voor de verordeningen

als de PIA's (tijdig) beschrijvingen voorhanden komen die voldoende vertrouwen geven in het kunnen doorstaan van een Wbp compliance toets.

CBP-adviezen

Het CBP heeft de afgelopen jaren kunnen constateren dat het bij de Wmo veel moeite kost een redelijk niveau van compliance aan de Wbp te bereiken en te handhaven. Ook met de nieuwe Europese regelgeving in het vooruitzicht is het begrijpelijk dat het CBP kritisch reageert op het concept van de Wmo 2015. Er is immers veel onduidelijk en nog in bewerking. Bovendien is de memorie van toelichting sober in zijn aandacht voor de bekende thema's van de Wbp terwijl het Wmo dossier nieuwe stijl daar wel om vraagt.

Onze visie houdt in dat wat betreft gegevensuitwisseling en gegevensbescherming voor een voorspoedig wetgevend traject op allerlei fronten extra inspanning moet worden geleverd. Daarbij kan het clausuleren en faseren van het ambitieniveau helpen. De extra inspanning moet in onze visie op twee manieren tot uiting worden gebracht: enerzijds door het zo veel mogelijk terugbrengen van onzekerheden en onduidelijkheden waar dit mogelijk is, anderzijds door het opsommen van inspanningsverplichtingen die in de komende tijd leiden tot resultaten en waarborgen.

Structurele gegevensbescherming en -uitwisseling in de Wmo en LIZ: richtinggevende uitgangspunten

Voor de uitwerking van onze visie op de beoogde integrale aanpak van de Wmo 2015 (zie 4.1) kunnen een aantal richtinggevende uitgangspunten voor de uitvoering worden opgesteld.

Het doel moet zijn het tot stand brengen van een tot evenwicht gekomen samenwerkingsverband voor de uitvoering van de Wmo met een zekere tolerantie en een grote mate van zelfregulatie. Wij noemen dit het realiseren van een Wmo-ecosysteem. Hoe moet dat in onze visie worden gemanaged?

Van een individu bestaan in administraties van instellingen vele verschillende persona's (karakterisering van een bepaald type gebruiker). De verschillen vloeien voort uit het hanteren van verschillende definities van begrippen, gehanteerde contexten en/of de informatie over de persona's is gewoonweg fout.

Kwaliteit van informatie maakt een effectieve en efficiënte uitwisseling van informatie tussen verschillende instellingen en actoren in een keten of netwerk. Adequate en onderling samenhangende definities van begrippen (de semantiek) vormen de basis voor het organiseren van kwaliteit van

informatie. De relevante wet- en regelgeving vormt de basis (de legitimatie) voor de definitie van begrippen. De definities van begrippen en ook de definities van processen moeten worden vastgelegd in gezaghebbende taxonomieën. De complexiteit van de onderlinge samenhang tussen de vele relevante wetten en regels kan hierbij worden gemanaged met een policy framework. Een Trusted Third Party (TTP) of ook wel een semantisch Trust Center (sTC) is geschikt voor het beheer van de taxonomieën (notarisfunctie) en kan de uitvoering faciliteren (makelaarsfunctie).

Uitgaande van het Wmo-ecosysteem waarbij gegevens- en proces taxonomieën richtinggevend zijn voor de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de actoren wordt de verantwoordelijkheid van de kwaliteit van informatie bij het individu gelegd. Om deze verantwoordelijkheid te dragen faciliteert het sTC het individu met de informatie over zijn of haar verschillende persona's uit de administraties van de instellingen.

Verschillende persona's van een individu kunnen beoogd en wenselijk zijn. Het individu heeft echter wel het recht op inzage, correctie, doorhaling en zelfs het recht om vergeten te worden. Het individu moet dan ook worden "empowered" de rechten uit te oefenen door verzoeken voor te leggen aan instellingen de persona's aan te passen.

Het verschuiven van de taak naar het individu om de kwaliteit van zijn of haar informatie te borgen geeft invulling aan het toestemmingsvereiste uit het wettelijk kader. Tegelijkertijd wordt de verantwoordelijkheid en hiermee de aansprakelijkheid van de instelling voor het borgen van de kwaliteit van de informatie over het individu verlaagd tot te managen properties.

Door het toepassen van het Wmo-ecosysteem waarbij de toestemming van het individu voor het verwerken van zijn of haar informatie expliciet is ingekaderd in het raamwerk van de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de actoren kunnen ook aan de andere eisen uit de (aankomende) wetgeving – door de instellingen zelf – invulling worden gegeven. Wij benoemen hier zonder volledig te willen zijn expliciet het ontwikkelen en uitvoeren van en daarover verantwoording afleggen over beleid op het vlak van gegevensbescherming en veiligheid, aanstellen van een functionaris voor de gegevensbescherming, in stand houden van overzicht en inzicht in de gegevensverwerkingen, voldoen aan de actieve en passieve informatieplicht, uitvoeren van PIA's, toepassen van privacy by design en privacy by default, faciliteren van dataportabiliteit en melden van datalekken.

Het wettelijk kader vraagt om nauwe samenwerking tussen actoren in de keten en/of het netwerk. Dataportabiliteit kan niet door slechts een aantal instellingen worden afgesproken. Er is een onafhankelijke en onpartijdige derde nodig die non-competitieve randvoorwaarden faciliteert voor het ecosysteem.

Het toepassen van wet- en regelgeving op het vlak van gegevensbescherming kan leiden tot majeure efficiency en kostenverbeteringen in het ecosysteem. Drijver hierbij is datakwaliteit. Het toepassen van de wet zonder een ecosysteem leidt tot majeure kostenstijgingen en slecht af te dekken risico's voor bijvoorbeeld (niet) melden van datalekken.

Het ecosysteem biedt de verschillende instellingen in de keten of het netwerk voldoende beleidsruimte om bedrijfsprocessen voor gegevensverwerking naar eigen inzicht in te vullen.

In de (her)verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden tussen instellingen onderling neemt het sTC onnodige complexiteit weg en maakt bruikbare modellen van decharge mogelijk.

Hiermee kan worden voldaan aan de uitgangspunten van goed bestuur:

2 Achtergrond

In het Regeerakkoord van oktober 2012 kondigde het kabinet hervormingen in de langdurige zorg aan.⁶ In april 2013 werden in een brief⁷ aan de Tweede Kamer deze hervormingen gespecificeerd: De extramurale zorg, nu onderdeel van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ), wordt vanaf 1 januari 2015 ondergebracht in de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Zorgverzekeringswet (Zvw) en de Jeugdwet.

Voor gemeenten betekent dit, dat zij met betrekking tot de Wmo voor inwoners van achttien jaar en ouder de zorg gaan organiseren die nu valt onder de AWBZ-functies Begeleiding, Persoonlijke Verzorging en Kortdurend Verblijf. Daarnaast worden gemeenten in verband met de Jeugdwet verantwoordelijk voor een groot deel van de zorg voor kinderen.

Het wetsvoorstel voor de Wmo maakt deel uit van een bredere hervorming van de langdurige zorg en ondersteuning. In de brief aan de Tweede Kamer van 25 april 2013 zijn de uitgangspunten van de hervorming van de langdurige zorg beschreven:

1. Uitgegaan wordt van wat mensen (nog) wel kunnen in plaats van wat zij niet kunnen. Kwaliteit van leven (welbevinden) staat voorop.
2. Als ondersteuning nodig is, wordt allereerst gekeken naar het eigen, sociale netwerk en de financiële mogelijkheden van betrokkenen en wordt de hulp dichtbij georganiseerd.
3. Voor wie – ook met steun van de omgeving – niet (meer) zelfredzaam kan zijn, is er altijd (op participatie gerichte) ondersteuning en/of passende zorg.
4. De meest kwetsbare mensen krijgen recht op passende zorg in een beschermende, intramurale omgeving in een nieuwe kern-AWBZ.

Onderdelen van de AWBZ die overwegend gericht zijn op ondersteuning en participatie worden onder de verantwoordelijkheid van gemeenten gebracht.

⁶ Hetzelfde Regeerakkoord bevatte ook een passage over de toepassing van PIA's: "Bij de bouw van systemen en het aanleggen van databestanden is bescherming van persoonsgegevens uitgangspunt. Daar hoort een zogenaamd privacy impact assessment (PIA) standaard bij."

⁷ Brief aan de Tweede Kamer, 25 april 2013, Hervorming langdurige zorg: naar een waardevolle toekomst

(...)

De brede verantwoordelijkheid van gemeenten binnen het sociale domein – want ook de Participatiewet wordt gedecentraliseerd – biedt ruimte voor dwarsverbanden op lokaal niveau. Met de gemeentelijke verantwoordelijkheid in het kader van de nieuwe Jeugdwet krijgt dit nog een extra impuls. Zorg gericht op genezing of behoud van lichamelijke en geestelijke functies, zoals verpleging, wordt verleend vanuit de Zvw. Om de samenhangende zorg vanuit de Zvw te versterken, worden onderdelen van de huidige AWBZ die gericht zijn op behandeling en verpleging onder de Zvw gebracht. Vanwege de samenhang met de Jeugdwet wordt daar behandeling tot 18 jaar voor kinderen met een verstandelijke beperking of psychiatrische aandoening samengebracht. De meest kwetsbare mensen houden bescherming in een nieuwe kern-AWBZ. De grenzen tussen de Wmo, Zvw, Jeugdwet en kern-AWBZ worden scherp getrokken om afwenteling tegen te gaan. Tegelijkertijd is afstemming en samenhang nodig. Het kabinet wil bevorderen dat gemeenten, zorgverzekeraars en zorgkantoren intensief samenwerken bij het tot stand brengen van een integrale ondersteuning op maat.

2.1 Wijzigingen vanaf 2015: AWBZ-zorg via gemeente of zorgverzekering⁸

Het kabinet wil de AWBZ vanaf 2015 ingrijpend hervormen. Alleen de zwaarste, langdurige zorg wordt dan nog vergoed uit de AWBZ. Lichtere vormen van AWBZ-zorg gaan naar gemeenten of worden geregeld via de zorgverzekering. De taakverdeling ziet er vanaf 2015 zo uit:

Gemeenten gaan zorgen voor de begeleiding en persoonlijke verzorging aan huis. Zoals hulp bij aan- en uitkleden en haren wassen. Huishoudelijke hulp wordt alleen nog door de gemeente betaald als betrokkene een laag inkomen heeft.

Zorgverzekeraars: medische zorg: Medische zorg, zoals verpleging en langdurige geestelijke gezondheidszorg, wordt geregeld in de zorgverzekering.

Rijksoverheid: langdurige zorg. De Rijksoverheid blijft verantwoordelijk voor de langdurige zorg (met uitzondering van de langdurige geestelijke gezondheidszorg). Daarmee wordt de zwaardere zorg voor ouderen en gehandicapten in instellingen bedoeld. Die zorg blijft vergoed uit de AWBZ. Cliënten gaan een hogere eigen bijdrage betalen.

⁸ Ontleend aan: www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/algemene-wet-bijzondere-ziektekosten-awbz/ontwikkelingen-in-de-awbz

Het kabinet wil dat mensen die zorg nodig hebben, langer thuis kunnen blijven wonen. Op die manier blijft de zorg betaalbaar en kunnen mensen langer over hun eigen leven blijven beslissen. Daarom krijgen meer mensen in 2013 een indicatie voor zorg thuis. Dit heet ook wel extramuraal zorg.

Mensen die in 2012 nog in aanmerking zouden zijn gekomen voor een licht zorgzwaartepakket en een indicatie voor zorg in een instelling (intramuraal), krijgen in 2013 een indicatie voor zorg thuis. Personen die op 1 januari 2013 een indicatie voor zorg met verblijf hadden, behouden recht op zorg in een instelling. Het kabinet wil dat op termijn ook zwaardere vormen van zorg thuis worden geleverd.

2.2 Het wetsvoorstel Wmo

De brief⁹ aan de Tweede Kamer schetst de integrale benadering van het gehele sociale domein waar het wetsvoorstel Wmo onderdeel van is:

Sinds de invoering van de Wmo in 2007 zijn gemeenten aan de slag met De Kanteling. Deze ontwikkeling sluit aan bij de visie van het kabinet op de langdurige zorg. De burger en de gemeente gaan samen in gesprek, waarbij de individuele behoeften en mogelijkheden centraal staan in plaats van de beperking of de zorgvraag. In goed overleg wordt gekeken naar de mogelijkheden van de burger zelf en die van zijn sociale omgeving. Als de burger met behulp van het eigen netwerk redelijkerwijs niet in staat is om te participeren, kan een beroep worden gedaan op ondersteuning door de gemeente. Hierbij wordt eerst verkend of een (meer doelmatige) algemene of collectieve voorziening toereikend is. Individuele voorzieningen zijn beschikbaar indien een collectieve voorziening ontoereikend is. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de ondersteuning van mensen in het gehele sociale domein op grond van de Wmo, Jeugdwet en de Participatiewet. Hierdoor zijn zij beter in staat om te komen tot een oplossing, die aansluit bij de behoeften en mogelijkheden van hun inwoners. Overigens krijgen gemeenten ook in het kader van de Jeugdwet te maken met een aantal cliënten die tot dusver onder de AWBZ vallen.

Gemeenten krijgen per 1 januari 2015 op grond van de Wmo een brede verantwoordelijkheid voor de ondersteuning van burgers die beperkt kunnen participeren. Door gerichte ondersteuning bij het voeren van regie op het eigen leven, het uitvoeren van algemeen dagelijkse levensverrichtingen en het ontmoeten van anderen, kunnen burgers met een beperking langer thuis blijven wonen en participeren in de maatschappij. Dit draagt bij aan hun welbevinden en voorkomt onnodige medicalisering. De aanspraken op extramuraal zorg in de AWBZ komen te vervallen, de Wmo wordt aangepast en de bijbehorende budgetten worden overgeheveld naar gemeenten. Dit betekent geen overheveling van rijkstaken, maar wel een overheveling van het budget zodat gemeenten in grote

⁹ Brief aan de Tweede Kamer, 25 april 2013, Hervorming langdurige zorg: naar een waardevolle toekomst

beleidsvrijheid ondersteuning op maat kunnen organiseren. Derhalve kan men, anders dan aan de AWBZ, geen verzekerde rechten ontleen aan de Wmo.

De nieuwe en belangrijke rol die gemeenten daarin vervullen, vraagt om een herijking van de Wmo. Ik zal daarom later dit jaar een nieuw, integraal wetsvoorstel naar de Tweede Kamer sturen.¹⁰

Het wetsvoorstel beoogt onder meer dat betrokkenen eerst een beroep doen op hun sociale netwerk:

Gemeenten betrekken het netwerk en de sociale draagkracht bij het beoordelen van een vraag om ondersteuning. Wellicht kan een familielid, buur of vrijwilliger een rol spelen bij het verlichten van de problematiek. Ik wil ook deze gedachte in de herziene Wmo verankeren. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling een verplichtend kader in de wet op te nemen. Het is juist de bedoeling om aan te sluiten bij de gebruikelijke sociale verhoudingen tussen mensen.

Over de planning van het wetgevingsproces vermeldt de brief het volgende:

Het voorliggende wetsvoorstel rond wijziging van de Wmo zal worden ingetrokken. De met ingang van 2015 in de Wmo door te voeren wijzigingen inzake de uitbreiding van de taken en de aanpassing van de compensatieplicht worden opgenomen in een wetsvoorstel voor een nieuwe Wmo. Indiening van dit wetsvoorstel bij de Tweede Kamer is voorzien voor najaar 2013. Zodra het wetsvoorstel voor een nieuwe Wmo door het parlement is aanvaard, volgt publicatie van de eventueel noodzakelijke wijzigingen in het Besluit maatschappelijke ondersteuning in het Staatsblad. Dit besluit treedt met ingang van 2015 in werking.¹¹

Het wetsvoorstel dat is ingetrokken betrof de wijziging van de Wmo¹². Het was oorspronkelijk ingediend op 21 december 2011 en beoogde:

(...)de gemeentelijke taken uit te breiden met begeleiding voor personen zonder verblijfsindicatie en kortdurend verblijf ten behoeve van personen die zijn aangewezen op permanent toezicht. Beoogd was dit wetsvoorstel te kunnen invoeren met ingang van 2013. Tijdens de demissionaire periode van het vorige kabinet is de behandeling van het wetsvoorstel in de Tweede Kamer opgeschort.

In het Regeerakkoord VVD – PvdA is vastgelegd dat gemeenten met ingang van 2015 geheel verantwoordelijk worden voor de activiteiten op het gebied van ondersteuning, begeleiding en verzorging. Dit vereist een verdergaande en op andere wijze vorm te geven taakuitbreiding voor de gemeenten dan met het aanhangige wetsvoorstel werd beoogd. Er wordt naar gestreefd in het najaar van 2013 een daartoe strekkend wetsvoorstel bij de Tweede Kamer te doen indienen. Het wordt niet wenselijk geacht voorafgaand aan deze verdergaande wetswijziging per 2015 de Wet maatschappelijke ondersteuning eerst nog met ingang van 2014 te wijzigen; het aanhangige wetsvoorstel zou dan eerst nog zeer ingrijpend moeten worden aangepast.¹³

¹⁰ Bijlage bij brief aan Tweede Kamer, 25 april 2013, p.7

¹¹ Bijlage bij brief aan Tweede Kamer, 25 april 2013, p.20

¹² TK 2011-2012, 33127

¹³ Brief van staatssecretaris van VWS aan TK, 21 juni 2013, intrekking wetsvoorstel 33127

2.3 Gegevensbescherming in het wetsvoorstel Wmo

Uit de huidige tekst van de memorie van toelichting blijkt dat verwerkingen van persoonsgegevens voor de uitvoering van de Wmo van cruciaal belang zijn. Gegevensuitwisseling is essentieel voor de noodzakelijke afstemming tussen de verschillende partijen werkzaam in de maatschappelijke ondersteuning. Gemeenten, zorgaanbieders, zorgkantoren, zorgverzekeraars, CIZ en CAK maken allen gebruik van persoonsgegevens van cliënten. Voor een geïntegreerd aanbod van voorzieningen is inzicht en overzicht nodig.

Bij de parlementaire behandeling moet zoveel mogelijk voorkomen worden dat de onderdelen van het wetsvoorstel die gaan over gegevensbescherming, knelpunten opleveren die vermeden hadden kunnen worden met behulp van bijvoorbeeld een alternatieve juridische argumentatie. De paragrafen over de verwerking van persoonsgegevens in het wetsvoorstel moeten voldoen aan de van toepassing zijnde juridische eisen. De politieke besluitvorming mag niet gehinderd worden door twijfel over de gegevensbescherming en juridische aspecten van de gegevensverwerkingen.

De impact op de persoonlijke levenssfeer van de gegevensverwerkingen zoals beschreven in het wetsvoorstel is aanzienlijk. De verwerkingen in het kader van de nieuwe Wmo hebben onder meer betrekking op de gezondheid van betrokkenen. Er worden dus bijzondere persoonsgegevens in de zin van artikel 16 van de Wbp verwerkt (nl. medische persoonsgegevens en gegevens omtrent het seksuele leven). Er worden persoonsgegevens van zogenoemde 'kwetsbare' personen verwerkt. En er worden persoonsgegevens van huisgenoten van betrokkenen verwerkt.

Vanwege de aard van de onderwerpen waarin de Wmo 2015 voorziet is het onvermijdelijk dat bijzondere persoonsgegevens verwerkt worden. Bij de behandeling van het wetsvoorstel zal de gegevensbescherming naar verwachting dan ook veel aandacht krijgen. Tegen deze achtergrond moet ook de recente toezegging van de staatssecretaris aan de Tweede Kamer gezien worden "dat bij beide wetgevingstrajecten [Wmo en kern-AWBZ] rekening wordt gehouden met een privacytoets". Het

voorlopige advies van het CBP over het concept van de Wmo 2015 is daarvoor een belangrijk uitgangspunt.

Het wetsvoorstel Wmo 2015 beschouwt toestemming door de betrokkene niet als een bruikbare gerechtvaardigde grondslag voor de verwerkingen. Voor de werkzaamheid van de wet moet het verstrekken van (bijzondere) persoonsgegevens tussen de verschillende actoren onderling mogelijk zijn zonder dat daarvoor telkens de ondubbelzinnige toestemming van de cliënt dient te worden gevraagd. Het wetsvoorstel voorziet daarom in wettelijke gronden voor de verschillende verwerkingen. De gegevensverwerking wordt vervolgens toegestaan op grond van de verwerkingsgrondslag van artikel 8 lid e Wbp (goede vervulling van een publiekrechtelijke taak). Daardoor hoeft geen beroep te worden gedaan op verwerkingsgrondslag 'ondubbelzinnige toestemming' van betrokkene van art. 8 lid a, aldus het wetsvoorstel.

Zelfbeschikking versus pragmatisme?

Het verwerken van persoonsgegevens zonder toestemming van de betrokkene is op het eerste gezicht begrijpelijk uit pragmatische overwegingen. Wanneer voor elke verwerking toestemming gevraagd moet worden, zal de administratieve last aanzienlijk toenemen. Anderzijds ontwikkelt het maatschappelijk denken zich steeds meer in de richting van het recht op zelfbeschikking van het individu. De brede aanpak van de beoogde maatschappelijke ondersteuning is een extra argument om tegemoet te komen aan het recht op zelfbeschikking van het individu. Door gerichte ondersteuning te bieden "bij het voeren van regie op het eigen leven" is het wetsvoorstel Wmo 2015 wel een voorbeeld van deze trend. De vraag is of de tegemoetkomingen in het wetsvoorstel voldoende overtuigend zijn. PIA's van de onderscheidene gegevensuitwisselingen moeten echter uitwijzen of dit voldoende is.

Het is voorts de vraag of verwerking zonder toestemming van de betrokkene op den duur kosten bespaart. De verantwoordelijke moet ervoor zorgen ("maatregelen moet treffen") dat de persoonsgegevens "juist en nauwkeurig"¹⁴ zijn. Eenmalige uitvraag en daaropvolgende voortdurende verwerking van eenmaal verkregen persoonsgegevens brengt het risico met zich mee dat de gegevens op enig moment niet meer kloppen. Wanneer een beslissing in het kader van de Wmo genomen wordt op grond van verouderde, onjuiste gegevens is de verantwoordelijke aansprakelijk voor eventuele

¹⁴ Art. 11 lid 2 Wbp

schade. Ook bij verlies van data ligt aansprakelijkheid van verantwoordelijken voor de hand. Gezien de toegenomen aandacht voor privacy en de versterking van de rechten van betrokkenen is een beroep op deze aansprakelijkheid geen denkbeeldige situatie. Gold vroeger het adagium "information is an asset", tegenwoordig kan met evenveel recht gesteld worden: "information is a liability".

Uit het oogpunt van datakwaliteit is het aan te bevelen om de toestemming van de cliënt te vragen voor de verwerking van diens persoonsgegevens. Bij het vragen om toestemming toetst de verantwoordelijke de geregistreerde gegevens op juistheid en actualiteit bij de betrokkene. Zo verkrijgt de verantwoordelijke meer zekerheid over de betrouwbaarheid van de registratie en beperkt deze zijn risico.

Privacy en gegevensbescherming krijgen de laatste jaren meer aandacht van het publiek en van de politiek. Dat blijkt onder meer uit de berichten in de media over datalekken, afluisterprogramma's en elektronische patiëntinformatie. De privacyvoorwaarden van sociale media en zoekmachines zijn steeds vaker onderwerp van publieke discussie. Toezichthouders zoals het CBP stellen zich assertiever op en werken internationaal samen bij de handhaving van gegevensbescherming en het aanscherpen van regelgeving. De politieke aandacht voor privacy is bijvoorbeeld merkbaar aan het initiatief van de Tweede Kamer om de meldplicht bij datalekken versneld in te voeren.

Ook de boetebevoegdheid van het CBP wordt op verzoek van de Tweede Kamer uitgebreid¹⁵. De Europese Privacyverordening (EPV) bevat vergaande en ingrijpende verplichtingen. Op overtredingen staan hoge boetes. Een van de belangrijkste kenmerken van de EPV is de versterking van de rechten van betrokkenen: het 'empowerment van het individu'. Burgers krijgen meer mogelijkheden om greep te houden op hun eigen persoonsgegevens. Naast de traditionele gegevensbeschermingsrechten van het individu bevat de EPV bijvoorbeeld ook het "recht 'om vergeten te worden'".

Ook nu al geeft de Wbp betrokkenen belangrijke rechten ten aanzien van hun persoonsgegevens. Zoals het recht op informatie over de verwerkte gegevens en op correctie van onjuiste gegevens. Betrokkenen kunnen in vele gevallen verantwoordelijken verzoeken om hun persoonsgegevens niet meer te verwerken.

¹⁵ TK 2011-2012, 32761 nr. 35, motie Recourt c.s. over boetebevoegdheid CBP

De verwerking van persoonsgegevens zonder toestemming van de betrokkene zoals voorzien in de Wmo 2015 wijkt af van de bredere maatschappelijk trend van individualisering en zelfbeschikking.

Tegelijkertijd beoogt het wetsvoorstel om mensen zoveel en zolang mogelijk de regie op het eigen leven te laten behouden. De spanning tussen beide uitgangspunten vraagt om meer aandacht en uitleg in de memorie van toelichting.

Wellicht is het inderdaad noodzakelijk om persoonsgegevens op deze manier te verwerken. Maar dan moet transparant beargumenteerd worden waaruit die noodzaak bestaat. Dan moeten alternatieven betrokken worden in de beoordeling en moeten waarborgen worden ingebouwd tegen misbruik. Tenslotte moet er, alles overziende, een afweging gemaakt worden tussen het belang van een goede uitvoering van de Wmo 2015 enerzijds en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer anderzijds.

Een wettelijke verwerkingsgrond moet immers voldoen aan de vereisten van subsidiariteit en proportionaliteit. Subsidiariteit wil zeggen dat hetzelfde resultaat ook bereikt worden op een andere manier die minder ingrijpt in de persoonlijke levenssfeer. Proportionaliteit brengt met zich mee dat de belangen van de betrokkenen bij de eerbiediging van de persoonlijk levenssfeer worden afgewogen tegen het belang dat de verantwoordelijke heeft bij het verwerken van de persoonsgegevens. Onder meer op het punt van de belangenafweging kan het wetsvoorstel Wmo versterkt worden. Maatschappelijke belangen zoals de bescherming van de gezondheid van burgers en de noodzaak om de kosten van de langdurige zorg te beheersen, komen hierbij aan de orde.

De Leidraad voor het afstemmen van wetgeving op de Wbp formuleert het aldus: "wanneer blijkt dat de gewenste voorziening noodzaakt tot het opstellen van nieuwe wetgeving (...) voorzie dan eerst in een grondige motivering van het zwaarwegend algemeen belang en expliciteer welke passende waarborgen voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer worden geboden."¹⁶

Het argument van de beperking van de administratieve lasten voor de burger lijkt op voorhand onvoldoende rechtvaardiging voor de ingreep in de persoonlijke levenssfeer die het gevolg is van de uitwisseling van persoonsgegevens tussen 'Wmo-actoren' zonder de toestemming van de betrokkene.

¹⁶ Leidraad p.13

3 Privacy Impact Assessment

3.1 Object van de PIA's

In paragraaf 7.4 van de memorie van toelichting zijn de volgende vijf gegevensuitwisselingen onderscheiden:

- Gegevens van gemeenten naar aanbieder
- Gegevens van aanbieder naar gemeenten
- Gegevens van gemeente en aanbieder naar CAK
- Gegevens van bestuursorganen naar gemeenten
- Zorgverzekeraar naar gemeente

Deze uitwisselingsrelaties geven echter niet het volledige beeld. Bij nadere bestudering zijn er nog vele relaties te onderscheiden binnen en naast deze hoofdcategorieën. Gaandeweg en in overleg met de opdrachtgever zijn deze uitwisselingsrelaties gespecificeerd met als doel om de uitwisseling van gegevens meer te concretiseren, zodat met gebruikmaking van de PIA-methodiek een indruk van de gevoeligheid per uitwisselingsrelatie gemaakt kan worden. Daartoe heeft VWS een specificatie naar 21 gegevensuitwisselingsrelaties gemaakt.

De meest gevoelige gegevensuitwisselingsrelaties en verwerkingen zijn onderworpen aan een volledig Privacy Impact Assessment volgens de methodiek van het Toetsmodel PIA Rijksdienst (ook in die gevallen waarvoor het Toetsmodel niet per 1 september a.s. gaat gelden).

Van de geïdentificeerde relaties is bij de PIA bepaald welke actoren verantwoordelijk zijn voor de verwerking.

Selectie

Voor de PIA's zijn verstrekkingen en verwerkingen geselecteerd waar op grond van het karakter van de relatie of van de aard van de verwerkte persoonsgegevens een risico voor de gegevensbescherming te verwachten is. De selectie op basis van deze risk-based aanpak betreft:

1. De verstrekking van gemeente naar zorgaanbieder (vanwege medische gegevens);
2. De verstrekking van gemeente naar zorgverzekeraar (vanwege nieuwe actor zorgverzekeraar en medische gegevens);
3. De verstrekking van zorgverzekeraar naar gemeente (idem);
4. De gemeentelijke gegevensverwerking in het gehele sociale domein (artikel 4.1.1 Wmo 2015);
5. De verwerking van persoonsgegevens in het kader van 'huiselijk geweld' (art. 4.3.1 t/m 4.3.5 Wmo 2015)

De verwerking door de gemeente van de persoonsgegevens uit de verschillende subsectoren van het sociale domein (Participatiewet, Wet op de gemeentelijke schuldhulpverlening, Jeugdwet) ten behoeve van de uitvoering van de Wmo is geselecteerd voor een PIA, omdat hierbij bijzondere (medische) gegevens verwerkt worden. Bovendien worden hier gegevens waar de gemeente uit anderen hoofde over beschikt, gebruikt voor een nieuw doel: de uitvoering van de Wmo.

De geselecteerde items zijn elk onderworpen aan een privacy impact assessment (PIA) volgens het Toetsmodel PIA Rijksdienst. Het Toetsmodel hanteert de Wbp als normenkader. De keuze voor een PIA in het kader van deze opdracht komt overeen met het CBP advies¹⁷ over 'de 14 juni versie' van het wetsvoorstel Wmo 2015 om een PIA toe te passen als beoordelingsinstrument. In de brief aan de Tweede Kamer over de hervorming van de langdurige zorg heeft de staatssecretaris toegezegd dat een privacytoets zal worden uitgevoerd op zowel de kern-AWBZ als op de Wmo 2015. Voor wat betreft de Wmo 2015 is deze rapportage door de toepassing van het Toetsmodel PIA Rijksdienst in lijn met zowel het advies van het CBP als de toezegging aan de Tweede Kamer.

De gegevensuitwisselingen zoals beschreven in het wetsvoorstel zijn in deze rapportage alleen beoordeeld met behulp van het instrument van de PIA.

3.2 Toetsmodel PIA Rijksdienst

Voor de PIA's die uitgevoerd zijn in het kader van deze opdracht is gebruik gemaakt van het Toetsmodel PIA Rijksdienst, dat vanaf 1 september 2013 verplicht moet worden toegepast.

¹⁷ Brief van CBP aan de staatssecretaris van VWS, 30 juli 2013, Advies concept wetsvoorstel Wmo 2015, p.3

Het PIA-toetsmodel Rijksdienst zal vanaf 1 september 2013 standaard worden toegepast bij ontwikkeling van nieuwe wetgeving en beleid waarmee de bouw van nieuwe ICT-systemen of de aanleg van grote databestanden wordt voorzien. Hiertoe zal het worden opgenomen in het Integraal Afwegingskader voor beleid en regelgeving en het Handboek Portfoliomanagement. De resultaten van een uitgevoerde PIA zullen telkens - nog in de fase van beleidsontwikkeling - ter beschikking worden gesteld aan de betrokken functionaris(sen) voor de gegevensbescherming en, waar nodig, aan de betrokken Chief Information Officer(s). Waar het gaat om wetgeving zal verslag worden gedaan van de PIA-uitkomsten in de memorie van toelichting.¹⁸

In onderdeel A 'ten geleide' van Het Toetsmodel PIA Rijksdienst is een taak voor de departementale CIO geformuleerd. Bij een wetgevingstraject moet de CIO tijdig betrokken worden, onder meer opdat hij/zij kan beoordelen of een PIA gewenst is.

Voorafgaand aan de PIA's die in het kader van deze rapportage zijn verricht heeft het ministerie van VWS de CIO om advies gevraagd. Het eerste advies van de CIO luidde: voer een PIA uit en gebruik deze toets om het wetsvoorstel te verbeteren.¹⁹

Het CBP hanteert de volgende definitie van een PIA²⁰:

Een PIA is geen "compliance toets," maar een instrument om in een zeer vroegtijdig stadium van de ontwikkeling van nieuwe producten, diensten en beleidsvoornemens aan allen die daar mee doende zijn en aan leidinggevendenden de risico's in relatie tot bescherming persoonsgegevens op overzichtelijke wijze in kaart te brengen. Met die kennis gewapend kan vervolgens de verdere ontwikkeling van het product, de dienst of het beleidsvoornemen ter hand genomen worden en kan de meer juridische "compliance" toets (d.w.z. voldoet het voornemen in uitwerking aan, met name, de Wbp) verricht worden.

Er is voor gekozen om de PIA-methode niet alleen toe te passen op gegevensverwerkingen bij de afzonderlijke partijen maar ook op gegevensuitwisselingsrelaties of verstrekkingen, omdat de gevoeligheid van het wetsvoorstel Wmo 2015 niet alleen te maken heeft met de aard van de gegevens binnen de afzonderlijke verwerkingen. Vooral ook het feit dat de gevoelige gegevens worden uitgewisseld tussen partners maakt dat het wetsvoorstel in potentie inbreuk maakt op de persoonlijke levenssfeer. Het risico is aanwezig dat gegevens voor een ander doel gebruikt worden dan waarvoor ze oorspronkelijk verzameld zijn. Het assessment van zowel verwerkingen als uitwisselingrelaties lijkt daarom een vruchtbare aanpak.

¹⁸ Brief van Minister voor Wonen en Rijksdienst aan Tweede Kamer, Toetsmodel Privacy Impact Assessment Rijksdienst, 21 juni 2013

¹⁹ Intern memo 'CIO advies Wmo', ter beschikking gesteld aan Duthler Associates 29 juli 2013

²⁰ Brief van CBP aan BZK, 5 maart 2013, Advies-concept Toetsmodel Privacy Impact Assessment, Bijl. P. 1

3.2.1 Conclusies naar aanleiding van de PIA's

In deze paragraaf worden de bevindingen uit de PIA's op een rijtje gezet en van conclusies en aanbevelingen voorzien.

PIA 1: verstrekking van gemeente aan aanbieder

PIA 1, onderdeel I (type persoonsgegevens, noodzaak, gegevensminimalisering)

Het college is bevoegd de persoonsgegevens te verstrekken aan de aanbieder van een maatwerkvoorziening. Het risico bestaat dat er meer gegevens worden verwerkt dan nodig voor het doel, omdat het college bevoegd is tot het verwerken van de persoonsgegevens van anderen dan de cliënt, namelijk zijn echtgenoot en inwonende minderjarige kinderen en het niet duidelijk is of de verstrekte gegevens beperkt zullen/kunnen worden gebruikt voor het doel, te weten de maatwerkvoorziening. Het gaat bij deze verstrekking vooral om persoonsgegevens betreffende de gezondheid.

Een technisch kader voor deze gegevensverstrekking ontbreekt op dit moment: dat is een risico.

Wij adviseren om in de memorie van toelichting dit risico te schetsen en de maatregelen om het risico zoveel mogelijk te beheersen. In de memorie van toelichting wordt reeds aangekondigd dat in een AMvB de persoonsgegevens die nodig zijn voor het onderzoek naar een maatwerkvoorziening nader zullen worden bepaald. Op dit moment is de aanduiding van het type persoonsgegevens (i.c. onder meer medische persoonsgegevens) het hoogst haalbare.

Wij adviseren verder om in de memorie van toelichting op te nemen dat zoveel mogelijk met 'dat-informatie' in plaats van 'wat-informatie' gewerkt zal worden, om te waarborgen dat zo min mogelijk persoonsgegevens worden gebruikt om het doel (het leveren van een maatwerkvoorziening) te bereiken.

Voor wat betreft het ontbreken van een technisch kader adviseren wij om te schetsen dat het risico op langere termijn kan worden beheerst door af te spreken dat de betekenis van een gegeven in de verschillende domeinen en tussen verschillende 'actoren' hetzelfde is. Dat is een voorwaarde voor standaardisatie en een hulpmiddel voor beheersing van processen en daarmee verbonden risico's.

PIA 1, onderdeel II (doelbinding, koppeling, kwaliteit, profilering)

De taken van gemeenten zijn op dit moment nog breed omschreven. Een doelstelling van de gegevensverwerking is dan ook in algemene termen geformuleerd in het wetsvoorstel Wmo 2015. De doelbinding die vereist is op grond van artikel 7 van de Wbp brengt met zich mee dat de doelstelling van de verwerking voldoende onderscheidend moet zijn om te kunnen bepalen welke gegevens verwerkt mogen worden. Wij adviseren om termen als “alle gegevens die nodig zijn voor de uitvoering van deze wet” te vermijden. Meer houvast biedt een formulering als: “alle gegevens die nodig zijn voor het al of niet toekennen van een specifieke maatwerkvoorziening”.

PIA 1, onderdeel III (instanties, systemen en verantwoordelijkheid)

Wij hebben als risico gesignaleerd dat gemeenten op dit moment mogelijk onvoldoende geëquipeerd zijn om in te kunnen staan voor een juiste en veilige gegevensverwerking.

Wij adviseren om in het wetsvoorstel op te nemen dat gemeenten, zonder hun vrijheid te zeer te beperken, gebruik kunnen maken van centrale ondersteuning bij de invulling van een modelverordening Wmo nieuwe stijl, centrale ondersteuning bij standaardisering/gebruik van innovatieve software en de aanpak van organisatievraagstukken en de melding aan de FG of CBP. Standaardisering zal ook een hulpmiddel blijken te zijn bij de controle op de juistheid van gegevens.

PIA1, onderdeel IV (beveiliging, bewaring, vernietiging)

Voor de verstrekking van persoonsgegevens vanuit de gemeente aan de aanbieder is de gemeente verantwoordelijk. In navolging van het CBP en de Inspectie Werk & Inkomen signaleren wij op dit punt risico's. Tegelijkertijd wijzen wij erop dat op de gegevensverwerkingen in het kader van de Wmo standaarden voor gegevensbeveiliging van toepassing zullen zijn zoals geformuleerd in de Richtsnoeren voor informatiebeveiliging van het CBP, de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten. In de zorgsector gelden standaarden als NEN 27010 en ZekereZorg3. Wij adviseren een paragraaf over gegevensbeveiliging in de memorie van toelichting op te nemen, omdat dit bijdraagt aan de waarborgen voor een zorgvuldige gegevensverwerking.

Wij signaleerden dat een bewaartermijn voor persoonsgegevens in het wetsvoorstel alleen voor ‘huiselijk geweld’ wordt genoemd (15 jaar). Wij adviseren ook overigens om termijnen te noemen of aan te kondigen dat deze in de AMvB worden vermeld.

PIA 1, onderdeel V (transparantie en rechten van betrokkenen)

Het wetsvoorstel maakt het mogelijk om gegevens van betrokkenen te verwerken zonder hun medeweten. De aanbieder verkrijgt de persoonsgegevens niet van betrokkene maar van de gemeente. (art 4.2.1. lid 2). In dat geval moet de verantwoordelijke op grond van art. 34 Wbp de informatie meedelen aan de betrokkene op het moment van vastlegging van hem betreffende gegevens, of wanneer de gegevens bestemd zijn om te worden verstrekt aan een derde, uiterlijk op het moment van de eerste verstrekking (art 34 lid 1 Wbp).

Wij adviseren dat de gemeente, voordat de gegevens verstrekt worden aan de aanbieder, de betrokkene om toestemming vraagt voor de verwerking van diens persoonsgegevens.

PIA 2: verstrekking van zorgverzekeraar aan gemeente

PIA2: onderdeel I (type persoonsgegevens, noodzaak, gegevensminimalisering)

Met het oog op integrale dienstverlening vanuit de verschillende onderdelen van het sociale domein (...) bepaalt dit artikel dat zorgverzekeraars en zorgaanbieders (...) aan het college persoonsgegevens mogen en moeten verstrekken van verzekerden die zorg ontvangen (...). Het is niet de bedoeling dat daarbij persoonsgegevens omtrent de gezondheid worden uitgewisseld; het gaat erom dat het college tijdig op de hoogte is van de mogelijke behoefte aan ondersteuning en op basis van de gegevens contact met betrokkene kan zoeken. Daarom is het in het algemeen voldoende dat contactgegevens worden verstrekt of dat de gemeente kan inzien middels een 'hit no hit systeem' dat een persoon die melding doet bij de gemeente voor ondersteuning ook vanuit de zorgverzekeraar zorg ontvangt. (artikelsgewijze toelichting 4.2.7. lid 1)

Uit het oogpunt van proportionaliteit is de beperking tot de mededeling dat iemand zorg ontvangt, een goede zaak.

PIA 2, onderdeel II (doelbinding, koppeling, kwaliteit, profilering)

Bij de gegevensverstrekking van zorgverzekeraar naar gemeente worden persoonsgegevens gekoppeld. Het risico bestaat dat gegevens voor een ander doel dan waarvoor zij zijn verkregen verwerkt worden. Het risico bestaat dat door het bij elkaar brengen van gegevens uit diverse bronnen een beeld ontstaat van bepaalde aspecten van zijn persoonlijkheid in de zin van artikel 42 Wbp. Een besluit dat betrokkene in aanmerkelijke mate treft (bijvoorbeeld een Wmo-besluit), mag in ieder geval niet uitsluitend op geautomatiseerde wijze genomen worden.

Wij adviseren om maatregelen op te nemen die een zorgvuldige gegevensverwerking waarborgen.

Gezien de hoeveelheid en variëteit van persoonsgegevens zal het borgen van de juistheid, nauwkeurigheid en actualiteit veel inspanning vergen. Gezien de ingrijpendheid van Wmo-beslissingen is het borgen van juistheid, nauwkeurigheid en actualiteit van persoonsgegevens echter noodzakelijk. Een eenduidige technische infrastructuur biedt waarborgen voor de juistheid van de gegevensverwerking. Ook de melding van de verwerking aan de FG of het CBP is, behalve een verplichting op grond van de Wbp, een waarborg voor zorgvuldige verwerking. Verder adviseren wij om te onderzoeken in hoeverre toepassing van "Chinese walls" bij zorgverzekeraars opportuun is.

PIA 2, onderdeel III (instanties, systemen en verantwoordelijkheid)

De verstrekking van persoonsgegevens buiten medeweten van de betrokkene aan de gemeente betekent een risico voor de door de Wbp vereiste transparantie. De betrokkene moet geïnformeerd worden over wat er met de persoonsgegevens gebeurt.

Wij adviseren om het informeren van de betrokkene te combineren met de vraag om toestemming voor de verwerking, zodat de betrokkene 'informed consent' kan geven.

Wellicht kan de uitwerking van voorbeeldcasussen in de memorie van toelichting helpen bij het concretiseren van de verwerkingen.

PIA2, onderdeel IV (beveiliging, bewaring, vernietiging)

In juni 2012 stuurde de Minister van Sociale Zaken naar alle gemeenten dat de informatiebeveiliging rondom Suwinet dringend moest verbeteren. KING heeft 7 mei 2013 de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten gepubliceerd. Onbekend is in hoeverre gemeenten deze baseline toepassen. Verzekeraars hanteren de Gedragscode Verwerking Persoonsgegevens Zorgverzekeraars, maar deze code bevat geen paragraaf over informatiebeveiliging. In de zorg is NEN7510 een gezaghebbende standaard voor informatiebeveiliging (zie paragraaf 3.4.15).

Voor de Wmo 2015 verdient het aanbeveling om met de verschillende Wmo-actoren tot een gedeelde visie op informatiebeveiliging te komen en deze op te nemen in het wetsvoorstel of in de AMvB.

Over bewaartermijnen wordt alleen in het wetsvoorstel gesproken in het kader van SHG. Uit de verschillende regimes van de Wmo-actoren kunnen verschillende bewaartermijnen voortvloeien.

PIA 2, onderdeel V (transparantie en rechten van betrokkenen)

Het wetsvoorstel Wmo 2015 bevestigt in artikel 4.1.5 het recht van de betrokkene op inzage en correctie. Dit komt overeen met artikelen 35 en 36 van de Wbp. Overigens zullen Wmo-actoren die buiten medeweten van de betrokkene persoonsgegevens verwerken, de betrokkenen op de hoogte moeten stellen van de verwerking. Om de transparantie te bevorderen bevelen wij aan dat persoonsgegevens zoveel mogelijk met toestemming van de betrokkene worden verwerkt.

PIA 3: verstrekking van gemeente naar zorgverzekeraar

PIA3: onderdeel I (type persoonsgegevens, noodzaak, gegevensminimalisering)

Uit een maatwerkonderzoek kan naar voren komen dat een betrokkene is aangewezen op zorg die verzekerd is op grond van de Zorgverzekeringswet. In zo'n geval kan de gemeente contactgegevens aan de zorgaanbieder of de zorgverzekeraar verstrekken.

Als het doel van deze verwerking is om gezamenlijk te komen tot een maatwerkarrangement, of integrale uitvoering, zou het wetsvoorstel ook samenhang moeten vertonen met de verstrekking zorgverzekeraar-gemeente. Daar wordt immers alleen gesproken over een signaalfunctie.

De betrokkene verliest na eenmalige verstrekking de grip op zijn persoonsgegevens. Hierdoor ontstaat het risico dat de betrokkene gevolgen ondervindt van onjuist genomen beslissingen, bijvoorbeeld omdat deze zijn gebaseerd op verouderde of onjuiste gegevens.

Wij pleiten voor verwerking op basis van toestemming, zodat op het moment van toestemming ook de juistheid van de gegevens vastgesteld kan worden.

PIA 3, onderdeel II (doelbinding, koppeling, kwaliteit, profilering)

De verstrekking van persoonsgegevens buiten medeweten van de betrokkene aan zorgverzekeraar betekent een risico voor de door de Wbp vereiste transparantie. De betrokkene moet geïnformeerd worden over wat er met de persoonsgegevens gebeurt.

Wij adviseren om het informeren van de betrokkene te combineren met de vraag om toestemming voor de verwerking, zodat de betrokkene 'informed consent' kan geven.

PIA 3, onderdeel III (instanties, systemen en verantwoordelijkheid)

Binnen gemeenten is er vanzelfsprekend veel ervaring met de verwerking van persoonsgegevens. De mate van compliance aan de Wbp verschilt per gemeente.

De verantwoordelijke voor de verwerking wordt niet vastgesteld. Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.

Wij adviseren om de stappen van de verwerking aan de hand van voorbeeldcasus in kaart te brengen ten behoeve van de memorie van toelichting.

PIA3, onderdeel IV (beveiliging, bewaring, vernietiging)

Het beperken van het aantal personen dat toegang heeft tot de gegevens kan een beheersmaatregel zijn. KING heeft 7 mei 2013 de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten gepubliceerd. Onbekend is in hoeverre gemeenten deze baseline toepassen. Voor de Wmo 2015 verdient het aanbeveling om met de verschillende Wmo-actoren tot een gedeelde visie op informatiebeveiliging te komen en deze op te nemen in het wetsvoorstel of in de AMvB.

PIA3, onderdeel V (transparantie en rechten van betrokkenen)

Het wetsvoorstel Wmo 2015 bevestigt in artikel 4.1.5 het recht van de betrokkene op inzage en correctie. Dit komt overeen met artikelen 35 en 36 van de Wbp. Overigens zullen Wmo-actoren die buiten medeweten van de betrokkene persoonsgegevens verwerken, de betrokkenen op de hoogte moeten stellen van de verwerking. Om de transparantie te bevorderen bevelen wij aan dat persoonsgegevens zoveel mogelijk met toestemming van de betrokkene worden verwerkt.

Pia 4: gegevensverwerking door gemeente in het sociale domein

PIA4: onderdeel I (type persoonsgegevens, noodzaak, gegevensminimalisering)

Het risico bestaat dat meer gegevens worden verwerkt dan nodig voor het doel. Het uitgangspunt van integraliteit betekent niet dat gegevens kunnen worden opgeteld zonder acht te slaan op de plicht tot gegevensminimalisering. Met betrekking tot het verwerken sommige persoonsgegevens lijkt geregeld te moeten worden in hoeverre met een systeem van "chinese walls" of met het honoreren van beroepsgeheim adequate gegevensbescherming kan worden gerealiseerd.

Gezien de aard van de dienstverlening in het kader van de Wmo ligt het, afgezien van analysedoeleinden, niet voor de hand gegevens te anonimiseren. Maatschappelijke ondersteuning richt zich uiteindelijk op een persoon.

PIA4, onderdeel II (doelbinding, koppeling, kwaliteit, profilering)

Het risico bestaat dat betrokkene onterecht in aanmerkelijke mate wordt getroffen door besluiten genomen op grond van gegevens uit verschillende subsectoren uit het sociale domein met ieder hun eigen context. Het risico bestaat dat meer gegevens worden verwerkt dan nodig voor het doel.

Wij adviseren om bij de verwerking van persoonsgegevens uit de verschillende onderdelen van het sociale domein toestemming voor verwerking aan de betrokkene te vragen. Dat geeft de gelegenheid om de gegevens te controleren op juistheid door de gegevens te checken bij de betrokkene. Ook om te voorkomen dat het profileringsverbod van art.42 Wbp wordt overtreden is het aan te bevelen om een beslissing op een Wmo-aanvraag pas te nemen na menselijke tussenkomst en dus niet puur op basis van geautomatiseerde verwerkingen.

PIA4, onderdeel III (instanties, systemen en verantwoordelijkheid)

Het risico bestaat dat de gemeente onvoldoende voorbereid en geëquipeerd is en dat als gevolg daarvan de gegevensverwerking onrechtmatig is en/of dat betrokkenen gevolgen ondervinden van onterechte beslissingen.

Wij adviseren om gemeenten ondersteuning te bieden, zonder hun beleidsruimte al te zeer in te perken. Het risico van een (te) grote diversiteit tussen gemeenten is, gelet op de in het geding zijnde belangen van burgers, niet te rechtvaardigen. Om dit te voorkomen dient op centraal niveau, dus - meer dan nu is voorzien - in het kader van de onderhavige wet- en regelgeving te (kunnen) worden voorzien in het formuleren van nadere criteria en concrete vereisten ter zake.

Conform het CBP adviseren wij een daartoe strekkende bepaling in het onderhavige wetsvoorstel op te nemen

PIA4, onderdeel IV (beveiliging, bewaring, vernietiging)

In het wetsvoorstel Wmo 2015 wordt aangekondigd dat deze zaken geregeld worden in een AMvB.

Wij signaleerden dat een bewaartermijn voor persoonsgegevens in het wetsvoorstel alleen voor 'huiselijk geweld' wordt genoemd (15 jaar). Wij adviseren ook overigens om termijnen te noemen of aan te kondigen dat deze in de AMvB worden vermeld.

Voor wat betreft de beveiliging van gegevens heeft KING op 7 mei 2013 de Baseline

Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten gepubliceerd. Onbekend is in hoeverre gemeenten deze baseline toepassen. Voor de Wmo 2015 verdient het aanbeveling om met de verschillende Wmo-

actoren tot een gedeelde visie op informatiebeveiliging te komen en deze op te nemen in het wetsvoorstel of in de AMvB.

PIA4, onderdeel V (transparantie en rechten van betrokkenen)

Hoewel het wetsvoorstel Wmo 2015 de voordelen benadrukt van de een verwerking zonder toestemming van betrokkene, luidt ons advies toch om toestemming aan de betrokkene te vragen. Inderdaad gaat dat gepaard met hogere administratieve lasten. Maar Wmo-besluiten die op grond van onjuiste informatie zijn genomen, kosten ook geld. Waar de gemeente verantwoordelijk is voor de informatie in het gehele sociale domein, is al snel ook sprake van aansprakelijkheid, zeker in het geval van beslissingen die de aanvrager in aanmerkelijke mate treffen, zoals het geval is bij de Wmo. Wanneer gegevens niet van de betrokkene worden verkregen, geldt artikel 34 Wbp en moet de betrokkene later op de hoogte worden gesteld. Wij verwachten dat dit lastig uitvoerbaar is en in de praktijk wellicht achterwege zal blijven. Wanneer betrokkene om toestemming voor verwerking gevraagd wordt, is dit de betrokkene vanaf dat moment meteen op de hoogte van de verwerking.

PIA 5: gegevensverwerking in het kader van 'huiselijk geweld'

PIA5: onderdeel I (type persoonsgegevens, noodzaak, gegevensminimalisering)

Het betreft hier zeer gevoelige gegevens. Dit stelt hoge eisen aan doelbinding en waarborgen. De verantwoordelijke moet zich overtuigen van de juistheid van de persoonsgegevens. In het geval van huiselijk geweld is dat des te belangrijker omdat de gegevens stigmatiserend kunnen werken en het onderwerp zich leent voor valse beschuldigingen.

Het voorkomen of beëindigen van huiselijk geweld heeft alleen al vanwege de mogelijke strafrechtelijke consequenties een ander karakter dan de overige onderdelen van de Wmo. Dat vraagt andere maatregelen en waarborgen dan voor de andere Wmo onderdelen gewenst zijn. In die zin wijkt huiselijk geweld af van het bredere Wmo kader.

Ons advies is om in de Wmo 2015 met betrekking het SHG (steunpunt huiselijk geweld) in de wettekst en de memorie van toelichting in het spoor te blijven van de wetsgeschiedenis van het wetsvoorstel 33062 en de recente AMvB van 30 juli 2013 en daar waar nodig aan deze wetsgeschiedenis te refereren.

PIA5, onderdeel II (doelbinding, koppeling, kwaliteit, profilering)

Het SHG 'kan de melding nog wel registreren' wanneer na onderzoek geen sprake blijkt te zijn van huiselijk geweld. Het risico bestaat dat de betrokkene in aanzienlijke mate in zijn privacy getroffen

wordt, ook al als de melding onjuist is. Deze melding (en de inhoud daarvan) wordt in het huidige wetsvoorstel niet nader beschreven.

Het risico bestaat dat betrokkene onterecht in aanmerkelijke mate wordt getroffen door besluiten genomen op grond van gegevens uit verschillende subsectoren uit het sociale domein met ieder hun eigen context. Vermoedens van huiselijk geweld kunnen al stigmatiserend werken, dus de verwerking van de persoonsgegevens moet aan hoge eisen van zorgvuldigheid voldoen. Tegelijkertijd is het van groot maatschappelijk belang dat huiselijk geweld in een vroeg stadium herkend wordt, zodat er tegen opgetreden kan worden. Het dilemma van 'vroegsignalering' versus 'respect voor de persoonlijke levenssfeer' leidt bij huiselijk geweld tot ingewikkelde afwegingen. Verantwoordelijken moeten waarborgen treffen en transparant zijn over de gegevensverwerking.

PIA5, onderdeel III (instanties, systemen en verantwoordelijkheid)

Gegevens waar de gemeente over beschikt uit hoofde van andere taken dan de Wmo (Schuldhelpverlening, Jeugdwet, Participatiewet) mogen gebruikt worden om situaties van huiselijk geweld te beëindigen. Een vermoedelijke dader hoeft niet op de hoogte gesteld te worden van het feit dat er gegevens over hem/haar verzameld worden.

PIA5, onderdeel IV (beveiliging, bewaring, vernietiging)

Wij adviseren de bewaartermijn van 15 jaar te heroverwegen, gezien het risico dat een betrokkene jarenlang achtervolgd wordt door een mogelijk onjuiste registratie. Het risico kan beheerst worden door een kortere bewaartermijn.

PIA5, onderdeel V (transparantie en rechten van betrokkenen)

Het risico dat de inbreuk op de rechten van de betrokkene onnodig groot is als gevolg van de afwijking van art 35 Wbp, moet worden afgewogen tegen het belang van het onderzoek naar huiselijk geweld en bijvoorbeeld de anonimiteit van de melder.

Het risico bestaat dat de verlengingsmogelijkheid met steeds twee weken ertoe leidt dat betrokkene nooit op de hoogte wordt gesteld.

Wij adviseren conform het CBP om te heroverwegen of de afwijking van artikel 43 Wbp nodig is.

3.3 Leidraad voor de afstemming van wetgeving op de Wbp²¹

De Leidraad voor de afstemming van wetgeving op de Wbp is opgesteld op initiatief van het ministerie van Justitie om de wetgevingspraktijk bij die afstemming zo goed mogelijk te ondersteunen, door een werkgroep bestaande uit wetgevingsjuristen van diverse ministeries en van de Raad van State. Het CBP heeft over de Leidraad een positief advies uitgebracht.

De Leidraad is niet bindend, maar bevat nuttige hulpmiddelen voor wetgevingsjuristen, bijvoorbeeld op het punt van de bijzondere eisen die worden gesteld aan gegevensbescherming in wetgeving op grond van internationaal en Europees recht en uit de grondrechten. De Leidraad poogt twee wetgevingsvragen te beantwoorden: (i) hoe stem ik wetgeving af op de Wet bescherming persoonsgegevens en (ii) welke consequenties zijn er verbonden aan de toepassing van die wet waarmee rekening moet worden gehouden.

Op basis van de uitkomsten van de PIA's is een selectie gemaakt van de elementen van de Leidraad die bij uitstek relevant zijn voor de beoordeling van het wetsvoorstel Wmo 2015. Daarbij gaat het met name om de volgende aspecten: het verwerkingsverbod voor bijzondere gegevens (i.c. medische gegevens), de afweging van de proportionaliteit en de subsidiariteit en daarmee samenhangend en de toets aan artikel 8 EVRM. Voor de opdracht is van belang om vast te stellen dat zowel het Toetsmodel PIA Rijksdienst en de Leidraad geautoriseerde documenten zijn. De Leidraad bevat elementen waarmee de memorie van toelichting nog versterkt kan worden.

In de paragrafen 3.3.1 t/m 3.3.3 zijn de passages uit de Leidraad weergegeven die op de genoemde onderwerpen betrekking hebben²² en waaruit wij mede onze conclusies getrokken hebben.

3.3.1 Bijzondere persoonsgegevens

11. De wetgevingspraktijk leert dat op de doorbreking van het wettelijk verbod, bedoeld in art. 23, eerste lid, onder e [inmiddels vernummerd tot f, PC], Wbp regelmatig een beroep wordt gedaan. Daarom volgen hieronder enige richtlijnen en voorbeelden voor het gebruik van deze uitzondering.

²¹ Ministerie van Justitie, Leidraad afstemming wetgeving op de Wbp, 96 p.

²² De complete tekst van het onderdeel 'adviezen voor de wetgevingsjurist' is opgenomen als bijlage.

12. Allereerst

- artikel 23, eerste lid, onder e [inmiddels vernummerd tot f, PC]²³, van de Wbp is een *uitzonderingsregeling*; met de toepassing daarvan wordt grote terughoudendheid betracht
- ga daarom eerst zorgvuldig na of de voorgenomen regeling niet reeds valt onder de reeds in de artikelen 17 t/m 22 Wbp geregelde doorbrekingen van het verbod; *overleg daarover zonedig met de directie Wetgeving van het Ministerie van Justitie*

13. Vervolgens

- ga zorgvuldig na of de voorgenomen regeling niet reeds valt onder de in artikel 23, eerste lid, onder a tot en met d, Wbp geregelde gevallen
- zie voor de vereisten waaraan *toestemming* in de context van de Wbp (en dus ook in de context van art. 23, eerste lid, onder a, van de Wbp) moet voldoen: art. 1, onder i, Wbp (...)

14. Tenslotte

- wanneer blijkt dat de gewenste voorziening noodzaakt tot het opstellen van nieuwe wetgeving - al dan niet gecombineerd met de aanvraag van een ontheffing bij het College bescherming persoonsgegevens - voorzie dan eerst in een *grondige motivering* van het zwaarwegend algemeen belang en expliciteer welke passende waarborgen voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer worden geboden (...)
- in het *wetsvoorstel* dienen tenminste expliciet te zijn geregeld: *doeleinde(n) van de voorgenomen gegevensverwerking, omvang van de gegevensverstrekking - zo veel mogelijk te relateren aan specifieke bijzondere persoonsgegevens - identiteit van de verantwoordelijke, regeling van de verstrekking van gegevens en van de eventueel beoogde verdere verstrekking, mede in relatie tot bestaande wettelijke geheimhoudingsplichten, waarborgen voor de gegevensverstrekking, (sub)delegatie* is gelet op de tekst van art. 23, eerste lid, onder e, Wbp niet aanvaardbaar
- in de *memorie van toelichting* wordt een expliciete *motivering van het zwaarwegend algemeen belang* gegeven en worden de te treffen waarborgen voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer expliciet uiteengezet
- na afronding van het wetgevingsproces geldt een *notificatieverplichting* voor de betrokken Minister aan de Europese Commissie (art. 23, derde lid, Wbp)

Voor de Wmo 2015 is, met name van belang dat de verwerking van de bijzondere persoonsgegevens (i.c. betreffende gezondheid en het seksuele leven) in de memorie van toelichting gemotiveerd wordt aan de

²³ Artikel 23 lid sub f Wbp luidt:

1. Onverminderd de artikelen 17 tot en met 22 is het verbod om persoonsgegevens als bedoeld in artikel 16 [bijzondere persoonsgegevens], te verwerken niet van toepassing voor zover: (...)

f. dit noodzakelijk is met het oog op een zwaarwegend algemeen belang, passende waarborgen worden geboden ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer en dit bij wet wordt bepaald dan wel het College ontheffing heeft verleend.(...)

hand van het zwaarwegende algemeen belang en de te treffen waarborgen voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

3.3.2 Afweging proportionaliteit en subsidiariteit

Draag in de toelichting bij een regeling die specifiek betrekking heeft op de bescherming van persoonsgegevens zorg voor een expliciete afweging van de in geding zijnde belangen van verantwoordelijken en betrokkenen in relatie tot de doeleinden van gegevensverwerking.

Op dit punt kan de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel Wmo 2015 nog versterkt worden.

3.3.3 Toets aan artikel 8 EVRM

De Leidraad biedt aanknopingspunten voor de toets aan artikel 8 lid 2 EVRM. Een dergelijke toets is vereist wanneer een bepaalde beperking op de persoonlijke levenssfeer moet worden geregeld, zoals het geval is bij de verwerking van persoonsgegevens in het kader van het wetsvoorstel Wmo 2015. De Leidraad zegt daarover het volgende:

Waar het betreft de bescherming van persoonsgegevens gaat het daarbij niet zelden om het verwerken van persoonsgegevens voor een ander doel dan waarvoor ze oorspronkelijk zijn verzameld. Vaak dient zich daarbij de noodzaak aan van het verstrekken van persoonsgegevens van de ene naar de andere verantwoordelijke, buiten toestemming van de betrokkene. Soms moet een regeling worden getroffen voor de verwerking van bijzondere persoonsgegevens.

Dergelijke wetsvoorstellen moeten in beginsel steeds worden aangemerkt als een inmenging, respectievelijk een inbreuk, op de grondrechten van artikel 8 EVRM, respectievelijk artikel 10 van de Grondwet. Uit de jurisprudentie van het EHRM volgt dat dit bijzondere eisen stelt aan de motivering van een dergelijk voorstel. In paragraaf 2.11 zijn bij wijze van illustratie enige relevante arresten van het EHRM genoemd, waarin specifieke eisen zijn gesteld aan de wetgeving die een inmenging regelt. De memorie van toelichting behoort dan ook een uitdrukkelijke - en dus geen impliciete - motivering te bevatten.

Omvang en inhoud van de motivering dienen de ingrijpendheid van de inbreuk - zowel naar zwaarte als naar het aantal personen dat het betreft - te weerspiegelen. Het is niet goed mogelijk om in zijn algemeenheid te omschrijven hoe deze eis in de praktijk moet worden toegepast. Belangrijke aandachtspunten zijn in ieder geval de relatieve zwaarte van de inbreuk, de omvang van de kring van betrokkenen, de te volgen procedures, bewaartermijnen, kwaliteit van de gegevens, de aan de betrokkene toekomende rechten van inzage en correctie en het bieden van rechtsbescherming.

Wanneer we deze criteria toepassen op de huidige tekst die is opgenomen in de memorie van toelichting op het wetsvoorstel Wmo 2015 blijken de belangrijkste elementen reeds vermeld zijn in de memorie van toelichting. Aan de hand van een vergelijking met de overeenkomstige passage uit de Jeugdwet kan gecontroleerd worden of nog argumenten kunnen worden toegevoegd. Zie ook paragraaf 3.4.1.

3.3.4 Samenhang tussen PIA en Leidraad

Het CBP heeft zich in zijn advies²⁴ op het Toetsmodel PIA Rijksdienst uitgesproken over de samenhang tussen het (toen nog: concept) Toetsmodel PIA Rijksdienst en de Leidraad. Naar aanleiding van commentaar van het CBP is de samenhang tussen het Toetsmodel PIA Rijksdienst en de Leidraad als volgt verduidelijkt:

Indien de PIA wordt uitgevoerd in het kader van ontwikkeling van beleid dat moet resulteren in wetgeving, moet in de fase van juridische verfijning van het wetsvoorstel de in het IAK [Integraal Afwegingskader] opgenomen Leidraad voor de afstemming op de Wbp worden gebruikt.

3.3.5 Conclusie naar aanleiding van de Leidraad

De door het CBP beschreven werkwijze is gevolgd in het kader van de onderhavige opdracht. Voor verwerking bij de verfijning van de wetsartikelen en de memorie van toelichting van het wetsvoorstel Wmo 2015 wijzen wij op onze deelconclusies in de hoofdstukken 2 en 3 en op de overkoepelende visie in hoofdstuk 4.

²⁴ Brief van CBP aan BZK, 5 maart 2013, Advies-concept Toetsmodel Privacy Impact Assessment, Bijl. p. 6

3.4 Juridisch kader

De verschillende gegevensuitwisselingen die vereist zijn in de nieuwe Wmo worden, voor wat betreft de gegevensbescherming, beheerst door in het bijzonder het volgende juridische kader: het EVRM, de Wet bescherming persoonsgegevens, de toekomstige Europese Privacyverordening, het wetsvoorstel meldplicht datalekken.

Vanwege de inhoudelijke samenhang met de Wmo hebben wij ook het overige juridisch kader in een quick scan verkend: AWBZ, Zorgverzekeringswet en de Jeugdwet. Ook andere wetten kunnen meer of minder relevant zijn in de integrale benadering van de Wmo 2015. Wij noemen:

- De WGBO is betrokken voor zover de geheimhoudingsplicht van toepassing is op de hulpverleners werkzaam binnen de Wmo.
- Het wetsvoorstel Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz) is de voortzetting van het in juni 2010 ingediende wetsvoorstel Wet cliëntenrechten zorg (Wcz).
- De Gedragscode zorgverzekeraars, de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening en de Wet SUWI.
- De informatiebeveiligingsnorm voor de zorg NEN 7510 en Zekere Zorg 3 (de Toezichthouders IGZ en CBP beschouwen deze norm als een standaard voor de zorgsector).

Voor het juridisch kader zijn ook relevant de wetgevingsadviezen van het CBP zoals: de adviezen op de Jeugdwet, de Wet meldcode Huiselijk geweld, Wet elektronische gegevensuitwisseling in de zorg.

3.4.1 Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens (EVRM)

De verwerking van persoonsgegevens in het wetsvoorstel Wmo 2015 vormt een inmenging van het openbaar gezag op het recht op eerbiediging van het privé, familie- of gezinsleven. Ingevolge artikel 8 van het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens (EVRM) is een dergelijke inmenging slechts toegestaan als kan worden aangetoond dat de gegevensverwerking noodzakelijk is in een democratische samenleving in het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid of het economisch welzijn van het land, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de

bescherming van de gezondheid of de goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen en bij wet in de inmenging is voorzien.

“Bij wet voorzien” houdt onder meer in dat “the law must indicate the scope of any such discretion conferred on the competent authorities and the manner of its exercise with sufficient clarity, having regard to the legitimate aim of the measure in question, to give the individual adequate protection against arbitrary interference”.

Met name in de doelbinding moet dit grondrecht tot uiting gebracht worden.

De memorie van toelichting op het wetsvoorstel bevat in paragraaf 7.2.2 de volgende tekst:

In het Internationaal Verdrag ter bescherming van de Burgerlijke en Politieke rechten (IVBPR) en het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) zijn artikelen opgenomen ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Artikel 17 van het IVBPR geeft een ieder het recht op bescherming door de wet tegen willekeurige en onrechtmatige inmenging in de persoonlijke levenssfeer. Gelet op de tekst, is inmenging in de persoonlijke levenssfeer, zoals de verwerking van persoonsgegevens, slechts toegestaan als deze noodzakelijk is en op een gerechtvaardigde grondslag geschiedt.

Het wetsvoorstel voldoet aan de vereisten van Artikel 8 EVRM. Het eerste lid bepaalt dat een ieder recht heeft op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer. Het tweede lid ziet op de mogelijkheid om het recht in te perken. Volgens het tweede lid moet de inmenging bij wet zijn voorzien, noodzakelijk zijn in een democratische samenleving en een legitiem doel nastreven. Het wetsvoorstel voldoet aan het vereiste dat de inmenging bij wet moet zijn voorzien omdat de bevoegdheid tot het verwerken van gegevens bij wet wordt geregeld, de burger toegang heeft tot de wet en de bepalingen duidelijk zijn omschreven.

Het wetsvoorstel voldoet ook aan de eis dat de inmenging noodzakelijk moet zijn in een democratische samenleving. Dit betekent dat er een dringende maatschappelijke behoefte dient te bestaan en dat de inmenging proportioneel en subsidiair is. Er is in dit geval sprake van een dringende maatschappelijke behoefte omdat gebleken is dat de burger met ondersteuningsvragen op meerdere domeinen te maken krijgt met meerdere professionals die langs elkaar heen werken en aan wie de burger telken malé zijn verhaal moet doen. Het totale resultaat, namelijk het meedoen in de maatschappij, bevorderen van de gezondheid en zelfredzaamheid, wordt hierdoor onvoldoende behaald. Het belang van de burger is gediend bij het breed bezien van de problemen op het terrein van de gezondheid levensdomein en het afstemmen van het ondersteuningsaanbod op de sociale context. Tevens is deze maatregel noodzakelijk omdat de eisen die worden gesteld aan de organisatie van de langdurige zorg, aan het veranderen zijn. De eisen aan de kwaliteit van het leven zijn hoger, zoals zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen wonen en niet eenzaam zijn. Hervorming is ook nodig vanwege de financiële houdbaarheid van de langdurige zorg. Om de solidariteit en langdurige zorg die ook beschikbaar is voor toekomstige generaties, te waarborgen, maakt de regering nu keuzes. Vaak zal ook ondersteuning van het eigen sociale netwerk of andere algemene voorzieningen nodig zijn voordat het college komt tot een beschikking voor een maatwerk voorziening. Het college kan de in dit wetsvoorstel opgelegde verplichting om integraal en

levensdomein breed afweging te maken tot een maatwerkvoorziening, niet uitvoeren zonder daarbij te beschikken over bepaalde (bijzondere)gegevens van de burger. Als de gegevensverwerking niet per wet wordt geregeld zal uitwisseling via informele en dus onbeveiligde weg plaatsvinden, zoals nu vaak de praktijk is. Dit wetsvoorstel voorziet daarom in bepalingen conform de Wbp om bescherming van de persoonlijke levenssfeer bij de uitvoering van deze wet te waarborgen.

Het voorstel voldoet ook aan de vereiste van proportionaliteit en subsidiariteit. Het doel van de maatregelen is om de gezondheid van de burgers te beschermen. Om dit doel te kunnen bereiken (met behulp van het eigen netwerk, en waar nodig de ondersteuning van het college, de burger in staat stellen om mee te kunnen doen in de maatschappij, zo lang mogelijk thuis kan blijven wonen, zelfredzaam te zijn en/of anderen te ontmoeten) zal het college informatie over de betrokkene moeten kunnen inzien om tot een onderbouwde, passende en rechtmatige ondersteuning te komen. De proportionaliteit is gewaarborgd doordat er slechts gebruik wordt gemaakt van een minimaal noodzakelijke gegevensset. Het college en andere betrokken partijen kunnen in ieder geval inzien dát een betrokkene ook al via andere stelsels of voorzieningen ondersteuning ontvangt of heeft ontvangen. Vervolgens kan met toestemming van de betrokkene nadere informatie opgevraagd worden. Met deze mate van gegevensverwerking wordt de persoonlijke levenssfeer zo min mogelijk ingeperkt en wordt de burger zo min mogelijk belast met onnodige administratieve lasten, maar kan hij wel rekenen op optimaal afgestemde dienstverlening. Ook wordt vanuit het oogpunt van doelmatig en rechtmatig besteden van de middelen het mogelijk gemaakt om dubbele verstrekkingen en het langs elkaar heen werken van professionals te voorkomen.

Naast de waarborg dat deze maatregelen conform de Wbp zullen worden uitgevoerd, zal de gegevensset tot een minimum worden beperkt en kan uitwisseling alleen onder voorwaarden geschieden. Dit zal in een AMvB nader worden uitgewerkt. In de AMvB wordt vast gelegd exact welke gegevens die verkregen zijn voor het doel van deze wet op welke wijze verwerkt mogen worden. Dit wordt beperkt tot de minimale informatie 'dat' een burger ook zorg en of ondersteuning ontvangt uit andere stelsels of voorzieningen van de Wmo.

Subsidiariteit betekent dat er geen minder ingrijpend middel is om het doel te bereiken. Voor dit wetsvoorstel is gekozen om het college zo beperkt mogelijk inzicht te geven in de gegevens van de burgers door middel van een systeem waarbij primair alleen gezien kan worden dat een burger ondersteuning ontvangt. Er zijn geen alternatieven waarop de gemeente de gezondheid op gelijke wijze kan beschermen en maatwerk kan leveren waarbij er een kleinere inmenging op de persoonlijke levenssfeer plaatsvindt. Er zijn andere alternatieven overwogen. Zo is overwogen om niets per wet vast te leggen met betrekking tot de gegevensuitwisseling. Dit zou een te groot risico met zich meebrengen dat uitwisseling via informele kanalen en zonder transparantie van de burger plaats zal vinden. Een ander alternatief dat overwogen is, behelst het volledig overdragen van persoonsgegevens over de burger aan de verschillende ketenpartners. Hiertoe is niet besloten omdat de aanpak via een "hit-no hit" een beperkte inmenging in de persoonlijke levenssfeer oplevert en daarmee de voorkeur heeft.

Het laatste vereiste van artikel 8 EVRM is dat het beperken van het recht in het belang moet zijn van een in het tweede lid opgesomd legitiem doel. Het legitieme doel dat dit voorstel nastreeft is het beschermen van de gezondheid van de burger. Dit is een van de doelcriteria zoals genoemd in artikel 8 EVRM.

De bepalingen van Richtlijn 95/46/EG van het Europees Parlement en de Raad van 24 oktober 1995 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens zijn uitgewerkt in de Wbp.

3.4.2 Wet bescherming persoonsgegevens²⁵

Art. 7 Welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doelen

'Welbepaald en uitdrukkelijk omschreven' houdt in dat men geen gegevens mag verzamelen zonder een precieze doelomschrijving. Het doel moet zijn bepaald alvorens men tot verzamelen overgaat.

'Welbepaald' houdt in dat deze doelomschrijving duidelijk moet zijn, niet zo vaag of ruim bij voorbeeld dat zij tijdens het verzamelproces geen kader kan bieden waaraan getoetst kan worden of de gegevens nodig zijn voor dat doel of niet. Het doel mag ook niet in de loop van het verzamelproces geformuleerd worden. Uitdrukkelijk omschreven houdt in dat de verantwoordelijke het doel waarvoor hij verwerkt, moet hebben omschreven bij de melding die hij op grond van artikel 27 verplicht is te doen.²⁶

'Gerechtvaardigde doelen' wil zeggen dat de verwerking gebaseerd moet zijn op een doel dat voldoet aan artikel 8.

Art. 8 grondslag

Artikel 8 Wbp bepaalt wanneer de verwerking van persoonsgegevens gerechtvaardigd is. Dat is het geval wanneer de betrokkene uitdrukkelijk toestemming heeft verleend (sub a) of wanneer de verwerking noodzakelijk is ter uitvoering van een overeenkomst (sub b), ter nakoming van een wettelijke verplichting (sub c), ter vrijwaring van een vitaal belang van de betrokkene (sub d), voor de goede vervulling van een publiekrechtelijke taak door een bestuursorgaan (sub e) of ter behartiging van het gerechtvaardigd belang van de verantwoordelijke, tenzij het belang of de fundamentele rechten en vrijheden van de betrokkene, in het bijzonder het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer, prevaleert (sub f).

In een aantal gevallen zal de gegevensverwerking door bestuursorganen kunnen worden gebaseerd op artikel 8 sub c Wbp. Dat is echter lang niet altijd het geval. Een gegevensverwerking ter vervulling van een publiekrechtelijke taak zal immers veelal geschieden zonder dat daaraan een wettelijke verplichting ten grondslag ligt. In dat geval zal de gegevensverwerking onder artikel 8 sub e Wbp moeten vallen. Die bepaling ziet, zo blijkt uit de tekst, op een tweetal verschillende situaties. Allereerst kan een verwerking

²⁵ Voor deze paragraaf is onder meer gebruik gemaakt van het rapport: WODC, Gegevensuitwisseling door Toezichthouders, onderzoek uitgevoerd in opdracht van het WODC door UvA, juni 2012 (TK.2011-2012, 32761, nr. 43)

²⁶ Wbp-naslag: www.cbpweb.nl/wbpnaslag/2/Paginas/wbp-artikel-7.aspx

noodzakelijk zijn met het oog op een publiekrechtelijke taak die het bestuursorgaan zelf verricht. Daarnaast laat de bepaling uitdrukkelijk ruimte voor verwerking van gegevens ten behoeve van de publiekrechtelijke taak die door een ander bestuursorgaan wordt verricht, voor zover dat met het oog op die taak noodzakelijk is.

Een van de specifieke uitgangspunten van de Wbp is het beginsel van doelbinding. Dit beginsel komt met name tot uitdrukking in de artikelen 7 en 9 Wbp. De doelbinding dient reeds bij het verzamelen van gegevens aanwezig te zijn. Artikel 7 schrijft voor dat persoonsgegevens voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verzameld. Er moet dus een duidelijke doelomschrijving zijn alvorens gegevens verzameld mogen worden. Deze dient welbepaald te zijn, dus niet zo vaag of ruim dat zij tijdens het verzamelproces geen kader kan bieden waaraan getoetst kan worden of de gegevens nodig zijn voor dat doel of niet. Het is evenmin toegestaan om het doel pas te formuleren in de loop van het verzamelproces. Is er sprake van een meldingsplicht op grond van artikel 27 Wbp, dan dient het doel van de verwerking bij de melding uitdrukkelijk te zijn omschreven. Het beginsel van doelbinding is ook terug te vinden in artikel 9 Wbp, dat aan de reeks van gerechtvaardigde verwerkingen in artikel 8 Wbp een meer algemeen vereiste toevoegt. Mede daarom heeft deze bepaling een niet te onderschatten belang.

Artikel 9: verdere verwerking

Artikel 9, eerste lid, Wbp bepaalt dat persoonsgegevens niet verder worden verwerkt op een wijze die onverenigbaar is met de doeleinden waarvoor ze zijn verkregen. Daarmee maakt de bepaling duidelijk dat deze verdere verwerking niet ongeoorloofd is, maar stelt zij daar tegelijkertijd een grens aan. Deze eis van verenigbaar gebruik geldt zowel binnen als buiten de organisatie van de verantwoordelijke. Het tweede lid kent een niet-limitatieve opsomming van factoren die mede bepalend zijn voor het antwoord op de vraag of er sprake is van verenigbaar gebruik. Elk van de genoemde factoren dient – mogelijk in samenhang met andere factoren die in het concrete geval als relevant moeten worden beschouwd – in onderling verband te worden beoordeeld en gewogen ter beantwoording van de vraag of sprake is van verenigbaar gebruik.

Voldoende verwantschap: dubbele doelbinding

Een belangrijke factor is de verwantschap tussen het doel waarvoor de verantwoordelijke de gegevens overweegt te gebruiken enerzijds en het doel waarvoor de gegevens zijn verkregen anderzijds (artikel 9,

tweede lid, sub a, Wbp). Deze verwantschapsfactor kan bij uitstek als uitdrukking van het beginsel van doelbinding worden beschouwd. Hoe nauwer de verwantschap, hoe eerder er sprake is van verenigbaar gebruik. Een tweede factor is de aard van de gegevens (artikel 9, tweede lid, sub b, Wbp). Te denken valt uiteraard aan de in artikel 16 Wbp genoemde bijzondere gegevens. Daarnaast wijst de MvT erop dat de context waarin gegevens worden gebruikt, deze tot gevoelige gegevens kunnen maken. Zo kan een persoonsgegeven dat ziet op een betalingsachterstand, gevolgen hebben voor de kredietwaardigheid. Daarbij geldt dat hoe gevoeliger het gegeven, hoe minder snel van het oorspronkelijke doel mag worden afgeweken. Een derde factor wordt gevormd door de gevolgen van de beoogde verwerking voor de betrokkene (artikel 9, tweede lid, sub c, Wbp). Daarbij is met name ook relevant of de gegevens worden gebruikt als basis voor mogelijke beslissingen jegens de betrokkene. De twee laatstgenoemde factoren zijn de wijze waarop de gegevens zijn verkregen (artikel 9, tweede lid, sub d, Wbp), bijvoorbeeld buiten betrokkene om of juist met diens instemming, en de mate waarin jegens betrokkenen wordt voorzien in passende waarborgen. Genoemde factoren dienen in onderling verband te worden toegepast. Zo is het gebruik van de gegevens in de gemeentelijke basisadministratie, die weinig informatie bevatten, voor uiteenlopende doelen veel eerder in overeenstemming met artikel 9 Wbp dan het door een ziekenfonds aan een fabrikant verstrekken van gegevens van patiënten die een bepaalde operatie hebben ondergaan.

Mag een gemeente medische persoonsgegevens verwerken?

Art 21 lid 1 sub f maakt het mogelijk dat gemeenten ("bestuursorganen") medische gegevens verwerken "voor zover dat noodzakelijk is voor een goede uitvoering van wettelijke voorschriften (...) die voorzien in aanspraken die afhankelijk zijn van de gezondheidstoestand van de betrokkene".

Mogelijke oplossing: Samenwerkingsverband

De ervaringen met de geïntegreerde aanpak van de georganiseerde criminaliteit laten zien dat de samenwerking veel afstemming vergt. Elke partner in het convenant blijft gebonden aan het "eigen" gegevensbeschermingsregime. In het kader van de Wet Bibob doet de vraag naar de mogelijkheden van de gegevensuitwisseling zich steeds per casus voor. Bij de Wmo gaat het om grote aantallen persoonsgegevens die verwerkt moeten worden. De afstemming die vereist is bij de uitwisseling van gegevens in een samenwerkingsverband zou uit het oogpunt van bedrijfsvoering onhanterbare vertraging opleveren.

Te verkennen oplossing: kaderwet a la SUWI, stelselontwerp, berichtenverkeer

Voordeel: bekende en geaccepteerde methodiek in het werk & inkomen deel van het sociale domein.

Nadeel: Uit onderzoek van de Inspectie Werk en Inkomen²⁷ blijkt dat gemeenten een zwakke schakel in het geheel van de SUWI-keten vormen wat betreft informatiebeveiliging. In het wetsvoorstel Wmo 2015 krijgen gemeenten de verantwoordelijkheid voor het brede sociale domein (opgevat als de terreinen die bestreken worden door de Jeugdwet, Participatiewet en Wmo).

Standaardisatie

Verder gelegen oplossingen: standaardisatie van begrippen, vastlegging in een taxonomie en uitwisseling tussen partijen van uitsluitend die gegevens waar partijen op grond van 'business rules' over mag beschikken. Het wettelijk kader is verwerkt in protocollen die zorgen voor geautomatiseerde procesorkestratie.

3.4.3 Europese Privacyverordening (EPV)

De aankomende Europese Privacyverordening kenmerkt zich onder meer door een versterking van de rechten van betrokkenen ten opzichte van de Richtlijn 95 en de daarop gebaseerde Wbp.

De EPV is relevant voor het wetsvoorstel Wmo 2015 omdat de EPV mogelijk in 2014 van kracht zal worden. EU-verordeningen hebben rechtstreekse werking in de lidstaten. In augustus 2013 is nog onvoldoende duidelijk in hoeverre de aanvankelijke versie van de EPV de eindstreep zal halen.

Voor de Wmo 2015 is relevant dat met name de volgende aspecten van de EPV tot aanscherping van de huidige regelgeving kunnen leiden.

- De rechten van betrokkenen
- Verplichting om verwerking te documenteren (in plaats van huidige meldingsplicht)
- Dataportabiliteit
- Boetes bij overtreding van de EPV

Naar onze mening zal begin 2014 moeten worden bezien of aanpassingen via nota van wijziging c.q. novelle wenselijk of nodig zijn gezien de EPV zoals die dan luidt.

²⁷ Inspectie Werk en Inkomen, Nota van Bevindingen, Vervolgonderzoek Beveiliging en privacy in de SUWI-keten, december 2011, p.8.

3.4.4 Het wetsvoorstel meldplicht datalekken

In juni 2013 heeft de minister van V&J het wetsvoorstel Meldplicht Datalekken naar de Tweede Kamer gestuurd. Het wetsvoorstel maakt het mogelijk dat de toezichthouder, het College bescherming persoonsgegevens, een boete oplegt van maximaal € 450.000 wanneer een verantwoordelijke een datalek niet tijdig meldt. De wetgever loopt hiermee vooruit op overeenkomstige bepalingen in de Europese Privacyverordening die naar verwachting in 2014 van kracht wordt.

Deze bestuursrechtelijke boete staat los van eventuele vorderingen die gedupeerden kunnen instellen ingeval van onrechtmatig handelen. Voor een civielrechtelijke vordering is onder meer vereist dat de betrokkene aantoont dat hij schade lijdt als gevolg van het datalek en dat de onrechtmatige handeling is toe te rekenen aan de verantwoordelijke. Naar verwachting zullen claims van gedupeerden van datalekken in de toekomst vaker voorkomen. Enerzijds omdat er steeds meer datalekken optreden en in de publiciteit komen en anderzijds als gevolg van de versterkte positie van de individuele betrokkenen.

Voor het wetsvoorstel Wmo 2015 moet rekening gehouden worden met de mogelijkheid²⁸ dat er datalekken zullen optreden. De impact op de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen als gevolg van een datalek bij de uitvoering van de Wmo is potentieel groot, omdat het gaat om veel en gevoelige gegevens. Door de koppeling van gegevens uit de verschillende sectoren van het sociale domein (schuldhulpverlening, huiselijk geweld, gegevens over werk en inkomen op grond van de Participatiewet, medische gegevens op grond van de Wmo) ontstaat een rijke mix van bijzondere en gevoelige gegevens.

De gemeente is in het wetsvoorstel (artikel 4.1.1) aangewezen als verantwoordelijke voor een aantal verwerkingen in het sociale domein. Op grond van artikelen 6 en 13 van de Wbp is de gemeente gehouden om de persoonsgegevens op zorgvuldige wijze te verwerken en passende beveiligingsmaatregelen te treffen. Eerdere onderzoeken naar de uitvoering van de Wmo en de beveiliging van Suwi-net hebben aangetoond dat sommige gemeenten de gegevensbescherming nog moeten verbeteren.

²⁸ In informatiebeveiligingskringen gaat men er tegenwoordig van uit dat zich op enig moment een datalek zal voordoen en neemt men beheersmaatregelen die daarvan uitgaan.

In juli 2012 stuurde de minister van SZW aan alle gemeenten een brief²⁹ naar aanleiding van onderzoek van de Inspectie Werk & Inkomen waaruit bleek “dat de beveiliging van persoonsgegevens die worden gebruikt voor de uitvoering van de sociale zekerheid bij een aantal gemeenten waarschijnlijk onvoldoende is”.

In dat licht bezien is de samenvoeging van persoonsgegevens uit diverse bronnen een risico met potentieel grote impact op de bescherming van bijzondere en gevoelige gegevens. Beheersmaatregelen kunnen gezocht worden in beveiliging, maar ook dient overwogen te worden of gemeenten deze gegevens in deze omvang moeten verwerken. Om de impact van datalekken te verminderen moeten zo min mogelijk persoonsgegevens verwerkt worden: dataminimalisatie. Wat je niet hebt kan je immers niet verliezen.

3.4.5 AWBZ

Gegevensverstrekking in de AWBZ is geregeld in de artikel 52 t/m 57b. Hierin is onder meer bepaald dat zorgverzekeraars, zorgaanbieders en indicatieorganen het burgerservicenummer mogen verwerken en dat de bewaartermijn voor de gegevens 7 jaar bedraagt (artikel 52). Artikel 53 AWBZ bevat verplichtingen om persoonsgegevens te verstrekken aan zorgverzekeraars:

1. Een zorgverzekeraar of een door een zorgverzekeraar of Onze Minister aangewezen persoon en:
 - a. een zorgaanbieder;
 - b. een indicatieorgaan als bedoeld in artikel 9a, eerste lid,
 verstrekken elkaar kosteloos de persoonsgegevens van de verzekerde, waaronder persoonsgegevens betreffende de gezondheid als bedoeld in de Wet bescherming persoonsgegevens, die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van deze wet, dan wel stellen elkaar deze gegevens voor dit doel voor inzage of het nemen van afschrift ter beschikking.
2. Voor zover de verzekerde daartoe uitdrukkelijk toestemming heeft verleend, verstrekken een indicatieorgaan als bedoeld in het eerste lid, en een zorgaanbieder elkaar kosteloos de persoonsgegevens van de verzekerde, waaronder persoonsgegevens betreffende de gezondheid als bedoeld in de Wet bescherming persoonsgegevens.

(...)
6. Bij ministeriële regeling kan worden bepaald:

²⁹ Brief Minister SZW aan gemeenteraden, Informatiebeveiliging en bescherming persoonsgegevens bij gebruik Suwinet, 8 juni 2012

- a. tot welke gegevens de verplichting, bedoeld in het eerste of derde lid, zich in ieder geval uitstrekt;
- b. op welke wijze gegevens, bedoeld in het eerste, tweede of derde lid, worden verwerkt;
- c. volgens welke technische standaarden gegevensverwerking plaatsvindt;
- d. aan welke beveiligingseisen gegevensverwerking voldoet;
- e. in welke gevallen gegevens, bedoeld in het eerste of derde lid, verder worden verwerkt met het oog op de uitvoering van deze wet, een zorgverzekering als bedoeld in de Zorgverzekeringswet of een aanvullende ziektekostenverzekering, voor zover deze gegevens niet worden gebruikt voor het beoordelen en accepteren van een aspirant-verzekerde voor een aanvullende verzekering en bovendien noodzakelijk zijn voor:
 - 1°. de betaling aan een zorgaanbieder of de vergoeding van zorgkosten aan een verzekerde,
 - 2°. de vaststelling van eigen bijdragen,
 - 3°. het uitoefenen van het verhaalsrecht, of
 - 4°. het verrichten van controle of fraudeonderzoek.

De nadere regeling ex artikel 53, lid 6 AWBZ³⁰ bepaalt dat de zorgverzekeraar voor omschreven doeleinden (onder meer: betaling aan de zorgaanbieder, betaling aan de verzekerde, vaststelling eigen bijdrage, fraudeonderzoek) bepaalde persoonsgegevens (onder meer: naw-gegevens, burgerservicenummer, de indicatie die door een indicatieorgaan is vastgesteld) mag verwerken. De nadere regeling bepaalt ook dat de zorgaanbieder en het indicatieorgaan verplicht zijn om bepaalde persoonsgegevens te verstrekken aan de zorgverzekeraar, c.q. de verzekerde.

Opmerkelijk is dat de uitwisseling van medische persoonsgegevens tussen zorgaanbieder en indicatieorgaan op grond van art. 53 lid 2 AWBZ gebonden is aan de toestemming van de verzekerde. Terwijl de verwerking van de indicatie die door het indicatieorgaan is vastgesteld, zonder toestemming van de verzekerde door de zorgverzekeraar opgevraagd mag worden bij het indicatieorgaan.

Conclusie

In de AWBZ en de daarop gebaseerde nadere regeling is tot op het niveau van de afzonderlijke persoonsgegevens bepaald welke instantie welke persoonsgegevens mag verwerken, inclusief bewaartermijnen en uitwisselingsrelaties.

De gegevensbeschermingsparagraaf in de wetsvoorstellen LIZ (kern-AWBZ) en Wmo 2015 zal worden afgemeten aan de standaard die in de AWBZ in combinatie met de nadere regeling is bepaald. Met

³⁰ Regeling van de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport van 6 juni 2011, kenmerk MC U 3052251, houdende regels in verband met de verwerking van persoonsgegevens door zorgverzekeraars bij de uitvoering van de AWBZ

andere woorden: de AWBZ biedt een referentiekader voor de opstelling en de beoordeling van de gegevensbeschermingsparagraaf van beide wetsvoorstellen.

3.4.6 Zorgverzekeringswet (Zvw)

De Zorgverzekeringswet regelt in hoofdstuk 7 (artikel 86 t/m 93) de gegevensverstrekking tussen zorgaanbieders, zorgverzekeraars, indicatieorganen, College zorgverzekeringen en de zorgautoriteit. In artikel 86 is geregeld dat zorgverzekeraars het burgerservicenummer mogen gebruiken.

De gemeente wordt in de Zvw niet genoemd als instantie waarmee gegevens uitgewisseld worden. Gemeente ambtenaren van de burgerlijke stand worden wel genoemd: zij zijn verplicht om kosteloos aan verzekeraars uittreksels te sturen.³¹

De Wmo wordt niet genoemd in Zvw als een wettelijke basis voor gegevensuitwisseling.

De gegevensverwerkingsparagraaf in de Zvw is als volgt opgebouwd. Ten eerste bevat hoofdstuk 7 van de Zvw de grondslag voor de verwerking van persoonsgegevens, waaronder medische persoonsgegevens, die artikel 23 lid 1 sub f van de Wbp vereist. Artikel 87 bevat een kapstokbepaling voor een nadere regeling. Artikel 87 lid 6 Zvw luidt:

Bij ministeriële regeling kan worden bepaald:

- a. tot welke gegevens de verplichting, bedoeld in het eerste of tweede lid, zich in ieder geval uitstrekt;
- b. op welke wijze gegevens, bedoeld in het eerste of tweede lid, worden verwerkt;
- c. volgens welke technische standaarden gegevensverwerking plaatsvindt;
- d. aan welke beveiligingseisen gegevensverwerking voldoet;
- e. in welke gevallen gegevens, bedoeld in het eerste of tweede lid, verder worden verwerkt met het oog op de uitvoering van de zorgverzekering of een aanvullende ziektekostenverzekering, voor zover deze gegevens niet worden gebruikt voor het beoordelen en accepteren van een aspirant-verzekerde voor een aanvullende verzekering en bovendien noodzakelijk zijn voor:
 - 1°. de betaling aan een zorgaanbieder of de vergoeding van zorgkosten aan een verzekerde;
 - 2°. de vaststelling van eigen bijdragen of nog openstaand verplicht of vrijwillig eigen risico;
 - 3°. het uitoefenen van het verhaalsrecht; of
 - 4°. het verrichten van controle of fraudeonderzoek.

Deze nadere regeling genoemd in art. 87 lid Zvw is de Regeling Zorgverzekeringswet.³²

³¹ Art. 89 lid 5 Zvw

Artikel 7.2 van deze regeling luidt als volgt:

De zorgverzekeraar beschikt ten behoeve van de in het voorgaande artikel aangegeven doelen en van de uitvoering van artikel 7.4a, over de volgende gegevens van de verzekerde:

- a. naam, adres, postcode en woonplaats;
- b. polisnummer, burgerservicenummer of, bij het ontbreken daarvan, sociaal-fiscaalnummer, geslacht en geboortedatum;
- c. de prestatiebeschrijving van de aan de verzekerde geleverde prestatie;
- d. wanneer de prestatie is geleverd;
- e. het voor de geleverde prestatie in rekening gebrachte tarief;
- f. de gegevens die op grond van een declaratieregeling moeten worden verstrekt;
- g. de gegevens die noodzakelijk zijn om vast te stellen of de prestatie behoort tot het verzekerde pakket van die verzekerde en
- h. het bank- of girorekeningnummer;
- i. overige gegevens die noodzakelijk zijn voor het verrichten van materiële controle dan wel fraudeonderzoek.

Conclusie

De Zvw kan voor de Wmo 2015 als voorbeeld dienen voor wat betreft de opbouw van de gegevensverwerkingsparagraaf. In de Zvw is mogelijk gemaakt dat medische persoonsgegevens worden verwerkt voor de omschreven doelen. In de Regeling Zvw zijn de persoonsgegevens verder gespecificeerd.

Om de door de Wmo 2015 beoogde gegevensverstrekking van zorgverzekeraars aan gemeenten mogelijk te maken, verdient het aanbeveling om de Zvw aan te passen en gemeenten en de Wmo expliciet op te nemen in de Zvw. De Regeling Zvw zal moeten worden aangepast, omdat daarin de persoonsgegevens moeten worden vermeld die mogen worden verwerkt.

3.4.7 Jeugdwet

De Jeugdwet wordt samen met de Participatiewet en de Wet op de Schuldhulpverlening genoemd in artikel 4.1.1 lid 2 van het wetsvoorstel Wmo 2015. Het college van B&W krijgt in dit artikellid de bevoegdheid om ten behoeve van de uitvoering van de Wmo 2015 persoonsgegevens te verwerken die het heeft verkregen ten behoeve van de uitvoering van deze wetten.

³² Regeling van de Minister van VWS van 1 september 2005, nr. Z/VV-2611957, houdende regels ter zake van de uitvoering van de Zorgverzekeringswet (Regeling zorgverzekering)

Op grond van de Wmo 2015 wordt de gemeente verantwoordelijk voor de uitvoering van jeugdzorg op grond van de Jeugdwet. Met de taken die de gemeenten op grond van de Participatiewet toebedeeld krijgen, wordt het gemeenten mogelijk gemaakt om de centrale regie te voeren over het brede sociale domein.

De Raad van State is kritisch over gegevensbescherming in Jeugdwet³³. Met name de aspecten Verwijsindex Risicjongeren (VIR) en de gegevensoverdracht aan de gemeenten krijgen forse kritiek.

Verwijsindex Risicjongeren:

Voorts adviseert de Afdeling af te zien van de Verwijsindex Risicjongeren (VIR), nu de beperkte meerwaarde ervan niet opweegt tegen de inbreuk die wordt gemaakt op de persoonlijke levenssfeer. (...) De evaluatie toont de beperkte effectiviteit van de VIR aan. De enige gebleken meerwaarde – in bovenregionale situaties – is naar het oordeel van de Afdeling onvoldoende om de inbreuk die de VIR maakt op het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer te rechtvaardigen.

Overdracht persoonsgegevens aan gemeenten

Het voorstel bepaalt, met het oog op continuïteit van zorg voor de jeugdige en zijn ouders, dat in de overgangsfase instanties en zorgverleners bepaalde gegevens over de jeugdige en zijn ouders overdragen aan de gemeente. Het gaat om gegevens van de Bureau Jeugdzorg, het indicatieorgaan van de AWBZ (het CIZ) en de beroepsbeoefenaar, bedoeld in artikel 9b, vijfde lid, van de AWBZ. Voorts betreft het persoonsgegevens, waaronder ook gegevens betreffende iemands gezondheid. De gegevensoverdracht dient zo spoedig mogelijk na publicatie van de wet plaats te vinden. De gegevens moeten in ieder geval drie maanden voor inwerkingtreding van de wet zijn overgedragen, aldus de toelichting. De Afdeling onderkent het belang van de continuïteit van zorg aan jeugdigen en hun ouders na inwerkingtreding van de wet, en tevens de noodzaak dat gemeenten daartoe tijdig over noodzakelijke gegevens beschikken om adequate zorg te kunnen bieden. De Afdeling merkt echter op dat het hier gaat om gegevensverwerking van bijzondere persoonsgegevens en daarmee om een inbreuk op het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer als bedoeld in artikel 10 van de Grondwet en artikel 8 EVRM. Ingevolge artikel 8 EVRM kan een dergelijke inbreuk gerechtvaardigd zijn als is voldaan aan een aantal vereisten. Een van deze vereisten is dat de inbreuk noodzakelijk moet zijn in een democratische samenleving. In dat verband moeten de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit worden gewogen. De subsidiariteitseis houdt in dat het doel waarvoor de persoonsgegevens worden verwerkt in redelijkheid niet op een andere, voor betrokkene minder nadelige wijze kan worden verwezenlijkt. De toelichting gaat nauwelijks in op de rechtvaardiging van de inbreuk op de persoonlijke levenssfeer. Vermeld wordt slechts dat het verkrijgen van de expliciete toestemming van betrokkenen, gelet op de aard van de doelgroep, een zeer langdurig en arbeidsintensief proces zou zijn en bovendien geen garantie zou bieden dat van de gehele doelgroep tijdig toestemming zou kunnen worden verworven. De Afdeling acht dit niet overtuigend. Het gaat hier mede om verwerking van medische gegevens, en dus om een ernstige inbreuk op de persoonlijke levenssfeer. Het feit dat het vragen van toestemming aan jeugdigen en hun ouders wellicht arbeidsintensief en tijdrovend kan zijn, vormt geen rechtvaardiging voor een dergelijke ernstige inbreuk op de persoonlijke levenssfeer. Bovendien valt niet in te zien waarom jeugdigen en ouders die toestemming niet tijdig zouden geven voor de overdracht van hun

³³ Tweede Kamer 2012-2013, 33684 nr. 4, Advies Raad van State en nader rapport,

dossier aan de gemeente. Het is juist in hun belang dat de zorg in de nieuwe situatie adequaat-gecontinueerd wordt. Het beoogde doel – tijdig beschikken over noodzakelijke gegevens door gemeenten – kan aldus op een minder nadelige wijze worden bereikt. Gelet hierop is de Afdeling van oordeel dat de noodzaak van de gegevensverwerking onvoldoende is aangetoond. Zij adviseert hierop in de toelichting in te gaan.

9. Overgangsrecht en gegevensverwerking

Naar aanleiding van de opmerking van de Afdeling is de toelichting op de artikelen 10.4 tot en met 10.6 aangepast en uitgebreid.

Onder verwijzing naar de door de Afdeling genoemde criteria waarvan de toepasselijkheid inmenging in de persoonlijke levenssfeer rechtvaardigen, wordt getoetst en uiteengezet dat de gegevensoverdracht als in deze artikelen bedoeld, een gerechtvaardigde inmenging vormt. In de eerste plaats moet de verwerking van de persoonsgegevens bij wet worden voorzien. In de tweede plaats moet de verwerking noodzakelijk zijn in een democratische samenleving; meer in het bijzonder betreft het de criteria dringende maatschappelijke behoefte, proportionaliteit en subsidiariteit. Het derde en laatste criterium voor gegevensoverdracht is dat deze een geoorloofd, expliciet genoemd doel dient.

Deze passages zijn van belang voor het wetsvoorstel Wmo, omdat ook in het wetsvoorstel Wmo 2015 eveneens (en wellicht meer) medische persoonsgegevens bij de gemeenten terecht zullen komen. Het advies van de Raad van State geeft een nadere invulling van de eisen die gesteld worden als gegevens zonder toestemming van betrokkenen worden uitgewisseld. De Raad van State acht in het geval van medische persoonsgegevens de inbreuk op de persoonlijke levenssfeer zo ernstig dat toestemming van betrokkenen voor verwerking vereist is. Het feit dat het proces van verkrijging van toestemming arbeidsintensief en tijdrovend zal zijn, kan geen reden opleveren om geen toestemming te vragen, aldus de Raad van State.

In de PIA's die zijn uitgevoerd in het kader van dit advies over het wetsvoorstel Wmo 2015 is eveneens geconstateerd dat verwerking zonder toestemming van betrokkenen een risico oplevert voor de rechtmatigheid van de verwerking. Dat is bijvoorbeeld het geval bij de gegevensuitwisseling tussen gemeenten en zorgaanbieders, maar ook bij de gegevensverwerking van de gemeente in het kader van artikel 4.1.1 van het wetsvoorstel Wmo 2015. Op deze punten moet rekening gehouden worden met een overeenkomstig advies van de Raad van State als het advies over de Jeugdwet. Het verdient aanbeveling om dit advies bij voorbaat te verwerken in het wetsvoorstel Wmo 2015 en betrokkenen zoveel mogelijk om toestemming voor verwerking te vragen, zeker waar het medische gegevens betreft.

3.4.8 Participatiewet

De Participatiewet, Wet op de Schuldhulpverlening en Jeugdwet worden alle drie genoemd in artikel 4.1.1 lid 2 van het wetsvoorstel Wmo 2015. Het college van B&W krijgt in dit artikellid de bevoegdheid om voor de uitvoering van de Wmo 2015 persoonsgegevens te verwerken die het heeft verkregen ten behoeve van de uitvoering van deze wetten. Voor de Participatiewet geldt mutatis mutandis hetzelfde als hiervoor is opgemerkt voor de Jeugdwet. Korte tijdshalve verwijzen wij naar paragraaf 3.4.7.

3.4.9 Wet gemeentelijke schuldhulpverlening

De Participatiewet, Wet op de Schuldhulpverlening en Jeugdwet worden alle drie genoemd in artikel 4.1.1 lid 2 van het wetsvoorstel Wmo 2015. Het college van B&W krijgt in dit artikellid de bevoegdheid om voor de uitvoering van de Wmo 2015 persoonsgegevens te verwerken die het heeft verkregen ten behoeve van de uitvoering van deze wetten.

In deze paragraaf wordt onderzocht welke persoonsgegevens dat kunnen zijn en welke invloed de Wet op de Gemeentelijke Schuldhulpverlening heeft op de Wmo.

Doelbinding

Een gemeente heeft de plicht om armoede en schuldenproblematiek tegen te gaan door de participatie van haar burgers verbeteren, waarbij arbeidsparticipatie voorop staat. De definitie van schuldhulpverlening luidt als volgt: *'het ondersteunen bij het vinden van een adequate oplossing gericht op de aflossing van schulden indien redelijkerwijs is te voorzien dat een natuurlijke persoon niet zal kunnen voortgaan met het betalen van zijn schulden of indien hij in de toestand dat hij heeft opgehouden te betalen, alsmede de nazorg'*.

De Memorie licht de schuldhulpverlening als volgt toe: *'Integrale schuldhulpverlening is een samenhangend hulpaanbod van preventie tot en met zorg gericht op zowel de financiële- als psychosociale en andere oorzaken van schulden. Het kan daarbij bijvoorbeeld gaan om relatieproblemen, de woonsituatie, de gezondheid, de verslaving en de gezinssituatie'* (memorie van toelichting bij art. 1).

Welke persoonsgegevens worden verwerkt?

Art. 5 (inlichtingenplicht) kent een ruime formulering: *'de verzoeker doet aan het college op verzoek of onverwijld uit eigen beweging mededeling van alle feiten en omstandigheden waarvan hem redelijkerwijs duidelijk moet zijn dat zij van invloed kunnen zijn op de hem van toepassing zijnde schuldhulpverlening of voor de uitvoering van deze wet'*.

In ieder geval geldt er een identificatieplicht in de zin van Wet op de identificatieplicht.

In het kader van de gegevensuitwisseling aan en door het college van Burgemeester en wethouders is art. 8 relevant:

1. 'Bestuursorganen en andere bij algemene maatregel van bestuur aangewezen personen en instanties verstrekken aan het college de gegevens en inlichtingen waarvan kennisneming van belang kan zijn voor de uitvoering van deze wet;
2. Het college kan onder bij algemene maatregel van bestuur te bepalen voorwaarden aan bestuursorganen en aan bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen instanties gegevens verstrekken voortvloeiende uit de uitvoering van deze wet, die deze bestuursorganen en instanties behoeven in verband met uitoefening van hun taak en dienstverleningen;
3. Het vragen en het verstrekken van gegevens door het college aan en door de in het eerste en tweede lid bedoelde bestuursorganen en instanties kan geschieden door tussenkomst van het Inlichtingenbureau, bedoeld in artikel 63 van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk- en inkomen'.

De Memorie licht voorgaande als volgt toe:

'Bij de uitvoering van de taak op grond van deze wet kan het college gegevens verwerken, die verkregen worden van andere bestuursorganen of instanties, die verwante taken uitoefenen. Daartoe zal het college ook gegevens behoeven te verstrekken. Indien het gegevens betreft die verkregen worden van een overheidsorgaan (een bestuursorgaan) zal daarbij gebruik gemaakt kunnen worden van het burgerservicenummer. Dit gebruik vloeit voort uit de Wet algemene bepalingen burgerservicenummer. De gegevensuitwisseling wordt begrensd door de noodzaak van het gebruik van gegevens van andere bestuursorganen en instanties door het college van zijn taak op het terrein van schuldhulpverlening. De uitwisseling van gegevens met name met instanties die geen bestuursorgaan zijn wordt nader uitgewerkt in een algemene maatregel van bestuur. Bij de uitwerking van de algemene maatregel van bestuur zal de samenhang met de gegevensinfrastructuur die al bestaat op terrein van werk- en inkomen nader worden bezien.³⁴

De AMvB over gegevensuitwisseling van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening moet nog voor advies naar het CBP en de Raad van State. De AMvB wordt na de zomer voorgelegd aan de VNG voor de uitvoeringstoets. Dat heeft staatssecretaris Klijnsma van SZW laten weten in antwoord op vragen van de VNG.³⁵

Het wetsvoorstel Wmo 2015 maakt het mogelijk om dat het college van B&W de gegevens die het uit hoofde van de uitvoering van de Wet op de gemeentelijke schuldhulpverlening heeft verkregen, ook kan gebruiken voor de uitvoering van de Wmo. In een recente brief aan de Tweede Kamer schrijft de staatssecretaris van SZW over de plannen om gegevensuitwisseling zonder toestemming van de schuldenaar om 'vroegsignalering' mogelijk te maken.

³⁴ Tweede Kamer, 2009-2010, 32291, nr. 3, p.23

³⁵ Voortgang AMvB gegevensuitwisseling schuldhulpverlening, 3 juli 2013, www.vng.nl

Opmerkelijk is dat de Wmo hierin niet genoemd wordt. Nu het de bedoeling is om persoonsgegevens ook buiten de schuldhulpverlening, namelijk in de Wmo-uitvoering te gaan gebruiken, moet dat nieuwe gebruik hetzij in de wet, hetzij in de AMvB mogelijk gemaakt worden.

Bij gebreke van vermelding van de 'uitvoering van de Wmo' in de doeleinden van de Wet op de gemeentelijke schuldhulpverlening, moet worden vastgesteld of het gebruik ten dienste van de Wmo-uitvoering verenigbaar is (in de zin van artikel 9 Wbp) met de het oorspronkelijke doel van de verwerking: schuldhulpverlening. Dat is een basis die minder rechtszekerheid biedt.

Wellicht dat deze aspecten nog aan de orde komen naar aanleiding van het aangekondigde streven naar 'vroegsignalering' en een CBP-advies daarover:

Gegevensuitwisseling is een noodzakelijk onderdeel van vroegsignalering en raakt daarmee ook direct het privacyvraagstuk. Gemeenten geven aan knelpunten te ervaren, maar tegelijkertijd hebben zij daar in de praktijk oplossingen voor gevonden. Een mogelijk instrument dat gemeenten in hun aanpak vroegsignalering kan ondersteunen, is uitbreiding van de gegevensuitwisseling zonder voorafgaande toestemming van de schuldenaar. Gegevensuitwisseling in het kader van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening is nu beperkt tot het moment waarop de schuldenaar een aanvraag schuldhulpverlening doet. Door dit moment te vervroegen, kan het gemeenten bijvoorbeeld helpen om voordat een aanvraag aan de orde is snel na te gaan of er sprake is van een bredere problematiek, om inzicht te bieden in de (globale) financiële positie van iemand, om risicogroepen in beeld te brengen of om de prioritering van hulpvragen te ondersteunen. Gemeenten zijn verdeeld over de wenselijkheid van een dergelijk instrument en vragen zich af of de privacy van mensen niet in het geding komt. Daarom ga ik in de komende periode de wenselijkheid en de haalbaarheid in samenhang met de privacy onderzoeken.³⁶

Zolang de inhoud van de AMvB niet bekend is, kan de vraag welke persoonsgegevens worden verwerkt in het kader van de Wet op de gemeentelijke schuldhulpverlening niet worden beantwoord.

3.4.10 Wet gemeentelijke basisadministratie (Wet GBA)

In deze paragraaf wordt onderzocht welke invloed de WGBA heeft op de verwerkingen binnen de gemeente en de verstrekkingen door de gemeente aan derden in het kader van de Wmo, zoals voorzien in het wetsvoorstel Wmo 2015.

³⁶ Brief van de staatssecretaris SZW aan Tweede Kamer, Intensivering armoede- en schuldenbeleid, 3 juli 2013, p.14

Een eerste vraag die beantwoord moet worden luidt als volgt. Mag de gemeentelijke afdeling die de Wmo uitvoert, gebruik maken van de persoonsgegevens die zijn geregistreerd in de gemeentelijke basisadministratie voor de uitvoering van Wmo-taken of is daarvoor aanvullende regelgeving nodig? Een volgende vraag is of de persoonsgegevens die afkomstig zijn uit de gemeentelijke basisadministratie verstrekt mogen worden aan andere Wmo-actoren zoals de zorgaanbieders en zorgverzekeraars.

Binnengemeentelijke afnemers

Wmo-medewerkers van de gemeente zijn te beschouwen als binnengemeentelijke afnemers. Uit art. 96 Wet GBA volgt dat de toegang van binnengemeentelijke afnemers tot het GBA-systeem en daarmee de systematische verstrekking van gegevens, wordt geregeld bij of krachtens een gemeentelijke verordening. Ook hiervoor geldt dat de verstrekking slechts plaatsvindt voor zover deze gegevens noodzakelijk zijn voor de vervulling van hun taak. Om welke gegevensverstrekking het precies gaat (algemene, administratieve, bijzondere of verwijsgegevens), wordt niet nader gespecificeerd.

Onder een binnengemeentelijke afnemer moet worden verstaan: elke afnemer die een orgaan is van de gemeente waarvan het college van burgemeester en wethouders de verantwoordelijke is voor de verwerking van persoonsgegevens in de desbetreffende basisadministratie. De gemeentelijke GBA-verordening moet vermelden welke medewerkers bevoegd zijn om kennis te nemen van de in de GBA-geregistreerde persoonsgegevens van Wmo-aanvragers.

Zo heeft de gemeente Bergambacht bijvoorbeeld als bijlage 7 bij de GBA-verordening³⁷ onder meer opgenomen dat "medewerkers van de afdeling Wmo" de in de bijlage gespecificeerde persoonsgegevens mogen opvragen uit de GBA om te controleren of op een adres van een Wmo-aanvraag samengewoond wordt of niet, omdat samenwoning van belang is voor de beslissing op de Wmo-aanvraag.

Derden

³⁷ Bijlage 7 Verordening gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens gemeente Bergambacht 2010, www.bergambacht.nl/document.php?m=1&fileid=5857&f=4b5f8cdfa55358eb039b328ebc9fe193&attachment=0&a=153

Zorgverzekeraars en zorgaanbieders zijn te beschouwen als derden in de zin van de Wet GBA. Onder voorwaarden genoemd in artikel 99 Wet GBA mogen zij systematisch algemene en verwijsgegevens verstrekt krijgen uit de GBA.

Zorgverzekeraars worden genoemd in art. 99 lid 1 onder c.

Art. 99 Wet GBA bepaalt als volgt: 'Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kan een regeling worden getroffen omtrent de systematische verstrekking van algemene en verwijsgegevens'. De systematische verstrekking van gegevens is echter wel beperkt tot een aantal categorieën, waaronder: pensioenfondsen, banken en zorgverzekeraars. De 'algemene en verwijsgegevens' uit de GBA mogen aan zorgverzekeraars systematisch verstrekt worden:

"voor zover deze gegevens noodzakelijk zijn voor de vervulling van hun bovengenoemde taak en voor zover de verstrekking haar grond vindt in de uitvoering van een algemeen verbindend voorschrift dan wel in het verwerken van persoonsgegevens op een wijze die toelaatbaar is ingevolge de Wet bescherming persoonsgegevens. De maatregel bepaalt welke fondsen, verzekeraars en instellingen voor de verstrekking in aanmerking komen.

Voor zorgaanbieders geldt een overeenkomstige tekst: lid 3 van artikel 99 Wet GBA:

Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kan een regeling worden getroffen omtrent de systematische verstrekking van algemene en verwijsgegevens aan instellingen en voorzieningen voor onderwijs, gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening, voor zover deze gegevens noodzakelijk zijn voor de vervulling van hun taak en voor zover de verstrekking haar grond vindt in de uitvoering van een algemeen verbindend voorschrift dan wel in het verwerken van persoonsgegevens op een wijze die toelaatbaar is ingevolge de Wet bescherming persoonsgegevens. De maatregel bepaalt welke instellingen en voorzieningen voor de verstrekking in aanmerking komen.

Uit de praktijk van de Kafkabrigade³⁸ komt het volgende bericht:

Wmo-koppeling

De gemeente heeft ook de Wmo-afdeling gekoppeld aan de GBA. Hier gaat het om een Turkse vrouw die hulp in de huishouding heeft aangevraagd. Omdat de kinderen er ook wonen, vindt de gemeente dat geen recht op hulp bestaat. De Turkse vrouw zegt dat de kinderen er niet wonen. Dat is gek, dus even langs. Er is niemand thuis, maar er staan wel sloffen voor de deur, maatje 43 of groter, die niet passen bij een kleine vrouw. Rapport opmaken. Onze conclusie: Geen zuivere koffie wellicht, maar te weinig info om tot conclusies te komen. Dus meer onderzoek gewenst.

³⁸ www.kafkabrigade.nl, GBA adresonderzoek: het sompige moeras van de complexiteit ontstaat in Den Haag, 25 maart 2013

De gemeente in kwestie controleert dus actief de juistheid van de Wmo-aanvraag aan de hand van de GBA. Dit lijkt een voor de hand liggende en zorgvuldige handelwijze: om de gegevens die de cliënt aan de gemeente verstrekt in het kader van de Wmo-aanvraag te toetsen aan de gegevens in de GBA.

Conclusie

Om de binnengemeentelijke verwerking van algemene en verwijsggegevens uit de GBA door de afdeling Wmo mogelijk te maken, moet de gemeentelijke GBA-verordening vermelden welke medewerkers bevoegd zijn om kennis te nemen van de in de GBA-geregistreerde persoonsgegevens van Wmo-aanvragers.

Om de systematische verstrekking van algemene en verwijsggegevens uit de GBA aan derden zoals zorgverzekeraars en zorgaanbieders mogelijk te maken, moet daartoe bij of krachtens algemene maatregel van bestuur een regeling worden getroffen. De maatregel moet bepalen welke verzekeraars, instellingen en voorzieningen voor de verstrekking in aanmerking komen.

Voor het wetsvoorstel Wmo is met name deze laatste constatering van belang. Het wetgevingstraject zal dus moeten voorzien in (een aanpassing van) een AMvB dat de gegevensverstrekking aan zorgverzekeraars en zorgaanbieders mogelijk maakt.

3.4.11 Wet op de Geneeskundige Behandelingsovereenkomst (Wgbo)

De Wet op de Geneeskundige Behandelingsovereenkomst bevat een geheimhoudingsplicht voor hulpverleners van de medische gegevens van patiënten. In deze paragraaf wordt onderzocht in hoeverre de geheimhoudingsplicht doorwerkt in de Wmo uitvoering.

Het CBP heeft hierover eerder, in het advies³⁹ over de Wmo 2007, slechts opgemerkt dat

“voor wat betreft de verwerking van medische gegevens, bijvoorbeeld bij indicatiestelling, naast de Wbp mogelijk ook het bepaalde in de Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst van (overeenkomstige) toepassing is”.

³⁹ Brief CBP aan VWS, 16 maart 2005, Advies Wetsvoorstel Wmo

De geheimhoudingsplicht uit de Wgbo is zowel direct als indirect van toepassing op de Wmo. De Wgbo is direct van toepassing voor handelingen die zijn te kenschetsen als "verplegen en verzorgen". Dat volgt uit artikel 446, lid 3 Bk 7 BW:

Tot de handelingen, bedoeld in lid 1, worden mede gerekend het in het kader daarvan verplegen en verzorgen van de patiënt en het overigens rechtstreeks ten behoeve van de patiënt voorzien in de materiële omstandigheden waaronder die handelingen kunnen worden verricht.

Voor deze handelingen geldt dat de hulpverlener daarover geheimhouding moet betrachten: de directe toepasselijkheid. Indirect is de Wgbo van toepassing als bij de verwerking van Wmo-aanvragen door de gemeente en de indicatiestelling door het CIZ wellicht ook al medische persoonsgegevens verwerkt zouden moeten worden, die ontleend zouden moeten worden aan een *voorafgaande* medische behandeling, terwijl de geheimhoudingsplicht van de Wgbo dat verbiedt. In die situatie is de Wgbo indirect van toepassing. Hieronder wordt onderzocht wat de geheimhouding uit de Wgbo voor de gegevensverwerking bij aanvraag en indicatie betekent.

WGBO en geheimhoudingsplicht

De Wgbo is van toepassing op patiënt-hulpverlenersrelaties. De Wgbo is onderdeel van Boek 7 Burgerlijk Wetboek, Titel 7, Afdeling 5 (de Overeenkomst inzake de geneeskundige behandeling). Het doel van de Wgbo is de rechtspositie van de patiënt te verbeteren. Zo heeft de Wgbo onder meer de bewaartermijn van patiëntgegevens in het dossier gewijzigd.

De patiëntgegevens (in de Wgbo "bescheiden" genoemd), zoals bedoeld in art. 7:454 BW, worden in beginsel vijftien jaren bewaard ten behoeve van statistiek of wetenschappelijk onderzoek op het gebied van de volksgezondheid. In beginsel, omdat een verzoek van de patiënt aan de hulpverlener om de gegevens te vernietigen, er voor zorgt dat de gegevens binnen drie maanden dienen worden vernietigd (art. art. 7:455 BW).

Geheimhoudingsplicht is niet absoluut

Uitgangspunt is dat de hulpverlener er voor zorgt, dat aan anderen dan de patiënt geen inlichtingen over de patiënt dan wel inzage in of afschrift van de bescheiden worden verstrekt. In het kader van de Overeenkomst inzake de geneeskundige behandeling geldt er dus een geheimhoudingsplicht van de hulpverlener. De wet formuleert echter drie vormen van doorbreking van de geheimhoudingsplicht:

1. Indien de patiënt instemt met de gegevensverstrekking, mag de hulpverlener inzage geven van de bescheiden zoals bedoeld in art. 7:454 BW. Hierbij doet zich wel de voorwaarde voor dat indien verstrekking plaatsvindt, deze slechts geschiedt voor zover daardoor de persoonlijke levenssfeer van een ander (een derde) niet wordt geschaad (art. 7:457 lid 1 BW);
2. De verstrekking van bescheiden kan plaatsvinden zonder inachtneming van de beperkingen, bedoeld in de voorgaande volzinnen, indien het bij of krachtens de wet bepaalde daartoe verplicht (art. 7:457 lid 1 BW);
3. Met de inwerkingtreding van de Wgbo is geregeld dat bescheiden kunnen worden verstrekt in het kader van statistiek of wetenschappelijk onderzoek op het gebied van de volksgezondheid, zonder dat daarvoor toestemming van de patiënt is vereist (art. 7:458 BW. Met betrekking tot deze vorm van gegevensverstrekking gelden aanvullende voorwaarden: art. 7:458 lid 2);

De vraag rijst nu of de verstrekking van bescheiden in het kader van de Wmo onder één van de drie genoemde gevallen kan worden geschaard, zodat de verstrekking legitiem is. Vastgesteld moet worden dat verstrekking van bescheiden in het kader van de Wmo niet kan worden geschaard onder statistiek of wetenschappelijk onderzoek, behalve wellicht voor zover het gaat om beleidsinformatie. De Wmo moet een dergelijke doelstelling bevatten om de verstrekking ten behoeve van statistiek mogelijk te maken.

De bescheiden kunnen dus wel worden verstrekt indien de patiënt daarmee instemt, of als de gegevens nodig zijn voor de behandeling, of indien de wet daartoe verplicht. Voorbeelden van wettelijke plichten zijn bepalingen in de Wet op de lijkbezorging en de Wet publieke gezondheid.

Opname van een wettelijke plicht tot informatieverstrekking in de Wmo ligt niet voor de hand. Het publieke belang van de Wet publieke gezondheid is zodanig ver verwijderd is van het individuele karakter van de Wmo dat dit geen basis biedt voor een wettelijke plicht tot informatieverstrekking.

Gezien de verwante aard van de wetgeving kan echter wel een analogie gemaakt worden met de verstrekking van medische informatie in het kader van Werk en Inkomen. In de sectorwetgeving SUWI is geen wettelijke plicht opgenomen die de geheimhoudingsplicht opheft. De verstrekking van medische gegevens door behandelaars aan verzekeringsartsen in het kader van de sociale zekerheid is

geprotocolleerd door de KNMG in de Richtlijnen omgaan met medische gegevens⁴⁰. Deze richtlijnen gaan uit van toestemming van de patiënt. Toestemming in plaats van een wettelijke plicht zou ook voor de gegevensverstrekking in het kader van de Wmo kunnen gelden.

Zo adviseert ook het CBP in diens informatie over geheimhouding⁴¹:

Het verkrijgen van toestemming van de betrokkene is de ideale werkwijze. Soms is dat echter niet mogelijk, terwijl een beroepsbeoefenaar of hulpverlener het wel noodzakelijk kan vinden om informatie te delen met andere instanties. In dat geval kan, alleen in uitzonderingssituaties, 'buitenkant'-informatie gedeeld worden. Bij elke situatie moet een beroepsbeoefenaar alle belangen afwegen om te kunnen beoordelen of het delen van 'buitenkant'-informatie onontkoombaar is. Zo mag een GGD geen diagnose (bijvoorbeeld dat iemand schizofrenie heeft) verstrekken aan een woningcorporatie, maar kan het wel noodzakelijk zijn om voor het bestrijden of voorkomen van overlast informatie als 'onvoorspelbaar impulsief agressief gedrag' te delen met de woningcorporatie. Ook kan het bijvoorbeeld nodig zijn de woningcorporatie te laten weten dat de betrokkene onder behandeling is en dat de verwachting is dat de geconstateerde problemen zullen afnemen.

Het beroepsgeheim staat dus niet in de weg om in bepaalde gevallen, mede in het belang van de cliënt, relevante informatie over hulpverleningscontacten of mogelijkheden daartoe te delen met instanties als politie en woningcorporaties. Uiteraard is de beroepsbeoefenaar of hulpverlener degene die in een concreet geval de afweging moet maken of hij informatie wil delen met anderen.

Conclusie

Persoonsgegevens die onder de geheimhoudingsplicht van de Wgbo vallen, kunnen door de hulpverlener met toestemming van de betrokkene worden verstrekt.

Overigens blijven de algemene bepalingen van de Wbp van toepassing. Dat betekent onder meer dat voldaan moet zijn aan de eisen van subsidiariteit en proportionaliteit.

3.4.12 Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz)

Op 4 juli 2013 heeft de Tweede Kamer ingestemd met de Wet op de kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz). Momenteel ligt het wetsvoorstel⁴² ter beoordeling bij de Eerste Kamer. Inwerkingtreding van de wet moet er voor zorgen dat de positie van de patiënt bij geschillen en/of klachten wordt

⁴⁰ KNMG, Richtlijnen inzake het omgaan met medische gegevens, 2010.

⁴¹ www.cbweb.nl/Pages/inf_va_samenwerkingsverbanden.aspx

⁴² Eerste Kamer, 2012–2013, 32.402, E

verbeterd. Invoering van de Wkkg zal er voor zorgen dat iedere zorgverlener verplicht is om een duidelijke interne klachtenregeling op te stellen (hoofdstuk 2). Daarnaast dient de zorgverlener zich aan te sluiten bij een onafhankelijke geschilleninstantie (hoofdstuk 3). Andere belangrijke bepalingen in de nieuwe wet gaan over het informeren van patiënten, de verslaglegging in het patiëntendossier en de omgekeerde bewijslast. Dit laatste betekent dat bij een incident niet de patiënt moet bewijzen dat er iets fout is gegaan, maar de zorgverlener dat de behandeling wél goed is uitgevoerd.

De reikwijdte van de Wkkg is ruim. De bepalingen in de Wkkg zijn van toepassing op alle zorgaanbieders en alternatieve-zorgaanbieders. Onder een zorgaanbieder wordt verstaan: 'een instelling dan wel een solistisch werkende zorgverlener'. Onder een alternatieve-zorgaanbieder wordt verstaan: 'een solistisch werkende, niet-geregistreerde zorgverlener die andere zorg levert, dan wel een instelling die uitsluitend door niet-geregistreerde zorgverleners andere zorg doet verlenen' (art. 1 Wkkg). Het is de bedoeling dat patiënten met deze nieuwe wettelijke regeling goede zorg krijgen, niet alleen bij de individuele geneeskundige behandeling, maar in alle relaties tussen patiënten en zorgaanbieders in de gehele keten van zorg.

Het doel van de Wkkg is dat de patiënt, als hij dat wil, gemakkelijker kan kiezen voor de zorgaanbieder die bij hem en zijn zorgvraag past, en dat de cliënt goede zorg krijgt die is afgestemd op zijn behoeften. Als een cliënt niet tevreden is over de zorg die hij heeft ontvangen, kan hij gemakkelijker en effectiever daarover klagen.

Als het doel van de Wkkg tegen het doel van de Wmo wordt afgezet, dan lijkt gegevensuitwisseling uitgesloten. De doeleinden om gegevens te verwerken in het kader van de Wkkg en de Wmo lijken ver uit elkaar te liggen. Bovendien zou men zich kunnen afvragen in hoeverre de informatie die in het kader van de Wkkg (bijvoorbeeld de klachtenregeling) van belang kunnen zijn voor de bepaling of een aanvragen in aanmerking komt voor Wmo-voorzieningen.

3.4.13 Gedragscode zorgverzekeraars

De Gedragscode Zorgverzekeraars geeft de beginselen en gedragsregels weer waaraan

zorgverzekeraars zich dienen te houden inzake het omgaan met persoonsgegevens. De inhoud van de Gedragscode bestaat voor een groot deel uit de regels van de Wbp, maar dan vertaald naar de setting van zorgverzekeraars. Bij besluit van 13 december 2011 heeft het CBP een goedkeurende verklaring afgegeven met betrekking tot de Gedragscode.

In de Gedragscode is zoveel mogelijk geabstraheerd van de vigerende verzekeringswetten, zodat de gedragsregels voor langere tijd hun waarde kunnen behouden. Als dit relevant is voor een thema of gedragsregel, wordt onderscheid gemaakt tussen Zorgverzekeringswet (Zvw), Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) en aanvullende ziektekostenverzekeringen (AV). Verzekeraars zijn tot dusver niet betrokken bij de Wmo, dus die wordt niet genoemd in de Gedragscode. Waarschijnlijk zal de Gedragscode aangepast moeten worden aan de Wmo 2015.

3.4.14 Wet Structuur Uitvoering Werk en Inkomen (Wet SUWI)

De Wet SUWI wordt voor wat betreft de gegevensverwerkingen wel eens beschouwd als een nastrevenswaardig voorbeeld voor de Wmo. In het domein 'werk en inkomen' is wetgeving ontwikkeld die het mogelijk maakt om gegevens opnieuw te gebruiken en uit te wisselen tussen partners. SUWI kent bovendien een infrastructuur die beheerd wordt door een Bureau Keten Werk & Inkomen (BKWI). Deze infrastructuur vormt een technisch kader dat gebaseerd is op standaardisatie en uitwisseling mogelijk maakt. Slechts geautoriseerde medewerkers van aangesloten instanties hebben toegang tot de gegevens.

Onderdeel van de SUWI-keten zijn: UWV; Sociale Verzekeringsbank (SVB); gemeentelijke sociale diensten (GSD); Stichting Inlichtingenbureau (IB), Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (SIOD), Arbeidsinspectie (AI) en Bureau Keteninformatisering Werk en Inkomen (BKWI). In de SUWI-keten is de uitwisseling van gegevens tussen 'ketenpartners' geregeld in de Wet SUWI, het Besluit SUWI en de Regeling SUWI.

De SUWI-wet- en regelgeving kent een uitgebreidere structuur dan de huidige Wmo-wet- en regelgeving, zodat die wellicht ook een leidraad kan zijn voor de Wmo 2015 wet- en regelgeving. De Wet SUWI geeft de regeling in hoofdlijnen van de instituties die de uitvoeringsstructuur voor werk en

inkomen vormen. De Wet bevat ook de kernpunten aangaande het gegevensverkeer en de informatierelaties.⁴³

Het Besluit SUWI (een AMvB) bevat in hoofdstuk 5 'Gegevensverwerking' gedetailleerde bepalingen over de persoonsgegevens die per thema (reïntegratie, opsporing fraude) en per instantie (SVB, UWV, gemeente) verwerkt mogen worden, inclusief de instanties aan wie de gegevens verstrekt mogen worden.

De Regeling SWI specificeert de taken van de partners, bevat de opsomming van de persoonsgegevens die tussen specifieke partners uitgewisseld mogen worden. Bijlage 1 bevat het 'Stelselontwerp & Beveiliging Kaders en uitgangspunten aangaande de gezamenlijk elektronische Voorzieningen SUWI (GeVS)'.

Een dergelijke opbouw in detaillering is wellicht ook haalbaar voor het domein 'langdurige zorg en maatschappelijke ondersteuning'. Op korte termijn is zo'n onderneming niet helemaal te overzien, alleen al vanwege het feit dat de taken van de beoogde partners nog nader bepaald moeten worden. Dat neemt niet weg dat een ontwikkelingsperspectief langs de lijnen van wet, besluit en regeling, reeds geschetst kan worden in de memorie van toelichting op het wetsvoorstel Wmo 2015.

De Wbp vereist op grond van artikel 13 een 'passend' niveau van beveiliging van persoonsgegevens.

Een conclusie uit IW-onderzoek naar de informatiebeveiliging in de SUWI-keten luidt:

"De genomen maatregelen sluiten aan op het in 2009 door IWI gegeven oordeel. Daarmee is de informatiebeveiliging van de SUWI-keten echter nog niet op orde.

Dat ten minste honderd gemeenten in de monitor van BKWI niet goed presteren op het gebied van zorgvuldig gegevensgebruik, vindt de inspectie, ondanks de slag om de arm die BKWI houdt ten aanzien van de monitor, verontrustend." (...) "Zolang er geen normenkader in wet- en regelgeving is, waaraan alle partijen die gegevens uitwisselen via Suwinet, zich moeten houden, en er voor gemeenten geen verplichting is om zich te verantwoorden over de beveiliging van de gegevensuitwisseling via Suwinet (zoals die wel geldt voor UWV, SVB en IB), kan de sector Werk en Inkomen niet aantoonbaar maken dat er alles aan wordt gedaan om misbruik of oneigenlijk gebruik van persoonsgegevens van burgers te voorkomen."⁴⁴

⁴³ Tweede Kamer 2000-2001, 27 588 nr. 3 memorie van toelichting, hst 1.6, Opbouw van de regeling

⁴⁴ Inspectie Werk en Inkomen, Nota van Bevindingen, Vervolgonderzoek Beveiliging en privacy in de SUWI-keten, december 2011, p.8.

Voor wat betreft de uitvoeringspraktijk laat het IW-onderzoek zien dat de informatiebeveiliging zelfs bij een ingekaderd informatiesysteem als Suwinet een aandachtspunt blijft.

3.4.15 NEN 7510

De Wbp vereist op grond van artikel 13 een ‘passend’ niveau van beveiliging van persoonsgegevens. Het CBP heeft in februari 2013 de Richtsnoeren beveiliging van persoonsgegevens⁴⁵ gepubliceerd. Daarin stelt het CBP dat voor informatiebeveiliging gebruik gemaakt kan worden van standaarden die per sector ontwikkeld zijn. Een zeer veel gebruikte beveiligingsstandaard is de Code voor Informatiebeveiliging (NEN/ISO 27002:2007 nl). Deze standaard is onderdeel van een groep onderling samenhangende standaarden voor het initiëren, implementeren, handhaven en verbeteren van de informatiebeveiliging in een organisatie. Voor de zorgsector is de Code voor Informatiebeveiliging nader uitgewerkt in de standaard NEN 7510. De Code voor Informatiebeveiliging en NEN 7510 zijn beveiligingsstandaarden die het hele terrein van de informatiebeveiliging binnen een organisatie afdekken.

NEN 7510 geeft richtlijnen en uitgangspunten voor het bepalen, instellen en handhaven van maatregelen die een organisatie in de gezondheidszorg moet treffen ter beveiliging van de informatievoorziening. De organisaties waarop de norm zich richt, variëren van individuele zorgverleners tot grote zorginstellingen en andere organisaties die bij de informatievoorziening in de gezondheidszorg zijn betrokken, zoals netwerkgroepen en zorgverzekeraars. Het toepassingsgebied omvat de beveiliging van alle typen informatie in en tussen de genoemde organisaties en alle mogelijke vormen waarin de informatie wordt weergegeven, vastgelegd en overgedragen. Om de vereiste waarborging van vertrouwelijkheid, integriteit en beschikbaarheid van de informatie te bepalen is een risicobeoordeling nodig.

Risicobeoordeling is onderdeel van de eerste fase in de cyclus voor het beheersen van de informatiebeveiliging. Door implementatie van de beheersmaatregelen bij elk van de

⁴⁵ CBP, Richtsnoeren beveiliging van persoonsgegevens, Den Haag, 2013, 44 p.
www.cbpreweb.nl/downloads_rs/rs_2013_richtsnoeren-beveiliging-persoonsgegevens.pdf

beheersdoelstellingen in deze norm kan een organisatie voldoen aan de eisen die in een risicobeoordeling zijn vastgesteld. NEN 7510 geeft daarmee aanwijzingen voor het organisatorisch en technisch inrichten van de informatiebeveiliging en biedt zo een basis voor vertrouwen in de zorgvuldige informatievoorziening bij en tussen de verschillende organisaties in de gezondheidszorg.

In het kader van een passend beveiligingsniveau voor de Wmo-uitvoering zal overeenstemming over de toe te passen informatiebeveiligingsstandaard nodig zijn. Om de voorkomen dat een te grote diversiteit ontstaat tussen de verschillende Wmo-actoren, zullen er overkoepelende afspraken gemaakt moeten worden. NEN 7510 is een gezaghebbende norm in de zorgsector. Bij gemeenten is het beeld diffuser. Wellicht wordt de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten de standaard onder gemeenten.

Het probleem van informatiebeveiliging in een netwerk met veel actoren is dat een tekortschietende beveiliging bij de één actor, schadelijke gevolgen kan hebben voor vele andere actoren in het netwerk, zoals de ervaringen in de SUWI-keten laten zien. Dit kan ertoe leiden dat gegevens niet meer verstrekt worden aan 'onbetrouwbare netwerkpartners'. De problematiek van verschillende informatiebeveiligingsstandaarden en wisselende compliance door Wmo-actoren, kan voor een groot deel worden beheerst als informatiebeveiliging wordt 'ingebakken' in het Wmo-ecosysteem zoals geschetst in paragraaf 4.10.

3.4.16 Zekere Zorg 3

Op initiatief van het Nederlandse Instituut voor Accreditatie in de Zorg (NIAZ) en de Nederlandse Orde van Register EDP-Auditors (NOREA) is begin 2011 een start gemaakt met het opstellen van het normenkader 'Zekere Zorg 3'. Zekere Zorg 3 is een geïntegreerd normenkader waarin eisen zijn opgenomen aan de inrichting en toepassing van governance, informatiebeveiliging en privacy. Zekere Zorg 3 geldt als aanvulling op het NIAZ normenkader "Kwaliteitsnorm Zorginstellingen", op basis waarvan zorginstellingen periodiek worden geaccrediteerd. De academische ziekenhuizen zijn actief aan de slag met Zekere Zorg 3 en de algemene ziekenhuizen tonen ook belangstelling voor het initiatief. Zekere Zorg 3 is een standaard in ontwikkeling die via zorgaanbieders ook relevant zal worden voor de Wmo.

3.5 Adviezen van het CBP

3.5.1 CBP-advies over Wmo in 2005⁴⁶

De memorie van toelichting op de Wmo 2007⁴⁷ kende slechts een enkele vermelding van de bescherming persoonsgegevens. In de toelichting op artikel 20 werd gemeld: "ten behoeve van de berekening van de eigen bijdrage en financiële tegemoetkoming gebruik te maken van gegevens van de belastingdienst. Daardoor is het mogelijk de administratieve lasten van burgers te beperken".

Het CBP adviseerde destijds als volgt:

Verwerking persoonsgegevens in het kader van de Wmo

Blijkens de memorie van toelichting is het een bewuste keuze van dit kabinet om de gemeente maximale vrijheid te geven om hun eigen beleid te voeren. Hierbij hoort ook een vermindering van de regeldruk. Hieruit kan ook worden verklaard dat in de Wmo, uitgezonderd artikel 20 Wmo, geen regels zijn neergelegd met betrekking tot het verwerken van persoonsgegevens. Concreet betekent dit dat in beginsel de Wbp van toepassing zal zijn op de verwerking van persoonsgegevens die in het kader van de Wmo zullen plaatsvinden. Daarbij wil ik u er op attenderen dat voor wat betreft de verwerking van medische gegevens, bijvoorbeeld bij indicatiestelling, naast de Wbp mogelijk ook het bepaalde in de Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst van (overeenkomstige) toepassing is.

Conclusie

Wij concluderen dat de conclusie van het CBP in 2005 dat de Wbp van toepassing is op de verwerking van persoonsgegevens die in het kader van de Wmo plaatsvinden, niet heeft geleid tot het naleven van de Wbp-bepalingen. Zie 3.5.2: en 4.7.

3.5.2 CBP-onderzoek 2011 bij gemeenten naar de uitvoering van de Wmo⁴⁸

Vier gemeenten (van de vier onderzochte gemeenten, PC) handelen in strijd met de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) bij de verwerking van medische gegevens van burgers met een lichamelijke of psychische beperking die ondersteuning vragen bij de gemeente. Dat constateert

⁴⁶ Brief CBP aan VWS, 16 maart 2005, Advies Wetsvoorstel Wmo

⁴⁷ TK 2004-2005, 30131, nr.3

⁴⁸ CBP: gemeenten verwerken medische gegevens in strijd met de wet, persbericht, 21 april 2011

het College bescherming persoonsgegevens (CBP) na onderzoek naar de verwerking van medische persoonsgegevens in het kader van de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) bij de vier gemeenten. Het CBP concludeert onder meer dat de gemeenten de dossiers met medische gegevens van aanvragers van Wmo-voorzieningen onvoldoende beveiligen. Hierdoor bestaat het risico dat onbevoegden toegang krijgen tot de medische gegevens in de Wmo-dossiers. Ook heeft het CBP geconcludeerd dat de gemeenten in strijd met de wet handelen door meer gegevens op te vragen dan nodig is voor de beoordeling van de Wmo-aanvraag.

Burgers met een lichamelijke of psychische beperking kunnen bij hun gemeente ondersteuning vragen in de vorm van bijvoorbeeld een rolstoel of thuishulp op grond van de Wmo. De vier onderzochte gemeenten vragen bij de Wmo-aanvragen naar de naam van de behandelend specialist en in een enkel geval ook naar het medicijngebruik, zo constateert het CBP. Deze informatie is bovenmatig omdat deze slechts bij een klein deel van de Wmo-aanvragen relevant is voor de beoordeling. In dat geval kan deze informatie alsnog bij de aanvrager van de Wmo-voorziening worden opgevraagd.

Het CBP concludeert ook dat de gemeenten onvoldoende maatregelen hebben getroffen om onrechtmatige verwerking van de (medische) persoonsgegevens in de Wmo-dossiers te voorkomen. Bij twee gemeenten blijken zowel de fysieke als de digitale dossiers onvoldoende beveiligd tegen toegang door onbevoegden. Bij een derde gemeente is de beveiliging van de digitale dossiers niet op orde, terwijl een vierde gemeente haar fysieke dossiers onvoldoende heeft beveiligd.

Conclusie

Met enige vrijheid moeten wij constateren dat vrijwel alle gemeenten nalevingstekorten laten zien wat betreft de Wbp.

3.5.3 CBP-advies 2012 over wijziging Wmo⁴⁹

Het betreft hier weliswaar een wetsvoorstel dat is ingetrokken⁵⁰, niettemin is het advies van het CBP relevant voor het onderhavige wetsvoorstel voor de Wmo 2015, zolang we de overeenkomsten en verschillen tussen beide wetsvoorstellen in aanmerking nemen.

Het CBP spreekt zich uit over de grondslag, de doelbinding, de 'relatieve maat', de beveiliging, de belangenafweging, en de gewenste mate van concretisering van de verwerking van persoonsgegevens door gemeenten in verband met deze nieuwe taak.

De relevante passages uit het advies volgen hieronder:

(...) Voorstel van wet (33 127)

⁴⁹ Brief CBP aan VWS, 23 april 2012, Advies over overheveling van taken uit de AWBZ naar Wmo

⁵⁰ TK 2012-2013, 33127 nr. 69, 19 juni 2013

Het wetsvoorstel ziet op de overheveling van taken met betrekking tot ambulante 'begeleiding' uit de Awbz naar gemeenten, als nieuw onderdeel van de taken die gemeenten uitvoeren in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning (hierna: Wmo).

Na inwerkingtreding van het wetsvoorstel is er voor de verwerking van persoonsgegevens door gemeenten in verband met deze taak sprake van een grondslag in de zin van artikel 8 onder e Wbp (de goede vervulling van een publiekrechtelijke taak) in combinatie – voor wat betreft de verwerking van bijzondere persoonsgegevens betreffende gezondheid - met artikel 21 Wbp eerste lid onder f ten eerste (de goede uitvoering van wettelijke voorschriften die voorzien in aanspraken die afhankelijk zijn van de gezondheidstoestand van de betrokkene).

In de Wmo (c.q. in dit wetsvoorstel) zijn derhalve geen specifieke bepalingen nodig om een grondslag te scheppen voor de verwerking van persoonsgegevens, waaronder persoonsgegevens betreffende gezondheid door gemeenten bij de uitvoering van deze taak.

In de Wmo is het vervolgens aan de beleidsvrijheid van gemeenten overgelaten om de uitvoering van Wmo-taken en de bijbehorende verwerking van persoonsgegevens zelf vorm te geven en in het oorspronkelijke wetsvoorstel zijn geen extra bepalingen opgenomen die zien op de verwerking van persoonsgegevens door gemeenten in verband met de uitbreiding van taken van de gemeenten. Het CBP constateert dat de nieuwe, naar gemeenten over te hevelende taak op het gebied van extramuraal begeleiding onmiskenbaar als consequentie heeft dat gemeenten van een grote(-re) groep burgers (meer) persoonsgegevens betreffende gezondheid zullen gaan verwerken.

Gelet op het bijzondere, gevoelige karakter van de desbetreffende persoonsgegevens is het van belang dat voldoende zeker gesteld wordt dat naleving zal plaatsvinden van het bepaalde in artikel 7 Wbp (verzameling van persoonsgegevens voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden) zowel als in artikel 11 Wbp (verwerking van persoonsgegevens slechts voor zover zij, gelet op de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of vervolgens worden verwerkt, toereikend, ter zake dienend en niet bovenmatig zijn). Tevens verdient de naleving door gemeenten van artikel 13 Wbp (de verantwoordelijkheid voor het treffen van passende beveiligingsmaatregelen) extra aandacht bij verwerking van dergelijke bijzondere persoonsgegevens. Het CBP constateert dat het in de context van de Wmo ontbreekt aan objectieve, eenduidige aanknopingspunten om te kunnen bepalen welke (aard en omvang van) verwerking van persoonsgegevens op structurele basis door de gemeente redelijkerwijs noodzakelijk is te achten bij de uitvoering van de onderhavige taak. Er is in de context van de Wmo sprake van een globale taakomschrijving voor de gemeente, in de zin van een 'compensatieplicht' en ongeclausuleerde beleidsvrijheid om de gepaste vorm voor die compensatie te kiezen. Ook wordt in de memorie van toelichting de verwachting uitgesproken dat bij de bepaling van de aard en omvang van de noodzakelijke begeleiding sprake zal zijn van 'afstemming met andere gemeentelijke domeinen', waardoor nog een extra dimensie aan de doeleinden voor de verwerking van persoonsgegevens door gemeenten wordt toegevoegd.

De in artikel 5 Wmo opgenomen opdracht aan gemeenten om in een gemeentelijke verordening bepalingen inzake de indicatiestelling op te nemen is niet verder gespecificeerd en geclausuleerd. In de Wmo ontbreken voornamelijk concrete aanknopingspunten ter bepaling van de aspecten waarin een gemeentelijke verordening in ieder geval zou moeten voorzien.

Het CBP constateert dat bij een dergelijke ongeclausuleerde beleidsruimte voor gemeenten onvoldoende zeker gesteld kan worden dat naleving plaatsvindt van het bepaalde in artikel 7, 11 en 13 van de Wbp. Ook bestaat er het risico van een (te) grote diversiteit tussen gemeenten, hetgeen gelet op de in het geding zijnde belangen van burgers niet te rechtvaardigen is. Om dit te voorkomen dient op centraal niveau, dus – meer dan nu is voorzien - in het kader van de onderhavige wet- en

regelgeving te (kunnen) worden voorzien in het formuleren van nadere criteria en concrete vereisten ter zake.

Het CBP adviseert een daartoe strekkende bepaling in het onderhavige wetsvoorstel op te nemen.

Nota van wijziging

Het CBP constateert dat voor gegevensverwerking door gemeenten – in verband met de zogenoemde ‘warme overheveling’ - voorafgaand aan de inwerkingtreding van dit wetsvoorstel geen grondslag in de zin van artikel 8 onder e Wbp aanwezig is en voor wat betreft de verwerking van persoonsgegevens betreffende gezondheid geen beroep op artikel 21 eerste lid onder f ten eerste Wbp mogelijk is. Zolang er geen sprake is van een wettelijke taak van de gemeente op het gebied van de uitvoering van de ambulante begeleiding, is er derhalve in de systematiek van de Wbp ook geen grondslag voor deze gegevensverwerking anders dan met toestemming van betrokkenen. De in de Nota van Wijziging voorgestelde bepaling (artikel IXA) beoogt te voorzien in een – tijdelijke – wettelijke grondslag voor zowel de verstrekking van voor de ‘warme overheveling’ benodigde gegevens door indicatieorganen als voor de verwerking van die persoonsgegevens door gemeenten. In de toelichting wordt de noodzaak om een en ander niet afhankelijk te maken van het verkrijgen van toestemming van betrokkenen nader onderbouwd. Een en ander wordt ook geplaatst in het perspectief van de daaraan te stellen eisen die voortvloeien uit het EVRM, Richtlijn nr. 95/46/EG en de Wbp.

Het CBP constateert dat met de gekozen oplossing kan worden voorzien in de lacune die bij de gekozen wijze van transitie ontstaat. Het CBP constateert ook dat met de gegeven toelichting aannemelijk wordt gemaakt dat bij de ‘warme overheveling’ een zodanig zwaarwegend algemeen belang is gemoeid dat dit de voorgestelde bepaling die ziet op verwerking van persoonsgegevens, waaronder persoonsgegevens betreffende gezondheid, kan rechtvaardigen.

Amendement (33 127, nr. 38)

Het CBP constateert dat bij amendement wordt voorgesteld om aan het wetsvoorstel een bepaling toe te voegen die voorziet in de structurele verstrekking van informatie aan gemeenten in verband met het de goede vervulling en vormgeving van hun taak op het terrein van de ambulante begeleiding. Op voorhand is – zonder nadere toelichting – niet goed te bepalen, maar ook niet uit te sluiten dat met dergelijke – structurele – verstrekking van informatie aan gemeenten een aanzienlijk belang gemoeid zal zijn. Ook is op voorhand niet goed te bepalen in hoeverre en voor welke taakonderdelen (beleid, beheer, inkoop of indicatiestelling) sprake zal zijn van een noodzaak tot verwerking van persoonsgegevens dan wel kan worden volstaan met verstrekking van niet herleidbare gegevens.

In verband met het ontbreken van concretisering in de toelichting adviseert het CBP om de inwerkingtreding van een dergelijke bepaling te binden aan de aanwezigheid van de hierboven reeds aanbevolen algemene, nadere regeling van belangrijke aspecten van de verwerking van persoonsgegevens door gemeenten in verband met deze nieuwe taak. Bij de totstandbrenging van die nadere regeling kan dan alsnog de toetsing en motivering plaatsvinden van de noodzaak om in dit verband persoonsgegevens te verwerken, gezien de vereisten die voortvloeien uit het EVRM, Richtlijn en Wbp.

Het CBP adviseert u de behandeling van het voorliggende wetsvoorstel in de Tweede Kamer niet af te ronden, dan nadat daarin met vorenstaande rekening is gehouden.

Conclusie

De advisering van het CBP over het ingetrokken wetsvoorstel geeft de lijn aan die in versterkte mate terugkomt in het advies van 29 juni 2013. Dat is logisch gezien de veel grotere impact van de Wmo 2015 en het feit dat de door het CBP aangekaarte problematiek (risico bovenmatigheid en te weinig aandacht voor beveiliging) voor gemeenten nog moeilijker te hanteren zal zijn door de opdracht voor integratie te zorgen in het sociale domein. Uit de in 3.5.2 genoemde onderzoeken blijkt dat er vormen moeten worden gezocht met meer centrale regie, meer standaardisering, meer samenwerking op het terrein van IT enz. Zie ook 4.1 voor een in de memorie van toelichting te volgen lijn.

3.5.4 CBP advies over wijziging Wet op de jeugdzorg⁵¹

1. Doelomschrijving

Ingevolge artikel 7 Wbp worden persoonsgegevens voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doelen verzameld. In de memorie van toelichting op de Wbp is dit aldus verwoord. "Welbepaald houdt in dat deze doelomschrijving duidelijk moet zijn, niet zo vaag of ruim bijvoorbeeld dat zij tijdens het verzamelproces geen kader kan bieden waaraan getoetst kan worden of de gegevens wel nodig zijn voor dat doel" (TK 1997-1998, 25 892, nr. 3, p. 79).

In het onderhavige wetsvoorstel is de doelomschrijving vervat in artikel 2f lid 1 welke luidt:

Er is een verwijzindex van jeugdigen zijnde een elektronisch systeem, waarin meldingsbevoegden een jeugdige kunnen melden en dat hen bij een melding over dezelfde jeugdige door middel van een signaal met elkaar in contact brengt, met als doel de hulp, zorg of bijsturing die zij de jeugdige verlenen op elkaar af te stemmen.

Noch in de memorie van toelichting, noch in het concept wetsvoorstel wordt nader afgebakend voor welke specifieke problemen de hulp of zorg aan de jongere wordt verleend. Daarnaast wordt het begrip 'bijsturing' (zijnde geen zorg- of hulpverlening) geïntroduceerd, zonder dat duidelijk is aangegeven wat onder 'bijsturing' moet worden verstaan. Uit de genoemde voorbeelden bij het meldingskader en de domeinen waaruit de mogelijke meldingsbevoegden afkomstig kunnen zijn, volgt dat het om problemen in de ruimste zin van het woord gaat.

De in de onderhavige wet gehanteerde doelomschrijving is derhalve zodanig ruim dat het een hulpverlener, zorgverlener of een persoon die 'bijstuurt' geen kader geeft waaraan hij kan toetsen of het noodzakelijk en dus gerechtvaardigd is de gegevens van een jeugdige te verstrekken aan de verwijzindex.

Conclusie

De stellingname van het CBP in dit geval is van groot belang voor de Wmo 2015 omdat het bij de VIR ook gaat om integratie maar dan in een veel eenvoudiger vorm dan bij de Wmo 2015. Bovendien is in dit

⁵¹ Brief CBP aan de minister voor Jeugd en Gezien, 9 juni 2008, Voorstel tot wijziging van de Wet op de Jeugdzorg met betrekking tot de verwijzindex risicojongeren

geval van begin af aan al gekozen voor een melding dát er sprake is van hulp, zorg of bijsturing: een “dat gegeven” in plaats van een “wat gegeven”. Bij twee of meer meldingen wordt de uitwisseling van gegevens voorzichtig opgeschaald. Aan deze stellingname is het CBP bij de Wmo 2015 nóg niet toegekomen, omdat de concretisering van de gegevensuitwisseling is verschoven naar een AMvB. Verwacht moet worden dat zonder beleidswijziging in de Wmo 2015 bij de AMvB er een onverkort negatief advies van de het CBP zal volgen vanwege het gebrek aan concretisering. Dat lijkt alleen te kunnen worden opgelost met een samenstel van aanpassingen waarvoor in onze overkoepelende visie aanzetten zijn gegeven.

3.5.5 CBP-advies over Meldcode Huiselijk geweld⁵²

Bij brief van 22 februari 2011 heeft u het College bescherming persoonsgegevens (CBP) gevraagd om overeenkomstig artikel 51 lid 2 van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) advies uit te brengen over het concept-wetsvoorstel Verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling (hierna: het wetsvoorstel). Het CBP voldoet hiermee aan dit verzoek.

Inhoud van het wetsvoorstel

Doel van de in het wetsvoorstel opgenomen bepalingen is te bevorderen dat sneller en adequater hulp kan worden geboden bij huiselijk geweld en kindermishandeling.

Het wetsvoorstel voorziet daartoe in de invoering van een verplichting – op te nemen in diverse sectorale wetten – voor organisaties om te beschikken over een eigen meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling en om de kennis en het gebruik ervan te borgen binnen die organisaties. Het wetsvoorstel voorziet ook in een verplichting voor – bij AMvB aan te wijzen – gemeentes om zorg te dragen voor de organisatie van een steunpunt huiselijk geweld (SHG). Voorzien wordt in een wettelijke taakomschrijving voor die SHG's en in een wettelijke basis voor de verwerking van – indien nodig ook bijzondere – persoonsgegevens in verband met het functioneren van een SHG. Ook voorziet dit wetsvoorstel in een meldrecht voor beroepskrachten van gevallen of vermoedens van huiselijk geweld, analoog aan de regeling in artikel 53 Wet op de jeugdzorg van een meldrecht bij kindermishandeling.

Samenvatting van het advies

Het CBP onderschrijft in algemene zin de keuzes zoals gemaakt in het wetsvoorstel ten aanzien van de inzet van instrumenten, met bijbehorende verwerking van persoonsgegevens, om sneller en adequater hulp te kunnen bieden bij huiselijk geweld en kindermishandeling. Vanuit juridisch-technisch perspectief zijn er echter bezwaren ten aanzien van de systematiek in en de redactie van de wetsbepalingen die zien op de verwerking van persoonsgegevens en op de rechten van betrokkenen. Daarnaast ontbreekt in de Memorie van Toelichting een adequate onderbouwing van hoe in dit wetsvoorstel opgenomen bepalingen zich verhouden tot de vereisten die voortvloeien uit

⁵² Brief CBP aan de staatssecretaris van VWS, 4 mei 2011, Advies concept-wetsvoorstel Verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

artikel 8 EVRM en Richtlijn 95/46/EG. Het CBP constateert ook dat in de MvT – ten onrechte – geen aandacht wordt geschonken aan de vraag hoe een meldrecht en/of een meldplicht zich verhouden tot artikel 8 EVRM.

(...)

In de MvT wordt aangegeven dat het de bedoeling is om 'af te wijken van de hoofdregel' dat verwerking van bijzondere persoonsgegevens verboden is, opdat het slachtoffer niet verstoken blijft van de benodigde hulp (p. 18). In de MvT wordt in dat verband aangegeven dat de in de Wbp opgenomen uitzonderingsgronden op het verbod (van artikel 16 Wbp) zich 'qua aard en achtergrond ...niet goed lijken te vertalen naar het doel van het wetsvoorstel' en dat daarom dit wetsvoorstel gebruik maakt van de 'restbepaling' in artikel 23 eerste lid onder e Wbp. Bij de kwalificatie van dit artikel als 'restbepaling' en bij de taxatie van de mogelijkheden die de reguliere bepalingen van de Wbp bieden voor de benodigde gegevensverwerking zijn op zich de nodige vraagtekens te plaatsen.

Maar belangrijker is om op te merken dat bij een keuze voor een in een specifieke wet neer te leggen grondslag voor de verwerking van persoonsgegevens, waaronder bijzondere persoonsgegevens, er in de MvT een onderbouwing moet worden gegeven dat aan de Wbp-vereisten van een zwaarwegend algemeen belang en passende waarborgen is voldaan. De huidige MvT schiet in dat opzicht ernstig tekort. Zo wordt in de MvT niet aangegeven welke specifieke risico's de verwerking van (bijzondere) persoonsgegevens op de in het wetsvoorstel voorziene wijze oplevert voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer en welke voorzieningen worden getroffen om deze risico's zoveel mogelijk te beperken.

Het CBP adviseert de MvT op deze punten aan te vullen.

Conclusie

Naar het ons voorkomt is in de definitieve memorie van toelichting adequaat tegemoetgekomen aan de hiervoor weergegeven opmerkingen van het CBP.

3.5.6 CBP-advies over conceptwetsvoorstel uitvoering AWBZ⁵³

Voor de onderhavige advisering door het CBP is met name van belang dat in de memorie van toelichting (p. 22) wordt aangegeven dat voor het realiseren van een goede afstemming tussen Zvw- en AWBZ-zorg noodzakelijk is dat de zorgverzekeraar over de medische gegevens van beide verzekeringen kan beschikken. Doel is om de uitvoering van de AWBZ en Zvw zodanig in te richten dat deze als een samenhangend geheel functioneert (memorie van toelichting, p. 21).

(...)

Het CBP constateert dat er sprake zal zijn van een nieuwe taak waarvoor zorgverzekeraars persoonsgegevens gaan verwerken, namelijk afstemming van zorg uit de AWBZ met zorg uit de Zvw. Die nieuwe taak is niet begrepen te achten onder de in artikel 87 Zvw en 53 AWBZ (en overigens ook in artikel 88 Zvw en 54 AWBZ) aangegeven doeleinden voor verwerking van persoonsgegevens. Het CBP merkt op dat gelet op het type persoonsgegevens waarop die artikelen zien (namelijk bijzondere

⁵³ Brief van CBP aan de staatssecretaris van VWS, 24 oktober 2011, Advies Conceptwetsvoorstel uitvoering AWBZ

persoonsgegevens veelal verkregen van hulpverleners op wie een beroepsgeheim rust) inzichtelijkheid van en transparantie bij verwerking van persoonsgegevens bij de uitvoering van ziektekostenverzekeringen van bijzonder groot belang is. Door het in artikel 87 Zvw en 53 AWBZ expliciet benoemen van 'afstemming van zorg uit de AWBZ met zorg uit de Zvw' als een van de doeleinden waarvoor de zorgverzekeraar en de uitvoerder AWBZ persoonsgegevens verder mogen verwerken, kan daarin worden voorzien. Conform de systematiek van artikel 87 Zvw en 53 AWBZ zal daarbij dan ook een nadere afbakening moeten plaatsvinden van de aard en omvang van de voor afstemming van AWBZ- en Zvw-zorg noodzakelijke verdere verwerking van persoonsgegevens. Het CBP adviseert om de transparantie van de beoogde verwerking van persoonsgegevens te verhogen door 'afstemming van zorg uit de AWBZ met zorg uit de Zvw' expliciet op te nemen als een van de doeleinden waarvoor zorgverzekeraars en uitvoerders AWBZ persoonsgegevens verder mogen verwerken.

Conclusie

Het onderhavige advies is een voorbeeld waaruit kan worden afgeleid hoever de concretisering van verwerking en uitwisseling van persoonsgegevens hoort te gaan. In dit advies wordt ook aandacht gegeven aan de noodzaak om in bepaalde gevallen "Chinese walls" te regelen (bijv. om verkeerde selectiemechanismen bij aanvullende verzekeringen te voorkomen). Naar onze mening kunnen 'Chinese walls' in persoonsdossiers ook breder worden ingezet om bescherming van persoonsgegevens te realiseren. Het voorkomen van onbevoegde inblik vraagt overigens al vlug om een professionele Trusted Third Party.

3.5.7 CBP-advies over de Jeugdwet⁵⁴

CBP constateert daarbij dat het wetsvoorstel leidt tot de volgende risico's voor de gegevensverwerking:

- bovenmatig uitwisselen van persoonsgegevens, door het koppelen van informatiebestanden;
- gebruik van gegevens voor een ander doel dan waarvoor zij zijn verkregen, door het samenkomen van informatie bij gemeenten in combinatie met de ontschotting van domeinen;
- beveiligingsproblemen, door de grote hoeveelheden persoonsgegevens over verschillende onderwerpen.

(...)

Het CBP constateert dat nog niet gebleken is dat gemeenten en andere betrokken partijen al maatregelen nemen om deze risico's te ondervangen en adviseert daarom gemeenten wettelijk te verplichten een privacy impact analyse (PIA) uit te voeren. Daarbij zouden ook de andere partijen die gegevens zullen gaan verwerken in het kader van de Jeugdwet, betrokken moeten worden. Het CBP adviseert bovendien om gemeenten wettelijk te verplichten om regelmatige audits uit te voeren,

⁵⁴ Advies CBP, 5 maart 2013, niet afzonderlijk gepubliceerd, maar weergegeven in de memorie van toelichting bij de Jeugdwet (TK 2012-2013, 33684, nr. 3, gepubliceerd 4 juli 2013), p.108 e.v.

waarmee wordt gecontroleerd of aan de bepalingen van de Wbp en aanverwante wetgeving wordt voldaan.

Conclusie

De risico's die het CBP signaleert bij de Jeugdwet, doen zich ook voor bij het wetsvoorstel Wmo 2015. Ook hier koppelen verschillende partijen hun informatiebestanden. Als gevolg van de Wmo 2015 komt er meer informatie samen bij gemeenten. Hierdoor ontstaat het risico dat gegevens voor andere doeleinden gebruikt worden dan waarvoor ze oorspronkelijk verkregen zijn. De beveiliging is bij de Wmo 2015 een probleem van vergelijkbare orde als bij de Jeugdwet. Het CBP heeft zich eerder kritisch geuit over de beveiliging van persoonsgegevens bij gemeenten⁵⁵ (zie 3.5.2). Bij de Wmo 2015 zijn daarnaast nog vele andere partijen betrokken waarvan het beveiligingsniveau niet op voorhand bekend is.

N.B. In het wetsvoorstel Wmo 2015 moeten bij voorbaat de verwachte opmerkingen van het CBP zoveel mogelijk geadresseerd worden. Bij het uitvoeren van de PIA's, de toepassing van de Leidraad en het juridisch kader zijn de opmerkingen van het CBP steeds betrokken in de beoordeling.

3.5.8 CBP-advies over de 14 juni-versie van het wetsvoorstel Wmo 2015⁵⁶

Het CBP merkt in de 'Opmerking vooraf' op dat het hoofdstuk in de memorie van toelichting over de bescherming van gegevens op het moment van advisering nog in bewerking is en dat CBP daarom geen volledig beeld heeft van de afwegingen in het kader van de gegevensbescherming. De adviesaanvraag aan het CBP dateert van 14 juni 2013. Sindsdien is de memorie van toelichting op dit punt aangevuld, zodat sommige onderdelen van het advies niet meer van toepassing zijn. Onze algemene suggesties in de overkoepelende visie zijn gebaseerd op de versie van de memorie van toelichting van eind juni en blijven naar onze mening van belang om te komen tot een memorie van toelichting waarin het CBP (alsmede de Raad van State en de Staten-Generaal) zich voldoende zal herkennen.

Hierna wordt ingegaan op de afzonderlijke onderdelen van de beoordeling van het CBP.

⁵⁵ CBP: gemeenten verwerken medische gegevens in strijd met de wet, 21 april 2011, www.cbpweb.nl
Onderzoek naar de uitvoering van de Wmo bij vier gemeenten
⁵⁶ Brief van CBP aan staatssecretaris van VWS, 29 juli 2013, Advies concept wetsvoorstel maatschappelijke ondersteuning 2015

Het sociale domein

Onder het kopje 'decentralisatie van taken in het sociale domein', adviseert het CBP:

- (1) In de MvT te toetsen of de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de voorgenomen integrale aanpak van taken in het sociale domein zoals geregeld in verschillende (concept)wetsvoorstellen, gelet op de eisen van artikel 8 EVRM en de Wbp, kan worden gerechtvaardigd.
- (2) Een uiteenzetting in de MvT op te nemen van de waarborgen die worden getroffen ter ondervanging van de risico's inzake het bovenmatig delen van gegevens, het gebruiken van deze gegevens voor een niet verenigbaar doel en de beveiliging van gegevens.
- (3) Een privacy impact assessment uit te voeren waarmee in kaart wordt gebracht welke gegevens, voor welk doel, zullen worden verwerkt en welke waarborgen moeten worden getroffen om deze verwerkingen in overeenstemming te brengen met de eisen van de Wbp

Wij adviseren:

Ad 1 in de memorie van toelichting explicieter uiteen te zetten waarom een integrale aanpak kan en moet kunnen samengaan met een adequaat niveau van gegevensbescherming dat voldoet aan artikel 8 EVRM en de Wbp. Zie ook 4.1.

Ad2 in de memorie van toelichting het resultaat op te nemen van een nieuwe afweging inzake de centrale regie richting gemeenten en de centrale ondersteuning van gemeenten, zodat meer zekerheid kan worden verschaft inzake de waarborgen waar het CBP om vraagt;

Ad 3 in de memorie van toelichting in een afzonderlijke paragraaf in te gaan op de PIA's die in het kader van deze rapportage zijn opgesteld en op de vervolgacties die nodig zijn om met behulp van PIA's het vertrouwen te krijgen dat de Wmo 2015 een compliance toets wat betreft de Wbp zal kunnen doorstaan.

Onderzoek maatwerkvoorziening

Over het onderwerp 'onderzoek maatwerkvoorziening' adviseert het CBP onder 'invulling onderzoek':
in het wetsvoorstel op te nemen welke gegevens gemeenten in het kader van het onderzoek van artikel 2.3.2 mogen verwerken en daarbij te voorzien in passende waarborgen.

Wij adviseren:

- Om voorbeeldcasussen op te nemen in de memorie van toelichting waaruit blijkt welke verwachtingen er bestaan over het Wmo-dossier nieuwe stijl en welke persoonsgegevens gemeenten daarbij in het kader van het onderzoek mogen verwerken (vgl. de onrechtmatige verwerkingen in de onderzoeken van het CBP bij vier gemeenten, zie 3.5.2);

- Om aan te geven in de memorie van toelichting tot welk resultaat de nieuwe afweging inzake centrale regie/ondersteuning leidt op het punt van de gevraagde waarborgen.

Mogelijkheden die kunnen worden benut zonder de vrijheid van gemeenten te zeer te beperken zijn centrale ondersteuning bij de invulling van modelverordening Wmo nieuwe stijl, centrale ondersteuning bij standaardisering/gebruik van innovatieve software en de aanpak van organisatievraagstukken, enz.

Het sociale netwerk

Onder 'personen uit het sociale netwerk' adviseert het CBP:

in de MvT in te gaan op de vraag of en zo ja welke (bijzondere) persoonsgegevens van personen uit het sociale netwerk van aanvragers van maatwerkvoorzieningen in het kader van het onderzoek van artikel 2.3.2, tweede lid, onder b, worden verwerkt. In het geval er persoonsgegevens over personen uit het sociale netwerk van de aanvrager worden verwerkt adviseert het CBP dit in de tekst van het wetsvoorstel op te nemen.

Daarnaast adviseert het CBP in dat geval in het hoofdstuk over gegevensverwerking in de MvT een separate paragraaf op te nemen over de verwerking van gegevens van personen uit het netwerk van de aanvrager.

Wij adviseren ook hier om voorbeeldcasussen op nemen in de memorie van toelichting waaruit blijkt welke verwachtingen er bestaan over het Wmo-dossier nieuwe stijl en welke persoonsgegevens van personen uit het sociale netwerk gemeenten daarbij in het kader van het onderzoek mogen verwerken. De separate paragraaf over de verwerking van gegevens van personen uit het netwerk van de aanvrager en de suggestie van het CBP om de wettekst op dit punt aan te passen steunen wij, omdat dit een vrij vergaande dossiervorming in het kader van de Wmo 2015 betreft, die een aanzienlijke inbreuk op de persoonlijke levenssfeer met zich meebrengt. Wij adviseren om het informeren van de betrokkene te combineren met de vraag om toestemming voor de verwerking, zodat de betrokkene 'informed consent' kan geven.

Samenwerking met zorgverzekeraars en zorgaanbieders

Over "samenwerking met zorgverzekeraars en zorgaanbieders" adviseert het CBP:

in de MvT op te nemen welke persoonsgegevens genoemde actoren met elkaar kunnen delen, wat eventuele risico's van deze gegevensverwerking zijn en welke maatregelen worden getroffen om deze risico's te ondervangen

Wij adviseren ook hier om voorbeeldcasussen op nemen in de memorie van toelichting waaruit blijkt welke verwachtingen er bestaan met betrekking tot de uitwisseling van gegevens nieuwe stijl. Ook zijn

PIA's noodzakelijk om de risico's van het delen van persoonsgegevens in te schatten en om de opportuniteit van 'Chinese walls' te onderzoeken.

Wet in plaats van AMvB

Nadere regels over de verwerking van persoonsgegevens zullen worden opgenomen in een AMvB. Het wetsvoorstel bevat daartoe een 'kapstokbepaling'. Zonder deze AMvB heeft het CBP geen zicht op welke gegevens concreet zullen worden verwerkt. Een samenhangend advies over de Wmo 2015 zal het CBP pas geven als het integraal wettelijk kader voor de gegevensbescherming is uitgewerkt.

Het CBP adviseert de waarborgen voor de bescherming van persoonsgegevens op te nemen in de wettekst in plaats van in een regeling bij AMvB.

Wij adviseren het CBP op verschillende manieren tegemoet te komen door de onzekerheden die er nu zijn waar mogelijk weg te nemen. Wij doen in deze rapportage daarvoor verschillende suggesties zonder daarbij uitputtend te kunnen zijn. Het volgen van deze suggesties levert een veel completer beeld op dan in de einde-juni-versie van het wetsvoorstel Wmo 2015 het geval is en zal naar onze mening het verdere verloop van het wetgevende traject ten goede komen.

Minimum gegevensset

Het CBP merkt op dat de zinsnede 'in elk geval' in artikel 4.1.3 [inmiddels vernummerd tot 4.2.9] suggereert dat de AMvB in een minimum gegevensset zal voorzien. Het CBP adviseert:

gelet op het doel van het stellen van regels op centraal niveau, namelijk het regelen van eenduidige waarborgen voor de bescherming van persoonsgegevens van burgers, "in elk geval" in artikel 4.1.3, eerste lid, te laten vervallen.

Wij lezen "in elk geval" als een mogelijkheid om duidelijkheid in de ambities aan te geven zonder tekort te doen aan de mogelijkheid om waar nodig andere regels op centraal niveau te stellen. Het komt ons voor dat dit ook in lijn is met hetgeen het CBP voorstaat.

Aanwijzing andere instanties

Het tweede lid van artikel 4.1.3 [inmiddels vernummerd tot 4.2.9 lid 3] regelt de mogelijkheid om bij AMvB andere instanties aan te wijzen aan wie of door wie (bijzondere) persoonsgegevens moeten worden verstrekt. Het CBP adviseert om verschillende redenen artikel 4.1.3, tweede lid, te laten vervallen. Wij onderschrijven de redenen om artikel 4.1.3, tweede lid [inmiddels vernummerd tot 4.2.9 lid 3], te laten vervallen en adviseren om verstrekking door of aan andere instanties in het wetsvoorstel te regelen. Voor wat betreft het CIZ kan de systematiek van de AWBZ als voorbeeld dienen. Zie paragraaf 3.4.5.

Doorbreking beroepsgeheim

Het CBP adviseert om de noodzaak van artikel 4.1.2 8e lid [inmiddels vernummerd tot 4.2.8] in de memorie van toelichting nader toe te lichten. Het CBP adviseert voorts:

in de MvT in te gaan op de noodzaak, proportionaliteit en subsidiariteit van de in artikel 4.1.2, achtste lid opgenomen verplichting. Indien een wettelijke verplichting tot doorbreking van het beroepsgeheim blijkt te kunnen worden gerechtvaardigd, adviseert het CBP de doorbreking van het beroepsgeheim expliciet en gespecificeerd op te nemen in de wettekst.

Wij menen dat er alle aanleiding is dit advies van het CBP te volgen.

Steunpunt Huiselijk Geweld

Ten aanzien van de passages in het wetsvoorstel over het Steunpunt Huiselijk Geweld (SHG) adviseert het CBP verschillende nadere toelichtingen op te nemen.

Ons advies is om in de Wmo 2015 met betrekking het SHG (steunpunt huiselijk geweld) in de wettekst en de memorie van toelichting in het spoor te blijven van de wetsgeschiedenis van het wetsvoorstel 33062 en de recente AMvB van 30 juli 2013 en daar waar nodig aan deze wetsgeschiedenis te refereren.

Doorbreking beroepsgeheim

Het CBP adviseert met betrekking tot de doorbreking van het beroepsgeheim in artikel 3.4 de tekst van het wetsvoorstel in overeenstemming te brengen met de MvT.

uggestie te volgen.

thoudende ambtenaren als verantwoordelijke
CBP wijst op een onduidelijkheid in de aanwijzing van 'toezichhoudende ambtenaren' als
verantwoordelijke in artikel 4.1.1, tweede lid [inmiddels vernummerd tot 4.1.2 eerste lid], en adviseert
de MvT op dit punt aan te vullen en indien nodig de tekst van het wetsvoorstel aan te passen.

Wij gaan ervan uit dat dit al is gebeurd.

VERTROUWELIJK

4 Overkoepelende visie

4.1 Algemeen

De regelgeving met betrekking tot gegevensuitwisseling en gegevensbescherming heeft in hoofdzaak betrekking op gegevensuitwisselingen tussen twee partijen. De gegevensuitwisseling voor de Wmo 2015 geeft echter een nieuwe dimensie aan de vraagstukken die langs de lijnen van in het bijzonder de Wbp moeten worden opgelost. Die nieuwe dimensie vloeit voort uit de opdracht aan de gemeenten om de maatschappelijke ondersteuning op een integrale wijze aan te pakken. Kenmerk van integraliteit is dat niet alleen de omgang van de problematiek toeneemt maar ook de ingewikkeldheid van de problematiek. Dat laatste houdt vooral verband met de interacties die onder ogen moeten worden gezien. Het probleem van de ingewikkeldheid van het doorzien van interacties is een bekend probleem bij beleidsvraagstukken. In termen van de effecten van beleidsmaatregelen kan de hiervoor bedoelde extra dimensie bijvoorbeeld als volgt worden geformuleerd: niet alleen de primaire effecten zijn van belang bij een integrale benadering, ook de secundaire en tertiaire effecten moeten worden meegenomen om tot verantwoorde afwegingen te komen.

De uitdaging om bij de maatschappelijke ondersteuning de weg in te slaan van een integrale aanpak vraagt om meer dan alleen regelgeving. Duidelijk is dat goede regelgeving die in overeenstemming is met de regelgeving van de Wbp en andere wettelijke kaders, het startpunt en het kader vormt. De extra dimensie van de integrale aanpak vergt echter ook raamwerken en 'policies' om de hiervoor aangegeven interacties te begeleiden, transparant en hanteerbaar te maken en om de brug te slaan naar uitvoerbaarheid met voldoende aandacht voor governance, regelkringen, standaardisering, risicoanalyse, controle en toezicht.

Onze visie is dat het voorgaande een plaats en uitwerking moet krijgen in de memorie van toelichting

4.2 Samenhang in de hervorming

Voor het overzicht van de wetgevende acties om de beoogde hervorming van de langdurige zorg te realiseren menen wij dat in het wetsvoorstel dat "leading" is (de Wmo 2015) moet worden uiteengezet welke afzonderlijke wetsvoorstellen naast de Wmo 2015 zijn voorzien en welke andere mogelijke

wetsvoorstellen kunnen worden verwacht om overige wettelijke aanpassingen en invoeringskwesaties te regelen. Ook het vraagstuk van de beoogde delegatie via een AMVB kan daarbij worden behandeld en worden verantwoord. Zonder dit overzicht kan moeilijk worden tegemoetgekomen aan de terechte vraag van het CBP om vraagstukken met betrekking tot gegevensuitwisseling en gegevensbescherming in de volle breedte van de beoogde hervorming te bezien. Een dergelijke uiteenzetting is naar onze mening ook nodig vanuit andere dan beleidsmatige en juridische invalshoeken die bij deze transitie aan de orde zijn.

In onze visie moet in de memorie van toelichting nu al een zo duidelijk mogelijk zicht worden gegeven op de voorziene wetgevende en andere regelgevende processen. Onder meer wat betreft gegevensuitwisseling en gegevensbescherming is dit één van de voorwaarden om adequaat te kunnen adviseren over de verschillende wetgevingsproducten.

4.3 Uitgangspositie Wmo bij gemeenten

Gezien de veel zwaardere rol van de gemeente bij de uitvoering van de langdurige zorg zoals voorzien in de Wmo 2015 is het wenselijk dat de ervaringen en de beheersing van de risico's bij de huidige gegevensuitwisseling en gegevensbescherming op grond van de Wmo voldoende in kaart zijn of worden gebracht. In de memorie van toelichting kunnen daaraan passages worden gewijd die mede kunnen dienen om tegemoet te komen aan de onzekerheid bij adviesorganen zoals het CBP. Vanuit de te schetsen uitgangspositie kunnen de risico's in de nieuwe situatie worden gewogen en kan worden beslist over de vormgeving van eventuele extra waarborgen.

Onze visie met betrekking tot de uitgangspositie Wmo bij gemeenten is dat er niet te licht moet worden gedacht over een verondersteld ontbreken van risico's op het punt van privacybescherming bij de huidige uitvoering van de Wmo. In ieder geval is extra aandacht in de memorie van toelichting hier op zijn plaats, omdat de brede opzet van het Wmo dossier tot nieuwe risico's zal leiden en dus tot nieuwe afwegingen inzake beheersingsmaatregelen of andersoortige waarborgen.

4.4 Voorbereidingen op de implementatie

De memorie van toelichting gaat zeer summier in op de transitie. De voorbereidingen op de implementatie zijn echter al geruime tijd aan de gang en zullen blijven voortduren. Het komt ons voor

dat aan deze voorbereidingen meer aandacht kan worden geschonken in de memorie van toelichting. Dat komt de komende gedachtewisselingen over de Wmo 2015 zeer ten goede.

In onze visie is het verstandig meer samenvattend inzicht te geven in de voorbereidingen op de implementatie dan nu in de memorie van toelichting wordt gegeven.

4.5 Betrokkenheid van cliënten

Vanwege de aard van de onderwerpen waarin de Wmo 2015 voorziet is het onvermijdelijk dat bijzondere persoonsgegevens verwerkt worden. Het voorlopige advies van het CBP over het concept van de Wmo 2015 is daarom een belangrijk uitgangspunt voor de memorie van toelichting. Het wetsvoorstel Wmo 2015 beschouwt ondubbelzinnige toestemming (art. 8 lid a Wbp) door de betrokkene niet als een bruikbare gerechtvaardigde grondslag voor de verwerkingen. Het wetsvoorstel voorziet daarom in wettelijke gronden voor de verschillende verwerkingen. De gegevensverwerking wordt vervolgens toegestaan op grond van de verwerkingsgrondslag van artikel 8 lid e Wbp (goede vervulling van een publiekrechtelijke taak). Het verwerken van persoonsgegevens zonder toestemming van de betrokkene is op het eerste gezicht begrijpelijk uit pragmatische overwegingen.

Uit het oogpunt van datakwaliteit en transparantie is het echter toch aan te bevelen om de toestemming van de cliënt te vragen voor de verwerking van diens persoonsgegevens daar waar dat mogelijk is. Bij het vragen om toestemming toetst de verantwoordelijke de geregistreerde gegevens in feite op juistheid en actualiteit bij de betrokkene. Zo verkrijgt de verantwoordelijke meer zekerheid over de betrouwbaarheid van de registratie en beperkt hij zijn risico. De nationale en internationale ontwikkelingen op het terrein van privacybescherming zijn een extra argument om de cliënt te betrekken bij de verwerking en bescherming van bijzondere persoonsgegevens. Ook nu al geeft de Wbp betrokkenen belangrijke rechten ten aanzien van hun persoonsgegevens. Zoals het recht op informatie over de verwerkte gegevens en op correctie van onjuiste gegevens. Betrokkenen kunnen in vele gevallen verantwoordelijken verzoeken om hun persoonsgegevens niet meer te verwerken.

De verwerking van persoonsgegevens zonder toestemming van de betrokkene zoals voorzien in de Wmo 2015 wijkt af van de bredere maatschappelijk trend van individualisering en zelfbeschikking. Tegelijkertijd beoogt het wetsvoorstel om mensen zoveel en zolang mogelijk de regie op het eigen leven te laten behouden. De spanning tussen beide uitgangspunten vraagt om meer aandacht en uitleg in de

memorie van toelichting. Wellicht is het inderdaad noodzakelijk om persoonsgegevens op deze manier te verwerken. Maar dan moet transparant beargumenteerd worden waaruit die noodzaak bestaat. Dan moeten alternatieven betrokken worden in de beoordeling en moeten waarborgen worden ingebouwd tegen misbruik. Tenslotte moet er, alles overziende, een afweging gemaakt worden tussen het belang van een goede uitvoering van de Wmo 2015 enerzijds en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer anderzijds.

Onze visie is die van de Leidraad voor het afstemmen van wetgeving op de Wbp : "wanneer blijkt dat de gewenste voorziening noodzaakt tot het opstellen van nieuwe wetgeving (...) voorzie dan eerst in een grondige motivering van het zwaarwegend algemeen belang en expliciteer welke passende waarborgen voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer worden geboden"⁵⁷. Het argument van de beperking van de administratieve lasten voor de burger lijkt op voorhand onvoldoende rechtvaardiging voor de ingreep in de persoonlijke levenssfeer die het gevolg is van de uitwisseling van persoonsgegevens tussen 'Wmo-actoren' zonder de toestemming van de betrokkene. Er zijn vormen van betrokkenheid van cliënten te overwegen waarbij "lichte vormen" van toestemming kunnen worden gerealiseerd.

4.6 Eén PIA zoals het CBP lijkt aan te bevelen?

In het CBP advies van 29 juli 2013 wordt aanbevolen een privacy impact assessment uit te voeren waarmee in kaart wordt gebracht welke gegevens, voor welk doel, zullen worden verwerkt en welke waarborgen moeten worden getroffen om deze verwerkingen) in overeenstemming te brengen met de eisen van de Wbp. Dit advies kan verkeerd worden verstaan als men daaruit de conclusie trekt dat met één PIA kan worden volstaan in het onderhavige kader. Een PIA heeft tot doel expliciete afwegingen te maken met betrekking tot de privacybescherming met het oog op een dynamisch proces van richtinggeving en tijdige corrigerende acties op het punt van privacybescherming. In die zin kunnen paragraaf 7.3 van de memorie van toelichting en het advies van het CBP als abstracte vormen van een PIA worden gezien. De breedheid van de gegevensuitwisseling die wordt geregeld in de Wmo 2015 en de daarmee samenhangende voorstellen en terreinen, vergt naar onze mening een systematische beoordeling van alle afzonderlijke gegevensuitwisselingen die in dit kader aan de orde zijn. Deze afzonderlijke PIA's met behulp van het Toetsmodel PIA Rijksdienst moeten de basis vormen voor de

⁵⁷ Leidraad p.13

verschillende soorten regelgeving en andersoortige kaders en de toelichtingen die daarbij behoren. Zij geven ook de mogelijkheid hieruit een samenvatting te destilleren die het vertrouwen kan geven dat de nieuwe regelgeving toetsing aan de Wbp kan doorstaan.

Onze visie is dat over de afzonderlijke beoogde gegevensuitwisselingen zo spoedig mogelijk moet worden gerapporteerd op basis van het Toetsmodel PIA Rijksdienst rekening houdend met het algemene uitgangspunt zoals dat hiervoor is verwoord in 4.1. De volgende stap is het formuleren van een samenvattende PIA waaruit blijkt dat de nieuwe regeling van de maatschappelijke ondersteuning een compliancetoets kan doorstaan.

4.7 Decentrale regelgeving

De opdracht die voor de gemeenten voortvloeit uit de Wmo 2015, vraagt ook om meer decentrale regelgeving. De huidige Wmo kent op grond van de artikelen 3 e.v. al een opdracht voor gemeenten die moet worden neergelegd in verordeningen (zie het voorbeeld van de VNG in bijlage 6). De Wmo 2015 zal moeten leiden tot aanpassingen van de huidige decentrale regelgeving. Daarbij moet worden opgemerkt dat de huidige verordeningen weinig expliciete aandacht schenken aan gegevensuitwisseling en gegevensbescherming. De ervaring leert bovendien dat bij gemeenten ook overigens compliancetekorten kunnen worden geconstateerd, als het gaat om de naleving van de Wbp. Het verdient aanbeveling ervoor te zorgen dat in de nieuwe Wmo verordeningen voldoende expliciete aandacht wordt gegeven aan gegevensuitwisseling en gegevensbescherming. Ook de feitelijke naleving van de Wbp verdient aandacht. Een plan van aanpak in de memorie van toelicht met betrekking tot de decentrale wetgeving is daarom op zijn plaats. Het voorgaande is daarom ook van belang omdat de Wmo verordeningen basismateriaal zijn voor de PIA's waar gemeenten bij betrokken zijn. Zonder bedoelde aanpak in de memorie van toelichting kan niet met voldoende gezag worden beschreven dat kan worden voldaan aan compliance met betrekking tot de Wbp.

Onze visie met betrekking tot de decentrale regelgeving brengt mee dat in het kader van de (memorie van toelichting van de) Wmo 2015 tijdig regie moet worden gevoerd zodat zowel voor de verordeningen als de PIA's (tijdig) beschrijvingen voorhanden komen die voldoende vertrouwen geven in het kunnen doorstaan van een Wbp compliance toets.

4.8 Juridisch kader

Onze overkoepelende visie is mede bepaald aan de hand van wat wij hebben gezien als juridisch kader voor de Wmo 2015 uitgaande van de integrale benadering zoals omschreven in de memorie van toelichting. Dat kader wordt voor de gegevensuitwisseling en gegevensbescherming primair gevormd door het EVRM, de Wet bescherming persoonsgegevens, de toekomstige Europese Privacyverordening en het wetsvoorstel meldplicht datalekken en vanwege de inhoudelijke samenhang met de Wmo de AWBZ, de Zorgverzekeringswet en de Jeugdwet. In paragraaf 3.4 zijn voorts nog andere regelingen, wetsvoorstellen en norm aangeduid als (mogelijk) relevant. In deze paragraaf plaatsen wij onze kanttekeningen bij de onderdelen van dit juridisch kader in relatie tot hetgeen wij hebben aangetroffen in de memorie van toelichting.

4.9 CBP-adviezen

Decentralisering in het algemeen en in het bijzonder bij de Wmo levert spanning op met de verplichtingen op grond van de Wbp. Het CBP heeft de afgelopen jaren kunnen constateren dat het bij de Wmo veel moeite kost een redelijk niveau van compliance aan de Wbp te bereiken en te handhaven. Ook met de nieuwe Europese regelgeving in het vooruitzicht is het begrijpelijk dat het CBP kritisch reageert op het concept van de Wmo 2015. Er is immers veel onduidelijk en nog in bewerking. Bovendien is de memorie van toelichting sober in zijn aandacht voor de bekende thema's van de Wbp terwijl het Wmo-dossier nieuwe stijl daar wel om vraagt. In paragraaf 3.5.8 hebben wij aangegeven waar wij, het advies van het CBP volgend, handreikingen aan het CBP mogelijk en wenselijk achten. Zonder deze handreikingen verwachten wij een onverkort negatief advies van het CBP.

Onze visie houdt in dat wat betreft gegevensuitwisseling en gegevensbescherming voor een voorspoedig wetgevend traject op allerlei fronten extra inspanning moet worden geleverd. Daarbij kan het clausuleren en faseren van het ambitieniveau helpen. De extra inspanning moet in onze visie op twee manieren tot uiting worden gebracht: enerzijds door het zo veel mogelijk terugbrengen van onzekerheden en onduidelijkheden waar dit mogelijk is, anderzijds door het opsommen van inspanningsverplichtingen die in de komende tijd leiden tot resultaten en waarborgen.

4.10 Structurele gegevensbescherming en -uitwisseling in de Wmo: uitgangspunten

Voor de uitwerking van onze visie op de beoogde integrale aanpak van de Wmo 2015 (zie paragraaf 4.1) kunnen een aantal richtinggevende uitgangspunten voor de uitvoering worden opgesteld:

A. Het Wmo-ecosysteem

Van een individu bestaan in administraties van instellingen vele verschillende persona's (karakterisering van een bepaald type gebruiker). De verschillen vloeien voort uit het hanteren van verschillende definities van begrippen, gehanteerde contexten en/of de informatie over de persona's is gewoonweg fout.

Kwaliteit van informatie maakt een effectieve en efficiënte verwerking van informatie mogelijk. Dat geldt vooral voor het uitwisselen van informatie tussen verschillende instellingen en actoren in een keten.

Adequate en onderling samenhangende definities van begrippen (de semantiek) vormen de basis voor het organiseren van kwaliteit van informatie. De relevante wet- en regelgeving vormt de basis (de legitimatie) voor de definitie van begrippen. De definities van begrippen en ook de definities van processen worden vastgelegd in gezaghebbende (door het bevoegd gezag geaccrediteerde) taxonomieën. De complexiteit van de onderlinge samenhang tussen de vele relevante wetten en regels kan hierbij worden gemanaged met een policy framework. Een Trusted Third Party (TTP) of ook wel een semantisch Trust Center (sTC) beheert de taxonomieën (notarisfunctie) en kan de uitvoering faciliteren (makelaarsfunctie). Op deze manier bouwen de deelnemers in het netwerk een Wmo-ecosysteem: een tot evenwicht gekomen samenwerkingsverband voor de uitvoering van de Wmo met een zekere tolerantie en een grote mate van zelfregulatie.

B. Het individu, de betrokkene, in control

Uitgaande van het Wmo ecosysteem waarbij gegevens- en procestaxonomieën richtinggevend zijn voor de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de actoren wordt de verantwoordelijkheid van de kwaliteit van informatie bij het individu (en of zijn vertegenwoordiger) gelegd. Om deze verantwoordelijkheid te dragen faciliteert het sTC het individu met de informatie over zijn of haar verschillende persona's uit de administraties van de instellingen.

Verschuiven van de taak naar het individu om de kwaliteit van zijn of haar informatie te borgen geeft invulling aan het toestemmingsvereiste uit het wettelijk kader. Tegelijkertijd wordt de verantwoordelijkheid en hiermee de aansprakelijkheid van de instelling voor het borgen van de kwaliteit van de informatie over het individu verlaagd tot te managen proporties.

Het verschuiven van de taak naar het individu om de kwaliteit van zijn of haar informatie te borgen geeft invulling aan het toestemmingsvereiste uit het wettelijk kader. Tegelijkertijd wordt de verantwoordelijkheid en hiermee de aansprakelijkheid van de instelling voor het borgen van de kwaliteit van de informatie over het individu verlaagd tot te managen proporties.

C. Voldoen aan de eisen van het wettelijk kader

Door het toepassen van het Wmo-ecosysteem waarbij de toestemming van het individu voor het verwerken van zijn of haar informatie expliciet is ingekaderd in het raamwerk van de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de actoren kunnen ook aan de andere eisen uit de (aankomende) wetgeving – door de instellingen zelf – invulling worden gegeven. Wij benoemen hier zonder volledig te willen zijn expliciet het ontwikkelen en uitvoeren van en daarover verantwoording afleggen over beleid op het vlak van gegevensbescherming en veiligheid, aanstellen van een functionaris voor de gegevensbescherming, in stand houden van overzicht en inzicht in de gegevensverwerkingen, voldoen aan de actieve en passieve informatieplicht, uitvoeren van PIA's, toepassen van privacy by design en privacy by default, faciliteren van dataportabiliteit en melden van datalekken. Het wettelijk kader vraagt om nauwe samenwerking tussen actoren in de keten en/of het netwerk. Dataportabiliteit kan niet door slechts een aantal instellingen worden afgesproken. Er is een onafhankelijke en onpartijdige derde nodig die non-competitieve randvoorwaarden faciliteert voor het ecosysteem.

D. Bestuurlijke en bedrijfsmatige component

Het toepassen van wet- en regelgeving op het vlak van gegevensbescherming kan leiden tot majeure efficiency en kostenverbeteringen in het ecosysteem. Drijver hierbij is datakwaliteit. Het toepassen van de wet zonder een ecosysteem leidt tot majeure kostenstijgingen en slecht af te dekken risico's voor bijvoorbeeld (niet) melden van datalekken.

Het eco-systeem biedt de verschillende instellingen in de keten of het netwerk voldoende beleidsruimte om bedrijfsprocessen voor gegevensverwerking naar eigen inzicht in te vullen.

In de (her)verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden tussen instellingen onderling neemt het sTC onnodige complexiteit weg en maakt bruikbare modellen van decharge mogelijk. Hiermee kan worden voldaan aan de uitgangspunten van goed bestuur.

VERTROUWELIJK

5 Afhechting van deze rapportage

Deze rapportage is opgesteld in de maanden juli en augustus 2013 op basis van conceptstukken Wmo 2015 van eind juni 2013. In augustus zijn al concepten van deze rapportage uitgewisseld met de opdrachtgever, hetgeen zijn weerslag heeft gevonden in de concept Wmo 2015 zoals die is voorbereid voor verzending naar de Raad van State. In het laatstbedoelde concept is een belangrijke stap gezet om te kunnen voldoen aan een compliancetoets met betrekking tot de Wbp. Niet langer wordt voorbijgegaan aan het vereiste van adequate betrokkenheid van cliënten. Ook op veel andere punten zijn adviezen en visies uit deze rapportage gevolgd en verwerkt. Er blijven niettemin nog veel suggesties over die moeten worden afgezet tegen het concept van de Wmo 2015 zoals dit eind augustus luidt. Voor een deel kunnen deze suggesties hun weg vinden in de op korte termijn te concipiëren AMvB. Wij menen dat een ander deel kan worden meegenomen in de nieuwe ministeriële regeling gebaseerd op de Wmo 2015. Ook aan het concept voor deze ministeriële regeling zou op grond van een verantwoord proces van wet- en regelgeving naar onze mening snel moeten worden gewerkt. Blijven over suggesties uit de overkoepelende visie die bijvoorbeeld betrekking hebben op de regie bij de onderhavige decentralisatie en de onderdelen die een wat langere adem vergen, zoals standaardisering. In onze visie is het tenslotte verstandig het vorenbedoelde onderscheid in de op grond van deze rapportage nog te ondernemen acties op korte termijn wat meer uit te werken, zodat de adviesperiode van de Raad van State optimaal kan worden gebruikt ten behoeve van het vervolg van het tot stand brengen van de Wmo 2015.

Bijlage 1 Toetsmodel PIA Rijksdienst

Toetsmodel Privacy Impact Assessment (PIA) Rijksdienst⁵⁸

A. Ten geleide

1. Wat is een PIA?

1. Een Privacy Impact Assessment (PIA) is een hulpmiddel om bij ontwikkeling van beleid, en de daarmee gepaard gaande wetgeving of bouw van ICT-systemen en aanleg van databestanden, privacyrisico's op gestructureerde en heldere wijze in kaart te brengen. Het PIA-toetsmodel is specifiek gericht op de Rijksdienst en bedoeld voor toepassing op alle beleidsgebieden en binnen alle rechtsdomeinen.
2. De PIA heeft de vorm van een toetsmodel/vragenlijst. Op die lijst staan zowel feitelijke en technische vragen als vragen die zijn gebaseerd op nationale en Europese juridische vereisten. Het richt zo in een vroegtijdig stadium en op hoofdlijnen de aandacht op alle onderdelen van de beoogde verwerking van persoonsgegevens die aandacht en uitwerking behoeven.
3. Een PIA is geen vrijblijvende enquête. In het bijzonder is de vragenlijst inhoudelijk gezien zowel richtinggevend als corrigerend bedoeld. Daarnaast moet het beantwoordingsproces als zodanig ook bewustwording stimuleren van de uiteenlopende privacy-aspecten waarmee rekening moet worden gehouden bij ontwikkeling van een wetgeving en beleid en in dat kader te ontwikkelen ICT-systemen en databestanden.
4. Een PIA is richtinggevend in de zin dat de (uitputtende) vragenreeks kan wijzen op relevante privacy-risico's die in de vroege fase van beleids- of systeemontwikkeling (wellicht nog) niet zijn onderkend. Als dat het geval is, moet de betreffende vraag zo worden opgevat dat het noodzakelijk is om deze aspecten alsnog in de uitwerking mee te nemen.
5. Een PIA is ook corrigerend. Door de vragenvolgorde zal het vaak nodig zijn voorlopige antwoorden op eerdere vragen te heroverwegen, en vervolgens voor een andere (minder privacy-inperkende) oplossing te kiezen. Het zal dan ook geregeld voorkomen dat in een eerder stadium van beleids- of systeemontwikkeling overwogen opties en oplossingen bij nadere beschouwing niet goed genoeg kunnen worden onderbouwd vanwege de hiermee gepaard gaande privacy-risico's.
6. Vanwege het richtinggevende en corrigerende karakter van een PIA zal het invullen van de vragenlijst vaak een dynamisch proces zijn, waarbij concept-(beleids)oplossingen of het concept-functionele systeemontwerp geleidelijk worden aangescherpt.
7. Een PIA moet worden gehanteerd naast, en in afstemming met andere hulpmiddelen voor ontwikkeling van wetgeving en beleid, en daarmee gepaard gaande bouw van ICT-systemen en aanleg van databestanden. Een PIA komt dus niet in de plaats van deze bestaande instrumenten, en is niet bedoeld daarmee te overlappen.
8. Indien de PIA wordt uitgevoerd in het kader van ontwikkeling van beleid dat moet resulteren in wetgeving, moet in de fase van juridische verfijning van het wetsvoorstel de in het IAK opgenomen Leidraad afstemming op de Wbp worden gebruikt.

⁵⁸ Toetsmodel PIA Rijksdienst, TK 2012-2013, 31051 nr. F.

9. Indien de PIA wordt uitgevoerd in het kader van ontwikkeling van beleid waarmee (ook) de aanleg van databestanden of de bouw van ICT-systemen wordt voorzien, moet ook rekening worden gehouden met de beheersmaatregelen zoals beschreven in het handboek portfoliomanagement Rijk voor projecten met een grote ICT-component.
10. Beantwoording van de PIA-vragenlijst resulteert in een geschreven document.

2. Wanneer is verwerking van persoonsgegevens door de Rijksdienst, inclusief ZBO noodzakelijk (en komt een PIA aan de orde)?

1. Gebruik van persoonsgegevens, waaronder door de overheid, vormt in veel gevallen een inperking van het grondrecht van bescherming van de persoonlijke levenssfeer (artikel 10, leden 2 en 3 Grondwet, artikel 8 EVRM, artikel 8 EU-Grondrechtenhandvest).
2. Zodra hieraan wordt gedacht in het kader van ontwikkeling van beleid en wetgeving, en de daarmee gepaard gaande bouw van ICT-systemen en aanleg van databestanden, moet eerst worden vastgesteld of verwerking van persoonsgegevens noodzakelijk is voor het te bereiken doel. Hierbij speelt zowel de vraag naar subsidiariteit als proportionaliteit.
3. Voor wat betreft subsidiariteit is de (voor)vraag: is het alleen door middel van verwerking van persoonsgegevens mogelijk het gewenste beleidsmatige resultaat te bereiken? Zijn er ook effectieve praktische of technische alternatieven die helemaal niet ingrijpen op de privacy? (Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het niet verwerken van op de persoon herleidbare gegevens voor aspecten van het voorstel die enkel trends of algemene patronen willen vastleggen). Indien alternatieven voor verwerking van persoonsgegevens met hetzelfde beleidsmatige resultaat voorhanden zijn, moet daarvoor worden gekozen.
4. Voor ontwikkeling van beleid en wetgeving kan voor het beantwoorden van deze vragen naar de subsidiariteit van de verwerking van persoonsgegevens ook gebruik worden gemaakt van de in het IAK opgenomen checklist afstemming op (internationale) (klassieke) grondrechten.
5. Indien de (voorlopige) bevinding is dat alternatieven voor verwerking van persoonsgegevens niet bestaan, is het zaak het PIA-toetsmodel ter hand te nemen. Zo kunnen alle aan proportionaliteit gelieerde vragen van de voorziene verwerking van persoonsgegevens helder in beeld worden gebracht en kunnen oplossingen worden geformuleerd die niet verder gaan dan nodig om het gewenste resultaat te bereiken (Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het differentiëren van maatregelen (is verwerking van dezelfde persoonsgegevens nodig voor alle aspecten van het beleidsvoorstel?), of het toestaan van de mogelijkheid van een "opt-out" aan betrokkenen in bepaalde specifieke omstandigheden).
6. Een PIA moet dus zo vroeg mogelijk in het proces van de vorming van beleid dat verwerking van persoonsgegevens voorziet, al dan niet gepaard gaande met wetgeving of bouw van ICT-systemen, worden gebruikt.

3. Hoe moet een PIA worden gehanteerd?

1. Beleids- en wetgevingsinitiatieven binnen de Rijksdienst om persoonsgegevens te verwerken kennen vele gedaanten. Aan de ene kant kan het gaan om een geheel nieuw databestand of systeem waarin een nieuwe verzameling persoonsgegevens voor een nieuw doel zal worden verwerkt. Aan de andere kant kan het gaan om het toevoegen van een nieuw type persoonsgegevens aan de verwerking in een al bestaand ICT-systeem, of het koppelen van verschillende al bestaande databestanden of systemen om een nieuw doel te bereiken. Ook kan het gaan om nieuwe vormen van verstrekking, uitwisseling, openbaarmaking en (meervoudig) gebruik van gegevens.

2. De PIA-vragenlijst is opgesteld voor het gehele spectrum van nieuwe vormen van gegevensverwerking. Het met het aflopen van de vragen te ondervangen privacy-risico zal echter sterk afhangen van de aard van het beleids- of wetsvoorstel of het voorgenomen ICT-systeem of databestand. Het zal dus per geval verschillen welke van de PIA-vragen moeten worden beantwoord.
3. Het is niet nodig om de gehele vragenlijst af te werken als het gaat om:
 - uitbreiding van het databestand binnen een bestaand ICT-systeem (volstaan kan worden met beantwoording van de vragen in secties I en IV)
 - gebruik van een bestaand databestand of ICT-systeem voor aanvullende of nieuwe doelen (volstaan kan worden met beantwoording van de vragen in sectie II en IV)
 - koppeling van verschillende al bestaande databestanden of ICT-systemen voor bestaande of aanvullende of nieuwe doelen (volstaan kan worden met beantwoording van de vragen in secties II-V)Vanzelfsprekend is het bij het uitvoeren van een dergelijke "PIA-light" verstandig terug te grijpen op eventuele eerdere stukken (uitgevoerde PIA's, andere impact assessments, toelichtingen).
4. In alle andere gevallen moet, mede gezien de eerder genoemde samenhang tussen de vragen, en het richtinggevend en corrigerend karakter van de PIA, wel de gehele vragenlijst worden afgelopen.
5. De uiteindelijke beantwoording van de PIA-vragen zal als basis en bron moeten dienen voor technische, beleidsmatige en juridische verantwoording van keuzen (zie daarover nader onder 5).

4. Wie? Uitvoering en afstemming

1. De PIA-vragenlijst moet worden ingevuld door de beleidsmedewerker of wetgevingsjurist van de Minister die, of het ZBO dat "verantwoordelijke" is of zal zijn voor een verwerking van persoonsgegevens in de zin van de Wet bescherming persoonsgegevens.
2. Van "verantwoordelijkheid" is sprake in de bewoordingen van de Wbp, als dit onderdeel van de Rijksdienst de entiteit is die het doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vastlegt.
3. Een PIA hoeft niet te worden ondernomen door beleidsmakers of wetgevingsjuristen van het ministerie of het onderdeel van de Rijksdienst dat slechts als "bewerker" optreedt in de zin van de Wbp, d.w.z. als slechts in opdracht van een verantwoordelijke wordt gehandeld. Neem contact op met de juridische afdeling van uw Ministerie als hierover onduidelijkheid bestaat.
4. De Functionaris Gegevensbescherming (FG) is binnen uw departement verantwoordelijk voor het onafhankelijk toezicht op toepassing en naleving van de Wet bescherming persoonsgegevens. U kunt met de FG contact opnemen voor advies tijdens de beantwoording van de vragenlijst of over de resultaten van de beantwoording. De FG kan aandachtspunten signaleren en risico's helpen duiden.
5. Als uw beleids- of wetgevingsvoorstel betrekking heeft op de bouw van een ICT-systeem of het aanleggen van een databestand, neem dan ook tijdig contact op met uw departementale Chief Information Officer (CIO). Deze geeft een oordeel bij de start of tussentijdse wijziging van een project, zoals opgenomen in de strategie. Onderdeel hierin is de beoordeling of in het projectplan is opgenomen of er binnen het project sprake is van het opnemen van privacygevoelige gegevens of van het koppelen of verrijken van data, en of daarbij beargumenteerd is of een PIA gewenst is.

5. Gebruik en verantwoording PIA-resultaten

1. Een serieus uitgevoerde PIA zal richtinggevend en corrigerend hebben gewerkt. Plannen zijn toegespitst en uitgewerkt. Dit heeft tot gevolg dat bij voorbereiding van wetgeving, beleid en overheidsICT-systemen privacy-aspecten als zodanig onderdeel zijn geworden van het afwegingsproces. Omdat hierop gebaseerde aanpassingen hiermee al zullen zijn meegenomen in de uiteindelijke

beantwoording van de PIA-vragen moeten alleen de definitieve antwoorden worden gebruikt bij de verdere ontwikkeling van beleid en systemen.

2. De afwegingen en keuzes die uit de uiteindelijke antwoorden blijken zullen per wets- of beleidsvoorstel dan wel ICT-systeem verschillen. Voor de verantwoording van het uiteindelijke gebruik van persoonsgegevens zal tevens moeten worden verwezen naar eerdere beleidskeuzes en oplossingen in andere contexten. Ook nieuwe aspecten, of elementen die afwijken van eerder gemaakte keuzes (bv. meer gegevens dan voorheen, een ander systeem dan voorheen, etc.), zullen nadere toelichting verdienen.

3. Resultaten van een PIA moeten worden gezonden aan de betrokken FG en de CIO. Afhankelijk van de context waarin de PIA wordt uitgevoerd, worden de resultaten echter op verschillende manieren verwerkt.

4. Waar het gaat over beleid dat de bouw van ICT-systemen of de aanleg van databestanden voorziet, zal de FG op basis hiervan advies kunnen geven bij het bepalen van de nodige maatregelen en waarborgen die moeten worden neergelegd in beleidsregels, aanwijzingen, gebruikshandleidingen en procedures. Daarnaast zullen CIO's de resultaten kunnen gebruiken voor advisering over informatiebeveiliging en systeemontwerp. Ook kunnen de PIA resultaten input vormen voor een eventuele melding van de voorgenomen verwerking aan het CBP of de FG die volgens de daarvoor geldende regels openbaar gemaakt wordt.

5. Bij wetgeving wordt over PIA-resultaten een passage opgenomen in de toelichting. Daarin kan dan een samenvatting worden gegeven van de belangrijkste afwegingen en keuzes. Het ligt voor de hand deze passage toe te voegen aan de al standaard op te nemen beschouwing over het grondrechtelijke kader en de toetsing aan de Wet bescherming persoonsgegevens (zie ook hierboven, onder A). Hoewel een volledig gestandaardiseerde verantwoordingsparagraaf dus niet kan worden gegeven, zou een model-element van deze memorie van toelichting-paragraaf kunnen zijn:

“Gezien de aard van dit voorstel is in de fase van beleidsontwikkeling een Privacy Impact Assessment uitgevoerd (zie ook Kamerstukken I 2010/11, 31051, nr. D; motie-Franken). Met behulp hiervan is de noodzaak van gegevensverwerking bekeken, en zijn op gestructureerde wijze de implicaties van de maatregel(en)/het systeem op gegevensbescherming in kaart gebracht. Hierbij is in het bijzonder aandacht besteed aan de beginselen van gegevensminimalisering en doelbinding, het vereiste van een goede beveiliging en de rechten van de betrokkenen. [Beschrijving specifieke aspecten en de in dit geval gemaakte belangenafweging]”

B. Vragenlijst

Vooraf : *Gegevensverwerking is sterk juridisch ingekaderd. Anderzijds wordt de tekst van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) vaak juist als abstract en ondoorgankelijk ervaren. In dit licht bevat de onderstaande vragenlijst zowel praktische als meer juridisch getinte vragen. De praktische vragen zijn ervoor bedoeld om het hele traject van gegevensverwerking, en daarbij betrokken instanties, goed in kaart te brengen. Waar het gaat om juridisch getinte vragen luistert de formulering van de vragen nauw. In dat geval is zoveel mogelijk geprobeerd deze toe te lichten en voorbeelden toe te voegen. Indien er onduidelijkheid bestaat over de inhoud van de vraag, is het raadzaam daarover contact op te nemen met de Functionaris Gegevensbescherming van uw ministerie of de juridische afdeling.*

I. Basisinformatie: type persoonsgegevens, type verwerking en noodzaak/gegevensminimalisering

1. Wilt u als verantwoordelijke persoonsgegevens gaan gebruiken voor de verwerking die u voorziet? Zo ja, van welk type?

Toelichting: Definitie persoonsgegeven: elk gegeven betreffende een geïdentificeerde of identificeerbare persoon (art. 1 Wbp).

Definitie bijzondere (gevoelige) persoonsgegevens: gegevens over godsdienst of levensovertuiging, ras, politieke gezindheid, gezondheid, seksueel leven, lidmaatschap van een vakvereniging, strafrechtelijk verleden; Cf. art. 16 Wbp

Definitie: Een verantwoordelijke is een natuurlijke persoon, rechtspersoon of ieder ander die of het bestuursorgaan dat, alleen of tezamen met anderen, het doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vastlegt.

N.B. Als uw organisatie slechts als bewerker (degene die ten behoeve van de verantwoordelijke persoonsgegevens verwerkt, zonder aan zijn rechtstreeks gezag te zijn onderworpen) optreedt, moet deze vragenlijst door de verantwoordelijke en niet door u worden ingevuld.

Definitie verwerking: elke handeling of elk geheel van handelingen met betrekking tot persoonsgegevens, waaronder in ieder geval het verzamelen, vastleggen, ordenen, bewaren, bijwerken, wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiding of enige andere vorm van terbeschikkingstelling, samenbrengen, met elkaar in verband brengen, alsmede het afschermen, uitwisselen of vernietigen van persoonsgegevens.

2. Andere specifieke persoonsgegevens?

2a. Is het de bedoeling om gegevens over de financiële of economische situatie van betrokkenen, of andere gegevens die kunnen leiden tot stigmatisering of uitsluiting te verwerken?

Toelichting: Hieronder vallen bijvoorbeeld gegevens over (problematische) schulden, gokverslaving, prestaties op school of werk of relatieproblemen.

2b. Is het de bedoeling om gegevens over kwetsbare groepen of personen te verwerken?

Toelichting: hieronder vallen bijvoorbeeld minderjarigen, verstandelijk gehandicapten, mensen die te maken hebben met stalking, klokkenluiders of informanten voor politie of het OM.

2c. Is het de bedoeling gebruikersnamen, wachtwoorden en andere inloggegevens te verwerken?

Toelichting: De mogelijke gevolgen voor betrokkenen hangen af van de verwerkingen en van de persoonsgegevens waar de inloggegevens toegang toe geven. Hierbij moet er rekening mee worden gehouden dat veel mensen wachtwoorden hergebruiken voor verschillende verwerkingen.

2d. Is het de bedoeling om uniek identificerende gegevens, zoals biometrische gegevens, te verwerken?

Toelichting: Dit type gegevens is weliswaar niet formeel aangemerkt als bijzonder persoonsgegeven in de dataproctierichtlijn 95/46 en op basis daarvan in de Wbp, maar wordt in de nationale en Europese rechts- en toepassingspraktijk inmiddels wel als zodanig behandeld. Aanhangige Europese voorstellen voor aanpassing van dataproctieregelgeving continueren deze trend door verwerking van biometrische gegevens als specifiek risico aan te merken.

2e. Is het de bedoeling om het BSN-nummer, of een ander persoonsgebonden nummer te verwerken?

Toelichting: De Wbp (art 24) bepaalt dat een bij de wet voorgeschreven nummer ter identificatie van een persoon bij verwerking van persoonsgegevens slechts verwerkt wordt ter uitvoering van de desbetreffende wet of doeleinden bij de wet bepaald.

Raadpleeg zonodig het Besluit gebruik sofi-nummer Wbp van 15 augustus 2001.

3. Kan van elk van de onder vraag 1.1 en vraag 1.2 opgevoerde typen persoonsgegevens worden gesteld dat zij beleidsmatig of technisch direct van belang en onontbeerlijk zijn voor het bereiken van de beleidsdoelstelling? Wat zou er precies niet inzichtelijk worden als ervoor wordt gekozen bepaalde gegevens niet te verwerken? Licht per te verwerken persoonsgegeven toe.

Toelichting: De Wbp legt het zogenaamde principe van dataminimalisatie neer. Persoonsgegevens mogen slechts worden verwerkt als daarvoor een noodzaak bestaat (art 8). Art. 11, lid 1 bepaalt daarnaast dat persoonsgegevens slechts mogen worden verwerkt voor zover zij, gelet op de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of vervolgens worden verwerkt, toereikend, ter zake dienend en niet bovenmatig zijn (relevantie-eis). Verder is van belang dat verwerking van gevoelige persoonsgegevens in principe verboden is (art. 16-23 Wbp), en slechts onder strikte(re) voorwaarden is toegestaan.

4. Kan als het gaat om gevoelige persoonsgegevens hetzelfde beleidseffect of technisch resultaat worden bereikt op een van de volgende wijzen: (a) door (gecombineerd) gebruik van normale persoonsgegevens, (b) door gebruik van geanonimiseerde of gepseudonimiseerde gegevens?

Toelichting: Anonimisering betekent verwijdering van alle direct en uniek identificerende gegevens. Pseudonimisering betekent systematische vervanging van direct identificerende gegevens van personen door bv. een code waardoor in de toekomst bepaalde geautoriseerde partijen nog steeds gegevens kunnen toevoegen, maar terugleiding tot de specifieke persoon niet meer mogelijk is. Dit kan bv. door persoonsgegevens direct na verzameling in een bepaald algoritme om te zetten, waardoor analyse en vergelijking mogelijk blijft maar de bron van de gegevens als zodanig in principe niet meer is op te roepen.

5. In welk breder wettelijk, beleidsmatig of technisch kader wordt het voorziene beleid/databestand/informatiesysteem ontwikkeld en wat voor soort(en) verwerking(en) van persoonsgegevens gaan hiervan deel uitmaken bij het voorziene traject? Wordt hierbij gebruikt gemaakt van (nieuwe) technologie of informatiesystemen?

Toelichting: Inventariseer alle verwerking van persoonsgegevens en verantwoordelijkheden en geef het geheel bijvoorbeeld door middel van een grafische weergave overzichtelijk weer zodat het hele traject van gegevensverwerking inzichtelijk wordt.

II. Doelbinding, koppeling, kwaliteit en profilering

Doeleinden/doelbinding en koppeling

1. Hebt u het/de specifieke doel(en) waarvoor u de persoonsgegevens gaat verwerken in detail vastgesteld? Geldt hiervoor één en hetzelfde specifieke doel?

Toelichting: De Wbp (art. 7) bepaalt dat persoonsgegevens slechts voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doelen mogen worden verzameld. Zo kan bijvoorbeeld worden aangegeven in wetgeving dat persoonsgegevens worden verwerkt voor het vastomlijnde doel van tegengaan van illegale immigratie. De verwerking dient gerechtvaardigd te zijn door één van de gronden

van artikel 8 Wbp. Indien meerdere doelen worden nagestreefd met het verzamelen van de persoonsgegevens moeten die allemaal worden genoemd, en moet voor elk van die doelen worden gerechtvaardigd waarom de (hele) voorziene set van persoonsgegevens hiervoor noodzakelijk is.

2. Gaat het bij het project/systeem om gebruik van nieuwe persoonsgegevens voor een bestaand doel, of bestaande doelen binnen al bestaande systemen? (scenario toevoeging nieuwe persoonsgegevens).

Toelichting: De Wbp legt het zogenaamde principe van dataminimalisatie neer. In art. 11, lid 1 bepaalt het dat persoonsgegevens slechts mogen worden verwerkt voor zover zij, gelet op de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of vervolgens worden verwerkt, toereikend, ter zake dienend en niet bovenmatig zijn. Dit betekent dat als de gegevens die wordt verwerkt in een bestaand systeem wordt uitgebreid, voor elk van de nieuw te verwerken persoonsgegevens een rechtvaardiging moet bestaan. Zie voor een beoordeling van de toe te voegen gegevens ook vragen I.1-4 hierboven.

3. Gaat het bij het project/systeem om het nastreven van nieuwe/aanvullende doeleinden door bestaande persoonsgegevens, of verzamelingen daarvan, te gebruiken, vergelijken, delen, koppelen of anderszins verder te verwerken? (scenario toevoeging doeleinden). Zo ja, hebben alle personen/instaties/systemen die betrokken zijn bij de verwerking dezelfde doelstelling met de verwerking van de desbetreffende persoonsgegevens of is daarmee spanning mogelijk gelet op hun taak of hun belang? Gelden dezelfde doelen voor het hele proces?

Toelichting: De Wbp (art. 9, lid 1) bepaalt dat persoonsgegevens niet verder mogen worden verwerkt (bv. in de vorm van koppeling of vergelijking met andere persoonsgegevens, of toevoeging van andere persoonsgegevens voor het bereiken van een nader doel) op een wijze die onverenigbaar is met het/de doel(en) waarvoor ze in eerste instantie zijn verkregen. Loop het hele voorziene traject van de persoonsgegevens na en geef bij elk onderdeel aan of er sprake is van een ander doel dan waarvoor de gegevens zijn verzameld.

4. Indien u positief hebt geantwoord op vragen II.2 of II.3, hoe wordt een dergelijk voorgenomen gebruik (d.w.z. gebruik van nieuwe persoonsgegevens in bestaande systemen of van bestaande persoonsgegevens voor nieuwe doeleinden) gemeld aan: (a) de functionaris voor de gegevensbescherming, of (b) het CBP indien er geen FG is?

Toelichting: De Wbp (art. 62) maakt het mogelijk om een functionaris voor de gegevensbescherming (FG) te benoemen. Deze functionaris ziet toe op de verwerking van persoonsgegevens. Het toezicht door deze functionaris strekt zich uit tot de verwerking van persoonsgegevens door de verantwoordelijke die hem heeft benoemd. De functionaris kan aanbevelingen doen aan de verantwoordelijke die strekken tot een betere bescherming van de gegevens die worden verwerkt. Volgens art. 27, lid 3 moeten voorgenomen verwerkingen aan de FG worden gemeld. Als er geen FG is, moet dit gebeuren aan het CBP.

5. Indien u positief geantwoord hebt op vragen II.2 of II.3, welke (nadere) controles op een dergelijk gebruik (d.w.z. gebruik van nieuwe persoonsgegevens in bestaande systemen of van bestaande persoonsgegevens voor nieuwe doeleinden) zijn voorzien?

Toelichting: zie toelichting bij vragen II.2 en II.3. Het kan bijvoorbeeld gaan om het plannen van een intern evaluatie-moment, of een externe evaluatie.

Kwaliteit

6. Welke periodieke en incidentele controles zijn voorzien om de juistheid, nauwkeurigheid en actualiteit van de in het beleidsvoorstel, wetsvoorstel op overheidsICT-systeem verwerkte persoonsgegevens na te gaan?

Toelichting: De Wbp (art. 11, lid 2) bepaalt dat maatregelen moeten worden genomen om er voor te zorgen dat persoonsgegevens, gelet op de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of verder verwerkt, juist en nauwkeurig zijn.

Profilering

7. Zullen de verzamelde/verwerkte persoonsgegevens gebruikt worden om het gedrag, de aanwezigheid of de prestaties van mensen in kaart te brengen en/of te beoordelen en/of te voorspellen? Zijn de betrokkenen daarvan op de hoogte? Zijn de gegevens die hiervoor worden gebruikt, afkomstig uit verschillende (eventueel externe) bronnen en zijn zij oorspronkelijk voor andere doelen verzameld?

8. Wordt bij deze analyse/beoordeling/voorspelling gebruik gemaakt van vergelijking van persoonsgegevens die technisch geautomatiseerd is (d.w.z. niet door mensen zelf wordt uitgevoerd)? Zo ja, hoe wordt geregeld dat, indien dit geautomatiseerde proces tot een beoordeling of voorspelling over een bepaalde persoon leidt, hierop pas concrete actie wordt ondernomen na tussenkomst en (tweede) controle van (menselijk) personeel?

Toelichting: De Wbp (art. 42, lid 1) stelt dat niemand aan een besluit kan worden onderworpen waaraan rechtsgevolgen zitten voor hem indien dat besluit alleen wordt genomen op grond van een geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens bestemd om een beeld te krijgen van bepaalde aspecten van zijn persoonlijkheid.

III. Betrokken instanties/systemen en verantwoordelijkheid

1. Welke interne en externe instantie(s) en/of systemen is/zijn betrokken bij de voorziene verwerking in elk van de onder 1.5 onderscheiden fasen? Welke verstrekkers zijn er en welke ontvangers? Welke bestanden of deelbestanden en welke infrastructuren?

2. Is (in ieder stadium) duidelijk wie verantwoordelijk is voor de verwerking van de persoonsgegevens? Zo ja, is deze persoon of organisatie daarop voldoende voorbereid en geëquipeerd wat betreft de nodige voorzieningen en maatregelen, waaronder middelen, beleid, taakverdeling, procedures en intern toezicht?

Toelichting: De Wbp (art. 1, d) merkt als verantwoordelijke aan de natuurlijke persoon, rechtspersoon of ieder ander die of het bestuursorgaan dat, alleen of tezamen met anderen, het doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt.

3. Wie binnen uw organisatie en elk van de andere betrokken organisaties, krijgen precies toegang tot de persoonsgegevens? Bestaat de kans dat bij het gebruik ervan de gegevens ter beschikking komen van onbevoegden?

4. Geldt voor een of meer van de betrokken instanties een beperking van de mogelijkheid om persoonsgegevens te verwerken als gevolg van geheimhoudingsverplichtingen (in verband met functie/wet)?

Toelichting: De Wbp (art. 9, lid 4) bepaalt dat de verwerking van persoonsgegevens achterwege blijft voor zover een geheimhoudingsplicht uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift daaraan in de weg staat. Van een dergelijke geheimhoudingsplicht is bijvoorbeeld soms sprake voor medici en (jeugd)hulpverleners.

5. Zijn alle stappen van de verwerking in de zin van soorten gegevens en uitwisselingen, in kaart gebracht of te brengen zodanig dat daardoor voor de betrokkenen inzichtelijk is bij wie, waarom en hoe de persoonsgegevens worden verwerkt?

Toelichting: De kenmerken van de verwerking moeten altijd beschikbaar zijn als voorwaarde om als verantwoordelijke "in control" te kunnen zijn, en in het bijzonder in verband met de meld- en inlichtingenplicht t.b.v. betrokkenen (artikel 27, eerste lid, Wbp, en artikel 30, lid 3, Wbp).

6. Zijn er beleid en procedures voorzien voor het creëren en bijhouden van een verzameling van de persoonsgegevens die u wilt gaan gebruiken? Zo ja, hoe vaak en door wie zal de verwerking worden gecontroleerd? Omvat de verzameling een verwerking die namens u wordt uitgevoerd (bijvoorbeeld door een onderaannemer)?

7. Is er sprake van overdracht van persoonsgegevens naar een (overheids)instantie buiten de EU/EER? Heeft dit land een niveau van gegevensbescherming dat als passend is beoordeeld door een besluit van de Europese Commissie of de Minister van Veiligheid en Justitie? Worden daarbij alle of een gedeelte van de persoonsgegevens doorgegeven?

Toelichting: De Wbp (art. 76) bepaalt dat persoonsgegevens slechts naar een land buiten de EU en EER mogen worden doorgegeven indien dat land een passend niveau van gegevensbescherming waarborgt. Voor wat betreft de VS heeft de Europese Commissie bepaald dat organisaties die zich hebben verplicht tot naleving van de zogenaamde safe harbour principles ook geacht worden een passend beschermingsniveau te waarborgen. Een volledige lijst van Commissie-besluiten over de adequaatheid van het beschermingsniveau in overige derde landen (zoals bijvoorbeeld Israël, Argentinië en Australië) is te vinden op de volgende website: http://ec.europa.eu/justice/data-protection/document/international-transfers/adequacy/index_en.htm

IV. Beveiliging en bewaring/vernietiging

Beveiliging

1. Is het beleid met betrekking tot gegevensbeveiliging binnen uw organisatie op orde? Zo ja, wie/welke afdeling(en) is/zijn binnen de organisatie verantwoordelijk voor het opstellen, implementeren en handhaven hiervan? Is dit beleid specifiek gericht op gegevensbescherming en gegevensbeveiliging?

Toelichting: De Wbp (art. 13) vereist dat passende technische en organisatorische maatregelen worden genomen om persoonsgegevens te beveiligen tegen enige vorm van onrechtmatige verwerking.

2. Indien (een deel van) de verwerking bij een bewerker plaatsvindt, hoe draagt u zorg voor de gegevensbeveiliging, en het toezicht daarop, bij die bewerker?

Toelichting: De Wbp (art. 14, lid 1) verplicht de verantwoordelijke ervoor zorg te dragen dat een bewerker, indien die (een deel van) de verwerking op zich neemt, voldoende technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen neemt. Conform lid 2 moet hiervoor een bewerkersovereenkomst worden opgesteld. Er moet op basis van de Wbp toezicht plaatsvinden op de naleving van de maatregelen (artikel 14, lid 1, Wbp).

3. Welke technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen zijn getroffen ter voorkoming van niet-geautoriseerde of onrechtmatige verwerking/misbruik van (a) gegevens die in een geautomatiseerd format staan (bv. wachtwoord-bescherming, versleuteling, encryptie) en (b) gegevens die handmatig zijn opgetekend (bv. sloten op kasten)? Is er een hoger beschermingsniveau om gevoelige persoonsgegevens te beveiligen?

Toelichting: Voor het bepalen van het juiste risiconiveau kan worden gekeken naar CBP, "Richtsnoeren Beveiliging van Persoonsgegevens", 2013, op:

http://www.cbpreb.nl/Pages/pb_20130219_richtsnoeren-beveiliging-persoonsgegevens.aspx

4. Welke procedures bestaan er in geval van inbreuken op beveiligingsvoorschriften, en voor het detecteren ervan? Is er een calamiteitenplan om het gevolg van een onvoorziene gebeurtenis waarbij persoonsgegevens worden blootgesteld aan onrechtmatige verwerking of verlies van persoonsgegevens af te handelen?

Bewaring/vernietiging

5. Hoe lang worden de persoonsgegevens bewaard? Geldt dezelfde bewaartermijn voor elk van de typen van verzamelde persoonsgegevens? Is het project onderworpen aan enige wettelijke/sectorale eisen met betrekking tot bewaring?

Toelichting: De Wbp (art. 10, lid 1) geeft aan dat persoonsgegevens niet langer worden bewaard in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkene te identificeren dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verzameld en verder verwerkt.

6. Op welke beleidsmatige en technische gronden is deze termijn van bewaring vereist?
7. Welke maatregelen zijn voorzien om de persoonsgegevens na afloop van de bewaartermijn te vernietigen? Worden alle persoonsgegevens, inclusief log-gegevens, vernietigd? Is er controle op de vernietiging, en door wie?

V. Transparantie en rechten van betrokkenen

Transparantie

1. Is het doel van het verwerken van de gegevens bij de betrokkenen bekend of kan het bekend gemaakt worden? Wat is de procedure om betrokkenen indien nodig te informeren over het doel van de verwerking van hun persoonsgegevens?

Toelichting: De hier bedoelde transparantieverplichting is te onderscheiden van (en komt bovenop) het wettelijke kenbaarheidsvereiste (verslaglegging van het doel van een gegevensverwerking in wetgeving zelf). Het doel van deze transparantieverplichting is betrokkenen te informeren over verwerking op een plaats/moment gelieerd aan de (voorgenomen) verwerking. Is er bijvoorbeeld op het formulier informatie opgenomen over de doeleinden van het verzamelen van de gegevens? Of is voorzien in borden langs de weg waarmee camera-controles worden aangekondigd?

Bijlage 2 Verantwoording toepassing Toetsmodel PIA

Door het Ministerie van Binnenlandse Zaken is op 21 juni 2013 het Toetsmodel Privacy Impact Assessment opgeleverd. Uitgaande van de gebruikte definitie op pagina 1 wordt een PIA gezien als een hulpmiddel om privacyrisico's op gestructureerde en heldere wijze in kaart te brengen.

De PIA heeft een vorm van een toetsmodel/vragenlijst bestaande uit 5 onderdelen (I t/m V). Onderdeel I kan hierbij gezien worden als een quick-scan voor het bepalen of een PIA daadwerkelijk benodigd is. Beantwoording van één van de vragen in dit onderdeel met "ja" betekent dat een PIA benodigd is, maar zegt verder nog weinig over de risico's.

In onderdeel II t/m V wordt gekeken naar risico's, voortkomend uit de algemene privacy principes, zoals opgesteld door de OECD⁵⁹ en wettelijke vereisten. De vraag is of men bij het opstellen van de vragenlijst ook voldoende heeft stilgestaan bij de gevolgen van beantwoording van een vraag. Om het voorbeeld van doelbinding te gebruiken bij de eerste vraag van onderdeel II.1:

"Hebt u het/de specifieke doel(en) waarvoor u de persoonsgegevens gaat verwerken in detail vastgesteld?"

Stel dat deze vraag met "Nee" wordt beantwoord, betekent dit dan slechts een geconstateerd risico? Idealiter zou je namelijk al, als onderdeel van de PIA, een uitgebreide analyse van het betrokken object inclusief analyse van de aanwezige informatiestromen willen hebben om alles in elk geval in de juiste context te kunnen beoordelen. Dit is bovendien ook wat de aanstaande Europese Privacyverordening vraagt van een PIA: het moet minstens een algemene beschrijving bevatten van de vereiste verwerkingen (EPV art 33, lid 3).

⁵⁹www.oecd.org/internet/ieconomy/oecdguidelinesontheProtectionofPrivacyandTransborderFlowsOfPersonalData.htm

Nu is het Toetsmodel Privacy Impact Assessment slechts een PIA in de vorm van een toetsmodel, zoals zelf ook aangegeven, maar wordt aan het vereisten uit de voorgestelde Europese Privacyverordening (EPV) ten aanzien van een PIA niet voldaan. De EPV bevat, naast het vereiste van een algemene beschrijving van de verwerkingen, namelijk ook een vereiste tot het beoordelen van het risico, een vereiste tot het beschrijven van risico beperkende maatregelen en het vereiste tot het vermelden van de waarborgen, beveiligingsmaatregelen en mechanismen die de bescherming van persoonsgegevens verzekeren. Deze vereisten worden niet automatisch afgedekt met het invullen van het Toetsmodel.

Sowieso is het Toetsmodel voornamelijk gebaseerd op de Wbp en worden nieuwe elementen uit de aanstaande EPV, zoals het vereiste tot gebruik maken van de principes van privacy by design en privacy by default, en ook sectorspecifieke wet- en regelgeving niet direct meegenomen in het Toetsmodel. Met het oog op de toekomst zou een bredere invulling hier gewenst zijn.

Samenvattend kan dus gesteld worden dat met het Toetsmodel alleen het risico identificerende gedeelte van een PIA wordt doorlopen en de risico's in kaart worden gebracht. Dit is een goede en relevante stap, maar een volledige PIA gaat verder.

Het Toetsmodel sluit ook niet uit dat deze uitbreiding plaatsvindt, maar spreekt wel al van het uitvoeren van een PIA als het Toetsmodel doorlopen wordt. Hierbij worden waardevolle elementen van een PIA, bijvoorbeeld het doorlopen van de beoordeling met betrokken stakeholders en een grondige analyse van het te beoordelen object, niet benut.

Het CBP⁶⁰ heeft er ook op gewezen dat de PIA volgens het Toetsmodel soms het karakter heeft van een juridische compliance toets, terwijl een PIA bedoeld is:

om in een zeer vroegtijdig stadium van de ontwikkeling van nieuwe producten, diensten en beleidsvoornemens aan allen die daar mee doende zijn en aan leidinggevenden de risico's in relatie tot bescherming persoonsgegevens op overzichtelijke wijze in kaart te brengen. Met die kennis gewapend kan vervolgens de verdere ontwikkeling van het product, de dienst of het beleidsvoornemen ter hand genomen worden en kan de meer juridische "compliance" toets (d.w.z. voldoet het voornemen in uitwerking aan, met name, de Wbp) verricht worden. In het voorliggende concept-toetsmodel worden de begrippen "compliance toets" en de "PIA-toets" soms met elkaar verward.

⁶⁰ Brief CBP aan BZK, Advies concept Toetsmodel PIA, 5 maart 2013

Bijlage 3 Leidraad afstemming wetgeving op Wbp⁶¹

Hieronder volgen de adviezen voor de wetgevingsjurist zoals die zijn opgenomen in de Leidraad.

Nagaan of aspect van de bescherming van persoonsgegevens reeds is geregeld

1. Er is al veel geregeld. Ga daarom eerst zorgvuldig na of een voorgenomen wettelijke regeling die aspecten van bescherming van persoonsgegevens moet bevatten niet reeds in de Wet bescherming persoonsgegevens of in andere regelgeving is geregeld. Neem zonodig contact op met de directie Wetgeving van het Ministerie van Justitie indien dit niet op voorhand duidelijk is.

Terminologie

2. Denk aan het juiste gebruik van terminologie. Vermijd het gebruik van de term privacy in wettekst en toelichting. Maak waar nodig een onderscheid tussen eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer en de bescherming van persoonsgegevens.

3. Inventariseer bij het opstellen van een ontwerpregeling welk aspect van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer aan de orde is. Houd rekening met de wijze waarop een en ander door de wetgever reeds is geregeld, respectievelijk is beperkt. Betreft een wetsvoorstel uitsluitend een regeling die betrekking heeft op *persoonsgegevens* of een nadere invulling of beperking van het *recht op bescherming van persoonsgegevens*, dan verdient het de voorkeur om die terminologie in de memorie van toelichting te gebruiken.

Belangenafweging

4. Draag in de toelichting bij een regeling die specifiek betrekking heeft op de bescherming van persoonsgegevens zorg voor een expliciete afweging van de in geding zijnde belangen van verantwoordelijken en betrokkenen in relatie tot de doeleinden van gegevensverwerking.

⁶¹ Ministerie van Justitie, Leidraad afstemming wetgeving op de Wbp, 96 p. Opgenomen is het onderdeel "Adviezen voor de wetgevingsjurist" (p. 11 t/m 16)

Grondrechten

5. Een wetsvoorstel dat een inmenging in het recht op bescherming van het privé-leven, respectievelijk een beperking van het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer of het recht op bescherming van persoonsgegevens bevat, wordt getoetst op verenigbaarheid met art. 8, tweede lid, EVRM, het Dataprotectieverdrag en art. 10, eerste lid, van de Grondwet. De memorie van toelichting bevat een uitdrukkelijke gemotiveerde weergave van die toets. De eisen aan de motivering zijn zwaarder naarmate de inmenging in, respectievelijk de beperking van het grondrecht zwaarder is.

6. Betrek in de toelichting op een regeling die een inmenging in het recht op bescherming van persoonsgegevens regelt alle in de paragrafen 2.8.1 tot en met 2.8.6 genoemde onderwerpen.

Richtlijn nr. 95/46/EG

7. Bij een voornemen om wetgeving op te stellen die op onderdelen de Wet bescherming persoonsgegevens aanvult of wetgeving op te stellen die daarvan afwijkt, wordt in de memorie van toelichting altijd een expliciete toets aan richtlijn nr. 95/46/EG verricht. De eisen die worden gesteld aan de motivering zijn zwaarder naarmate de aanvulling of de afwijking van de Wbp betekenisvoller is.

8. Over de noodzaak om in een voorgenomen wettelijke regeling met betrekking tot de bescherming van persoonsgegevens van de Wbp of van richtlijn nr. 95/46/EG *afwijkende begrippen* op te nemen wordt voorafgaand overleg gepleegd met de directie Wetgeving van het Ministerie van Justitie.

Verhouding Wbp tot Wob en Archiefwet

9. Bij de voorbereiding van wetgeving met betrekking tot de bescherming van persoonsgegevens moet onder ogen worden gezien dat de Wet openbaarheid van bestuur en de Archiefwet 1995 naast de Wbp blijven gelden.

Begripsbepalingen Wbp

10. Wanneer de noodzaak vaststaat om in een voorgenomen wettelijke regeling aspecten van de verwerking van persoonsgegevens of van de bescherming van persoonsgegevens op te nemen, wordt daarbij gebruik gemaakt van de in artikel 1 van de Wbp gedefinieerde begrippen, met gebruikmaking van de modelbepaling.

Bijzondere persoonsgegevens

11. De wetgevingspraktijk leert dat op de doorbreking van het wettelijk verbod, bedoeld in art. 23, eerste lid, onder e, Wbp regelmatig een beroep wordt gedaan. Daarom volgen hieronder enige richtlijnen en voorbeelden voor het gebruik van deze uitzondering.

12. Allereerst • artikel 23, eerste lid, onder e, van de Wbp is een *uitzonderingsregeling*; met de toepassing daarvan wordt grote terughoudendheid betracht • ga daarom eerst zorgvuldig na of de voorgenomen regeling niet reeds valt onder de reeds in de artikelen 17 tem 22 Wbp geregelde doorbrekingen van het bod; *overleg daarover zonedig met de directie Wetgeving van het Ministerie van Justitie*

13. Vervolgens

- ga zorgvuldig na of de voorgenomen regeling niet reeds valt onder de in artikel 23, eerste lid, onder a tot en met d, Wbp geregelde gevallen
- zie voor de vereisten waaraan *toestemming* in de context van de Wbp (en dus ook in de context van art. 23, eerste lid, onder a, van de Wbp) moet voldoen: art. 1, onder i, Wbp
- een volkenrechtelijke verplichting wordt bij of krachtens verdrag of bindend besluit van een volkenrechtelijke organisatie vastgesteld, *een regel van (intern) buitenlands recht is geen volkenrechtelijke verplichting*; in de zin van art. 23, eerste lid, onder d, Wbp

14. Tenslotte

- wanneer blijkt dat de gewenste voorziening noodzaakt tot het opstellen van nieuwe wetgeving - al dan niet gecombineerd met de aanvraag van een ontheffing bij het College bescherming persoonsgegevens - voorzie dan eerst in een *grondige motivering* van het zwaarwegend algemeen belang en expliciteer welke passende waarborgen voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer worden geboden
- indien *aanvraag van een ontheffing* bij het College bescherming persoonsgegevens wordt overwogen dient daarbij te worden betrokken dat deze ontheffingen uitsluitend voor een beperkte periode worden verleend en dat ten genoegen van het College moet worden aangetoond dat er een concreet voornemen bestaat tot legalisatie; naarmate het wetgevingsproces verder is gevorderd en het voornemen daardoor meer is geconcretiseerd, zal deze bewijslast gemakkelijker kunnen worden gedragen
- in het *wetsvoorstel* dienen tenminste expliciet te zijn geregeld: *doeleinde(n) van de voorgenomen gegevensverwerking, omvang van de gegevensverstrekking - zo veel mogelijk te relateren aan specifieke*

bijzondere persoonsgegevens -, identiteit van de verantwoordelijke, regeling van de verstrekking van gegevens en van de eventueel beoogde verdere verstrekking, mede in relatie tot bestaande wettelijke geheimhoudingsplichten, waarborgen voor de gegevensverstrekking, (sub)delegatie is gelet op de tekst van art. 23, eerste lid, onder e, Wbp niet aanvaardbaar

- in de *memorie van toelichting* wordt een expliciete *motivering van het zwaarwegend algemeen belang* gegeven en worden de te treffen waarborgen voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer expliciet uiteengezet • na afronding van het wetgevingsproces geldt een *notificatieverplichting* voor de betrokken Minister aan de Europese Commissie (art. 23, derde lid, Wbp)

Gegevensuitwisseling toezichthouders en bestuursorganen

15. Indien het noodzakelijk is om op structurele basis over te gaan op onderlinge verstrekking van persoonsgegevens tussen bestuursorganen of toezichthouders onderling of tussen bestuursorganen en toezichthouders, behoort aandacht te worden gegeven aan de vraag of de doeleinden voor die verstrekking voldoende zijn bepaald en of er geheimhoudingsplichten bestaan die hieraan in de weg staan.

Zonodig moet een afzonderlijke regeling op het niveau van de formele wet worden getroffen. Zie daarvoor de bijlage bij de brief van de Minister van Justitie van 29 oktober 2008 aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal (Kamerstukken II 2008/09, 31 700 VI, nr. 70), het rapport van de *Werkgroep herijking toezichtsregelgeving*, Den Haag, augustus 2008.

Gebruik bij het ontwerp van een wettelijke regeling de modelbepalingen.

Geef in de toelichting bij een dergelijke regeling in ieder geval een behoorlijk gemotiveerde rechtvaardiging van de beoogde gegevensverstrekking.

Effecten gebruik bestuursrechtelijke instrumenten Wbp - administratieve lasten

16. Besteed bij de voorbereiding van wetgeving met betrekking tot de bescherming van persoonsgegevens aandacht aan het effect dat de toepassing van preventieve instrumenten uit de Wbp als de meldplicht en het voorafgaand onderzoek heeft op administratieve lasten en nalevingskosten. Benut waar mogelijk alternatieve mogelijkheden als vrijstelling van de meldplicht of instelling van intern toezicht in plaats van het aanvragen van een voorafgaand onderzoek.

Voor zover de noodzaak mocht bestaan om bij wet of AMvB verwerkingen aan te wijzen die aan een voorafgaand onderzoek moeten worden onderworpen wordt afstemming met het Ministerie van Justitie, Directie Wetgeving, gezocht. Op een voorstel van wet of een ontwerpbesluit moet een advies van het College bescherming persoonsgegevens worden gevraagd.

Transparantieverplichtingen verantwoordelijke

17. Besteed in voorkomende gevallen in een memorie van toelichting of nota van toelichting aandacht aan de wijze waarop een bestuursorgaan, dat in de desbetreffende wet of algemene maatregel van bestuur als verantwoordelijke voor de verwerking van persoonsgegevens wordt aangewezen, inhoud geeft aan zijn verplichtingen voortvloeiend uit hoofdstuk 5 Wbp

Artikel 43 Wbp

18. Artikel 43 Wbp wordt niet gebruikt als grondslag voor systematische gegevensverstrekking tussen verantwoordelijken. Voor systematische gegevensverstrekking is veelal een afzonderlijke wettelijke regeling noodzakelijk. Artikel 43 Wbp is daarom geen voldoende duidelijke grondslag voor de vaststelling van beleidsregels.

Grensoverschrijdend gegevensverkeer

19. Raadpleeg voor nadere informatie over gegevensverkeer met landen buiten de EU en de EER de brief van de Minister van Justitie van 9 maart 2000 aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal (Kamerstukken II 1999/2000, 27 043, nr.1). Op de website van het CBP is ook de nodige achtergrondinformatie te vinden over dit onderwerp.

Extern toezicht op de naleving van wettelijke bepalingen met betrekking tot bescherming van persoonsgegevens

20. Het toekennen van toezicht op de naleving van wettelijke bepalingen met betrekking tot de bescherming van persoonsgegevens en die vallen onder de reikwijdte van richtlijn nr. 95/46/EG, van richtlijn nr. 2002/58/EG of van kaderbesluit nr. 2008/977/JBZ, aan andere organen dan het CBP is alleen in zeer bijzondere gevallen mogelijk. In alle gevallen waarin dit wordt overwogen vindt voorafgaand overleg met de directie Wetgeving van het Ministerie van Justitie plaats.

Intern toezicht op de naleving van wettelijke bepalingen met betrekking tot bescherming van persoonsgegevens

21. Overweeg bij de voorbereiding van wettelijke voorschriften met betrekking tot de bescherming persoonsgegevens of het zinvol is een vorm van intern toezicht te regelen. Dat kan door de benoeming van een functionaris voor de gegevensbescherming of een privacyfunctionaris voor te schrijven. Dat kan aanvullend of alternatief door een privacyaudit of een protocolplicht voor te schrijven.

Vrijstellingsbesluit Wbp

22. Voorstellen tot aanpassing van het Vrijstellingsbesluit Wbp kunnen, mits voldoende gemotiveerd tot het Ministerie van Justitie, directie Wetgeving, worden gericht. Het Ministerie van Justitie zal deze voorstellen overigens bespreken met het georganiseerd bedrijfsleven en het College bescherming persoonsgegevens.

Besluit gebruik sofi-nummer

23. Indien nieuw gebruik van het sofi-nummer wordt overwogen, vindt in verband met de daarvoor noodzakelijke aanpassing van het Besluit gebruik sofi-nummer Wbp voorafgaand overleg plaats met de directie Wetgeving van het Ministerie van Justitie.

Bijlage 4 Uitkomsten PIA's

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Gemeenten-aanbieder		
Onder-deel	#	Toetsvraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo 2015	Risico's	Opmerkingen
I		Basisinformatie: type persoonsgegevens, type verwerking en noodzaak/ gegevensminimalisering			
	1	<p>Wilt u als verantwoordelijke persoonsgegevens gaan gebruiken voor de verwerking die u voorziet?</p> <p>Zo ja, van welk type?</p>	<p>Ja, het college is bevoegd tot het verwerken van de persoonsgegevens van de cliënt, zijn echtgenoot en inwonende minderjarige kinderen, waaronder persoonsgegevens betreffende de gezondheid. (art 4.1.1 lid 1)</p> <p>Het college is bevoegd de persoonsgegevens, waaronder persoonsgegevens betreffende de gezondheid, van de client en de persoonsgegevens van zijn echtgenoot, inwonende minderjarige kinderen en mantelzorger te verstrekken aan de aanbieder die zich jegens het college heeft verbonden tot het leveren van de maatwerkvoorziening aan de cliënt, voor zover die persoonsgegevens voor de uitvoering van de taken van de aanbieder noodzakelijk zijn. (art 4.1.2 lid 2)</p> <p>[...] Het ligt in de rede dat het college de aanbieder daartoe de beschikking zal verstrekken waarin de ondersteuning is toegekend, alsmede de gegevens</p>	<p>Verwerking van andere persoonsgegevens dan die van de cliënt levert het risico op dat meer gegevens worden verwerkt dan nodig voor het doel.</p> <p>Het risico bestaat dat er meer gegevens worden verwerkt dan nodig voor het doel, omdat het college bevoegd is tot het verwerken van de persoonsgegevens van anderen dan de cliënt, namelijk zijn echtgenoot en inwonende minderjarige kinderen en het niet duidelijk is of de verstrekte gegevens beperkt zullen/kunnen worden gebruikt voor het doel, te weten de maatwerkvoorziening. Het gaat bij deze verstrekking vooral om persoonsgegevens betreffende de gezondheid.</p>	<p>Persoonsgegevens moeten in overeenstemming met de wet en op behoorlijke en zorgvuldige wijze worden verwerkt. (art 6 Wbp)</p> <p>Persoonsgegevens worden voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden verzameld. (art 7 Wbp)</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Gemeenten-aanbieder		
Onder-deel	#	Toetsvraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo 2015	Risico's	Opmerkingen
			betreffende het daaraan voorafgaande onderzoek. Daarmee krijgt de aanbieder de beschikking over (bijzondere) persoonsgegevens van de cliënt. De aanbieder van de maatwerkvoorziening is, anders dan de aanbieder van een algemene voorziening, bevoegd ook bijzondere persoonsgegevens te verwerken. (artikelsgewijze toelichting 4.1.4 lid 1)		
	2	Andere specifieke persoonsgegevens?			
	2a	Is het de bedoeling om gegevens over de financiële of economische situatie van betrokkenen, of andere gegevens die kunnen leiden tot stigmatisering of uitsluiting te verwerken?	<p>Een aanbieder die een maatwerkvoorziening levert en een derde van wie de cliënt aan wie een budget is verstrekt, maatschappelijke ondersteuning betreft, is bevoegd tot het verwerken van de persoonsgegevens van de cliënt, waaronder persoonsgegevens betreffende de gezondheid, alsmede persoonsgegevens van de mantelzorger van de cliënt, die hij heeft verkregen ten behoeve van de uitvoering van de taken waartoe hij zich jegens het college dan wel de cliënt heeft verbonden en voor de uitvoering van die taken noodzakelijk zijn. De aanbieder respectievelijk de bedoelde derde is de verantwoordelijke voor deze verwerking. (art 4.1.4. lid 1)</p> <p>Een aanbieder die een algemene voorziening levert, is bevoegd tot het verwerken van de</p>	Het risico bestaat dat meer gegevens worden verwerkt dan nodig voor het doel.	

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Gemeenten-aanbieder		
Onder-deel	#	Toetsvraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo 2015	Risico's	Opmerkingen
			<p>persoonsgegevens die noodzakelijk zijn ten behoeve van het leveren van de algemene voorziening. De aanbieder is de verantwoordelijke voor deze verwerking. (art 4.1.4. lid 2)</p> <p>Indien iemand in aanmerking wenst te komen voor een maatwerkvoorziening of een budget om zelf ondersteuning in te kopen zullen zonder meer ook persoonsgegevens inzake de gezondheid moeten worden verwerkt. (artikelgewijze toelichting 4.1.1 lid 1 en 2)</p> <p>Na bepaling van het college dat een maatwerkvoorziening gerechtvaardigd is, is het met het oog op goede behandeling, ondersteuning en verzorging van de burger noodzakelijk dat hulpverleners, instelling of voorzieningen de persoonsgegevens betreffende de gezondheid, mogen verwerken. (5 7.4 Memorie van Toelichting)</p>		

VERBODEN TOEGANG

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Gemeenten-aanbieder		
Onder-deel	#	Toetsvraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo 2015	Risico's	Opmerkingen
	2b	Is het de bedoeling om gegevens over kwetsbare groepen of personen te verwerken?	<p>Dat het gaat om de verwerking van gegevens over kwetsbare groepen of personen zoals verstandelijk gehandicapten. (Uitkomst eerste PIA § 7.3. Memorie van toelichting)</p> <p>Juist de doelgroep van dit wetsvoorstel, veelal een kwetsbare groep, moet zo goed mogelijk bediend worden in zijn of haar vraag naar maatschappelijke ondersteuning zonder telkenmale dezelfde gegevens te moeten verstrekken. (§ 7.4. Memorie van toelichting)</p>	Het risico bestaat dat meer gegevens worden verwerkt dan nodig voor het doel.	
	2c	Is het de bedoeling gebruikersnamen, wachtwoorden en andere inloggegevens te verwerken?	Niet vermeld in wetsvoorstel.	Door onzorgvuldig beheer van gebruikersnamen, wachtwoorden en andere inloggegevens bestaat het risico dat ongeautoriseerde toegang tot persoonsgegevens wordt verkregen.	
	2d	Is het de bedoeling om uniek identificerende gegevens, zoals biometrische gegevens, te verwerken?	Nee		
	2e	Is het de bedoeling om het BSN-nummer, of een ander persoonsgebonden nummer te verwerken?	Ja, het opnemen van het bsn in de administratie dient op zodanige wijze te geschieden, dat aan de hand van het bsn vastgesteld kan worden op welke persoon bepaalde persoonsgegevens betrekking hebben. Ook bij de uitwisseling van persoonsgegevens voor de uitvoering van de onderhavige wet gebruiken de verschillende	Het wetsvoorstel sluit niet uit dat aanbieders de beschikking krijgen over het bsn van de betrokkene. De beschikbaarheid van het bsn stelt organisaties in staat betrokkenen uniek te identificeren en om gegevens uit verschillende databanken te koppelen. Het risico bestaat dat in strijd met de Wet algemene bepalingen	Op grond van de Zvw en de Wmo 2007 mogen thuiszorginstellingen het bsn verwerken.

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Gemeenten-aanbieder		
Onder-deel	#	Toetsvraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo 2015	Risico's	Opmerkingen
			instanties het bsn. (Artikelsgewijze toelichting art 4.1.6)	burgerservicenummer aanbieders in staat worden gesteld ook het bsn van de betrokkene te verwerken.	
	3	<p>Kan van elk van de onder vraag 1.1 en vraag 1.2 opgevoerde typen persoonsgegevens worden gesteld dat zij beleidsmatig of technisch direct van belang en onontbeerlijk zijn voor het bereiken van de beleidsdoelstelling?</p> <p>Wat zou er precies niet inzichtelijk worden als ervoor wordt gekozen bepaalde gegevens niet te verwerken? (Licht per te verwerken persoonsgegeven toe.)</p>	<p>Het college zal de aanbieder die hem de verstrekte ondersteuning gaat leveren, in het kader van de opdrachtverlening aan die aanbieder de nodige informatie moeten verstrekken over de cliënt en de aan deze toegekende ondersteuning. (Artikelsgewijze toelichting art 4.1.4. lid 1).</p> <p>Omdat de gegevensverwerking gezien het gegeven van maatwerk heel divers is, is het in dit stadium lastig te bepalen om welke gegevens het exact gaat. Daarom zal op centraal niveau in een amvb worden voorzien in het formuleren van nadere criteria en nadere eisen ten aanzien van belangrijke aspecten van de verwerking van persoonsgegevens. (Artikelsgewijze toelichting H4)</p>	<p>Het risico bestaat dat meer gegevens worden verwerkt dan nodig is voor het doel.</p>	<p>Persoonsgegevens moeten in overeenstemming met de wet en op behoorlijke en zorgvuldige wijze worden verwerkt. (art 6 Wbp)</p> <p>Persoonsgegevens worden voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden verzameld. (art 7 Wbp)</p> <p>Deze vraag wordt in het wetsvoorstel niet beantwoord.</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Gemeenten-aanbieder		
Onder-deel	#	Toetsvraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo 2015	Risico's	Opmerkingen
	4	Kan als het gaat om gevoelige persoonsgegevens hetzelfde beleidseffect of technisch resultaat worden bereikt op een van de volgende wijzen: (a) door (gecombineerd) gebruik van normale persoonsgegevens, (b) door gebruik van geanonimiseerde of gepseudonimiseerde gegevens?	Deze vraag wordt in het wetsvoorstel niet beantwoord.		Gezien de aard van de dienstverlening in het kader van de Wmo ligt afgezien van analysedoeleinden niet voor de hand gegevens te anonimiseren. Maatschappelijke ondersteuning richt zich uiteindelijk op een persoon.
	5	In welk breder wettelijk, beleidsmatig of technisch kader wordt het voorziene beleid/databestand/informatiesysteem ontwikkeld en wat voor soort(en) verwerking(en) van persoonsgegevens gaan hiervan deel uitmaken bij het voorziene traject? Wordt hierbij gebruikt gemaakt van (nieuwe) technologie of informatiesystemen?	Omdat de gegevensverwerking gezien het gegeven van maatwerk heel divers is, is het in dit stadium lastig te bepalen om welke gegevens het exact gaat. Daarom zal op centraal niveau in een amvb worden voorzien in het formuleren van nadere criteria en nadere eisen ten aanzien van belangrijke aspecten van de verwerking van persoonsgegevens. (Artikelsgewijze toelichting H4) Beleidsmatig maakt het wetsvoorstel deel uit van de hervorming van de langdurige zorg. Het wetsvoorstel bevat geen breder technisch kader. Het wetsvoorstel vermeldt niet of er gebruik gemaakt wordt van (nieuwe) technologie of informatiesystemen	Het ontbreken van een eensluitend technisch kader voor de gegevensverwerking vormt een risico wanneer gegevens worden uitgewisseld. In het algemeen geldt dat de kaders voor de betrokken instanties duidelijk moeten zijn, omdat anders een risico ontstaat voor de correcte uitvoering van de Wmo, inclusief de gegevensbescherming.	Voor een juiste gegevensverwerking is vereist dat de betekenis van een gegeven in verschillende domeinen hetzelfde is. Een eensluitend technisch kader verhoogt de zekerheid omtrent de betrouwbaarheid van de verwerking van gegevens. Het beleidsmatige kader is in grote lijnen geschetst in de brief van de staatssecretaris aan de tweede kamer van 25-04-2013. De nadere invulling waar betrokken Wmo actoren om vragen is nog niet gereed.
II		Doelbinding, koppeling, kwaliteit en profilering			
	1	Hebt u het/de specifieke doel(en)	Het college is bevoegd tot het verwerken van de	Het specifieke doel waarvoor de persoonsgegevens	Persoonsgegevens worden voor welbepaalde,

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Gemeenten-aanbieder		
Onder-deel	#	Toetsvraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo 2015	Risico's	Opmerkingen
		<p>waarvoor u de persoonsgegevens gaat verwerken in detail vastgesteld? Geldt hiervoor één en hetzelfde specifieke doel?</p>	<p>persoonsgegevens van de cliënt, zijn echtgenoot en inwonende minderjarige kinderen, waaronder persoonsgegevens betreffende de gezondheid, die het college heeft verkregen ten behoeve van de uitvoering van de taken die bij of krachtens deze wet aan het college zijn opgedragen en voor de uitvoering van die taken noodzakelijk zijn. (art 4.2.1. lid 2)</p> <p>Op het college rust ingevolge het wetsvoorstel de taak om zorg te dragen voor de maatschappelijke ondersteuning; in het kader daarvan moet het college algemene voorzieningen treffen en aan personen die daarvoor na onderzoek van hun situatie in aanmerking komen, een maatwerkvoorziening of een budget verstrekken (artikelsgewijze toelichting 4.1.1 eerste lid).</p> <p>De verschillende actoren moeten kunnen beschikken over elkaars relevante gegevens voor de uitoefening van hun taak. In het wetsvoorstel en AMvB zal nauwkeurig worden aangegeven welke actoren ten behoeve van welk doel en onder welke omstandigheden bevoegd zijn welke persoonsgegevens aan welke andere actoren over te dragen. (5.7.4 Memorie van Toelichting)</p>	<p>worden verwerkt is onvoldoende in detail vastgesteld. Evenmin is vastgelegd ten behoeve van welk doel persoonsgegevens aan andere actoren kunnen worden overgedragen, dus moet er hier dan van uitgegaan worden dat dit hetzelfde doel is?</p> <p>Er wordt, zowel in art 4.2.1 lid 2 als in de Memorie van Toelichting gewezen naar de aan gemeente toegewezen taken als voldoende onderbouwing voor de doelbinding. Deze taken zijn echter in het huidige wetsvoorstel nog breed omschreven.</p>	<p>uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden verzameld. (art 7 Wbp)</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Gemeenten-aanbieder		
Onder-deel	#	Toetsvraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo 2015	Risico's	Opmerkingen
			Aangezien de taak in het wetsvoorstel duidelijk is omschreven, is een verwijzing naar die taak afdoende om de doelbinding te onderbouwen. (§ 7.4 Memorie van Toelichting)		
	2	Gaat het bij het project/systeem om gebruik van nieuwe persoonsgegevens voor een bestaand doel, of bestaande doelen binnen al bestaande systemen? (scenario toevoeging nieuwe persoonsgegevens).	Het gaat niet om het gebruik van nieuwe persoonsgegevens. (Uitkomst eerste PIA § 7.3. Memorie van toelichting)	Het risico is dat bij nadere bepaling van de te verwerken persoonsgegevens toch zal blijken dat er nieuwe persoonsgegevens verwerkt zullen worden die nieuwe risico's met zich mee zullen brengen.	Gezien de gewijzigde rol van de gemeente in de nieuwe Wmo situatie kan er sprake zijn van nieuwe verwerkingen. De uitkomst eerste PIA genoemd in de MvT (paragraaf 7.3) is dat er geen gebruik wordt gemaakt van nieuwe persoonsgegevens, terwijl de daadwerkelijke gegevens nog bij Amvb moeten worden bepaald. Persoonsgegevens worden slechts verwerkt voor zover zij, gelet op de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of vervolgens worden verwerkt, toereikend, ter zake dienend en niet bovenmatig zijn. (art 11 Wbp)
	3	Gaat het bij het project/systeem om het nastreven van nieuwe/aanvullende doeleinden door bestaande persoonsgegevens, of verzamelingen daarvan, te gebruiken, vergelijken, delen, koppelen of anderszins verder te verwerken? (scenario toevoeging doeleinden).	Het gaat om het gebruik van bestaande persoonsgegevens voor nieuwe doelen. (Uitkomst eerste PIA § 7.3. Memorie van toelichting)	Het risico bestaat dat meer gegevens worden verwerkt dan nodig voor het doel. Het risico bestaat dat persoonsgegevens verder worden verwerkt op een wijze die niet verenigbaar is met de doeleinden waarvoor ze zijn verkregen.	Persoonsgegevens moeten in overeenstemming met de wet en op behoorlijke en zorgvuldige wijze worden verwerkt. (art 6 Wbp) Persoonsgegevens worden voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden verzameld. (art 7 Wbp)

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Gemeenten-aanbieder		
Onder-deel	#	Toetsvraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo 2015	Risico's	Opmerkingen
		<p>Zo ja, hebben alle personen/instanties/systemen die betrokken zijn bij de verwerking dezelfde doelstelling met de verwerking van de desbetreffende persoonsgegevens of is daarmee spanning mogelijk gelet op hun taak of hun belang?</p> <p>Gelden dezelfde doelen voor het hele proces?</p>			<p>Persoonsgegevens worden niet verder verwerkt op een wijze die onverenigbaar is met de doeleinden waarvoor ze zijn verkregen. (art. 9 Wbp lid 1)</p>
	4	<p>Indien u positief hebt geantwoord op vragen II.2 of II.3, hoe wordt een dergelijk voorgenomen gebruik (d.w.z. gebruik van nieuwe persoonsgegevens in bestaande systemen of van bestaande persoonsgegevens voor nieuwe doeleinden) gemeld aan: (a) de functionaris voor de gegevensbescherming, of (b) het CBP indien er geen FG is?</p>	<p>Het wetsvoorstel gaat niet in op melding aan de FG of aan de CBP.</p>	<p>Een niet gemelde verwerking in het kader van de Wmo is in principe onrechtmatig.</p> <p>De aanstelling van een FG binnen gemeentes is niet wijdverbreid.</p>	<p>Een geheel of gedeeltelijk geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens, die voor de verwezenlijking van een doeleinde of van verscheidene samenhangende doeleinden bestemd is, wordt gemeld. (art 27 lid 1)</p> <p>De verantwoordelijke meldt de verwerking alvorens daarmee te beginnen bij het College of bij de functionaris. (art 27 lid 3)</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Gemeenten-aanbieder		
Onder-deel	#	Toetsvraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo 2015	Risico's	Opmerkingen
	5	Indien u positief geantwoord hebt op vragen II.2 of II.3, welke (nadere) controles op een dergelijk gebruik (d.w.z. gebruik van nieuwe persoonsgegevens in bestaande systemen of van bestaande persoonsgegevens voor nieuwe doeleinden) zijn voorzien?	Deze vraag is in het wetsvoorstel niet beantwoord. Er moet nog nader onderzocht worden welke (nadere) controles op het gebruik van deze persoonsgegevens voor deze nieuwe doelen zijn voorzien. Hier wordt gekeken naar hoe het binnen het SUWI domein is geregeld. (Uitkomst eerste PIA § 7.3. Memorie van toelichting)	Het risico bestaat dat onvoldoende maatregelen zijn genomen die een rechtmatige, behoorlijke en zorgvuldige verwerking van persoonsgegevens borgen en een onnodige verzameling van persoonsgegevens voorkomen.	Persoonsgegevens worden in overeenstemming met de wet en op behoorlijke en zorgvuldige wijze verwerkt. (art 6 Wbp) Persoonsgegevens worden slechts verwerkt voor zover zij, gelet op de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of vervolgens worden verwerkt, toereikend, ter zake dienend en niet bovenmatig zijn. (art 11 lid.1 Wbp) De verantwoordelijke legt passende technische en organisatorische maatregelen ten uitvoer om persoonsgegevens te beveiligen tegen verlies of tegen enige vorm van onrechtmatige verwerking. [...] (art 13 Wbp)
	6	Welke periodieke en incidentele controles zijn voorzien om de juistheid, nauwkeurigheid en actualiteit van de in het beleidsvoorstel, wetsvoorstel of overheids ICT-systeem verwerkte persoonsgegevens na te gaan?	Periodieke controles om de juistheid, nauwkeurigheid en actualiteit en op ICT systeem verwerkte persoonsgegevens te controleren worden per AmvB vastgelegd. (Uitkomst eerste PIA § 7.3. Memorie van toelichting) Deze vraag is in het wetsvoorstel niet beantwoord.	Het risico bestaat dat onvoldoende maatregelen zijn genomen om te waarborgen dat persoonsgegevens juist, nauwkeurig en actueel zijn. Onjuiste gegevens levert het risico op van onjuiste beslissingen die diep in kunnen grijpen op de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen.	De verantwoordelijke treft de nodige maatregelen opdat persoonsgegevens, gelet op de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of vervolgens worden verwerkt, juist en nauwkeurig zijn. (art 11 lid 2 Wbp) Gezien de hoeveelheid en variëteit van persoonsgegevens zal het borgen van de juistheid, nauwkeurigheid en actualiteit veel inspanning vergen. Gezien de ingrijpendheid van Wmo beslissingen is het borgen van juistheid, nauwkeurigheid en actualiteit van persoonsgegevens echter noodzakelijk.

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Gemeenten-aanbieder		
Onder-deel	#	Toetsvraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo 2015	Risico's	Opmerkingen
	7	<p>Zullen de verzamelde/verwerkte persoonsgegevens gebruikt worden om het gedrag, de aanwezigheid of de prestaties van mensen in kaart te brengen en/of te beoordelen en/of te voorspellen? Zijn de betrokkenen daarvan op de hoogte?</p> <p>Zijn de gegevens die hiervoor worden gebruikt, afkomstig uit verschillende (eventueel externe) bronnen en zijn zij oorspronkelijk voor andere doelen verzameld?</p>	<p>Door de burger inzage te geven in de verzamelde en te verstrekken gegevens wordt een waarborg gecreëerd voor de juistheid van de gegevens conform artikel 33 en 34 van de Wbp. Per AmvB wordt nader uitgewerkt hoe dit in het proces van de gegevensverwerking en de technische voorziening wordt gewaarborgd. (§ 7.4. Memorie van toelichting)</p> <p>Per (bijzonder) persoonsgegeven zal in de AmvB onderbouwd worden wanneer en waarom verwerking moet plaatsvinden zonder uitdrukkelijke toestemming van de betrokkene. (§ 7.4. Memorie van toelichting)</p> <p>Per AmvB zal nader uitgewerkt worden hoe aandacht wordt geschonken aan de manier waarop verantwoordelijken in concreto uitvoering geven aan art 34 Wbp. (§ 7.4. Memorie van toelichting)</p> <p>Wanneer het aanbod tot uitvoering komt, is het vanuit het oogpunt van een integraal aanbod en het uitgangspunt één gezin één plan één regisseur, noodzakelijk dat ook de verschillende aanbieders die bij de burger over de vloer komen, de uitvoering, voortgang en beoogde resultaten op elkaar afstemmen. De professional of regisseur in een huishouden krijgt met de hervorming van de</p>	<p>Het risico bestaat dat betrokkene onterecht in aanmerkelijke mate wordt getroffen door besluiten genomen op grond van gegevens vanuit verschillende aanbieders met ieder hun eigen context.</p> <p>Het risico bestaat dat meer gegevens worden verwerkt dan nodig voor het doel.</p> <p>Het risico bestaat dat persoonsgegevens verder worden verwerkt op een wijze die niet verenigbaar is met de doeleinden waarvoor ze zijn verkregen.</p>	<p>Indien persoonsgegevens worden verkregen op een andere wijze dan bedoeld in artikel 33, deelt de verantwoordelijke de betrokkene de informatie mede, bedoeld in het tweede en derde lid, tenzij deze reeds daarvan op de hoogte is:</p> <p>a. op het moment van vastlegging van hem betreffende gegevens, of</p> <p>b. wanneer de gegevens bestemd zijn om te worden verstrekt aan een derde, uiterlijk op het moment van de eerste verstrekking. (art 34 lid 1 Wbp)</p> <p>Persoonsgegevens worden niet verder verwerkt op een wijze die onverenigbaar is met de doeleinden waarvoor ze zijn verkregen. (art. 9 Wbp lid 1)</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Gemeenten-aanbieder		
Onder-deel	#	Toetsvraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo 2015	Risico's	Opmerkingen
			<p>langdurige zorg meer ruimte om maatwerk te bieden en wordt hierbij ondersteund door toegang te krijgen tot de meest noodzakelijke informatie. Het is bijvoorbeeld noodzakelijk dat hulpverleners van elkaar weten wie welke activiteiten verricht binnen hetzelfde huishouden. (§ 7.4. Memorie van toelichting)</p>		
	8	<p>Wordt bij deze analyse/beoordeling/voorspelling gebruik gemaakt van vergelijking van persoonsgegevens die technisch geautomatiseerd is (d.w.z. niet door mensen zelf wordt uitgevoerd)?</p> <p>Zo ja, hoe wordt geregeld dat, indien dit geautomatiseerde proces tot een beoordeling of voorspelling over een bepaalde persoon leidt, hierop pas concrete actie wordt ondernomen na tussenkomst en (tweede) controle van (menselijk) personeel?</p>	<p>Deze vraag is in het wetsvoorstel niet beantwoord.</p> <p>In de technische infrastructuur zal gewaarborgd worden dat er geen automatische vergelijking van gegevens is, maar eerder een soort dashboard voor mensen. (§ 7.4. Memorie van toelichting)</p>	<p>Het risico bestaat dat betrokkene onterecht in aanmerkelijke mate wordt getroffen door besluiten die geautomatiseerd genomen worden zonder menselijke tussenkomst.</p>	<p>Niemand kan worden onderworpen aan een besluit waaraan voor hem rechtsgevolgen zijn verbonden of dat hem in aanmerkelijke mate treft, indien dat besluit alleen wordt genomen op grond van een geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens bestemd om een beeld te krijgen van bepaalde aspecten van zijn persoonlijkheid. (art 42 Wbp)</p> <p>Niet alleen de technische infrastructuur, maar vooral de inrichting van besluitvormingsprocessen moet menselijke tussenkomst garanderen.</p> <p>De technische infrastructuur kan (bijvoorbeeld in de vorm van een informatiedienst) voorzien in de verschaffing van alleen die aspecten van persoonsgegevens die relevant zijn voor de te nemen beslissing, zonder andere aspecten te verwerken of vrij te geven (dataminimalisatie).</p>
III		Betrokken instanties/systemen en verantwoordelijkheid			

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Gemeenten-aanbieder		
Onder-deel	#	Toetsvraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo 2015	Risico's	Opmerkingen
	1	Welke interne en externe instantie(s) en/of systemen is/zijn betrokken bij de voorziene verwerking in elk van de onder 1.5 onderscheiden fasen? Welke verstrekkers zijn er en welke ontvangers? Welke bestanden of deelbestanden en welke infrastructuur?	<p>Het wetsvoorstel bevat geen informatie beschikbaar over bestanden, infrastructuur etc.</p> <p>In art 4.2.1 is de bevoegdheid van het college opgenomen om gegevens te verstrekken aan de aanbieder. (§ 7.4 Memorie van toelichting)</p> <p>Informatie is ook nodig om de aanbieder in staat te stellen integrale dienstverlening aan de cliënt te verlenen. Wanneer het aanbod tot uitvoering komt, is het vanuit het oogpunt van een integraal aanbod en het uitgangspunt één gezin één plan één regisseur, noodzakelijk dat ook de verschillende aanbieders die bij de burger over de vloer komen, de uitvoering, voortgang en beoogde resultaten op elkaar afstemmen. De professional of regisseur in een huishouden krijgt met de hervorming van de langdurige zorg meer ruimte om maatwerk te bieden en wordt hierbij ondersteund door toegang te krijgen tot de meest noodzakelijke informatie. Het is bijvoorbeeld noodzakelijk dat hulpverleners van elkaar weten wie welke activiteiten verricht binnen hetzelfde huishouden. (§ 7.4 Memorie van toelichting)</p> <p>Voor continuïteit tussen de zorg en de ondersteuning is het noodzakelijk dat via de gemeente informatie</p>	<p>Het risico bestaat dat beperkte transparantie over ontvangers en verstrekkers van gegevens, alsmede gebruikte infrastructuur en deelbestanden leidt tot minder zekerheid omtrent de betrouwbaarheid van gegevens.</p> <p>De betrokkene verliest na eenmalige verstrekking de grip op zijn persoonsgegevens, ook omdat sprake is van meerdere (voor de betrokkene niet-transparante) gegevensbronnen. Hierdoor ontstaat het risico dat de betrokkene gevolgen ondervindt van onjuist genomen beslissingen, bijvoorbeeld omdat deze zijn gebaseerd op verouderde of onjuiste gegevens.</p>	<p>De betrokkene wordt gezien als degene die gegevens verstrekt: Het college gebruik (primair) gegevensbronnen en systemen binnen de gemeente zelf.</p> <p>Het wetsvoorstel doet geen uitspraken en stelt geen eisen aan de bestanden, infrastructuur, etc van de aanbieder.</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Gemeenten-aanbieder		
Onder-deel	#	Toetsvraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo 2015	Risico's	Opmerkingen
			over eerder verstrekte zorg wordt verstrekt aan de aanbieder die in opdracht van de gemeente in het kader van onderhavig wetsvoorstel de ondersteuning gaat leveren. (§ 7.4 Memorie van toelichting)		
	2	Is (in ieder stadium) duidelijk wie verantwoordelijk is voor de verwerking van de persoonsgegevens? Zo ja, is deze persoon of organisatie daarop voldoende voorbereid en geëquipeerd wat betreft de nodige voorzieningen en maatregelen, waaronder middelen, beleid, taakverdeling, procedures en intern	Een aanbieder die een maatwerkvoorziening levert en een derde van wie de cliënt aan wie een budget is verstrekt, maatschappelijke ondersteuning betreft, is bevoegd tot het verwerken van de persoonsgegevens van de cliënt, waaronder persoonsgegevens betreffende de gezondheid, alsmede persoonsgegevens van de mantelzorg van de cliënt, die hij heeft verkregen ten behoeve van de uitvoering van de taken waartoe hij zich jegens het	Het risico bestaat dat de gemeente onvoldoende voorbereid en geëquipeerd is en dat als gevolg daarvan de gegevensverwerking onrechtmatig is en/of dat betrokkenen gevolgen ondervinden van onterechte beslissingen.	Onderzoek CBP bij gemeenten naar de correcte gegevensbescherming in het kader van de uitvoering van de Wmo leidde in 2011 tot een kritisch rapport. In juni 2012 stuurde de Minister van Sociale Zaken naar alle gemeenten dat de informatiebeveiliging rondom Suwinet dringend moest verbeteren.

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Gemeenten-aanbieder		
Onder-deel	#	Toetsvraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo 2015	Risico's	Opmerkingen
		toezicht?	<p>college dan wel de cliënt heeft verbonden en voor de uitvoering van die taken noodzakelijk zijn. De aanbieder respectievelijk de bedoelde derde is de verantwoordelijke voor deze verwerking. (art 4.1.4. lid 1)</p> <p>Een aanbieder die een algemene voorziening levert, is bevoegd tot het verwerken van de persoonsgegevens die noodzakelijk zijn ten behoeve van het leveren van de algemene voorziening. De aanbieder is de verantwoordelijke voor deze verwerking. (art 4.1.4. lid 2)</p> <p>Deze analyse van nodige voorzieningen en maatregelen is in het wetsvoorstel niet vermeld.</p>		
	3	<p>Wie binnen uw organisatie, en elk van de andere betrokken organisaties, krijgen precies toegang tot de persoonsgegevens?</p> <p>Bestaat de kans dat bij het gebruik ervan de gegevens ter beschikking komen van onbevoegden?</p>	Deze vraag is in het wetsvoorstel niet beantwoord.	Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.	<p>Onderzoek CBP bij gemeenten naar de correcte gegevensbescherming in het kader van de uitvoering van de Wmo leidde in 2011 tot een kritisch rapport.</p> <p>In juni 2012 stuurde de Minister van Sociale Zaken naar alle gemeenten dat de informatiebeveiliging rondom Suwinet dringend moest verbeteren.</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Gemeenten-aanbieder		
Onder-deel	#	Toetsvraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo 2015	Risico's	Opmerkingen
	4	Geldt voor een of meer van de betrokken instanties een beperking van de mogelijkheid om persoonsgegevens te verwerken als gevolg van geheimhoudingsverplichtingen (in verband met functie/wet)?	<p>In talloze internationale en nationale wettelijke regels is gewaarborgd dat de informatie, waarover een hulpverlener beschikt, over personen die zich om hulp tot hem hebben gewend, geheim is. De hulpverlener heeft een zwijgplicht met betrekking tot de kennis die hij bij de uitoefening van zijn beroep heeft verkregen; deze zwijgplicht mag, tenzij er sprake is van expliciete toestemming van de cliënt, slechts doorbroken worden als daarvoor een goede, bij voorkeur wettelijke, grond bestaat. Het vierde lid legt ook aan de toezichthouder een geheimhoudingsplicht op ten aanzien van de cliëntgegevens die voor de betrokken beroepsbeoefenaar onder het beroepsgeheim vallen (Artikelsgewijze toelichting, artikel 5:1 vierde lid).</p> <p>Deze geheimhoudingsplichten gelden, net als het beroepsgeheim, jegens iedereen en gaat, als het om documenten gaat, boven de Wet openbaarheid van bestuur.</p>		

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Gemeenten-aanbieder		
Onder-deel	#	Toetsvraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo 2015	Risico's	Opmerkingen
	5	Zijn alle stappen van de verwerking in de zin van soorten gegevens en uitwisselingen, in kaart gebracht of te brengen, zodanig dat daardoor voor de betrokkenen inzichtelijk is bij wie, waarom en hoe de persoonsgegevens worden verwerkt?	Deze analyse is in het wetsvoorstel niet uitgevoerd.	Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.	In navolging van de PIA moete deze gegevens en uitwisselingen in kaart worden gebracht.
	6	Zijn er beleid en procedures voorzien voor het creëren en bijhouden van een verzameling van de persoonsgegevens die u wilt gaan gebruiken? Zo ja, hoe vaak en door wie zal de verwerking worden gecontroleerd? Omvat de verzameling een verwerking die namens u wordt uitgevoerd (bijvoorbeeld door een onderaannemer)?	Beleid en procedures voor het creëren en bijhouden van een verzameling van de persoonsgegevens zijn niet voorzien in het wetsvoorstel.	Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.	Binnen gemeenten is er vanzelfsprekend veel ervaring met de verwerking van persoonsgegevens. De mate van compliance aan de Wbp verschilt per gemeente.
	7	Is er sprake van overdracht van persoonsgegevens naar een (overheids) instantie buiten de EU/EER? Heeft dit land een niveau van gegevensbescherming dat als passend is beoordeeld door een besluit van de	Nee.		

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Gemeenten-aanbieder		
Onder-deel	#	Toetsvraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo 2015	Risico's	Opmerkingen
		Europese Commissie of de Minister van Veiligheid en Justitie? Worden daarbij alle of een gedeelte van de persoonsgegevens doorgegeven?			
IV					
Beveiliging en bewaring/vernietiging					
	1	Is het beleid met betrekking tot gegevensbeveiliging binnen uw organisatie op orde? Zo ja, wie/welke afdeling(en) is/zijn binnen de organisatie verantwoordelijk voor het opstellen, implementeren en handhaven hiervan? Is dit beleid specifiek gericht op gegevensbescherming en gegevensbeveiliging?	<p>Deze controle is in het wetsvoorstel niet uitgevoerd.</p> <p>Bij algemene maatregel van bestuur wordt, op voordracht van Onze Minister van Veiligheid en Justitie Onze Minister, bepaald aan welke beveiligingseisen de in dit hoofdstuk bedoelde verwerking van persoonsgegevens voldoet. (art 4.2.9)</p> <p>In die amvb zal preciezer worden opgenomen om welke persoonsgegevens het gaat, op welke wijze persoonsgegevens worden verwerkt en volgens welke technische standaarden dat plaatsvindt. Ook zullen de beveiligingseisen daarin een plaats krijgen. (artikelsgewijze toelichting H4)</p> <p>De wijze waarop de beveiliging, bewaring en vernietiging van gegevens plaats gaat vinden wordt nader uitgewerkt in de beslissing voor welke technische voorziening ondersteunend gaat zijn aan de gegevensverwerking zoals opgenomen in het</p>	Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.	<p>Bij artikel 4.1.4. gaat het om de aanbieders als verantwoordelijke voor de verwerking van persoonsgegevens.</p> <p>Er bestaan algemene standaarden / kaders waarmee aanbieders beleid specifiek gericht op gegevensbescherming en gegevensbeveiliging doorvoeren en meetbaar maken. Het wetsvoorstel doet geen uitspraken en stelt geen eisen aan de gegevensbescherming en gegevensbeveiliging van de aanbieder.</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Gemeenten-aanbieder		
Onder-deel	#	Toetsvraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo 2015	Risico's	Opmerkingen
			wetsvoorstel. (Uitkomst eerste PIA § 7.3. Memorie van toelichting)		
	2	Indien (een deel van) de verwerking bij een bewerker plaatsvindt, hoe draagt u zorg voor de gegevensbeveiliging, en het toezicht daarop, bij die bewerker?	In artikel 4.1.4. zijn geen bewerkers aangewezen.		
	3	Welke technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen zijn getroffen ter voorkoming van niet-geautoriseerde of onrechtmatige verwerking/misbruik van (a) gegevens die in een geautomatiseerd format staan (bv. wachtwoord-bescherming, versleuteling, encryptie) en (b) gegevens die handmatig zijn opgetekend bv. sloten op kasten)? Is er een hoger beschermingsniveau om gevoelige persoonsgegevens te beveiligen?	Deze vraag is in het wetsvoorstel niet beantwoord. Bij algemene maatregel van bestuur wordt, op voordracht van Onze Minister van Veiligheid en Justitie Onze Minister, bepaald aan welke beveiligingseisen de in dit hoofdstuk bedoelde verwerking van persoonsgegevens voldoet. (art 4.2.9) In die amvb zal preciezer worden opgenomen om welke persoonsgegevens het gaat, op welke wijze persoonsgegevens worden verwerkt en volgens welke technische standaarden dat plaatsvindt. Ook zullen de beveiligingseisen daarin een plaats krijgen. (artikelsgewijze toelichting H4) De wijze waarop de beveiliging, bewaring en vernietiging van gegevens plaats gaat vinden wordt nader uitgewerkt in de beslissing voor welke technische voorziening ondersteunend gaat zijn aan	Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.	Bij artikel 4.1.4. gaat het om de aanbieders als verantwoordelijke voor de verwerking van persoonsgegevens. Er bestaan algemene standaarden / kaders waarmee aanbieders beleid specifiek gericht op gegevensbescherming en gegevensbeveiliging doorvoeren en meetbaar maken. Het wetsvoorstel doet geen uitspraken en stelt geen eisen aan de gegevensbescherming en gegevensbeveiliging van de aanbieder. CBP uitspraken: zorg: Stichting RPZ handelt in strijd met artikel 13 Wbp nu zij tekortschiet in het treffen van passende organisatorische en technische beveiligingsmaatregelen om medische persoonsgegevens te beveiligen tegen verlies of tegen enige vorm van onrechtmatige verwerking. De verantwoordelijke legt passende technische en

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Gemeenten-aanbieder		
Onder-deel	#	Toetsvraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo 2015	Risico's	Opmerkingen
			de gegevensverwerking zoals opgenomen in het wetsvoorstel. (Uitkomst eerste PIA § 7.3. Memorie van toelichting)		organisatorische maatregelen ten uitvoer om persoonsgegevens te beveiligen tegen verlies of tegen enige vorm van onrechtmatige verwerking. Deze maatregelen garanderen, rekening houdend met de stand van de techniek en de kosten van de tenuitvoerlegging, een passend beveiligingsniveau gelet op de risico's die de verwerking en de aard van te beschermen gegevens met zich meebrengen. De maatregelen zijn er mede op gericht onnodige verzameling en verdere verwerking van persoonsgegevens te voorkomen. (art 13 Wbp)
	4	Welke procedures bestaan er in geval van inbreuken op beveiligingsvoorschriften, en voor het detecteren ervan? Is er een calamiteitenplan om het gevolg van een onvoorziene gebeurtenis waarbij persoonsgegevens worden blootgesteld aan onrechtmatige verwerking of verlies van persoonsgegevens af te handelen?	Zie IV.3.		

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Gemeenten-aanbieder		
Onder-deel	#	Toetsvraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo 2015	Risico's	Opmerkingen
	5	Hoe lang worden de persoonsgegevens bewaard? Geldt dezelfde bewaartermijn voor elk van de typen van verzamelde persoonsgegevens? Is het project onderworpen aan enige wettelijke/sectorale eisen met betrekking tot bewaring?	Deze analyse is in het wetsvoorstel niet uitgevoerd. De wijze waarop de beveiliging, bewaring en vernietiging van gegevens plaats gaat vinden wordt nader uitgewerkt in de beslissing voor welke technische voorziening ondersteunend gaat zijn aan de gegevensverwerking zoals opgenomen in het wetsvoorstel. (Uitkomst eerste PIA § 7.3. Memorie van toelichting)	Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.	Over bewaartermijnen wordt alleen in het wetsvoorstel gesproken in het kader van SHG. Bij artikel 4.1.1. niet. Uit de verschillende regimes van de subsectoren van het sociale domein kunnen verschillende bewaartermijnen voortvloeien.
	6	Op welke beleidsmatige en technische gronden is deze termijn van bewaring vereist?	Zie IV.5.	Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.	
	7	Welke maatregelen zijn voorzien om de persoonsgegevens na afloop van de bewaartermijn te vernietigen? Worden alle persoonsgegevens, inclusief log-gegevens, vernietigd? Is er controle op de vernietiging, en door wie?	Zie IV.5.	Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.	
V		Transparantie en rechten van betrokkenen			

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Gemeenten-aanbieder		
Onder-deel	#	Toetsvraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo 2015	Risico's	Opmerkingen
	1	Is het doel van het verwerken van de gegevens bij de betrokkenen bekend of kan het bekend gemaakt worden? Wat is de procedure om betrokkenen indien nodig te informeren over het doel van de verwerking van hun persoonsgegevens?	<p>Deze analyse is in het wetsvoorstel niet uitgevoerd.</p> <p>Vanuit het oogpunt van cliëntvriendelijkheid hoeft de burger de aan gemeente verstrekte gegevens niet nogmaals te verstrekken bij de aanbieder. Juist de doelgroep van dit wetsvoorstel, veelal een kwetsbare groep, moet zo goed mogelijk bediend worden in zijn of haar vraag naar maatschappelijke ondersteuning zonder telkenmale dezelfde gegevens te moeten verstrekken. Door de burger inzage te geven in de verzamelde en te verstrekken gegevens wordt een waarborg gecreëerd voor de juistheid van de gegevens conform artikel 33 en 34 van de Wbp. (§ 7.4. Memorie van toelichting)</p> <p>Een belangrijk deel van de voordelen wordt niet of maar beperkt behaald indien de cliënt expliciet toestemming moet geven (het is een vertragende factor in het proces van beoordeling en uitvoering). (§ 7.4. Memorie van toelichting)</p>	Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.	<p>Voor de verwerking van gegevens van de betrokkene geldt dat de aanbieder hun gegevens verkrijgt zonder hun medeweten. (art 4.2.1. lid 2) Dan geldt artikel 34 Wbp:</p> <p>Indien persoonsgegevens worden verkregen op een andere wijze dan bedoeld in artikel 33, deelt de verantwoordelijke de betrokkene de informatie mede, bedoeld in het tweede en derde lid, tenzij deze reeds daarvan op de hoogte is:</p> <p>a. op het moment van vastlegging van hem betreffende gegevens, of</p> <p>b. wanneer de gegevens bestemd zijn om te worden verstrekt aan een derde, uiterlijk op het moment van de eerste verstrekking. (art 34 lid 1)</p>
	2	Indien u de persoonsgegevens direct van de betrokkenen verkrijgt, hoe stelt u hen van uw identiteit en het doel van de verwerking op de hoogte vóór het moment van verwerking?	<p>Een belangrijk deel van de voordelen wordt niet of maar beperkt behaald indien de cliënt expliciet toestemming moet geven (het is een vertragende factor in het proces van beoordeling en uitvoering). (§ 7.4. Memorie van toelichting)</p>	Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.	<p>Voor de verwerking van gegevens van de betrokkene geldt dat de aanbieder hun gegevens verkrijgt zonder hun medeweten. (art 4.2.1. lid 2) Dan geldt artikel 34 Wbp:</p> <p>Indien persoonsgegevens worden verkregen op een andere wijze dan bedoeld in artikel 33, deelt de</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Gemeenten-aanbieder		
Onder-deel	#	Toetsvraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo 2015	Risico's	Opmerkingen
					verantwoordelijke de betrokkene de informatie mede, bedoeld in het tweede en derde lid, tenzij deze reeds daarvan op de hoogte is: <ul style="list-style-type: none"> a. op het moment van vastlegging van hem betreffende gegevens, of b. wanneer de gegevens bestemd zijn om te worden verstrekt aan een derde, uiterlijk op het moment van de eerste verstrekking. (art 34 lid 1)
	3	Indien u de persoonsgegevens via een andere (overheids)organisatie verkrijgt, hoe zullen de betrokkenen van uw identiteit en het doel van de verwerking op de hoogte worden gesteld op het moment van verwerking?	Deze analyse is in het wetsvoorstel niet uitgevoerd.	Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.	
	4	Indien u toestemming tot verwerking van persoonsgegevens aan de betrokkene vraagt (opt-in), kan de betrokkene deze toestemming dan op een later tijdstip weer intrekken (opt-out)? Bij een weigering toestemming te geven, of bij een dergelijke intrekking, wat is dan de implicatie voor de betrokkene?	Een belangrijk deel van de voordelen wordt niet of maar beperkt behaald indien de cliënt expliciet toestemming moet geven (het is een verdragende factor in het proces van beoordeling en uitvoering). (§ 7.4. Memorie van toelichting) In het wetsvoorstel wordt de vraag over het intrekken van toestemming (opt-out) tot verwerking niet beantwoord.	Risico dat genomen maatregelen onvoldoende toereikend zijn. Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.	Indien persoonsgegevens worden verkregen op een andere wijze dan bedoeld in artikel 33, deelt de verantwoordelijke de betrokkene de informatie mede, bedoeld in het tweede en derde lid, tenzij deze reeds daarvan op de hoogte is: <ul style="list-style-type: none"> a. op het moment van vastlegging van hem betreffende gegevens, of b. wanneer de gegevens bestemd zijn om te worden verstrekt aan een derde, uiterlijk op het moment van de eerste verstrekking. (art 34 lid 1 Wbp)

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Gemeenten-aanbieder		
Onder-deel	#	Toetsvraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo 2015	Risico's	Opmerkingen
	5	<p>Via welke procedure hebben betrokkenen de mogelijkheid zich tot de verantwoordelijke te wenden met het verzoek hen mede te delen of hun persoonsgegevens worden verwerkt?</p> <p>Hoe worden derden, die mogelijk bedenkingen hebben tegen een dergelijke mededeling, in de gelegenheid gesteld hun zienswijze te geven?</p>	<p>Deze vraag is in het wetsvoorstel niet beantwoord.</p> <p>De persoon van wie de gegevens zijn opgeslagen en worden verwerkt heeft het recht deze gegevens in te zien. (art 4.1.5.)</p> <p>De cliënt heeft recht op inzage in zijn persoonsgegevens. Daarbij hoeft de cliënt niet aan te geven waarom hij inzage wil. (artikelsgewijze toelichting 4.1.5. lid 1)</p> <p>Transparantie voor de burger in welke gegevens op welke manier worden verwerkt wordt per Amvb vastgelegd. (Uitkomst eerste PIA § 7.3: Memorie van toelichting)</p>	<p>Risico dat genomen maatregelen onvoldoende toereikend zijn. Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.</p>	<p>De betrokkene heeft het recht zich vrijelijk en met redelijke tussenpozen tot de verantwoordelijke te wenden met het verzoek hem mede te delen of hem betreffende persoonsgegevens worden verwerkt. De verantwoordelijke deelt de betrokkene schriftelijk binnen vier weken mee of hem betreffende persoonsgegevens worden verwerkt. (art 35 lid 1 Wbp)</p>
	6	<p>Hoe kan een verzoek van een betrokkene tot verbetering, aanvulling, verwijdering of afscherming van persoonsgegevens in behandeling worden genomen?</p>	<p>Deze vraag is in het wetsvoorstel niet beantwoord.</p> <p>De persoon van wie de gegevens zijn opgeslagen, heeft het recht te verzoeken de gegevens te laten corrigeren. (art 4.1.5. lid 2)</p> <p>Op basis van de inzage in zijn gegevens kan de cliënt de verantwoordelijke verzoeken de persoonsgegevens te verbeteren, aan te vullen, te verwijderen of af te schermen. (artikelsgewijze toelichting 4.1.5. lid 2)</p>	<p>Risico dat genomen maatregelen onvoldoende toereikend zijn. Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.</p>	<p>Degenen aan wie overeenkomstig artikel 35 kennis is gegeven van hem betreffende persoonsgegevens, kan de verantwoordelijke verzoeken deze te verbeteren, aan te vullen, te verwijderen, of af te schermen indien deze feitelijk onjuist zijn, voor het doel of de doeleinden van de verwerking onvolledig of niet ter zake dienend zijn dan wel anderszins in strijd met een wettelijk voorschrift worden verwerkt. Het verzoek bevat de aan te brengen wijzigingen. (art 36 lid 1 Wbp)</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Gemeenten-aanbieder		
Onder-deel	#	Toetsvraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo 2015	Risico's	Opmerkingen
			De vragen met betrekking tot verwijdering of afscherming van persoonsgegevens worden in het wetsvoorstel niet beantwoord.		

VERTROUWELIJK

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Zorgverzekeraar-Gemeente		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
I		Basisinformatie: type persoonsgegevens, type verwerking en noodzaak/ gegevensminimalisering			
	1	Wilt u als verantwoordelijke persoonsgegevens gaan gebruiken voor de verwerking die u voorziet? Zo ja, van welk type?	<p>Een zorgverzekeraar en een zorgaanbieder als bedoeld in de Zorgverzekeringswet zijn bevoegd uit eigen beweging en desgevraagd verplicht aan het college kosteloos de persoonsgegevens te verstrekken van een verzekerde ingevolge die wet, die zorg als omschreven in die wet ontvangt of heeft ontvangen en in aanvulling of in aansluiting daarop aangewezen is of kan zijn op een maatwerkvoorziening, voor zover die persoonsgegevens noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de taken die krachtens deze wet aan het college zijn opgedragen. (art. 4.2.7 lid 1)</p> <p>Met het oog op integrale dienstverlening vanuit de verschillende onderdelen van het sociale domein [...] bepaalt dit artikel dat zorgverzekeraars en zorgaanbieders in de zin van de Zorgverzekeringswet aan het college persoonsgegevens mogen en moeten verstrekken van verzekerden die zorg ontvangen. [...] (artikelsgewijze toelichting 4:2.7. lid 1)</p>	<p>Verwerking van andere persoonsgegevens dan die van de cliënt levert het risico op dat meer gegevens worden verwerkt dan nodig voor het doel.</p> <p>Het wetsvoorstel beperkt zich tot de verstrekking van persoonsgegevens in de relatie zorgverzekeraar-gemeente. Het wetsvoorstel plaatst deze verstrekking niet in het kader van een (bestaande) verwerking. Ook de verantwoordelijke van de verwerking wordt daarmee niet vastgesteld. Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking. ((Er staat niets over de relatie zorgverzekeraar-gemeente in paragraaf 4.1. van de wettekst.))</p>	<p>Persoonsgegevens moeten in overeenstemming met de wet en op behoorlijke en zorgvuldige wijze worden verwerkt. (art 6 Wbp)</p> <p>Persoonsgegevens worden voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden verzameld. (art 7 Wbp)</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Zorgverzekeraar-Gemeente		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	2	Andere specifieke persoonsgegevens?	<p>Het is niet de bedoeling dat daarbij persoonsgegevens omtrent de gezondheid worden uitgewisseld; het gaat erom dat het college tijdig op de hoogte is van de mogelijke behoefte aan ondersteuning en op basis van de gegevens contact met betrokkene kan zoeken. Daarom is het in het algemeen voldoende dat contactgegevens worden verstrekt of dat de gemeente kan inzien middels een 'hit no hit systeem' dat een persoon die melding doet bij de gemeente voor ondersteuning ook vanuit de zorgverzekeraar zorg ontvangt. (artikelsgewijze toelichting 4.2.7. lid 1)</p> <p>Om als gemeente een integraal beeld te krijgen van de burger en te weten of de burger recht heeft op ondersteuning, is het noodzakelijk dat de zorgverzekeraar een gemeenten een signaal kunnen doorgeven wanneer iemand is uitbehandeld vanuit de Zvw en mogelijk nog wel ondersteuning vanuit de Wmo nodig heeft. (§ 7.4 Memorie van Toelichting)</p>	<p>Vanwege 'in het algemeen' krijgt de formulering een open karakter. Dat levert het risico op dat de doelbinding wordt overschreden.</p> <p>Het risico bestaat dat meer gegevens worden verwerkt dan nodig voor het doel.</p>	<p>Niemand kan worden onderworpen aan een besluit waaraan voor hem rechtsgevolgen zijn verbonden of dat hem in aanmerkelijke mate treft, indien dat besluit alleen wordt genomen op grond van een geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens bestemd om een beeld te krijgen van bepaalde aspecten van zijn persoonlijkheid. (art 42 Wbp)</p>
	2a	Is het de bedoeling om gegevens over de financiële of economische situatie van betrokkenen, of andere gegevens die kunnen leiden tot stigmatisering of uitsluiting te verwerken?	<p>Met het oog op integrale dienstverlening vanuit de verschillende onderdelen van het sociale domein [...] bepaalt dit artikel dat zorgverzekeraars en zorgaanbieders in de zin van de Zorgverzekeringswet aan het college persoonsgegevens mogen en moeten verstrekken van verzekerden die zorg ontvangen. [...] (artikelsgewijze toelichting 4.2.7. lid 1)</p>	<p>Risico dat betrokkene in aanmerkelijke mate wordt getroffen door besluiten genomen op grond van gegevens uit verschillende subsectoren uit het sociale domein.</p> <p>Het risico bestaat dat meer gegevens worden verwerkt dan nodig voor het doel.</p>	

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Zorgverzekeraar- Gemeente		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	2b	Is het de bedoeling om gegevens over kwetsbare groepen of personen te verwerken?	Dat het gaat om de verwerking van gegevens over kwetsbare groepen of personen zoals verstandelijk gehandicapten (Uitkomst eerste PIA § 7.3. Memorie van toelichting)		
	2c	Is het de bedoeling gebruikersnamen, wachtwoorden en andere inloggegevens te verwerken?	Niet vermeld in wetsvoorstel.	Door onzorgvuldig beheer van gebruikersnamen, wachtwoorden en andere inloggegevens bestaat het risico dat ongeautoriseerde toegang tot persoonsgegevens wordt verkregen.	
	2d	Is het de bedoeling om uniek identificerende gegevens, zoals biometrische gegevens, te verwerken?	Nee.		
	2e	Is het de bedoeling om het BSN-nummer, of een ander persoonsgebonden nummer te verwerken?	Het opnemen van het bsn in de administratie dient op zodanige wijze te geschieden, dat aan de hand van het bsn vastgesteld kan worden op welke persoon bepaalde persoonsgegevens betrekking hebben. Ook bij de uitwisseling van persoonsgegevens voor de uitvoering van de onderhavige wet gebruiken de verschillende instanties het bsn (Artikelsgewijze toelichting art 4.2.12).	Het risico bestaat dat bij bekend worden van het bsn buiten het domein dat het wetsvoorstel Wmo 2015 beoogt te regelen, persoonsgegevens van de betrokkene uit andere domeinen gekoppeld kunnen worden.	Een nummer dat ter identificatie van een persoon bij wet is voorgeschreven, wordt bij de verwerking van persoonsgegevens slechts gebruikt ter uitvoering van de betreffende wet dan wel voor doeleinden bij de wet bepaald. (art 24 lid 1 Wbp) Het wetsvoorstel Wmo 2015 voldoet door middel van art 4.2.12. aan dit vereiste.

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Zorgverzekeraar-Gemeente		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	3	<p>Kan van elk van de onder vraag 1.1 en vraag 1.2 opgevoerde typen persoonsgegevens worden gesteld dat zij beleidsmatig of technisch direct van belang en onontbeerlijk zijn voor het bereiken van de beleidsdoelstelling?</p> <p>Wat zou er precies niet inzichtelijk worden als ervoor wordt gekozen bepaalde gegevens niet te verwerken? (Licht per te verwerken persoonsgegeven toe.)</p>	<p>Een zorgverzekeraar als bedoeld in de Zorgverzekeringswet is bevoegd uit eigen beweging en desgevraagd verplicht aan het college kosteloos de persoonsgegevens te verstrekken van een verzekerde ingevolge die wet, die zorg als omschreven in die wet ontvangt of heeft ontvangen en in aanvulling of in aansluiting daarop aangewezen is of kan zijn op een maatwerkvoorziening, voor zover die persoonsgegevens noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de taken die bij of krachtens deze wet aan het college zijn opgedragen. (art. 4.2.7. lid 1)</p> <p>Deze vraag wordt in het wetsvoorstel niet beantwoord.</p>	<p>Het risico bestaat dat meer gegevens worden verwerkt dan nodig is voor het doel.</p>	<p>Persoonsgegevens moeten in overeenstemming met de wet en op behoorlijke en zorgvuldige wijze worden verwerkt. (art 6 Wbp)</p> <p>Persoonsgegevens worden voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden verzameld. (art 7 Wbp)</p> <p>Deze vraag wordt in het wetsvoorstel niet beantwoord.</p>
	4	<p>Kan als het gaat om gevoelige persoonsgegevens hetzelfde beleidseffect of technisch resultaat worden bereikt op een van de volgende wijzen: (a) door (gecombineerd) gebruik van normale persoonsgegevens, (b) door gebruik van geanonimiseerde of gepseudonimiseerde gegevens?</p>	<p>Deze vraag wordt in het wetsvoorstel niet beantwoord.</p>		<p>Gezien de aard van de dienstverlening in het kader van de Wmo ligt afgezien van analysedoeleinden niet voor de hand gegevens te anonimiseren.</p> <p>Maatschappelijke ondersteuning richt zich uiteindelijk op een persoon.</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Zorgverzekeraar-Gemeente		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	5	<p>In welk breder wettelijk, beleidsmatig of technisch kader wordt het voorziene beleid/databestand/informatiesysteem ontwikkeld en wat voor soort(en) verwerking(en) van persoonsgegevens gaan hiervan deel uitmaken bij het voorziene traject?</p> <p>Wordt hierbij gebruikt gemaakt van (nieuwe) technologie of informatiesystemen?</p>	<p>Om als gemeente een integraal beeld te krijgen van de burger en te weten of de burger recht heeft op ondersteuning, is het noodzakelijk dat de zorgverzekeraar een gemeenten een signaal kunnen doorgeven wanneer iemand is uitbehandeld vanuit de Zvw en mogelijk nog wel ondersteuning vanuit de Wmo nodig heeft. (§ 7.4 Memorie van Toelichting)</p> <p>Beleidsmatig maakt het wetsvoorstel deel uit van de hervorming van de langdurige zorg. Het wetsvoorstel bevat geen breder technisch kader.</p> <p>Het wetsvoorstel vermeldt niet of er gebruik gemaakt wordt van (nieuwe) technologie of informatiesystemen.</p>	<p>Het ontbreken van een eensluitend technisch kader voor de gegevensverwerking vormt een risico wanneer gegevens worden uitgewisseld.</p> <p>In het algemeen geldt dat de kaders voor de betrokken instanties duidelijk moeten zijn, omdat anders een risico ontstaat voor de correcte uitvoering van de Wmo, inclusief de gegevensbescherming.</p>	<p>Voor een juiste gegevensverwerking is vereist dat de betekenis van een gegeven in verschillende domeinen hetzelfde is. Een eensluitend technisch kader verhoogt de zekerheid omtrent de betrouwbaarheid van de verwerking van gegevens.</p> <p>Het beleidsmatige kader is in grote lijnen geschetst in de brief van de staatssecretaris aan de tweede kamer van 25-04-2013. De nadere invulling waar betrokken Wmo actoren om vragen is nog niet gereed.</p>
II		Doelbinding, koppeling, kwaliteit en profilering			
	1	<p>Hebt u het/de specifieke doel(en) waarvoor u de persoonsgegevens gaat verwerken in detail vastgesteld? Geldt hiervoor één en hetzelfde specifieke doel?</p>	<p>Een zorgverzekeraar en een zorgaanbieder als bedoeld in de Zorgverzekeringswet zijn bevoegd uit eigen beweging en desgevraagd verplicht aan het college kosteloos de persoonsgegevens te verstrekken van een verzekerde ingevolge die wet die zorg als omschreven in die wet ontvangt of heeft ontvangen en in aanvulling of in aansluiting daarop aangewezen is of kan zijn op een maatwerkvoorziening, voor zover die persoonsgegevens noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de taken die krachtens deze wet aan het college zijn opgedragen. (art. 4.2.7. lid 1)</p>	<p>Het specifieke doel waarvoor de persoonsgegevens worden verwerkt is in algemene termen verwoord. Dit levert het risico op dat de doelbinding onvoldoende bepaald is.</p>	<p>Persoonsgegevens worden voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden verzameld. (art 7 Wbp)</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Zorgverzekeraar-Gemeente		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	2	Gaat het bij het project/systeem om gebruik van nieuwe persoonsgegevens voor een bestaand doel, of bestaande doelen binnen al bestaande systemen? (scenario toevoeging nieuwe persoonsgegevens).	Het gaat niet om het gebruik van nieuwe persoonsgegevens. (Uitkomst eerste PIA § 7.3. Memorie van toelichting)	<p>Het wetsvoorstel beperkt zich tot de verstrekking van persoonsgegevens in de relatie zorgverzekeraar-gemeente. Het wetsvoorstel plaatst deze verstrekking niet in het kader van een (bestaande) verwerking. Ook de verantwoordelijke van de verwerking wordt daarmee niet vastgesteld. Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking. ((Er staat niets over de relatie zorgverzekeraar-gemeente in paragraaf 4.1. van de wettekst.))</p> <p>Het risico is dat bij nadere bepaling van de te verwerken persoonsgegevens toch zal blijken dat er nieuwe persoonsgegevens verwerkt zullen worden die nieuwe risico's met zich mee zullen brengen.</p>	<p>Gezien de gewijzigde rol van de zorgverzekeraars in de nieuwe Wmo situatie kan er sprake zijn van nieuwe verwerkingen.</p> <p>De uitkomst eerste PIA genoemd in de MVT (paragraaf 7.3) is dat er geen gebruik wordt gemaakt van nieuwe persoonsgegevens, terwijl de daadwerkelijke gegevens nog bij Amvb moeten worden bepaald.</p> <p>Persoonsgegevens worden slechts verwerkt voor zover zij, gelet op de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of vervolgens worden verwerkt, toereikend, ter zake dienend en niet bovenmatig zijn. (art 11 Wbp)</p>

VERTROUWELIJK

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Zorgverzekeraar-Gemeente		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	3	<p>Gaat het bij het project/systeem om het nastreven van nieuwe/aanvullende doeleinden door bestaande persoonsgegevens, of verzamelingen daarvan, te gebruiken, vergelijken, delen, koppelen of anderszins verder te verwerken? (scenario toevoeging doeleinden).</p> <p>Zo ja, hebben alle personen/instanties/systemen die betrokken zijn bij de verwerking dezelfde doelstelling met de verwerking van de desbetreffende persoonsgegevens of is daarmee spanning mogelijk gelet op hun taak of hun belang?</p> <p>Gelden dezelfde doelen voor het hele proces?</p>	<p>Met het oog op integrale dienstverlening vanuit de verschillende onderdelen van het sociale domein [...] bepaalt dit artikel dat zorgverzekeraars en zorgaanbieders in de zin van de Zorgverzekeringswet aan het college persoonsgegevens mogen en moeten verstrekken van verzekerden die zorg ontvangen. [...] (artikelsgewijze toelichting 4.2.7. lid 1)</p> <p>Het gaat om het gebruik van bestaande persoonsgegevens voor nieuwe doelen. (Uitkomst eerste PIA § 7.3. Memorie van toelichting)</p> <p>Deze vraag is in het wetsvoorstel niet beantwoord.</p>	<p>Het risico bestaat dat betrokkene onterecht in aanmerkelijke mate wordt getroffen door besluiten genomen op grond van gegevens uit verschillende subsectoren uit het sociale domein met ieder hun eigen context.</p> <p>Door het samenkomen van gegevens van verschillende instanties met ieder hun eigen taak en belang ontstaan spanningen. Het risico bestaat dat gegevens voor een ander doel dan waarvoor zij zijn verkregen verwerkt worden.</p> <p>Het risico bestaat dat meer gegevens worden verwerkt dan nodig voor het doel.</p> <p>Het risico bestaat dat persoonsgegevens verder worden verwerkt op een wijze die niet verenigbaar is met de doeleinden waarvoor ze zijn verkregen.</p>	<p>Persoonsgegevens moeten in overeenstemming met de wet en op behoorlijke en zorgvuldige wijze worden verwerkt. (art 6 Wbp)</p> <p>Persoonsgegevens worden voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden verzameld. (art 7 Wbp)</p> <p>Persoonsgegevens worden niet verder verwerkt op een wijze die onverenigbaar is met de doeleinden waarvoor ze zijn verkregen. (art. 9 Wbp lid 1)</p>

VERTROUWELIJK

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Zorgverzekeraar-Gemeente		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	4	Indien u positief hebt geantwoord op vragen II.2 of II.3, hoe wordt een dergelijk voorgenomen gebruik (d.w.z. gebruik van nieuwe persoonsgegevens in bestaande systemen of van bestaande persoonsgegevens voor nieuwe doeleinden) gemeld aan: (a) de functionaris voor de gegevensbescherming, of (b) het CBP indien er geen FG is?	Het wetsvoorstel gaat niet in op melding aan de FG of aan de CBP.	Een niet gemelde verwerking in het kader van de Wmo is in principe onrechtmatig.	Een geheel of gedeeltelijk geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens, die voor de verwezenlijking van een doeleinde of van verscheidene samenhangende doeleinden bestemd is, wordt gemeld. (art 27 lid 1) De verantwoordelijke meldt de verwerking alvorens daarmee te beginnen bij het College of bij de functionaris. (art 27 lid 3)
	5	Indien u positief geantwoord hebt op vragen II.2 of II.3, welke (nadere) controles op een dergelijk gebruik (d.w.z. gebruik van nieuwe persoonsgegevens in bestaande systemen of van bestaande persoonsgegevens voor nieuwe doeleinden) zijn voorzien?	Deze vraag is in het wetsvoorstel niet beantwoord. Er moet nog nader onderzocht worden welke (nadere) controles op het gebruik van deze persoonsgegevens voor deze nieuwe doelen zijn voorzien. Hier wordt gekeken naar hoe het binnen het SUWI domein is geregeld. (Uitkomst eerste PIA § 7:3 Memorie van toelichting)	Het risico bestaat dat onvoldoende maatregelen zijn genomen die een rechtmatige, behoorlijke en zorgvuldige verwerking van persoonsgegevens borgen en een onnodige verzameling van persoonsgegevens voorkomen. Het wetsvoorstel beperkt zich tot de verstrekking van persoonsgegevens in de relatie zorgverzekeraar-gemeente. Het wetsvoorstel plaatst deze verstrekking niet in het kader van een (bestaande) verwerking. Ook de verantwoordelijke van de verwerking wordt daarmee niet vastgesteld. Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking. ((Er staat niets over de relatie zorgverzekeraar-gemeente in paragraaf 4.1. van de wettekst.))	Persoonsgegevens worden in overeenstemming met de wet en op behoorlijke en zorgvuldige wijze verwerkt. (art 6 Wbp) Persoonsgegevens worden slechts verwerkt voor zover zij, gelet op de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of vervolgens worden verwerkt, toereikend, ter zake dienend en niet bovenmatig zijn. (art 11 lid 1 Wbp) De verantwoordelijke legt passende technische en organisatorische maatregelen ten uitvoer om persoonsgegevens te beveiligen tegen verlies of tegen enige vorm van onrechtmatige verwerking. (...) (art 13 Wbp)

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Zorgverzekeraar-Gemeente		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	6	Welke periodieke en incidentele controles zijn voorzien om de juistheid, nauwkeurigheid en actualiteit van de in het beleidsvoorstel, wetsvoorstel of overheids ICT-systeem verwerkte persoonsgegevens na te gaan?	<p>Het college en aanbieders overleggen met zorgverzekeraars als bedoeld in de Zorgverzekeringswet teneinde te komen tot afstemming van hun beleid in het belang van een integrale dienstverlening aan cliënten en verzekerden. (artikel 4.4.1. lid 1)</p> <p>Periodieke controles om de juistheid, nauwkeurigheid en actualiteit en op ICT systeem verwerkte persoonsgegevens te controleren worden per AmvB vastgelegd. (Uitkomst eerste PIA § 7.3.-Memorie van toelichting)</p> <p>Deze vraag is in het wetsvoorstel niet beantwoord.</p>	<p>Het risico bestaat dat onvoldoende maatregelen zijn genomen om te waarborgen dat persoonsgegevens juist, nauwkeurig en actueel zijn.</p> <p>Onjuiste gegevens levert het risico op van onjuiste beslissingen die diep in kunnen grijpen op de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen.</p>	<p>De verantwoordelijke treft de nodige maatregelen opdat persoonsgegevens, gelet op de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of vervolgens worden verwerkt, juist en nauwkeurig zijn. (art 11 lid 2 Wbp)</p> <p>Gezien de hoeveelheid en variëteit van persoonsgegevens zal het borgen van de juistheid, nauwkeurigheid en actualiteit veel inspanning vergen. Gezien de ingrijpendheid van Wmo beslissingen is het borgen van juistheid, nauwkeurigheid en actualiteit van persoonsgegevens echter noodzakelijk.</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Zorgverzekeraar-Gemeente		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	7	<p>Zullen de verzamelde/verwerkte persoonsgegevens gebruikt worden om het gedrag, de aanwezigheid of de prestaties van mensen in kaart te brengen en/of te beoordelen en/of te voorspellen?</p> <p>Zijn de betrokkenen daarvan op de hoogte? Zijn de gegevens die hiervoor worden gebruikt, afkomstig uit verschillende (eventueel externe) bronnen en zijn zij oorspronkelijk voor andere doelen verzameld?</p>	<p>Om als gemeente een integraal beeld te krijgen van de burger en te weten of de burger recht heeft op ondersteuning, is het noodzakelijk dat de zorgverzekeraar een gemeenten een signaal kunnen doorgeven wanneer iemand is uitbehandeld vanuit de Zw en mogelijk nog wel ondersteuning vanuit de Wmo nodig heeft. (§ 7.4 Memorie van Toelichting)</p> <p>Met het oog op integrale dienstverlening vanuit de verschillende onderdelen van het sociale domein [...] bepaalt dit artikel dat zorgverzekeraars en zorgaanbieders in de zin van de Zorgverzekeringswet aan het college persoonsgegevens mogen en moeten verstrekken van verzekerden die zorg ontvangen. [...]</p> <p>(artikelsgewijze toelichting 4:2.7. lid 1)</p> <p>Deze vraag is in het wetsvoorstel niet beantwoord.</p>	<p>Het risico bestaat dat betrokkene onterecht in aanmerkelijke mate wordt getroffen door besluiten genomen op grond van gegevens uit verschillende subsectoren uit het sociale domein met ieder hun eigen context.</p> <p>Het risico bestaat dat meer gegevens worden verwerkt dan nodig voor het doel.</p>	<p>Niemand kan worden onderworpen aan een besluit waaraan voor hem rechtsgevolgen zijn verbonden of dat hem in aanmerkelijke mate treft, indien dat besluit alleen wordt genomen op grond van een geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens bestemd om een beeld te krijgen van bepaalde aspecten van zijn persoonlijkheid. (art 42 Wbp)</p> <p>Indien persoonsgegevens worden verkregen op een andere wijze dan bedoeld in artikel 33, deelt de verantwoordelijke de betrokkene de informatie mede, bedoeld in het tweede en derde lid, tenzij deze reeds daarvan op de hoogte is:</p> <p>a. op het moment van vastlegging van hem betreffende gegevens, of</p> <p>b. wanneer de gegevens bestemd zijn om te worden verstrekt aan een derde, uiterlijk op het moment van de eerste verstrekking. (art 34 lid 1 Wbp)</p>

VERTROUWELIJK

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Zorgverzekeraar-Gemeente		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	8	<p>Wordt bij deze analyse/beoordeling/voorspelling gebruik gemaakt van vergelijking van persoonsgegevens die technisch geautomatiseerd is (d.w.z. niet door mensen zelf wordt uitgevoerd)?</p> <p>Zo ja, hoe wordt geregeld dat, indien dit geautomatiseerde proces tot een beoordeling of voorspelling over een bepaalde persoon leidt, hierop pas concrete actie wordt ondernomen na tussenkomst en (tweede) controle van (menselijk) personeel?</p>	<p>Deze vraag is in het wetsvoorstel niet beantwoord.</p> <p>In de technische infrastructuur zal gewaarborgd worden dat er geen automatische vergelijking van gegevens is, maar eerder een soort dashboard voor mensen. (§ 7.4. Memorie van toelichting)</p>	<p>Het risico bestaat dat betrokkene onterecht in aanmerkelijke mate wordt getroffen door besluiten die geautomatiseerd genomen worden zonder menselijke tussenkomst.</p>	<p>Niemand kan worden onderworpen aan een besluit waaraan voor hem rechtsgevolgen zijn verbonden of dat hem in aanmerkelijke mate treft, indien dat besluit alleen wordt genomen op grond van een geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens bestemd om een beeld te krijgen van bepaalde aspecten van zijn persoonlijkheid. (art 42 Wbp)</p> <p>Niet alleen de technische infrastructuur, maar vooral de inrichting van besluitvormingsprocessen moet menselijke tussenkomst garanderen.</p> <p>De technische infrastructuur kan (bijvoorbeeld in de vorm van een informatiedienst) voorzien in de verschaffing van alleen die aspecten van persoonsgegevens die relevant zijn voor de te nemen beslissing, zonder andere aspecten te verwerken of vrij te geven (dataminimalisatie).</p>
III		Betrokken instanties/systemen en verantwoordelijkheid			

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Zorgverzekeraar-Gemeente		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	1	Welke interne en externe instantie(s) en/of systemen is/zijn betrokken bij de voorziene verwerking in elk van de onder 1.5 onderscheiden fasen? Welke verstrekkers zijn er en welke ontvangers? Welke bestanden of deelbestanden en welke infrastructuren?	<p>Het wetsvoorstel bevat geen informatie beschikbaar over bestanden, infrastructuren etc.</p> <p>Om als gemeente een integraal beeld te krijgen van de burger en te weten of de burger recht heeft op ondersteuning, is het noodzakelijk dat de zorgverzekeraar een gemeenten een signaal kunnen doorgeven wanneer iemand is uitbehandeld vanuit de Zvw en mogelijk nog wel ondersteuning vanuit de Wmo nodig heeft. (§ 7.4 Memorie van Toelichting)</p>	<p>Het risico bestaat dat beperkte transparantie over ontvangers en verstrekkers van gegevens, alsmede gebruikte infrastructuur en deelbestanden leidt tot minder zekerheid omtrent de betrouwbaarheid van gegevens.</p>	<p>De in het wetsvoorstel besproken verstrekking van persoonsgegevens in het kader van de relatie zorgverzekeraar-college vindt plaats buiten het zicht of medeweten van de betrokkene.</p>
	2	<p>Is (in ieder stadium) duidelijk wie verantwoordelijk is voor de verwerking van de persoonsgegevens?</p> <p>Zo ja, is deze persoon of organisatie daarop voldoende voorbereid en geëquipeerd wat betreft de nodige voorzieningen en maatregelen, waaronder middelen, beleid, taakverdeling, procedures en intern toezicht?</p>	<p>Deze vraag is in het wetsvoorstel niet beantwoord.</p> <p>Deze analyse van nodige voorzieningen en maatregelen is in het wetsvoorstel niet vermeld.</p>	<p>Het wetsvoorstel beperkt zich tot de verstrekking van persoonsgegevens in de relatie zorgverzekeraar-gemeente. Het wetsvoorstel plaatst deze verstrekking niet in het kader van een (bestaande) verwerking. Ook de verantwoordelijke van de verwerking wordt daarmee niet vastgesteld. Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking. ((Er staat niets over de relatie zorgverzekeraar-gemeente in paragraaf 4.1. van de wettekst.))</p>	<p>Onderzoek CBP bij gemeenten naar de correcte gegevensbescherming in het kader van de uitvoering van de Wmo leidde in 2011 tot een kritisch rapport.</p> <p>In juni 2012 stuurde de Minister van Sociale Zaken naar alle gemeenten dat de informatiebeveiliging rondom Suwinet dringend moest verbeteren.</p>
	3	Wie binnen uw organisatie, en elk van de andere betrokken organisaties, krijgen precies toegang tot de persoonsgegevens? Bestaat de kans dat bij het gebruik ervan de gegevens ter beschikking komen van onbevoegden?	<p>Deze vraag is in het wetsvoorstel niet beantwoord.</p>	<p>Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.</p>	<p>Onderzoek CBP bij gemeenten naar de correcte gegevensbescherming in het kader van de uitvoering van de Wmo leidde in 2011 tot een kritisch rapport.</p> <p>In juni 2012 stuurde de Minister van Sociale Zaken naar alle gemeenten dat de informatiebeveiliging rondom Suwinet dringend moest verbeteren.</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Zorgverzekeraar-Gemeente		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	4	Geldt voor een of méér van de betrokken instanties een beperking van de mogelijkheid om persoonsgegevens te verwerken als gevolg van geheimhoudingsverplichtingen (in verband met functie/wet)?	Ja.		De geheimhoudingsplicht zoals die van artsen lijkt hier niet aan de orde. Overigens geldt voor medewerkers van de gemeente die belast zijn met de uitvoering van de Wmo de gebruikelijke geheimhoudingsplicht zoals die ook geldt ten aanzien van de Gemeentelijke Basisadministratie. Dit heeft consequenties voor de verstrekkingen aan andere actoren binnen het kader van Wmo. Een ieder die is betrokken bij een controle als bedoeld in het eerste of vijfde lid is verplicht tot geheimhouding van de persoonsgegevens waarover zij de beschikking hebben gekregen, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot mededeling verplicht of uit zijn taak de noodzaak tot mededeling voortvloeit. (art 120a lid 8 Wgba)
	5	Zijn alle stappen van de verwerking in de zin van soorten gegevens en uitwisselingen, in kaart gebracht of te brengen, zodanig dat daardoor voor de betrokkenen inzichtelijk is bij wie, waarom en hoe de persoonsgegevens worden verwerkt?	Deze analyse is in het wetsvoorstel niet uitgevoerd.	Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.	In navolging van de PIA moeten deze gegevens en uitwisselingen in kaart worden gebracht.

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Zorgverzekeraar-Gemeente		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	6	Zijn er beleid en procedures voorzien voor het creëren en bijhouden van een verzameling van de persoonsgegevens die u wilt gaan gebruiken? Zo ja, hoe vaak en door wie zal de verwerking worden gecontroleerd? Omvat de verzameling een verwerking die namens u wordt uitgevoerd (bijvoorbeeld door een onderaannemer)?	Beleid en procedures voor het creëren en bijhouden van een verzameling van de persoonsgegevens zijn niet voorzien in het wetsvoorstel.	Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.	Binnen gemeenten is er vanzelfsprekend veel ervaring met de verwerking van persoonsgegevens. De mate van compliance aan de Wbp verschilt per gemeente.
	7	Is er sprake van overdracht van persoonsgegevens naar een (overheids) instantie buiten de EU/EER? Heeft dit land een niveau van gegevensbescherming dat als passend is beoordeeld door een besluit van de Europese Commissie of de Minister van Veiligheid en Justitie? Worden daarbij alle of een gedeelte van de persoonsgegevens doorgegeven?	Nee.		
IV		Beveiliging en bewaring/vernietiging			

VERTROUWELIJK

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Zorgverzekeraar-Gemeente		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	1	Is het beleid met betrekking tot gegevensbeveiliging binnen uw organisatie op orde? Zo ja, wie/welke afdeling(en) is/zijn binnen de organisatie verantwoordelijk voor het opstellen, implementeren en handhaven hiervan? Is dit beleid specifiek gericht op gegevensbescherming en gegevensbeveiliging?	<p>Deze controle is in het wetsvoorstel niet uitgevoerd.</p> <p>In die amvb zal preciezer worden opgenomen om welke persoonsgegevens het gaat, op welke wijze persoonsgegevens worden verwerkt en volgens welke technische standaarden dat plaatsvindt. Ook zullen de beveiligingseisen daarin een plaats krijgen. (artikelsgewijze toelichting H4)</p> <p>De wijze waarop de beveiliging, bewaring en vernietiging van gegevens plaats gaat vinden wordt nader uitgewerkt in de beslissing voor welke technische voorziening ondersteunend gaat zijn aan de gegevensverwerking zoals opgenomen in het wetsvoorstel. (Uitkomst eerste PIA § 7.3. Memorie van toelichting)</p>	<p>Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.</p> <p>Het wetsvoorstel beperkt zich tot de verstrekking van persoonsgegevens in de relatie zorgverzekeraar-gemeente. Het wetsvoorstel plaatst deze verstrekking niet in het kader van een (bestaande) verwerking. Ook de verantwoordelijke van de verwerking wordt daarmee niet vastgesteld. Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking. ((Er staat niets over de relatie zorgverzekeraar-gemeente in paragraaf 4.1. van de wettekst.))</p>	<p>In juni 2012 stuurde de Minister van Sociale Zaken naar alle gemeenten dat de informatiebeveiliging rondom Suwinet dringend moest verbeteren.</p> <p>KING heeft 7 mei 2013 de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten gepubliceerd. Onbekend is in hoeverre gemeenten deze baseline toepassen.</p>
	2	Indien (een deel van) de verwerking bij een bewerker plaatsvindt, hoe draagt u zorg voor de gegevensbeveiliging, en het toezicht daarop, bij die bewerker?	In artikel 4.2.7. zijn geen bewerkers aangewezen.		

Toetsmodel PIA Rijkdienst			Gegevensrelatie: Zorgverzekeraar-Gemeente		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	3	Welke technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen zijn getroffen ter voorkoming van niet-geautoriseerde of onrechtmatige verwerking/misbruik van (a) gegevens die in een geautomatiseerd format staan (bv. wachtwoord-bescherming, versleuteling, encryptie) en (b) gegevens die handmatig zijn opgetekend (bv. sloten op kasten)? Is er een hoger beschermingsniveau om gevoelige persoonsgegevens te beveiligen?	Zie IV.1.		
	4	Welke procedures bestaan er in geval van inbreuken op beveiligingsvoorschriften, en voor het detecteren ervan? Is er een calamiteitenplan om het gevolg van een onvoorziene gebeurtenis waarbij persoonsgegevens worden blootgesteld aan onrechtmatige verwerking of verlies van persoonsgegevens af te handelen?	Zie IV.1.		

VERTROUWELIJK

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Zorgverzekeraar-Gemeente		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	5	Hoe lang worden de persoonsgegevens bewaard? Geldt dezelfde bewaartermijn voor elk van de typen van verzamelde persoonsgegevens? Is het project onderworpen aan enige wettelijke/sectorale eisen met betrekking tot bewaring?	Deze analyse is in het wetsvoorstel niet uitgevoerd. De wijze waarop de beveiliging, bewaring en vernietiging van gegevens plaats gaat vinden wordt nader uitgewerkt in de beslissing voor welke technische voorziening ondersteunend gaat zijn aan de gegevensverwerking zoals opgenomen in het wetsvoorstel. (Uitkomst eerste PIA § 7.3. Memorie van toelichting)	Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.	Over bewaartermijnen wordt alleen in het wetsvoorstel gesproken in het kader van SHG. Bij artikel 4.1.1. niet. Uit de verschillende regimes van de subsectoren van het sociale domein kunnen verschillende bewaartermijnen voortvloeien.
	6	Op welke beleidsmatige en technische gronden is deze termijn van bewaring vereist?	Zie IV.5.	Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.	
	7	Welke maatregelen zijn voorzien om de persoonsgegevens na afloop van de bewaartermijn te vernietigen? Worden alle persoonsgegevens, inclusief log-gegevens, vernietigd? Is er controle op de vernietiging, en door wie?	Zie IV.5.	Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.	
V		Transparantie en rechten van betrokkenen			

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Zorgverzekeraar-Gemeente		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	1	Is het doel van het verwerken van de gegevens bij de betrokkenen bekend of kan het bekend gemaakt worden? Wat is de procedure om betrokkenen indien nodig te informeren over het doel van de verwerking van hun persoonsgegevens?	Deze analyse is in het wetsvoorstel niet uitgevoerd.	Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.	<p>Voor de client zal veelal artikel 33 Wbp gelden: Indien persoonsgegevens worden verkregen bij de betrokkene, deelt de verantwoordelijke vóór het moment van de verkrijging de betrokkene de informatie mede, bedoeld in het tweede en derde lid, tenzij de betrokkene daarvan reeds op de hoogte is. (art 33 lid 1 Wbp)</p> <p>Voor gegevens van personen in het sociale netwerk (art 4.1.1. lid 4) geldt dat de gemeente hun gegevens verkrijgt zonder hun medeweten. Dan geldt artikel 34 Wbp:</p> <p>Indien persoonsgegevens worden verkregen op een andere wijze dan bedoeld in artikel 33, deelt de verantwoordelijke de betrokkene de informatie mede, bedoeld in het tweede en derde lid, tenzij deze reeds daarvan op de hoogte is:</p> <ol style="list-style-type: none"> op het moment van vastlegging van hem betreffende gegevens, of wanneer de gegevens bestemd zijn om te worden verstrekt aan een derde, uiterlijk op het moment van de eerste verstrekking. (art 34 lid 1)

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Zorgverzekeraar-Gemeente		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	2	Indien u de persoonsgegevens direct van de betrokkenen verkrijgt, hoe stelt u hen van uw identiteit en het doel van de verwerking op de hoogte vóór het moment van verwerking?	Deze vraag is niet van toepassing in de relatie zorgverzekeraar-gemeente.		
	3	Indien u de persoonsgegevens via een andere (overheids)organisatie verkrijgt, hoe zullen de betrokkenen van uw identiteit en het doel van de verwerking op de hoogte worden gesteld op het moment van verwerking?	Deze analyse is in het wetsvoorstel niet uitgevoerd.	<p>Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.</p> <p>Het wetsvoorstel beperkt zich tot de verstrekking van persoonsgegevens in de relatie zorgverzekeraar-gemeente. Het wetsvoorstel plaatst deze verstrekking niet in het kader van een (bestaande) verwerking. Ook de verantwoordelijke van de verwerking wordt daarmee niet vastgesteld. Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking. ((Er staat niets over de relatie zorgverzekeraar-gemeente in paragraaf 4.1. van de wettekst.))</p>	<p>Indien persoonsgegevens worden verkregen op een andere wijze dan bedoeld in artikel 33, deelt de verantwoordelijke de betrokkene de informatie mede, bedoeld in het tweede en derde lid, tenzij deze reeds daarvan op de hoogte is:</p> <p>a. op het moment van vastlegging van hem betreffende gegevens, of</p> <p>b. wanneer de gegevens bestemd zijn om te worden verstrekt aan een derde, uiterlijk op het moment van de eerste verstrekking. (art 34 lid 1)</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Zorgverzekeraar-Gemeente		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	4	Indien u toestemming tot verwerking van persoonsgegevens aan de betrokkene vraagt (opt-in), kan de betrokkene deze toestemming dan op een later tijdstip weer intrekken (opt-out)? Bij een weigering toestemming te geven, of bij een dergelijke intrekking, wat is dan de implicatie voor de betrokkene?	In het wetsvoorstel wordt de vraag over het intrekken van toestemming (opt-out) tot verwerking niet beantwoord.	Risico dat genomen maatregelen onvoldoende toereikend zijn. Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.	Indien persoonsgegevens worden verkregen op een andere wijze dan bedoeld in artikel 33, deelt de verantwoordelijke de betrokkene de informatie mede, bedoeld in het tweede en derde lid, tenzij deze reeds daarvan op de hoogte is: a. op het moment van vastlegging van hem betreffende gegevens, of b. wanneer de gegevens bestemd zijn om te worden verstrekt aan een derde, uiterlijk op het moment van de eerste verstrekking. (art 34 lid 1 Wbp)

VERTROUWELIJK

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Zorgverzekeraar-Gemeente		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	5	<p>Via welke procedure hebben betrokkenen de mogelijkheid zich tot de verantwoordelijke te wenden met het verzoek hen mede te delen of hun persoonsgegevens worden verwerkt?</p> <p>Hoe worden derden, die mogelijk bedenkingen hebben tegen een dergelijke mededeling, in de gelegenheid gesteld hun zienswijze te geven?</p>	<p>Deze vraag is in het wetsvoorstel niet beantwoord.</p> <p>Transparantie voor de burger in welke gegevens op welke manier worden verwerkt wordt per AmvB vastgelegd. (Uitkomst eerste PIA § 7.3. Memorie van toelichting)</p> <p>Per AmvB zal nader uitgewerkt worden hoe aandacht wordt geschonken aan de manier waarop verantwoordelijken in concreto uitvoering geven aan art 34 Wbp. In de technische voorziening voor de gegevensverwerking zal de recht van inzage en de recht van correctie worden gewaarborgd. Bij het starten van het onderzoek zoals dit wetsvoorstel voorschrijft (art PM) wordt melding gedaan richting de burger dat deze gegevensverwerking plaatsvindt. De gemeente legt het verslag van het onderzoek voor aan de betrokkene. Hiermee heeft de betrokkene inzage in zijn gegevens en de mogelijkheid tot correctie. (§ 7.4. Memorie van toelichting)</p>	<p>Risico dat genomen maatregelen onvoldoende toereikend zijn. Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.</p> <p>Het wetsvoorstel beperkt zich tot de verstrekking van persoonsgegevens in de relatie zorgverzekeraar-gemeente. Het wetsvoorstel plaatst deze verstrekking niet in het kader van een (bestaande) verwerking. Ook de verantwoordelijke van de verwerking wordt daarmee niet vastgesteld. Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking. ((Er staat niets over de relatie zorgverzekeraar-gemeente in paragraaf 4.1. van de wettekst.))</p>	<p>De betrokkene heeft het recht zich vrijelijk en met redelijke tussenpozen tot de verantwoordelijke te wenden met het verzoek hem mede te delen of hem betreffende persoonsgegevens worden verwerkt. De verantwoordelijke deelt de betrokkene schriftelijk binnen vier weken mee of hem betreffende persoonsgegevens worden verwerkt. (art 35 lid 1 Wbp)</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Zorgverzekeraar-Gemeente		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	6	Hoe kan een verzoek van een betrokkene tot verbetering, aanvulling, verwijdering of afscherming van persoonsgegevens in behandeling worden genomen?	<p>Deze vraag is in het wetsvoorstel niet beantwoord.</p> <p>De vragen met betrekking tot verwijdering of afscherming van persoonsgegevens worden in het wetsvoorstel niet beantwoord.</p>	<p>Risico dat genomen maatregelen onvoldoende toereikend zijn. Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.</p> <p>Het wetsvoorstel beperkt zich tot de verstrekking van persoonsgegevens in de relatie zorgverzekeraar-gemeente. Het wetsvoorstel plaatst deze verstrekking niet in het kader van een (bestaande) verwerking. Ook de verantwoordelijke van de verwerking wordt daarmee niet vastgesteld. Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking. ((Er staat niets over de relatie zorgverzekeraar-gemeente in paragraaf 4.1. van de wettekst.))</p>	<p>Degene aan wie overeenkomstig artikel 35 kennis is gegeven van hem betreffende persoonsgegevens, kan de verantwoordelijke verzoeken deze te verbeteren, aan te vullen, te verwijderen, of af te schermen indien deze feitelijk onjuist zijn, voor het doel of de doeleinden van de verwerking onvolledig of niet ter zake dienend zijn dan wel anderszins in strijd met een wettelijk voorschrift worden verwerkt. Het verzoek bevat de aan te brengen wijzigingen. (art 36.lid 1 Wbp)</p>

VERTROUWELIJK

Toetsmodel PIA Rijksdienst		Gegevensrelatie: Gemeenten-Zorgverzekeraar			
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
I					
Basisinformatie: type persoonsgegevens, type verwerking en noodzaak/ gegevensminimalisering					
	1	Wilt u als verantwoordelijke persoonsgegevens gaan gebruiken voor de verwerking die u voorziet? Zo ja, van welk type?	<p>Het college is bevoegd uit eigen beweging en desgevraagd verplicht aan een zorgverzekeraar en een zorgaanbieder als bedoeld in de Zorgverzekeringswet kosteloos de persoonsgegevens te verstrekken van een cliënt, voor zover die persoonsgegevens noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de taken die bij of krachtens de Zorgverzekeringswet aan de zorgverzekeraar of de zorgaanbieder zijn opgedragen. (art. 4.2.7. lid 2)</p> <p>Omgekeerd is denkbaar dat uit het onderzoek van de ondersteuningsbehoefte door het college naar voren komt dat betrokkene is aangewezen op zorg die verzekerd is op grond van de Zorgverzekeringswet. In dat geval kan het college op grond van dit artikel contactgegevens aan de zorgverzekeraar of zorgaanbieder verstrekken. Het gaat hierbij om gegevens mbt de identificatie van de cliënt en het soort maatwerkvoorzieningen dat wordt verstrekt. Dit heeft met name ook als doel dat zorgverzekeraar en gemeente tot een maatwerkarrangement kan komen dat zoveel mogelijk bij één aanbieder of op integrale wijze wordt uitgevoerd zodat de client zo min mogelijk last ondervindt aan de twee gescheiden stelsels Wmo en Zvw. (artikelsgewijze toelichting 4:2:7. lid 2)</p>	<p>Verwerking van andere persoonsgegevens dan die van de cliënt levert het risico op dat meer gegevens worden verwerkt dan nodig voor het doel.</p> <p>Het wetsvoorstel beperkt zich tot de verstrekking van persoonsgegevens in de relatie gemeente-zorgverzekeraar. Het wetsvoorstel plaatst deze verstrekking niet in het kader van een (bestaande) verwerking. Ook de verantwoordelijke van de verwerking wordt daarmee niet vastgesteld. Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking. ((Er staat niets over de relatie gemeente-zorgverzekeraar in paragraaf 4.1. van de wettekst.))</p>	<p>Persoonsgegevens moeten in overeenstemming met de wet en op behoorlijke en zorgvuldige wijze worden verwerkt. (art 6 Wbp).</p> <p>Persoonsgegevens worden voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden verzameld. (art 7 Wbp)</p> <p>Er wordt gesproken over 'de taken die krachtens de Zorgverzekeringswet aan de zorgverzekeraar of de zorgaanbieder zijn opgedragen.' In de Zvw wordt niet gesproken over een gegevensverstrekking (zie H7 Zvw) richting gemeenten. Wel wordt in art 88 lid 1 en 2 gesproken over de verstrekking van gegevens van betrokkene naar zorgverzekeraar / college b&w. Dit is het enige artikel waarin college b&w wordt genoemd.</p> <p>Als het doel van deze verwerking is om gezamenlijk te komen tot een maatwerkarrangement, of integrale uitvoering, zou het wetsvoorstel ook samenhang moeten vertonen met de verstrekking zorgverzekeraar-gemeente. Daar wordt immers alleen gesproken over een signaalfunctie.</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Gemeenten-Zorgverzekeraar		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	2	Andere specifieke persoonsgegevens?	[...] Het gaat hierbij om gegevens mbt de identificatie van de client en het soort maatwerkvoorzieningen dat wordt verstrekt. Dit heeft met name ook als doel dat zorgverzekeraar en gemeente tot een maatwerkarrangement kan komen dat zoveel mogelijk bij één aanbieder of op integrale wijze wordt uitgevoerd zodat de client zo min mogelijk last ondervindt aan de twee gescheiden stelsels Wmo en Zvw. (artikelsgewijze toelichting 4.2.7. lid 2)	<p>Vanwege 'gegevens mbt' krijgt de formulering een open karakter. Dat levert het risico op dat de doelbinding wordt overschreden.</p> <p>Het risico bestaat dat meer gegevens worden verwerkt dan nodig voor het doel.</p> <p>Het wetsvoorstel specificeert niet welke (specifieke) persoonsgegevens noodzakelijk zijn om zorgverzekeraars en gemeenten in staat te stellen tot maatwerkarrangementen te komen.</p>	<p>Persoonsgegevens worden voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden verzameld. (art 7 Wbp)</p> <p>Persoonsgegevens worden niet verder verwerkt op een wijze die onverenigbaar is met de doeleinden waarvoor ze zijn verkregen. (art 9 Wbp)</p> <p>Niemand kan worden onderworpen aan een besluit waaraan voor hem rechtsgevolgen zijn verbonden of dat hem in aanmerkelijke mate treft, indien dat besluit alleen wordt genomen op grond van een geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens bestemd om een beeld te krijgen van bepaalde aspecten van zijn persoonlijkheid. (art 42 Wbp)</p>
	2a	Is het de bedoeling om gegevens over de financiële of economische situatie van betrokkenen, of andere gegevens die kunnen leiden tot stigmatisering of uitsluiting te verwerken?	[...] Het gaat hierbij om gegevens mbt de identificatie van de client en het soort maatwerkvoorzieningen dat wordt verstrekt. Dit heeft met name ook als doel dat zorgverzekeraar en gemeente tot een maatwerkarrangement kan komen dat zoveel mogelijk bij één aanbieder of op integrale wijze wordt uitgevoerd zodat de client zo min mogelijk last ondervindt aan de twee gescheiden stelsels Wmo en Zvw. (artikelsgewijze toelichting 4.2.7. lid 2)	<p>De betrokkene verliest na eenmalige verstrekking de grip op zijn persoonsgegevens. Hierdoor ontstaat het risico dat de betrokkene gevolgen ondervindt van onjuist genomen beslissingen, bijvoorbeeld omdat deze zijn gebaseerd op verouderde of onjuiste gegevens.</p> <p>Het risico bestaat dat meer gegevens worden verwerkt dan nodig voor het doel.</p>	Persoonsgegevens worden niet verder verwerkt op een wijze die onverenigbaar is met de doeleinden waarvoor ze zijn verkregen. (art 9 Wbp)

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Gemeenten-Zorgverzekeraar		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	2b	Is het de bedoeling om gegevens over kwetsbare groepen of personen te verwerken?	Dat het gaat om de verwerking van gegevens over kwetsbare groepen of personen zoals verstandelijk gehandicapten (Uitkomst eerste PIA § 7.3. Memorie van toelichting)		
	2c	Is het de bedoeling gebruikersnamen, wachtwoorden en andere inloggegevens te verwerken?	Niet vermeld in wetsvoorstel.	Door onzorgvuldig beheer van gebruikersnamen, wachtwoorden en andere inloggegevens bestaat het risico dat ongeautoriseerde toegang tot persoonsgegevens wordt verkregen.	
	2d	Is het de bedoeling om uniek identificerende gegevens, zoals biometrische gegevens, te verwerken?	Nee.		
	2e	Is het de bedoeling om het BSN-nummer, of een ander persoonsgebonden nummer te verwerken?	Het opnemen van het bsn in de administratie dient op zodanige wijze te geschieden, dat aan de hand van het bsn vastgesteld kan worden op welke persoon bepaalde persoonsgegevens betrekking hebben. Ook bij de uitwisseling van persoonsgegevens voor de uitvoering van de onderhavige wet gebruiken de verschillende instanties het bsn (Artikelsgewijze toelichting art 4.2.12)	Het risico bestaat dat bij bekend worden van het bsn buiten het domein dat het wetsvoorstel Wmo.2015 beoogt te regelen, persoonsgegevens van de betrokkene uit andere domeinen gekoppeld kunnen worden.	Een nummer dat ter identificatie van een persoon bij wet is voorgeschreven, wordt bij de verwerking van persoonsgegevens slechts gebruikt ter uitvoering van de betreffende wet dan wel voor doeleinden bij de wet bepaald. (art 24 lid 1 Wbp) Het wetsvoorstel Wmo 2015 voldoet door middel van art 4.2.12. aan dit vereiste.

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Gemeenten-Zorgverzekeraar		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	3	<p>Kan van elk van de onder vraag 1.1 en vraag 1.2 opgevoerde typen persoonsgegevens worden gesteld dat zij beleidsmatig of technisch direct van belang en onontbeerlijk zijn voor het bereiken van de beleidsdoelstelling?</p> <p>Wat zou er precies niet inzichtelijk worden als ervoor wordt gekozen bepaalde gegevens niet te verwerken? (Licht per te verwerken persoonsgegeven toe.)</p>	<p>Het college is bevoegd uit eigen beweging en desgevraagd verplicht aan een zorgverzekeraar en een zorgaanbieder als bedoeld in de Zorgverzekeringswet kosteloos de persoonsgegevens te verstrekken van een cliënt, voor zover die persoonsgegevens noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de taken die bij of krachtens de Zorgverzekeringswet aan de zorgverzekeraar of de zorgaanbieder zijn opgedragen. (art 4.2.7. lid 2)</p> <p>Deze vraag wordt in het wetsvoorstel niet beantwoord.</p>	<p>Het risico bestaat dat meer gegevens worden verwerkt dan nodig is voor het doel.</p>	<p>Persoonsgegevens moeten in overeenstemming met de wet en op behoorlijke en zorgvuldige wijze worden verwerkt. (art 6 Wbp)</p> <p>Persoonsgegevens worden voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden verzameld. (art 7 Wbp)</p> <p>Deze vraag wordt in het wetsvoorstel niet beantwoord.</p>
	4	<p>Kan als het gaat om gevoelige persoonsgegevens hetzelfde beleidseffect of technisch resultaat worden bereikt op een van de volgende wijzen: (a) door (gecombineerd) gebruik van normale persoonsgegevens, (b) door gebruik van geanonimiseerde of gepseudonimiseerde gegevens?</p>	<p>Deze vraag wordt in het wetsvoorstel niet beantwoord.</p>		<p>Gezien de aard van de dienstverlening in het kader van de Wmo ligt afgezien van analysedoeleinden niet voor de hand gegevens te anonimiseren. Maatschappelijke ondersteuning richt zich uiteindelijk op een persoon.</p>

VERTROUWELIJK

Toetsmodel PIA Rijksdienst		Gegevensrelatie: Gemeenten-Zorgverzekeraar			
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	5	In welk breder wettelijk, beleidsmatig of technisch kader wordt het voorziene beleid/databestand/informatiesysteem ontwikkeld en wat voor soort(en) verwerking(en) van persoonsgegevens gaan hiervan deel uitmaken bij het voorziene traject? Wordt hierbij gebruikt gemaakt van (nieuwe) technologie of informatiesystemen?	[...] Dit heeft met name ook als doel dat zorgverzekeraar en gemeente tot een maatwerkarrangement kan komen dat zoveel mogelijk bij één aanbieder of op integrale wijze wordt uitgevoerd zodat de client zo min mogelijk last ondervindt aan de twee gescheiden stelsels Wmo en Zvw. (artikelsgewijze toelichting 4.2.7. lid 2) Beleidsmatig maakt het wetsvoorstel deel uit van de hervorming van de langdurige zorg. Het wetsvoorstel bevat geen breder technisch kader. Het wetsvoorstel vermeldt niet of er gebruik gemaakt wordt van (nieuwe) technologie of informatiesystemen.	Het ontbreken van een eensluitend technisch kader voor de gegevensverwerking vormt een risico wanneer gegevens worden uitgewisseld. In het algemeen geldt dat de kaders voor de betrokken instanties duidelijk moeten zijn, omdat anders een risico ontstaat voor de correcte uitvoering van de Wmo, inclusief de gegevensbescherming.	Voor een juiste gegevensverwerking is vereist dat de betekenis van een gegeven in verschillende domeinen hetzelfde is. Een eensluitend technisch kader verhoogt de zekerheid omtrent de betrouwbaarheid van de verwerking van gegevens. Het beleidsmatige kader is in grote lijnen geschetst in de brief van de staatssecretaris aan de tweede kamer van 25-04-2013. De nadere invulling waar betrokken Wmo actoren om vragen is nog niet gereed.
II		Doelbinding, koppeling, kwaliteit en profilering			
	1	Hebt u het/de specifieke doel(en) waarvoor u de persoonsgegevens gaat verwerken in detail vastgesteld? Geldt hiervoor één en hetzelfde specifieke doel?	Het college is bevoegd uit eigen beweging en desgevraagd verplicht aan een zorgverzekeraar en een zorgaanbieder als bedoeld in de Zorgverzekeringswet kosteloos de persoonsgegevens te verstrekken van een cliënt, voor zover die persoonsgegevens noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de taken die bij of krachtens de Zorgverzekeringswet aan de zorgverzekeraar of de zorgaanbieder zijn opgedragen. (art 4.2.7. lid 2)	Het specifieke doel waarvoor de persoonsgegevens worden verwerkt is in algemene termen verwoord. Dit levert het risico op dat de doelbinding onvoldoende bepaald is.	Persoonsgegevens worden voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden verzameld. (art 7 Wbp)

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Gemeenten-Zorgverzekeraar		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	2	Gaat het bij het project/systeem om gebruik van nieuwe persoonsgegevens voor een bestaand doel, of bestaande doelen binnen al bestaande systemen? (scenario toevoeging nieuwe persoonsgegevens).	Het gaat niet om het gebruik van nieuwe persoonsgegevens. (Uitkomst eerste PIA § 7.3. Memorie van toelichting)	<p>Het wetsvoorstel beperkt zich tot de verstrekking van persoonsgegevens in de relatie gemeente-zorgverzekeraar. Het wetsvoorstel plaatst deze verstrekking niet in het kader van een (bestaande) verwerking. Ook de verantwoordelijke van de verwerking wordt daarmee niet vastgesteld. Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking. ((Er staat niets over de relatie gemeente-zorgverzekeraar in paragraaf 4.1. van de wettekst.))</p> <p>Het risico is dat bij nadere bepaling van de te verwerken persoonsgegevens toch zal blijken dat er nieuwe persoonsgegevens verwerkt zullen worden die nieuwe risico's met zich mee zullen brengen.</p>	<p>Gezien de gewijzigde rol van de gemeente in de nieuwe Wmo situatie kan er sprake zijn van nieuwe verwerkingen.</p> <p>De uitkomst eerste PIA genoemd in de MvT (paragraaf 7.3) is dat er geen gebruik wordt gemaakt van nieuwe persoonsgegevens, terwijl de daadwerkelijke gegevens nog bij Amvb moeten worden bepaald.</p> <p>Persoonsgegevens worden slechts verwerkt voor zover zij, gelet op de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of vervolgens worden verwerkt, toereikend, ter zake dienend en niet bovenmatig zijn. (art 11 Wbp)</p>

VERTROUWELIJK

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Gemeenten-Zorgverzekeraar		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	3	<p>Gaat het bij het project/systeem om het nastreven van nieuwe/aanvullende doeleinden door bestaande persoonsgegevens, of verzamelingen daarvan, te gebruiken, vergelijken, delen, koppelen of anderszins verder te verwerken? (scenario toevoeging doeleinden).</p> <p>Zo ja, hebben alle personen/instanties/systemen die betrokken zijn bij de verwerking dezelfde doelstelling met de verwerking van de desbetreffende persoonsgegevens of is daarmee spanning mogelijk gelet op hun taak of hun belang?</p> <p>Gelden dezelfde doelen voor het hele proces?</p>	<p>[...] Het gaat hierbij om gegevens mbt de identificatie van de client en het soort maatwerkvoorzieningen dat wordt verstrekt. Dit heeft met name ook als doel dat zorgverzekeraar en gemeente tot een maatwerkarrangement kan komen dat zoveel mogelijk bij één aanbieder of op integrale wijze wordt uitgevoerd zodat de client zo min mogelijk last ondervindt aan de twee gescheiden stelsels Wmo en Zvw. (artikelsgewijze toelichting 4.2.7. lid 2)</p> <p>Het gaat om het gebruik van bestaande persoonsgegevens voor nieuwe doelen. (Uitkomst eerste PIA § 7.3. Memorie van toelichting)</p> <p>Deze vraag is in het wetsvoorstel niet beantwoord.</p>	<p>Het risico bestaat dat betrokkene onterecht in aanmerkelijke mate wordt getroffen door besluiten genomen op grond van gegevens uit verschillende subsectoren uit het sociale domein met ieder hun eigen context.</p> <p>Door het samenkomen van gegevens van verschillende instanties met ieder hun eigen taak en belang ontstaan spanningen. Het risico bestaat dat gegevens voor een ander doel dan waarvoor zij zijn verkregen verwerkt worden.</p> <p>Het risico bestaat dat meer gegevens worden verwerkt dan nodig voor het doel.</p> <p>Het risico bestaat dat persoonsgegevens verder worden verwerkt op een wijze die niet verenigbaar is met de doeleinden waarvoor ze zijn verkregen.</p> <p>Gezien het feit dat de gemeente gezien wordt als regisseur in de integrale aanpak in het kader van Wmo 2015 bespreekt het wetsvoorstel de samenkomst van persoonsgegevens vanuit verschillende subsectoren uit het sociale domein. Dit maakt iedere gegevensverstrekking vanuit het college naar een andere (overheids)organisatie gevoeliger c.q. risicovoller, omdat mogelijk meer gegevens worden verstrekt dat nodig voor het doel.</p>	<p>Persoonsgegevens moeten in overeenstemming met de wet en op behoorlijke en zorgvuldige wijze worden verwerkt. (art 6 Wbp)</p> <p>Persoonsgegevens worden voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden verzameld. (art 7 Wbp)</p> <p>Persoonsgegevens worden niet verder verwerkt op een wijze die onverenigbaar is met de doeleinden waarvoor ze zijn verkregen. (art. 9 Wbp lid 1)</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Gemeenten-Zorgverzekeraar		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	4	Indien u positief hebt geantwoord op vragen II.2 of II.3, hoe wordt een dergelijk voorgenomen gebruik (d.w.z. gebruik van nieuwe persoonsgegevens in bestaande systemen of van bestaande persoonsgegevens voor nieuwe doeleinden) gemeld aan: (a) de functionaris voor de gegevensbescherming, of (b) het CBP indien er geen FG is?	Het wetsvoorstel gaat niet in op melding aan de FG of aan de CBP.	Een niet gemelde verwerking in het kader van de Wmo is in principe onrechtmatig.	<p>Een geheel of gedeeltelijk geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens, die voor de verwezenlijking van een doeleinde of van verscheidene samenhangende doeleinden bestemd is, wordt gemeld. (art 27 lid 1)</p> <p>De verantwoordelijke meldt de verwerking alvorens daarmee te beginnen bij het College of bij de functionaris. (art 27 lid 3)</p>
	5	Indien u positief geantwoord hebt op vragen II.2 of II.3, welke (nadere) controles op een dergelijk gebruik (d.w.z. gebruik van nieuwe persoonsgegevens in bestaande systemen of van bestaande persoonsgegevens voor nieuwe doeleinden) zijn voorzien?	<p>Deze vraag is in het wetsvoorstel niet beantwoord.</p> <p>Er moet nog nader onderzocht worden welke (nadere) controles op het gebruik van deze persoonsgegevens voor deze nieuwe doelen zijn voorzien. Hier wordt gekeken naar hoe het binnen het SUWI domein is geregeld. (Uitkomst eerste PIA § 7.3. Memorie van toelichting)</p>	<p>Het risico bestaat dat onvoldoende maatregelen zijn genomen die een rechtmatige, behoorlijke en zorgvuldige verwerking van persoonsgegevens borgen en een onnodige verzameling van persoonsgegevens voorkomen.</p> <p>Het wetsvoorstel beperkt zich tot de verstrekking van persoonsgegevens in de relatie gemeente-zorgverzekeraar. Het wetsvoorstel plaatst deze verstrekking niet in het kader van een (bestaande) verwerking. Ook de verantwoordelijke van de verwerking wordt daarmee niet vastgesteld. Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking. ((Er staat niets over de relatie gemeente-zorgverzekeraar in paragraaf 4.1. van de wettekst.))</p>	<p>Persoonsgegevens worden in overeenstemming met de wet en op behoorlijke en zorgvuldige wijze verwerkt. (art 6 Wbp)</p> <p>Persoonsgegevens worden slechts verwerkt voor zover zij, gelet op de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of vervolgens worden verwerkt, toereikend, ter zake dienend en niet bovenmatig zijn. (art 11 lid 1 Wbp)</p> <p>De verantwoordelijke legt passende technische en organisatorische maatregelen ten uitvoer om persoonsgegevens te beveiligen tegen verlies of tegen enige vorm van onrechtmatige verwerking. [...] (art 13 Wbp)</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Gemeenten-Zorgverzekeraar		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	6	Welke periodieke en incidentele controles zijn voorzien om de juistheid, nauwkeurigheid en actualiteit van de in het beleidsvoorstel, wetsvoorstel of overheids ICT-systeem verwerkte persoonsgegevens na te gaan?	<p>Het college en aanbieders overleggen met zorgverzekeraars als bedoeld in de Zorgverzekeringswet teneinde te komen tot afstemming van hun beleid in het belang van een integrale dienstverlening aan cliënten en verzekerden. (artikel 4.4.1. lid 1)</p> <p>Periodieke controles om de juistheid, nauwkeurigheid en actualiteit en op ICT systeem verwerkte persoonsgegevens te controleren worden per AmvB vastgelegd. (Uitkomst eerste PIA § 7.3. Memorie van toelichting)</p> <p>Deze vraag is in het wetsvoorstel niet beantwoord.</p>	<p>Het risico bestaat dat onvoldoende maatregelen zijn genomen om te waarborgen dat persoonsgegevens juist, nauwkeurig en actueel zijn.</p> <p>Onjuiste gegevens levert het risico op van onjuiste beslissingen die diep in kunnen grijpen op de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen.</p>	<p>De verantwoordelijke treft de nodige maatregelen opdat persoonsgegevens, gelet op de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of vervolgens worden verwerkt, juist en nauwkeurig zijn. (art 11 lid 2 Wbp)</p> <p>Gezien de hoeveelheid en variëteit van persoonsgegevens zal het borgen van de juistheid, nauwkeurigheid en actualiteit veel inspanning vergen. Gezien de ingrijpendheid van Wmo beslissingen is het borgen van juistheid, nauwkeurigheid en actualiteit van persoonsgegevens echter noodzakelijk.</p>

VERTROUWELIJK

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Gemeenten-Zorgverzekeraar		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	7	<p>Zullen de verzamelde/verwerkte persoonsgegevens gebruikt worden om het gedrag, de aanwezigheid of de prestaties van mensen in kaart te brengen en/of te beoordelen en/of te voorspellen?</p> <p>Zijn de betrokkenen daarvan op de hoogte? Zijn de gegevens die hiervoor worden gebruikt, afkomstig uit verschillende (eventueel externe) bronnen en zijn zij oorspronkelijk voor andere doelen verzameld?</p>	<p>Het college is bevoegd uit eigen beweging en desgevraagd verplicht aan een zorgverzekeraar en een zorgaanbieder als bedoeld in de Zorgverzekeringswet kosteloos de persoonsgegevens te verstrekken van een cliënt, voor zover die persoonsgegevens noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de taken die bij of krachtens de Zorgverzekeringswet aan de zorgverzekeraar of de zorgaanbieder zijn opgedragen. (art 4.2.7. lid 2)</p> <p>Omgekeerd is denkbaar dat uit het onderzoek van de ondersteuningsbehoefte door het college naar voren komt dat betrokkene is aangewezen op zorg die verzekerd is op grond van de Zorgverzekeringswet. In dat geval kan het college op grond van dit artikel contactgegevens aan de zorgverzekeraar of zorgaanbieder verstrekken. Het gaat hierbij om gegevens mbt de identificatie van de client en het soort maatwerkvoorzieningen dat wordt verstrekt. Dit heeft met name ook als doel dat zorgverzekeraar en gemeente tot een maatwerkarrangement kan komen dat zoveel mogelijk bij één aanbieder of op integrale wijze wordt uitgevoerd zodat de client zo min mogelijk last ondervindt aan de twee gescheiden stelsels Wmo en Zvw. (artikelsgewijze toelichting 4.2.7. lid 2)</p> <p>Deze vraag is in het wetsvoorstel niet beantwoord.</p>	<p>Het risico bestaat dat betrokkene onterecht in aanmerkelijke mate wordt getroffen door besluiten genomen op grond van gegevens uit verschillende sectoren uit het sociale domein met ieder hun eigen context.</p> <p>Het risico bestaat dat meer gegevens worden verwerkt dan nodig voor het doel.</p>	<p>Niemand kan worden onderworpen aan een besluit waaraan voor hem rechtsgevolgen zijn verbonden of dat hem in aanmerkelijke mate treft, indien dat besluit alleen wordt genomen op grond van een geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens bestemd om een beeld te krijgen van bepaalde aspecten van zijn persoonlijkheid. (art 42 Wbp)</p> <p>Indien persoonsgegevens worden verkregen op een andere wijze dan bedoeld in artikel 33, deelt de verantwoordelijke de betrokkene de informatie mede, bedoeld in het tweede en derde lid, tenzij deze reeds daarvan op de hoogte is:</p> <p>a. op het moment van vastlegging van hem betreffende gegevens, of</p> <p>b. wanneer de gegevens bestemd zijn om te worden verstrekt aan een derde, uiterlijk op het moment van de eerste verstrekking. (art 34 lid 1 Wbp)</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Gemeenten-Zorgverzekeraar		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	8	<p>Wordt bij deze analyse/beoordeling/voorspelling gebruik gemaakt van vergelijking van persoonsgegevens die technisch geautomatiseerd is (d.w.z. niet door mensen zelf wordt uitgevoerd)?</p> <p>Zo ja, hoe wordt geregeld dat, indien dit geautomatiseerde proces tot een beoordeling of voorspelling over een bepaalde persoon leidt, hierop pas concrete actie wordt ondernomen na tussenkomst en (tweede) controle van (menselijk) personeel?</p>	<p>Deze vraag is in het wetsvoorstel niet beantwoord.</p> <p>In de technische infrastructuur zal gewaarborgd worden dat er geen automatische vergelijking van gegevens is, maar eerder een soort dashboard voor mensen. (§ 7.4. Memorie van toelichting)</p>	<p>Het risico bestaat dat betrokkene onterecht in aanmerkelijke mate wordt getroffen door besluiten die geautomatiseerd genomen worden zonder menselijke tussenkomst.</p>	<p>Niemand kan worden onderworpen aan een besluit waaraan voor hem rechtsgevolgen zijn verbonden of dat hem in aanmerkelijke mate treft, indien dat besluit alleen wordt genomen op grond van een geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens bestemd om een beeld te krijgen van bepaalde aspecten van zijn persoonlijkheid. (art 42 Wbp)</p> <p>Niet alleen de technische infrastructuur, maar vooral de inrichting van besluitvormingsprocessen moet menselijke tussenkomst garanderen.</p> <p>De technische infrastructuur kan (bijvoorbeeld in de vorm van een informatiedienst) voorzien in de verschaffing van alleen die aspecten van persoonsgegevens die relevant zijn voor de te nemen beslissing, zonder andere aspecten te verwerken of vrij te geven (dataminimalisatie).</p>
III		Betrokken instanties/systemen en verantwoordelijkheid			

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Gemeenten-Zorgverzekeraar		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	1	Welke interne en externe instantie(s) en/of systemen is/zijn betrokken bij de voorziene verwerking in elk van de onder 1.5 onderscheiden fasen? Welke verstrekkers zijn er en welke ontvangers? Welke bestanden of deelbestanden en welke infrastructuren?	Het college is bevoegd uit eigen beweging en desgevraagd verplicht aan een zorgverzekeraar en een zorgaanbieder als bedoeld in de Zorgverzekeringswet kosteloos de persoonsgegevens te verstrekken van een cliënt, voor zover die persoonsgegevens noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de taken die bij of krachtens de Zorgverzekeringswet aan de zorgverzekeraar of de zorgaanbieder zijn opgedragen. (art 4.2.7. lid 2)	Het risico bestaat dat beperkte transparantie over ontvangers en verstrekkers van gegevens, alsmede gebruikte infrastructuren en deelbestanden leidt tot minder zekerheid omtrent de betrouwbaarheid van gegevens.	De in het wetsvoorstel besproken verstrekking van persoonsgegevens in het kader van de relatie gemeente-zorgverzekeraar vindt plaats buiten het zicht of medeweten van de betrokkene.
	2	Is (in ieder stadium) duidelijk wie verantwoordelijk is voor de verwerking van de persoonsgegevens? Zo ja, is deze persoon of organisatie daarop voldoende voorbereid en geëquipeerd wat betreft de nodige voorzieningen en maatregelen, waaronder middelen, beleid, taakverdeling, procedures en intern toezicht?	Deze vraag is in het wetsvoorstel niet beantwoord. Deze analyse van nodige voorzieningen en maatregelen is in het wetsvoorstel niet vermeld.	Het wetsvoorstel beperkt zich tot de verstrekking van persoonsgegevens in de relatie gemeente-zorgverzekeraar. Het wetsvoorstel plaatst deze verstrekking niet in het kader van een (bestaande) verwerking. Ook de verantwoordelijke van de verwerking wordt daarmee niet vastgesteld. Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking. ((Er staat niets over de relatie gemeente-zorgverzekeraar in paragraaf 4.1. van de wettekst.))	Onderzoek CBP bij gemeenten naar de correcte gegevensbescherming in het kader van de uitvoering van de Wmo leidde in 2011 tot een kritisch rapport. In juni 2012 stuurde de Minister van Sociale Zaken naar alle gemeenten dat de informatiebeveiliging rondom Suwinet dringend moest verbeteren.
	3	Wie binnen uw organisatie, en elk van de andere betrokken organisaties, krijgen precies toegang tot de persoonsgegevens? Bestaat de kans dat bij het gebruik ervan de gegevens ter beschikking komen van onbevoegden?	Deze vraag is in het wetsvoorstel niet beantwoord.	Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking. Het beperken van de toegang tot de gegevens kan en beheersmaatregel zijn.	Onderzoek CBP bij gemeenten naar de correcte gegevensbescherming in het kader van de uitvoering van de Wmo leidde in 2011 tot een kritisch rapport. In juni 2012 stuurde de Minister van Sociale Zaken naar alle gemeenten dat de informatiebeveiliging rondom Suwinet dringend moest verbeteren.

Toetsmodel PIA Rijksdienst		Gegevensrelatie: Gemeenten-Zorgverzekeraar			
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	4	Geldt voor een of meer van de betrokken instanties een beperking van de mogelijkheid om persoonsgegevens te verwerken als gevolg van geheimhoudingsverplichtingen (in verband met functie/wet)?	Ja.		De geheimhoudingsplicht zoals die van artsen lijkt hier niet aan de orde. Overigens geldt voor medewerkers van de gemeente die belast zijn met de uitvoering van de Wmo de gebruikelijke geheimhoudingsplicht zoals die ook geldt ten aanzien van de Gemeentelijke Basisadministratie. Dit heeft consequenties voor de verstrekkingen aan andere actoren binnen het kader van Wmo. "Een ieder die is betrokken bij een controle als bedoeld in het eerste of vijfde lid is verplicht tot geheimhouding van de persoonsgegevens waarover zij de beschikking hebben gekregen, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot mededeling verplicht of uit zijn taak de noodzaak tot mededeling voortvloeit.(art 120aWgb)
	5	Zijn alle stappen van de verwerking in de zin van soorten gegevens en uitwisselingen, in kaart gebracht of te brengen, zodanig dat daardoor voor de betrokkenen inzichtelijk is bij wie, waarom en hoe de persoonsgegevens worden verwerkt?	Deze analyse is in het wetsvoorstel niet uitgevoerd.	Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.	In navolging van de PIA moeten deze gegevens en uitwisselingen in kaart worden gebracht.

VERTROUWELIJK

Toetsmodel PIA Rijksdienst		Gegevensrelatie: Gemeenten-Zorgverzekeraar			
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	6	Zijn er beleid en procedures voorzien voor het creëren en bijhouden van een verzameling van de persoonsgegevens die u wilt gaan gebruiken? Zo ja, hoe vaak en door wie zal de verwerking worden gecontroleerd? Omvat de verzameling een verwerking die namens u wordt uitgevoerd (bijvoorbeeld door een onderaannemer)?	Beleid en procedures voor het creëren en bijhouden van een verzameling van de persoonsgegevens zijn niet voorzien in het wetsvoorstel.	Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.	Binnen gemeenten is er vanzelfsprekend veel ervaring met de verwerking van persoonsgegevens. De mate van compliance aan de Wbp verschilt per gemeente.
	7	Is er sprake van overdracht van persoonsgegevens naar een (overheids) instantie buiten de EU/EER? Heeft dit land een niveau van gegevensbescherming dat als passend is beoordeeld door een besluit van de Europese Commissie of de Minister van Veiligheid en Justitie? Worden daarbij alle of een gedeelte van de persoonsgegevens doorgegeven?	Nee.		
IV		Beveiliging en bewaring/vernietiging			

VERTROUWELIJK

Toetsmodel PIA Rijksdienst		Gegevensrelatie: Gemeenten-Zorgverzekeraar			
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	1	Is het beleid met betrekking tot gegevensbeveiliging binnen uw organisatie op orde? Zo ja, wie/welke afdeling(en) is/zijn binnen de organisatie verantwoordelijk voor het opstellen, implementeren en handhaven hiervan? Is dit beleid specifiek gericht op gegevensbescherming en gegevensbeveiliging?	<p>Deze controle is in het wetsvoorstel niet uitgevoerd.</p> <p>In die amvb zal preciezer worden opgenomen om welke persoonsgegevens het gaat, op welke wijze persoonsgegevens worden verwerkt en volgens welke technische standaarden dat plaatsvindt. Ook zullen de beveiligingseisen daarin een plaats krijgen. (artikelsgewijze toelichting H4)</p> <p>De wijze waarop de beveiliging, bewaring en vernietiging van gegevens plaats gaat vinden wordt nader uitgewerkt in de beslissing voor welke technische voorziening ondersteunend gaat zijn aan de gegevensverwerking zoals opgenomen in het wetsvoorstel. (Uitkomst eerste PIA § 7.3; Memorie van toelichting)</p>	<p>Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.</p> <p>Het wetsvoorstel beperkt zich tot de verstrekking van persoonsgegevens in de relatie gemeente-zorgverzekeraar. Het wetsvoorstel plaatst deze verstrekking niet in het kader van een (bestaande) verwerking. Ook de verantwoordelijke van de verwerking wordt daarmee niet vastgesteld. Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking. ((Er staat niets over de relatie gemeente-zorgverzekeraar in paragraaf 4.1. van de wettekst.))</p>	<p>In juni 2012 stuurde de Minister van Sociale Zaken naar alle gemeenten dat de informatiebeveiliging rondom Suwinet dringend moest verbeteren.</p> <p>KING heeft 7 mei 2013 de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten gepubliceerd. Onbekend is in hoeverre gemeenten deze baseline toepassen.</p>
	2	Indien (een deel van) de verwerking bij een bewerker plaatsvindt, hoe draagt u zorg voor de gegevensbeveiliging, en het toezicht daarop, bij die bewerker?	In artikel 4.2.7. zijn geen bewerkers aangewezen		

Toetsmodel PIA Rijksdienst		Gegevensrelatie: Gemeenten-Zorgverzekeraar			
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	3	Welke technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen zijn getroffen ter voorkoming van niet-geautoriseerde of onrechtmatige verwerking/misbruik van (a) gegevens die in een geautomatiseerd format staan (bv. wachtwoord-bescherming, versleuteling, encryptie) en (b) gegevens die handmatig zijn opgetekend (bv. sloten op kasten)? Is er een hoger beschermingsniveau om gevoelige persoonsgegevens te beveiligen?	Zie IV.1.		
	4	Welke procedures bestaan er in geval van inbreuken op beveiligingsvoorschriften, en voor het detecteren ervan? Is er een calamiteitenplan om het gevolg van een onvoorziene gebeurtenis waarbij persoonsgegevens worden blootgesteld aan onrechtmatige verwerking of verlies van persoonsgegevens af te handelen?	Zie IV.1.		

VERTROUWELIJK

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Gemeenten-Zorgverzekeraar		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	5	Hoe lang worden de persoonsgegevens bewaard? Geldt dezelfde bewaartermijn voor elk van de typen van verzamelde persoonsgegevens? Is het project onderworpen aan enige wettelijke/sectorale eisen met betrekking tot bewaring?	Deze analyse is in het wetsvoorstel niet uitgevoerd. De wijze waarop de beveiliging, bewaring en vernietiging van gegevens plaats gaat vinden wordt nader uitgewerkt in de beslissing voor welke technische voorziening ondersteunend gaat zijn aan de gegevensverwerking zoals opgenomen in het wetsvoorstel. (Uitkomst eerste PIA § 7.3. Memorie van toelichting)	Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.	Over bewaartermijnen wordt alleen in het wetsvoorstel gesproken in het kader van SHG. Bij artikel 4.1.1. niet. Uit de verschillende regimes van de subsectoren van het sociale domein kunnen verschillende bewaartermijnen voortvloeien.
	6	Op welke beleidsmatige en technische gronden is deze termijn van bewaring vereist?	Zie IV.5.	Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.	
	7	Welke maatregelen zijn voorzien om de persoonsgegevens na afloop van de bewaartermijn te vernietigen? Worden alle persoonsgegevens, inclusief log-gegevens, vernietigd? Is er controle op de vernietiging, en door wie?	Zie IV.5.	Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.	
V		Transparantie en rechten van betrokkenen			

VERTROUWELIJK

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Gemeenten-Zorgverzekeraar		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	1	<p>Is het doel van het verwerken van de gegevens bij de betrokkenen bekend of kan het bekend gemaakt worden?</p> <p>Wat is de procedure om betrokkenen indien nodig te informeren over het doel van de verwerking van hun persoonsgegevens?</p>	Deze analyse is in het wetsvoorstel niet uitgevoerd.	Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.	<p>Voor de client zal veelal artikel 33 Wbp gelden:</p> <p>Indien persoonsgegevens worden verkregen bij de betrokkene, deelt de verantwoordelijke vóór het moment van de verkrijging de betrokkene de informatie mede, bedoeld in het tweede en derde lid, tenzij de betrokkene daarvan reeds op de hoogte is. (art 33 lid 1 Wbp)</p> <p>Voor gegevens van personen in het sociale netwerk (art 4.1.1. lid 4) geldt dat de gemeente hun gegevens verkrijgt zonder hun medeweten. Dan geldt artikel 34 Wbp:</p> <p>Indien persoonsgegevens worden verkregen op een andere wijze dan bedoeld in artikel 33, deelt de verantwoordelijke de betrokkene de informatie mede, bedoeld in het tweede en derde lid, tenzij deze reeds daarvan op de hoogte is:</p> <p>a. op het moment van vastlegging van hem betreffende gegevens, of</p> <p>b. wanneer de gegevens bestemd zijn om te worden verstrekt aan een derde, uiterlijk op het moment van de eerste verstrekking. (art 34 lid 1)</p>

VERTROUWELIJK

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Gemeenten-Zorgverzekeraar		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	2	Indien u de persoonsgegevens direct van de betrokkenen verkrijgt, hoe stelt u hen van uw identiteit en het doel van de verwerking op de hoogte vóór het moment van verwerking?	Omdat het inherent is aan het verlenen van maatschappelijke ondersteuning door het college aan de cliënt dat gegevens worden verwerkt en verstrekt aan de verschillende bij die maatschappelijke ondersteuning betrokken actoren, kan er vanuit worden gegaan dat het verwerken van persoonsgegevens in het gehele traject op de toestemming van de client kan rekenen. (artikelsgewijze toelichting H4 §1)	Risico, mogelijk in strijd met Wbb, tenzij adequate maatregelen worden getroffen.	Dit risico lijkt beperkt aangezien betrokkene een Wmo aanvraag indient bij de gemeente. Voor zover nodig stelt de gemeente op dat moment betrokkene op de hoogte van zijn identiteit en het doel van de verwerking.
	3	Indien u de persoonsgegevens via een andere (overheids)organisatie verkrijgt, hoe zullen de betrokkenen van uw identiteit en het doel van de verwerking op de hoogte worden gesteld op het moment van verwerking?	Deze analyse is in het wetsvoorstel niet uitgevoerd.	Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking. Het wetsvoorstel beperkt zich tot de verstrekking van persoonsgegevens in de relatie gemeente-zorgverzekeraar. Het wetsvoorstel plaatst deze verstrekking niet in het kader van een (bestaande) verwerking. Ook de verantwoordelijke van de verwerking wordt daarmee niet vastgesteld. Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking. ((Er staat niets over de relatie gemeente-zorgverzekeraar in paragraaf 4.1. van de wettekst:))	Indien persoonsgegevens worden verkregen op een andere wijze dan bedoeld in artikel 33, deelt de verantwoordelijke de betrokkene de informatie mede, bedoeld in het tweede en derde lid, tenzij deze reeds daarvan op de hoogte is: a. op het moment van vastlegging van hem betreffende gegevens, of b. wanneer de gegevens bestemd zijn om te worden verstrekt aan een derde, uiterlijk op het moment van de eerste verstrekking. (art 34 lid 1)

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Gemeenten-Zorgverzekeraar		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	4	indien u toestemming tot verwerking van persoonsgegevens aan de betrokkene vraagt (opt-in), kan de betrokkene deze toestemming dan op een later tijdstip weer intrekken (opt-out)? Bij een weigering toestemming te geven, of bij een dergelijke intrekking, wat is dan de implicatie voor de betrokkene?	In het wetsvoorstel wordt de vraag over het intrekken van toestemming (opt-out) tot verwerking niet beantwoord.	Risico dat genomen maatregelen onvoldoende toereikend zijn. Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.	Indien persoonsgegevens worden verkregen op een andere wijze dan bedoeld in artikel 33, deelt de verantwoordelijke de betrokkene de informatie mede, bedoeld in het tweede en derde lid, tenzij deze reeds daarvan op de hoogte is: a. op het moment van vastlegging van hem betreffende gegevens, of b. wanneer de gegevens bestemd zijn om te worden verstrekt aan een derde, uiterlijk op het moment van de eerste verstrekking. (art 34 lid 1 Wbp)

VERTROUWELIJK

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Gemeenten-Zorgverzekeraar		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	5	<p>Via welke procedure hebben betrokkenen de mogelijkheid zich tot de verantwoordelijke te wenden met het verzoek hen mede te delen of hun persoonsgegevens worden verwerkt?</p> <p>Hoe worden derden, die mogelijk bedenkingen hebben tegen een dergelijke mededeling, in de gelegenheid gesteld hun zienswijze te geven?</p>	<p>Deze vraag is in het wetsvoorstel niet beantwoord.</p> <p>Transparantie voor de burger in welke gegevens op welke manier worden verwerkt wordt per AmvB vastgelegd. (Uitkomst eerste PIA § 7.3. Memorie van toelichting)</p> <p>Per AmvB zal nader uitgewerkt worden hoe aandacht wordt geschonken aan de manier waarop verantwoordelijken in concreto uitvoering geven aan art 34 Wbp. In de technische voorziening voor de gegevensverwerking zal de recht van inzage en de recht van correctie worden gewaarborgd. Bij het starten van het onderzoek zoals dit wetsvoorstel voorschrijft (art PM) wordt melding gedaan richting de burger dat deze gegevensverwerking plaatsvindt. De gemeente legt het verslag van het onderzoek voor aan de betrokkene. Hiermee heeft de betrokkene inzage in zijn gegevens en de mogelijkheid tot correctie. (5:7.4. Memorie van toelichting)</p>	<p>Risico dat genomen maatregelen onvoldoende toereikend zijn. Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.</p> <p>Het wetsvoorstel beperkt zich tot de verstrekking van persoonsgegevens in de relatie gemeente-zorgverzekeraar. Het wetsvoorstel plaatst deze verstrekking niet in het kader van een (bestaande) verwerking. Ook de verantwoordelijke van de verwerking wordt daarmee niet vastgesteld. Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking. ((Er staat niets over de relatie gemeente-zorgverzekeraar in paragraaf 4.1. van de wettekst.))</p>	<p>De betrokkene heeft het recht zich vrijelijk en met redelijke tussenpozen tot de verantwoordelijke te wenden met het verzoek hem mede te delen of hem betreffende persoonsgegevens worden verwerkt. De verantwoordelijke deelt de betrokkene schriftelijk binnen vier weken mee of hem betreffende persoonsgegevens worden verwerkt. (art 35 lid 1 Wbp)</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensrelatie: Gemeenten-Zorgverzekeraar		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	6	Hoe kan een verzoek van een betrokkene tot verbetering, aanvulling, verwijdering of afscherming van persoonsgegevens in behandeling worden genomen?	<p>Deze vraag is in het wetsvoorstel niet beantwoord.</p> <p>De vragen met betrekking tot verwijdering of afscherming van persoonsgegevens worden in het wetsvoorstel niet beantwoord.</p>	<p>Risico dat genomen maatregelen onvoldoende toereikend zijn. Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking. Het wetsvoorstel beperkt zich tot de verstrekking van persoonsgegevens in de relatie gemeente-zorgverzekeraar. Het wetsvoorstel plaatst deze verstrekking niet in het kader van een (bestaande) verwerking. Ook de verantwoordelijke van de verwerking wordt daarmee niet vastgesteld. Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking. ((Er staat niets over de relatie gemeente-zorgverzekeraar in paragraaf 4.1. van de wettekst.))</p>	<p>Degene aan wie overeenkomstig artikel 35 kennis is gegeven van hem betreffende persoonsgegevens, kan de verantwoordelijke verzoeken deze te verbeteren, aan te vullen, te verwijderen, of af te schermen indien deze feitelijk onjuist zijn, voor het doel of de doeleinden van de verwerking onvolledig of niet ter zake dienend zijn dan wel anderszins in strijd met een wettelijk voorschrift worden verwerkt. Het verzoek bevat de aan te brengen wijzigingen. (art 36 lid 1 Wbp)</p>

VERTROUWELIJK

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking artikel 4.1.1: Gemeente intern		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
I		Basisinformatie: type persoonsgegevens, type verwerking en noodzaak/ gegevensminimalisering			
	1	Wilt u als verantwoordelijke persoonsgegevens gaan gebruiken voor de verwerking die u voorziet? Zo ja, van welk type?	<p>Ja, het wetsvoorstel verklaart het college van B&W bevoegd tot het verwerken van de persoonsgegevens van de cliënt, zijn echtgenoot en inwonende minderjarige kinderen, waaronder persoonsgegevens betreffende de gezondheid. (artikel 4.1.1. lid 1)</p> <p>[...] Allereerst zal het college de beschikking krijgen over de basale persoonsgegevens van de client (naam, adres, geslacht, leeftijd, bsn). (artikelsgewijze toelichting 4.1.1. lid 1)</p>	<p>Verwerking van andere persoonsgegevens dan die van de cliënt zelf levert het risico op dat meer gegevens worden verwerkt dan nodig voor het doel. De begrippen echtgenoot en inwonende kinderen vragen om nadere duiding in de wettekst onder meer uit een oogpunt van subsidiariteit en proportionaliteit (vragen zoals wat is hier de positie van een geregistreerde partner of van een pleegkind moeten ondubbelzinnig kunnen worden beantwoord).</p> <p>Vanwege 'Allereerst' krijgt de formulering een open karakter. Dat levert het risico op dat de doelbinding wordt overschreden.</p>	<p>Persoonsgegevens moeten in overeenstemming met de wet en op behoorlijke en zorgvuldige wijze worden verwerkt. (art 6 Wbp). M.a.w. de gegevensuitwisselingen op grond van de Wmo 2015 moeten een compliance toets kunnen doorstaan.</p> <p>Persoonsgegevens worden voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden verzameld. (art 7 Wbp)</p>

VERTROUWELIJK

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking artikel 4.1.1: Gemeente intern		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	2	Andere specifieke persoonsgegevens?	<p>Het college is voorts bevoegd ten behoeve van de uitvoering van de taken die bij of krachtens deze wet aan het college zijn opgedragen de persoonsgegevens van de client, zijn echtgenoot en inwonende minderjarige kinderen, waaronder persoonsgegevens betreffende de gezondheid, te verwerken die voor de uitvoering van die taken noodzakelijk zijn en die het college heeft verkregen ten behoeve van de uitvoering van de taken die bij of krachtens de Jeugdwet, de Participatiewet en de Wet op de schuldhulpverlening aan het college zijn opgedragen (art 4.1.1. lid 2).</p> <p>[...] Daarbij kan het gaan om gegevens die betrokkene en zijn gezinsleden in het kader van het onderzoek verstrekken, maar ook om gegevens waarover het college uit anderen hoofde beschikt of die het college op grond van andere bepalingen in dit wetsvoorstel door derden worden verstrekt (artikelsgewijze toelichting 4.1.1.).</p> <p>[...] Daarbij wordt de ervaren problematiek breed bezien, d.w.z. dat ook in kaart wordt gebracht in hoeverre andere problemen in het sociale domein (zorg, wonen, welzijn, jeugdzorg, onderwijs, schulden etc) samenhangen met zijn problemen op het vlak van zelfredzaamheid en participatie (artikelsgewijze toelichting 4.1.1. lid 1).</p>	<p>Het risico bestaat dat betrokkene onterecht in aanmerkelijke mate wordt getroffen door besluiten genomen op grond van gegevens uit verschillende subsectoren uit het sociale domein met ieder hun eigen context.</p> <p>Het risico bestaat dat meer gegevens worden verwerkt dan nodig voor het doel. Het uitgangspunt van integraliteit betekent niet dat gegevens kunnen worden opgeteld zonder acht te slaan op de plicht tot gegevensminimalisering. Met betrekking tot het verwerken sommige persoonsgegevens lijkt geregeld te moeten worden in hoeverre met een systeem van "chinese walls" of met het honoreren van beroepsgeheim adequate gegevensbescherming kan worden gerealiseerd.</p>	<p>Niemand kan worden onderworpen aan een besluit waaraan voor hem rechtsgevolgen zijn verbonden of dat hem in aanmerkelijke mate treft, indien dat besluit alleen wordt genomen op grond van een geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens bestemd om een beeld te krijgen van bepaalde aspecten van zijn persoonlijkheid. (art 42 Wbp)</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking artikel 4.1.1: Gemeente intern		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	Za	Is het de bedoeling om gegevens over de financiële of economische situatie van betrokkenen, of andere gegevens die kunnen leiden tot stigmatisering of uitsluiting te verwerken?	<p>Daarnaast zal het college beschikking krijgen over bijzondere persoonsgegevens van betrokkene: gegevens over diens lichamelijke of geestelijke beperkingen of problemen en, voor zover relevant voor de beoordeling van de problematiek, over de zorg die hij ontvangt in het kader van de Zorgverzekering etc.</p> <p>Voorts krijgt het college in het kader van het onderzoek uit de aard der zaak gegevens ter beschikking over de gezinssituatie van betrokkene [...]. (artikelsgewijze toelichting 4.1.1. lid 1)</p> <p>Verder krijgt het college in het onderzoek ook de beschikking over inkomensgegevens die van belang zijn bij het in kaart brengen van de te betalen eigen bijdrage. (artikelsgewijze toelichting 4.1.1. lid 1)</p> <p>Omdat het college in het kader van de maatschappelijke ondersteuning verplicht is de problematiek van betrokkene in het sociale domein in onderlinge samenhang in kaart te brengen en te bevorderen dat de dienstverlening in dat sociale domein zo goed mogelijk op elkaar wordt afgestemd, zal het college onvermijdelijk ook gebruik moeten maken van persoonsgegevens van betrokkene en zijn gezinsleden waarover het college de beschikking heeft uit hoofde van zijn taken op grond van de Jeugdwet, de Wet schuldhulpverlening, de Woningwet etc. (artikelsgewijze toelichting 4.1.1. lid 2)</p>	<p>Risico dat betrokkene in aanmerkelijke mate wordt getroffen door besluiten genomen op grond van gegevens uit verschillende subsectoren uit het sociale domein.</p> <p>Het risico bestaat dat meer gegevens worden verwerkt dan nodig voor het doel.</p>	

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking artikel 4.1.1: Gemeente intern		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	2b	Is het de bedoeling om gegevens over kwetsbare groepen of personen te verwerken?	Dat het gaat om de verwerking van gegevens over kwetsbare groepen of personen zoals verstandelijk gehandicapten (Uitkomst eerste PIA § 7.3. Memorie van toelichting)		
	2c	Is het de bedoeling gebruikersnamen, wachtwoorden en andere inloggegevens te verwerken?	Niet vermeld in wetsvoorstel.	Door onzorgvuldig beheer van gebruikersnamen, wachtwoorden en andere inloggegevens bestaat het risico dat ongeautoriseerde toegang tot persoonsgegevens wordt verkregen.	
	2d	Is het de bedoeling om uniek identificerende gegevens, zoals biometrische gegevens, te verwerken?	Nee.		

VERTROUWELIJK

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking artikel 4.1.1: Gemeente intern		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	2e	Is het de bedoeling om het BSN-nummer, of een ander persoonsgebonden nummer te verwerken?	<p>[...] Allereerst zal het college de beschikking krijgen over de basale persoonsgegevens van de client (naam, adres, geslacht, leeftijd, bsn). (artikelsgewijze toelichting 4.1.1. lid 1)</p> <p>Het college, de toezichhoudende ambtenaren, het CAK, een andere instantie als bedoeld in artikel 2.1.4, zevende lid, de Sociale verzekeringsbank, het SHG, een aanbieder, een zorgverzekeraar of een zorgaanbieder als bedoeld in de Zorgverzekeringswet dan wel een bestuursorgaan als bedoeld in artikel 4.2.7, tweede lid, gebruiken het burgerservicenummer van een persoon bij het verstrekken van persoonsgegevens als bedoeld in de artikelen 4.2.1 tot en met 4.2.7 met het doel te waarborgen dat de in het kader van de uitvoering van deze wet te verwerken persoonsgegevens op die persoon betrekking hebben. (art 4.2.12)</p> <p>Het opnemen van het bsn in de administratie dient op zodanige wijze te geschieden, dat aan de hand van het bsn vastgesteld kan worden op welke persoon bepaalde persoonsgegevens betrekking hebben. Ook bij de uitwisseling van persoonsgegevens voor de uitvoering van de onderhavige wet gebruiken de verschillende instanties het bsn (Artikelsgewijze toelichting art 4.2.12).</p>	<p>Het risico bestaat dat bij bekend worden van het bsn buiten het domein dat het wetsvoorstel Wmo 2015 beoogt te regelen, persoonsgegevens van de betrokkene uit andere domeinen gekoppeld kunnen worden.</p>	<p>Een nummer dat ter identificatie van een persoon bij wet is voorgeschreven, wordt bij de verwerking van persoonsgegevens slechts gebruikt ter uitvoering van de betreffende wet dan wel voor doeleinden bij de wet bepaald. (art 24 lid 1 Wbp)</p> <p>Het wetsvoorstel Wmo 2015 voldoet door middel van art 4.2.12. aan dit vereiste.</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking artikel 4.1.1: Gemeente intern		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	3	<p>Kan van elk van de onder vraag 1.1 en vraag 1.2 opgevoerde typen persoonsgegevens worden gesteld dat zij beleidsmatig of technisch direct van belang en onontbeerlijk zijn voor het bereiken van de beleidsdoelstelling?</p> <p>Wat zou er precies niet inzichtelijk worden als ervoor wordt gekozen bepaalde gegevens niet te verwerken? (Licht per te verwerken persoonsgegeven toe.)</p>	<p>Het is onvermijdelijk dat het college in het kader van dat onderzoek de beschikking krijgt over persoonsgegevens van betrokkene, met inbegrip van (zgn. bijzondere) persoonsgegevens inzake de gezondheid. [...] De noodzaak [van de verwerking] moet worden gezocht in de uitvoering van de wettelijke taak. (Artikelsgewijze toelichting art 4.1.)</p> <p>Omdat de gegevensverwerking gezien het gegeven van maatwerk heel divers is, is het in dit stadium lastig te bepalen om welke gegevens het exact gaat. Daarom zal op centraal niveau in een amvb worden voorzien in het formuleren van nadere criteria en nadere eisen ten aanzien van belangrijke aspecten van de verwerking van persoonsgegevens. (Artikelsgewijze toelichting H4)</p>	<p>Het risico bestaat dat meer gegevens worden verwerkt dan nodig voor het doel.</p>	<p>Persoonsgegevens moeten in overeenstemming met de wet en op behoorlijke en zorgvuldige wijze worden verwerkt. (art 6 Wbp)</p> <p>Persoonsgegevens worden voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden verzameld. (art 7 Wbp)</p> <p>Deze vraag wordt in het wetsvoorstel niet beantwoord.</p>
	4	<p>Kan als het gaat om gevoelige persoonsgegevens hetzelfde beleidseffect of technisch resultaat worden bereikt op een van de volgende wijzen: (a) door (gecombineerd) gebruik van normale persoonsgegevens, (b) door gebruik van geanonimiseerde of gepseudonimiseerde gegevens?</p>	<p>Deze vraag wordt in het wetsvoorstel niet beantwoord.</p>		<p>Gezien de aard van de dienstverlening in het kader van de Wmo ligt afgezien van analysedoeleinden niet voor de hand gegevens te anonimiseren. Maatschappelijke ondersteuning richt zich uiteindelijk op een persoon.</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking artikel 4.1.1: Gemeente intern		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	5	<p>In welk breder wettelijk, beleidsmatig of technisch kader wordt het voorziene beleid/databestand/informatiesysteem ontwikkeld en wat voor soort(en) verwerking(en) van persoonsgegevens gaan hiervan deel uitmaken bij het voorziene traject?</p> <p>Wordt hierbij gebruikt gemaakt van (nieuwe) technologie of informatiesystemen?</p>	<p>Omdat de gegevensverwerking gezien het gegeven van maatwerk heel divers is, is het in dit stadium lastig te bepalen om welke gegevens het exact gaat. Daarom zal op centraal niveau in een amvb worden voorzien in het formuleren van nadere criteria en nadere eisen ten aanzien van belangrijke aspecten van de verwerking van persoonsgegevens. (Artikelsgewijze toelichting H4)</p> <p>Beleidsmatig maakt het wetsvoorstel deel uit van de hervorming van de langdurige zorg. Het wetsvoorstel bevat geen breder technisch kader.</p> <p>Het wetsvoorstel vermeldt niet of er gebruikgemaakt wordt van (nieuwe) technologie of informatiesystemen.</p>	<p>Het ontbreken van een eensluidend technisch kader voor de gegevensverwerking vormt een risico wanneer gegevens worden uitgewisseld.</p> <p>In het algemeen geldt dat de kaders voor de betrokken instanties duidelijk moeten zijn, omdat anders een risico ontstaat voor de correcte uitvoering van de Wmo, inclusief de gegevensbescherming.</p>	<p>Voor een juiste gegevensverwerking is vereist dat de betekenis van een gegeven in verschillende domeinen hetzelfde is. Een eensluidend technisch kader verhoogt de zekerheid omtrent de betrouwbaarheid van de verwerking van gegevens.</p> <p>Het beleidsmatige kader is in grote lijnen geschetst in de brief van de staatssecretaris aan de tweede kamer van 25-04-2013. De nadere invulling waar betrokken Wmo actoren om vragen is nog niet gereed.</p>
II		Doelbinding, koppeling, kwaliteit en profilering			

VERTROUWELIJK

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking artikel 4.1.1: Gemeente intern		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	1	Hebt u het/de specifieke doel(en) waarvoor u de persoonsgegevens gaat verwerken in detail vastgesteld? Geldt hiervoor één en hetzelfde specifieke doel?	<p>Het college is bevoegd tot het verwerken van de persoonsgegevens van de cliënt, zijn echtgenoot en inwonende minderjarige kinderen, waaronder persoonsgegevens betreffende de gezondheid, die het college heeft verkregen ten behoeve van de uitvoering van de taken die bij of krachtens deze wet aan het college zijn opgedragen en voor de uitvoering van die taken noodzakelijk zijn. (artikel 4.1.1. lid 1)</p> <p>Vastgesteld is dat het college bevoegd is tot het verwerken van persoonsgegevens, waaronder persoonsgegevens betreffende de gezondheid, die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de taken die bij of krachtens deze wet aan het college zijn opgedragen. (artikelsgewijze toelichting 4.1.1.)</p> <p>Het eerste lid verschaft het college de bevoegdheid die (bijzondere) persoonsgegevens te verwerken voor zover dat noodzakelijk is voor de uitvoering van zijn taken (onderzoek; verstrekking maatwerkvoorziening of budget; vaststelling eigen bijdragen, periodieke heroverweging; controle op geleverde ondersteuning); persoonsgegevens van de client en a fortiori van de personen in zijn directe omgeving, die in het onderzoek worden verkregen, maar voor de uitvoering van de taken niet noodzakelijk zijn, zal het college derhalve niet verder mogen verwerken. (artikelsgewijze toelichting 4.1.1. lid 1)</p>	<p>Het specifieke doel waarvoor de persoonsgegevens worden verwerkt is in algemene termen verwoord. Dit levert het risico op dat de doelbinding onvoldoende bepaald is.</p> <p>Er wordt zowel in art 4.1.2.1 lid 2 als in de Memorie van Toelichting gewezen naar de aan gemeente toegewezen taken als voldoende onderbouwing voor de doelbinding. Deze taken zijn echter in het huidige wetsvoorstel nog breed omschreven.</p>	<p>Persoonsgegevens worden voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden verzameld. (art 7 Wbp)</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking artikel 4.1.1: Gemeente intern		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	2	Gaat het bij het project/systeem om gebruik van nieuwe persoonsgegevens voor een bestaand doel, of bestaande doelen binnen al bestaande systemen? (scenario toevoeging nieuwe persoonsgegevens).	Het gaat niet om het gebruik van nieuwe persoonsgegevens. (Uitkomst eerste PIA § 7.3. Memorie van toelichting)	Het risico is dat bij nadere bepaling van de te verwerken persoonsgegevens toch zal blijken dat er nieuwe persoonsgegevens verwerkt zullen worden die nieuwe risico's met zich mee zullen brengen.	<p>Gezien de gewijzigde rol van de gemeente in de nieuwe Wmo situatie kan er sprake zijn van nieuwe verwerkingen.</p> <p>De uitkomst eerste PIA genoemd in de MvT (paragraaf 7.3) is dat er geen gebruik wordt gemaakt van nieuwe persoonsgegevens, terwijl de daadwerkelijke gegevens nog bij Amvb moeten worden bepaald.</p> <p>Persoonsgegevens worden slechts verwerkt voor zover zij, gelet op de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of vervolgens worden verwerkt, toereikend, ter zake dienend en niet bovenmatig zijn. (art 11 Wbp)</p>

VERTROUWELIJK

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking artikel 4.1.1: Gemeente intern		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	3	<p>Gaat het bij het project/systeem om het nastreven van nieuwe/aanvullende doeleinden door bestaande persoonsgegevens, of verzamelingen daarvan, te gebruiken, vergelijken, delen, koppelen of anderszins verder te verwerken? (scenario toevoeging doeleinden).</p> <p>Zo ja, hebben alle personen/instanties/systemen die betrokken zijn bij de verwerking dezelfde doelstelling met de verwerking van de desbetreffende persoonsgegevens of is daarmee spanning mogelijk gelet op hun taak of hun belang? Gelden dezelfde doelen voor het hele proces?</p>	<p>Het gaat om het gebruik van bestaande persoonsgegevens voor nieuwe doelen. (Uitkomst eerste PIA § 7.3. Memorie van toelichting)</p> <p>[...] Daarbij wordt de ervaren problematiek breed gezien, d.w.z. dat ook in kaart wordt gebracht in hoeverre andere problemen in het sociale domein (zorg, wonen, welzijn, jeugdzorg, onderwijs, schulden etc) samenhangen met zijn problemen op het vlak van zelfredzaamheid en participatie. (artikelsgewijze toelichting 4.1.1. lid 1)</p> <p>Omdat het college in het kader van de maatschappelijke ondersteuning verplicht is de problematiek van betrokkene in het sociale domein in onderlinge samenhang in kaart te brengen en te bevorderen dat de dienstverlening in dat sociale domein zo goed mogelijk op elkaar wordt afgestemd, zal het college onvermijdelijk ook gebruik moeten maken van persoonsgegevens van betrokkene en zijn gezinsleden waarover het college de beschikking heeft uit hoofde van zijn taken op grond van de Jeugdwet, de Wet schuldhulpverlening, de Woningwet etc. (artikelsgewijze toelichting 4.1.1. lid 2)</p>	<p>Het risico bestaat dat betrokkene onterecht in aanmerkelijke mate wordt getroffen door besluiten genomen op grond van gegevens uit verschillende sectoren uit het sociale domein met ieder hun eigen context.</p> <p>Door het samenkomen van gegevens van verschillende instanties met ieder hun eigen taak en belang ontstaan spanningen. Het risico bestaat dat gegevens voor een ander doel dan waarvoor zij zijn verkregen verwerkt worden.</p> <p>Het risico bestaat dat meer gegevens worden verwerkt dan nodig voor het doel.</p>	<p>Persoonsgegevens moeten in overeenstemming met de wet en op behoorlijke en zorgvuldige wijze worden verwerkt. (art 6 Wbp)</p> <p>Persoonsgegevens worden voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden verzameld. (art 7 Wbp)</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking artikel 4.1.1: Gemeente intern		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	4	Indien u positief hebt geantwoord op vragen II.2 of II.3, hoe wordt een dergelijk voorgenomen gebruik (d.w.z. gebruik van nieuwe persoonsgegevens in bestaande systemen of van bestaande persoonsgegevens voor nieuwe doeleinden) gemeld aan: (a) de functionaris voor de gegevensbescherming, of (b) het CBP indien er geen FG is?	Het wetsvoorstel gaat niet in op melding aan de FG of aan de CBP.	Een niet gemelde verwerking in het kader van de Wmo is in principe onrechtmatig.	Een geheel of gedeeltelijk geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens, die voor de verwezenlijking van een doeleinde of van verscheidene samenhangende doeleinden bestemd is, wordt gemeld. (art 27 lid 1) De verantwoordelijke meldt de verwerking alvorens daarmee te beginnen bij het College of bij de functionaris. (art 27 lid 3)
	5	Indien u positief geantwoord hebt op vragen II.2 of II.3, welke (nadere) controles op een dergelijk gebruik (d.w.z. gebruik van nieuwe persoonsgegevens in bestaande systemen of van bestaande persoonsgegevens voor nieuwe doeleinden) zijn voorzien?	Deze vraag is in het wetsvoorstel niet beantwoord. Er moet nog nader onderzocht worden welke (nadere) controles op het gebruik van deze persoonsgegevens voor deze nieuwe doelen zijn voorzien. Hier wordt gekeken naar hoe het binnen het SUWI domein is geregeld. (Uitkomst eerste PIA § 7.3. Memorie van toelichting)	Het risico bestaat dat onvoldoende maatregelen zijn genomen die een rechtmatige, behoorlijke en zorgvuldige verwerking van persoonsgegevens borgen en een onnodige verzameling van persoonsgegevens voorkomen.	Persoonsgegevens worden in overeenstemming met de wet en op behoorlijke en zorgvuldige wijze verwerkt. (art 6 Wbp) Persoonsgegevens worden slechts verwerkt voor zover zij, gelet op de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of vervolgens worden verwerkt, toereikend, ter zake dienend en niet bovenmatig zijn. (art 11 lid 1 Wbp) De verantwoordelijke legt passende technische en organisatorische maatregelen ten uitvoer om persoonsgegevens te beveiligen tegen verlies of tegen enige vorm van onrechtmatige verwerking. [...] (art 13

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking artikel 4.1.1: Gemeente intern		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
					Wbp)
	6	Welke periodieke en incidentele controles zijn voorzien om de juistheid, nauwkeurigheid en actualiteit van de in het beleidsvoorstel, wetsvoorstel of overheids ICT-systeem verwerkte persoonsgegevens na te gaan?	<p>Periodieke controles om de juistheid, nauwkeurigheid en actualiteit en op ICT systeem verwerkte persoonsgegevens te controleren worden per AmvB vastgelegd. (Uitkomst eerste PIA 5.7.3. Memorie van toelichting)</p> <p>Deze vraag is in het wetsvoorstel niet beantwoord.</p>	<p>Het risico bestaat dat onvoldoende maatregelen zijn genomen om te waarborgen dat persoonsgegevens juist, nauwkeurig en actueel zijn.</p> <p>Onjuiste gegevens levert het risico op van onjuiste beslissingen die diep in kunnen grijpen op de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen.</p>	<p>De verantwoordelijke treft de nodige maatregelen opdat persoonsgegevens, gelet op de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of vervolgens worden verwerkt, juist en nauwkeurig zijn. (art 11 lid 2 Wbp)</p> <p>Gezien de hoeveelheid en variëteit van persoonsgegevens zal het borgen van de juistheid, nauwkeurigheid en actualiteit veel inspanning vergen. Gezien de ingrijpendheid van Wmo beslissingen is het borgen van juistheid, nauwkeurigheid en actualiteit van persoonsgegevens echter noodzakelijk.</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking artikel 4.1.1: Gemeente intern		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	7	<p>Zullen de verzamelde/verwerkte persoonsgegevens gebruikt worden om het gedrag, de aanwezigheid of de prestaties van mensen in kaart te brengen en/of te beoordelen en/of te voorspellen?</p> <p>Zijn de betrokkenen daarvan op de hoogte?</p> <p>Zijn de gegevens die hiervoor worden gebruikt, afkomstig uit verschillende (eventueel externe) bronnen en zijn zij oorspronkelijk voor andere doelen verzameld?</p>	<p>Het college is voorts bevoegd ten behoeve van de uitvoering van de taken die bij of krachtens deze wet aan het college zijn opgedragen de persoonsgegevens van de client, zijn echtgenoot en inwonende minderjarige kinderen, waaronder persoonsgegevens betreffende de gezondheid, te verwerken die voor de uitvoering van die taken noodzakelijk zijn en die het college heeft verkregen ten behoeve van de uitvoering van de taken die bij of krachtens de Jeugdwet, de Participatiewet en de Wet op de schuldhulpverlening aan het college zijn opgedragen. (art 4.1.1 lid 2)</p> <p>De verzamelde/verwerkte gegevens zullen ook gebruikt worden om het gedrag van mensen in kaart te brengen en/of te voorspellen. Dit vanuit de wettelijke taak die gemeenten met dit wetsvoorstel krijgen om te voorkomen dat mensen zijn aangewezen op ondersteuning. (Uitkomst eerste PIA § 7.3. Memorie van toelichting)</p> <p>Per (bijzonder) persoonsgegeven zal in de AmvB onderbouwd worden wanneer en waarom verwerking moet plaatsvinden zonder uitdrukkelijke toestemming van de betrokkene. (§ 7.4. Memorie van toelichting)</p> <p>Per AmvB zal nader uitgewerkt worden hoe aandacht wordt geschonken aan de manier waarop verantwoordelijken in concreto uitvoering geven aan art 34 Wbp. (§ 7.4. Memorie van toelichting)</p>	<p>Het risico bestaat dat betrokkene onterecht in aanmerkelijke mate wordt getroffen door besluiten genomen op grond van gegevens uit verschillende subsectoren uit het sociale domein met ieder hun eigen context.</p> <p>Het risico bestaat dat meer gegevens worden verwerkt dan nodig voor het doel.</p>	<p>Niemand kan worden onderworpen aan een besluit waaraan voor hem rechtsgevolgen zijn verbonden of dat hem in aanmerkelijke mate treft, indien dat besluit alleen wordt genomen op grond van een geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens bestemd om een beeld te krijgen van bepaalde aspecten van zijn persoonlijkheid. (art 42 Wbp)</p> <p>Indien persoonsgegevens worden verkregen op een andere wijze dan bedoeld in artikel 33, deelt de verantwoordelijke de betrokkene de informatie mede, bedoeld in het tweede en derde lid, tenzij deze reeds daarvan op de hoogte is:</p> <p>a. op het moment van vastlegging van hem betreffende gegevens, of</p> <p>b. wanneer de gegevens bestemd zijn om te worden verstrekt aan een derde, uiterlijk op het moment van de eerste verstrekking. (art 34 lid 1 Wbp)</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking artikel 4.1.1: Gemeente intern		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	8	<p>Wordt bij deze analyse/beoordeling/voorspelling gebruik gemaakt van vergelijking van persoonsgegevens die technisch geautomatiseerd is (d.w.z. niet door mensen zelf wordt uitgevoerd)?</p> <p>Zo ja, hoe wordt geregeld dat, indien dit geautomatiseerde proces tot een beoordeling of voorspelling over een bepaalde persoon leidt, hierop pas concrete actie wordt ondernomen na tussenkomst en (tweede) controle van (menselijk) personeel?</p>	<p>Deze vraag is in het wetsvoorstel niet beantwoord.</p> <p>In de technische infrastructuur zal gewaarborgd worden dat er geen automatische vergelijking van gegevens is, maar eerder een soort dashboard voor mensen. (§ 7.4. Memorie van toelichting)</p>	<p>Het risico bestaat dat betrokkene onterecht in aanmerkelijke mate wordt getroffen door besluiten die geautomatiseerd genomen worden zonder menselijke tussenkomst.</p>	<p>Niemand kan worden onderworpen aan een besluit waaraan voor hem rechtsgevolgen zijn verbonden of dat hem in aanmerkelijke mate treft, indien dat besluit alleen wordt genomen op grond van een geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens bestemd om een beeld te krijgen van bepaalde aspecten van zijn persoonlijkheid. (art 42 Wbp)</p> <p>Niet alleen de technische infrastructuur, maar vooral de inrichting van besluitvormingsprocessen moet menselijke tussenkomst garanderen.</p> <p>De technische infrastructuur kan (bijvoorbeeld in de vorm van een informatiedienst) voorzien in de verschaffing van alleen die aspecten van persoonsgegevens die relevant zijn voor de te nemen beslissing, zonder andere aspecten te verwerken of vrij te geven (dataminimalisatie).</p>
III		Betrokken instanties/systemen en verantwoordelijkheid			

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking artikel 4.1.1: Gemeente intern		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	1	Welke interne en externe instantie(s) en/of systemen is/zijn betrokken bij de voorziene verwerking in elk van de onder 1.5 onderscheiden fasen? Welke verstrekkers zijn er en welke ontvangers? Welke bestanden of deelbestanden en welke infrastructuren?	<p>Het wetsvoorstel bevat geen informatie beschikbaar over bestanden, infrastructuren etc.</p> <p>Daarbij kan het gaan om gegevens die betrokkene en zijn gezinsleden in het kader van het onderzoek aan het college verstrekken, maar ook om gegevens waarover het college uit anderen hoofde beschikt of die het college op grond van andere bepalingen in dit wetsvoorstel door derden worden verstrekt. (artikelsgewijze toelichting 4.1.1.)</p> <p>[...] zal het college onvermijdelijk ook gebruik moeten maken van persoonsgegevens van betrokkene en zijn gezinsleden waarover het college de beschikking heeft uit hoofde van zijn taken op grond van de Jeugdwet, de Wet schuldhulpverlening, de Woningwet etc. (artikelsgewijze toelichting 4.1.1 lid 2)</p>	<p>Het risico bestaat dat beperkte transparantie over ontvangers en verstrekkers van gegevens, alsmede gebruikte infrastructuren en deelbestanden, leidt tot minder zekerheid omtrent de betrouwbaarheid van gegevens.</p> <p>De betrokkene verliest na eenmalige verstrekking de grip op zijn persoonsgegevens, ook omdat sprake is van meerdere (voor de betrokkene niet-transparante) gegevensbronnen. Hierdoor ontstaat het risico dat de betrokkene gevolgen ondervindt van onjuist genomen beslissingen, bijvoorbeeld omdat deze zijn gebaseerd op verouderde of onjuiste gegevens.</p>	<p>De betrokkene wordt gezien als degene die gegevens verstrekt. Het College gebruik (primair) gegevensbronnen en systemen binnen de gemeente zelf.</p> <p>Ruime definitie van derden van wie gegevens over de betrokkene mag worden verwerkt.</p>
	2	Is (in ieder stadium) duidelijk wie verantwoordelijk is voor de verwerking van de persoonsgegevens? Zo ja, is deze persoon of organisatie daarop voldoende voorbereid en geëquipeerd wat betreft de nodige voorzieningen en maatregelen, waaronder middelen, beleid, taakverdeling, procedures en intern toezicht?	<p>Het college is verantwoordelijk voor de verwerking, bedoeld in het eerste tot en met vierde lid. (artikel 4.1.1. lid 5)</p> <p>Deze analyse van nodige voorzieningen en maatregelen is in het wetsvoorstel niet vermeld.</p>	<p>Het risico bestaat dat de gemeente onvoldoende voorbereid en geëquipeerd is en dat als gevolg daarvan de gegevensverwerking onrechtmatig is en/of dat betrokkenen gevolgen ondervinden van onterechte beslissingen.</p>	<p>Onderzoek CBP bij gemeenten naar de correcte gegevensbescherming in het kader van de uitvoering van de Wmo leidde in 2011 tot een kritisch rapport.</p> <p>In juni 2012 stuurde de Minister van Sociale Zaken naar alle gemeenten dat de informatiebeveiliging rondom Suwinet dringend moest verbeteren.</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking artikel 4.1.1: Gemeente intern		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	3	Wie binnen uw organisatie, en elk van de andere betrokken organisaties, krijgen precies toegang tot de persoonsgegevens? Bestaat de kans dat bij het gebruik ervan de gegevens ter beschikking komen van onbevoegden?	Deze vraag is in het wetsvoorstel niet beantwoord.	Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.	<p>Onderzoek CBP bij gemeenten naar de correcte gegevensbescherming in het kader van de uitvoering van de Wmo leidde in 2011 tot een kritisch rapport.</p> <p>In juni 2012 stuurde de Minister van Sociale Zaken naar alle gemeenten dat de informatiebeveiliging rondom Suwinet dringend moest verbeteren.</p>
	4	Geldt voor een of meer van de betrokken instanties een beperking van de mogelijkheid om persoonsgegevens te verwerken als gevolg van geheimhoudingsverplichtingen (in verband met functie/wet)?	Ja.		<p>De geheimhoudingsplicht zoals die van artsen lijkt niet aan de orde in artikel 4.1.1. Wmo. Overigens geldt voor medewerkers van de gemeente die belast zijn met de uitvoering van de Wmo de gebruikelijke geheimhoudingsplicht zoals die ook geldt ten aanzien van de Gemeentelijke Basisadministratie. Dit heeft consequenties voor de verstrekkingen aan andere actoren binnen het kader van Wmo.</p> <p>Een ieder die is betrokken bij een controle als bedoeld in het eerste of vijfde lid is verplicht tot geheimhouding van de persoonsgegevens waarover zij de beschikking hebben gekregen, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot mededeling verplicht of uit zijn taak de noodzaak tot mededeling voortvloeit. (art 120a lid 8 Wgba)</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking artikel 4.1.1: Gemeente intern		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	5	Zijn alle stappen van de verwerking in de zin van soorten gegevens en uitwisselingen, in kaart gebracht of te brengen, zodanig dat daardoor voor de betrokkenen inzichtelijk is bij wie, waarom en hoe de persoonsgegevens worden verwerkt?	Deze analyse is in het wetsvoorstel niet uitgevoerd.	Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.	In navolging van de PIA moeten deze gegevens en uitwisselingen in kaart worden gebracht.
	6	Zijn er beleid en procedures voorzien voor het creëren en bijhouden van een verzameling van de persoonsgegevens die u wilt gaan gebruiken? Zo ja, hoe vaak en door wie zal de verwerking worden gecontroleerd? Omvat de verzameling een verwerking die namens u wordt uitgevoerd (bijvoorbeeld door een onderaannemer)?	Beleid en procedures voor het creëren en bijhouden van een verzameling van de persoonsgegevens zijn niet voorzien in het wetsvoorstel.	Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.	Binnen gemeenten is er vanzelfsprekend veel ervaring met de verwerking van persoonsgegevens. De mate van compliance aan de Wbp verschilt per gemeente.
	7	Is er sprake van overdracht van persoonsgegevens naar een (overheids) instantie buiten de EU/EER? Heeft dit land een niveau van gegevensbescherming dat als passend is beoordeeld door een besluit van de Europese Commissie of de Minister van Veiligheid en Justitie? Worden daarbij alle of een gedeelte van de persoonsgegevens doorgegeven?	Nee.		
IV		Beveiliging en bewaring/vernietiging			

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking artikel 4.1.1: Gemeente intern		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	1	Is het beleid met betrekking tot gegevensbeveiliging binnen uw organisatie op orde? Zo ja, wie/welke afdeling(en) is/zijn binnen de organisatie verantwoordelijk voor het opstellen, implementeren en handhaven hiervan? Is dit beleid specifiek gericht op gegevensbescherming en gegevensbeveiliging?	<p>Deze controle is in het wetsvoorstel niet uitgevoerd.</p> <p>Bij algemene maatregel van bestuur wordt, op voordracht van Onze Minister van Veiligheid en Justitie Onze Minister, bepaald aan welke beveiligingseisen de in dit hoofdstuk bedoelde verwerking van persoonsgegevens voldoet. (art. 4.2.9)</p> <p>Voorts is adequate beveiliging noodzakelijk. Mede om te grote diversiteit tussen gemeenten te voorkomen, verdient het de voorkeur dat op centraal niveau wordt voorzien in het formuleren van nadere criteria en concrete vereisten ter zake. (artikelsgewijze toelichting 4.1.3. lid 1)</p> <p>In die amvb zal preciezer worden opgenomen om welke persoonsgegevens het gaat, op welke wijze persoonsgegevens worden verwerkt en volgens welke technische standaarden dat plaatsvindt. Ook zullen de beveiligingseisen daarin een plaats krijgen. (artikelsgewijze toelichting H4)</p> <p>De wijze waarop de beveiliging, bewaring en vernietiging van gegevens plaats gaat vinden wordt nader uitgewerkt in de beslissing voor welke technische voorziening ondersteunend gaat zijn aan de gegevensverwerking zoals opgenomen in het wetsvoorstel. (Uitkomst eerste PIA § 7.3. Memorie van toelichting)</p>	<p>Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.</p>	<p>Bij artikel 4.1.1. gaat het om de gemeente als verantwoordelijke voor de verwerking van persoonsgegevens.</p> <p>In juni 2012 stuurde de Minister van Sociale Zaken naar alle gemeenten dat de informatiebeveiliging rondom Suwinet dringend moest verbeteren.</p> <p>KING heeft 7 mei 2013 de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten gepubliceerd. Onbekend is in hoeverre gemeenten deze baseline toepassen.</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking artikel 4.1.1: Gemeente intern		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	2	Indien (een deel van) de verwerking bij een bewerker plaatsvindt, hoe draagt u zorg voor de gegevensbeveiliging, en het toezicht daarop, bij die bewerker?	In artikel 4.1.1. zijn geen bewerkers aangewezen.		
	3	Welke technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen zijn getroffen ter voorkoming van niet-geautoriseerde of onrechtmatige verwerking/misbruik van (a) gegevens die in een geautomatiseerd format staan (bv. wachtwoord-bescherming, versleuteling, encryptie) en (b) gegevens die handmatig zijn opgetekend (bv. sloten op kasten)? Is er een hoger beschermingsniveau om gevoelige persoonsgegevens te beveiligen?	<p>Deze vraag is in het wetsvoorstel niet beantwoord.</p> <p>Bij algemene maatregel van bestuur wordt, op voordracht van Onze Minister van Veiligheid en Justitie Onze Minister, bepaald aan welke beveiligingseisen de in dit hoofdstuk bedoelde verwerking van persoonsgegevens voldoet. (art 4.2.9)</p> <p>Voorts is adequate beveiliging noodzakelijk. Mede om te grote diversiteit tussen gemeenten te voorkomen, verdient het de voorkeur dat op centraal niveau wordt voorzien in het formuleren van nadere criteria en concrete vereisten ter zake. (artikelsgewijze toelichting 4.1.3. lid 1)</p> <p>In die armb zal preciezer worden opgenomen om welke persoonsgegevens het gaat, op welke wijze persoonsgegevens worden verwerkt en volgens welke technische standaarden dat plaatsvindt. Ook zullen de beveiligingseisen daarin een plaats krijgen. (artikelsgewijze toelichting H4)</p> <p>De wijze waarop de beveiliging, bewaring en</p>	Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.	<p>Bij artikel 4.1.1. gaat het om de gemeente als verantwoordelijke voor de verwerking van persoonsgegevens.</p> <p>In juni 2012 stuurde de Minister van Sociale Zaken naar alle gemeenten dat de informatiebeveiliging rondom Suwinet dringend moest verbeteren.</p> <p>KING heeft 7 mei 2013 de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten gepubliceerd. Onbekend is in hoeverre gemeenten deze baseline toepassen.</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking artikel 4.1.1: Gemeente intern		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
			vernietiging van gegevens plaats gaat vinden wordt nader uitgewerkt in de beslissing voor welke technische voorziening ondersteunend gaat zijn aan de gegevensverwerking zoals opgenomen in het wetsvoorstel. (Uitkomst eerste PIA § 7.3. Memorie van toelichting)		
	4	Welke procedures bestaan er in geval van inbreuken op beveiligingsvoorschriften, en voor het detecteren ervan? Is er een calamiteitenplan om het gevolg van een onvoorziene gebeurtenis waarbij persoonsgegevens worden blootgesteld aan onrechtmatige verwerking of verlies van persoonsgegevens af te handelen?	Zie IV.3.		
	5	Hoe lang worden de persoonsgegevens bewaard? Geldt dezelfde bewaartermijn voor elk van de typen van verzamelde persoonsgegevens? Is het project onderworpen aan enige wettelijke/sectorale eisen met betrekking tot bewaring?	Deze analyse is in het wetsvoorstel niet uitgevoerd. De wijze waarop de beveiliging, bewaring en vernietiging van gegevens plaats gaat vinden wordt nader uitgewerkt in de beslissing voor welke technische voorziening ondersteunend gaat zijn aan de gegevensverwerking zoals opgenomen in het wetsvoorstel. (Uitkomst eerste PIA § 7.3. Memorie van toelichting)	Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.	Over bewaartermijnen wordt alleen in het wetsvoorstel gesproken in het kader van SHG. Bij artikel 4.1.1. niet. Uit de verschillende regimes van de subsectoren van het sociale domein kunnen verschillende bewaartermijnen voortvloeien.
	6	Op welke beleidsmatige en technische gronden is deze termijn van bewaring	Zie IV.5.	Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.	

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking artikel 4.1.1: Gemeente intern		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
		vereist?			
	7	Welke maatregelen zijn voorzien om de persoonsgegevens na afloop van de bewaartermijn te vernietigen? Worden alle persoonsgegevens, inclusief log-gegevens, vernietigd? Is er controle op de vernietiging, en door wie?	Zie IV.5.	Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.	
V		Transparantie en rechten van betrokkenen			

VERTROUWELIJK

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking artikel 4.1.1: Gemeente intern		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	1	<p>Is het doel van het verwerken van de gegevens bij de betrokkenen bekend of kan het bekend gemaakt worden?</p> <p>Wat is de procedure om betrokkenen indien nodig te informeren over het doel van de verwerking van hun persoonsgegevens?</p>	<p>Deze analyse is in het wetsvoorstel niet uitgevoerd.</p> <p>Uit het voorgaande moge duidelijk worden dat het college in het kader van dit onderzoek de beschikking krijgt over een groot aantal gegevens van de cliënt en, onder omstandigheden, ook van personen uit diens naaste omgeving. (artikelgewijze toelichting 4.1.1. lid 1)</p>	<p>Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.</p>	<p>Voor de client zal veelal artikel 33 Wbp gelden:</p> <p>Indien persoonsgegevens worden verkregen bij de betrokkene, deelt de verantwoordelijke vóór het moment van de verkrijging de betrokkene de informatie mede, bedoeld in het tweede en derde lid, tenzij de betrokkene daarvan reeds op de hoogte is. (art 33 lid 1 Wbp)</p> <p>Voor gegevens van personen in het sociale netwerk (art 4.1.1. lid 4) geldt dat de gemeente hun gegevens verkrijgt zonder hun medeweten. Dan geldt artikel 34 Wbp:</p> <p>Indien persoonsgegevens worden verkregen op een andere wijze dan bedoeld in artikel 33, deelt de verantwoordelijke de betrokkene de informatie mede, bedoeld in het tweede en derde lid, tenzij deze reeds daarvan op de hoogte is:</p> <p>a. op het moment van vastlegging van hem betreffende gegevens, of</p> <p>b. wanneer de gegevens bestemd zijn om te worden verstrekt aan een derde, uiterlijk op het moment van de eerste verstrekking. (art 34 lid 1)</p>
	2	<p>Indien u de persoonsgegevens direct van de betrokkenen verkrijgt, hoe stelt u hen van uw identiteit en het doel van de verwerking</p>	<p>Omdat het inherent is aan het verlenen van maatschappelijke ondersteuning door het college aan de cliënt dat gegevens worden verwerkt en verstrekt</p>	<p>Risico, mogelijk in strijd met Wbp tenzij adequate maatregelen worden getroffen.</p>	<p>Dit risico lijkt beperkt aangezien betrokkene een Wmo aanvraag indient bij de gemeente. Voor zover nodig stelt de gemeente op dat moment betrokkene op de hoogte</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking artikel 4.1.1: Gemeente intern		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
		op de hoogte vóór het moment van verwerking?	aan de verschillende bij die maatschappelijke ondersteuning betrokken actoren, kan er vanuit worden gegaan dat het verwerken van persoonsgegevens in het gehele traject op de toestemming van de client kan rekenen. (artikelsgewijze toelichting H4 §1)		van zijn identiteit en het doel van de verwerking.
	3	Indien u de persoonsgegevens via een andere (overheids)organisatie verkrijgt, hoe zullen de betrokkenen van uw identiteit en het doel van de verwerking op de hoogte worden gesteld op het moment van verwerking?	Deze analyse is in het wetsvoorstel niet uitgevoerd.	Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.	
	4	Indien u toestemming tot verwerking van persoonsgegevens aan de betrokkene vraagt (opt-in), kan de betrokkene deze toestemming dan op een later tijdstip weer intrekken (opt-out)? Bij een weigering toestemming te geven, of bij een dergelijke intrekking, wat is dan de implicatie voor de betrokkene?	Het wetsvoorstel is er juist op gericht om verwerking zonder toestemming van de betrokkene mogelijk te maken. Voor zover het wetsvoorstel toestemming van de betrokkenen vereist, wordt gesteld dat deze voorwaardelijk is voor het verkrijgen van ondersteuning. Als de betrokkenen in dat geval de toestemming intrekt is Wmo-dienstverlening dus niet mogelijk. In het wetsvoorstel wordt het verkrijgen van toestemming tot verwerking (opt-in) toegelicht: Per AmvB zal nader uitgewerkt worden hoe aandacht wordt geschonken aan de manier waarop verantwoordelijken in concreto uitvoering geven aan art 34 Wbp. In de technische voorziening voor de	Risico dat genomen maatregelen onvoldoende toereikend zijn. Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.	Indien persoonsgegevens worden verkregen op een andere wijze dan bedoeld in artikel 33, deelt de verantwoordelijke de betrokkene de informatie mede, bedoeld in het tweede en derde lid, tenzij deze reeds daarvan op de hoogte is: a. op het moment van vastlegging van hem betreffende gegevens, of b. wanneer de gegevens bestemd zijn om te worden verstrekt aan een derde, uiterlijk op het moment van de eerste verstrekking. (art 34 lid 1 Wbp)

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking artikel 4.1.1: Gemeente intern		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
			<p>gegevensverwerking zal de recht van inzage en de recht van correctie worden gewaarborgd. Bij het starten van het onderzoek zoals dit wetsvoorstel voorschrijft (art PM) wordt melding gedaan richting de burger dat deze gegevensverwerking plaatsvindt. De gemeente legt het verslag van het onderzoek voor aan de betrokkene. Hiermee heeft de betrokkene inzage in zijn gegevens en de mogelijkheid tot correctie. (§ 7.4. Memorie van toelichting)</p> <p>In het wetsvoorstel wordt de vraag over het intrekken van toestemming (opt-out) tot verwerking niet beantwoord.</p>		
	5	<p>Via welke procedure hebben betrokkenen de mogelijkheid zich tot de verantwoordelijke te wenden met het verzoek hen mede te delen of hun persoonsgegevens worden verwerkt? Hoe worden derden, die mogelijk bedenkingen hebben tegen een dergelijke mededeling, in de gelegenheid gesteld hun zienswijze te geven?</p>	<p>Deze vraag naar de procedure kan niet worden beantwoord aan de hand van het wetsvoorstel.</p> <p>De persoon van wie de gegevens zijn opgeslagen en worden verwerkt heeft het recht deze gegevens in te zien. (art 4.1.5.)</p> <p>De cliënt heeft recht op inzage in zijn persoonsgegevens. Daarbij hoeft de cliënt niet aan te geven waarom hij inzage wil. (artikelsgewijze toelichting 4.1.5 lid 1)</p> <p>Transparantie voor de burger in welke gegevens op welke manier worden verwerkt wordt per AmvB</p>	<p>Risico dat genomen maatregelen onvoldoende toereikend zijn. Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.</p>	<p>De betrokkene heeft het recht zich vrijelijk en met redelijke tussenpozen tot de verantwoordelijke te wenden met het verzoek hem mede te delen of hem betreffende persoonsgegevens worden verwerkt. De verantwoordelijke deelt de betrokkene schriftelijk binnen vier weken mee of hem betreffende persoonsgegevens worden verwerkt. (art 35 lid 1 Wbp)</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking artikel 4.1.1: Gemeente intern		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
			<p>vastgelegd. (Uitkomst.eerste PIA § 7.3. Memorie van toelichting)</p> <p>Per AmvB zal nader uitgewerkt worden hoe aandacht wordt geschonken aan de manier waarop verantwoordelijken in concreto uitvoering geven aan art 34 Wbp. In de technische voorziening voor de gegevensverwerking zal de recht van inzage en de recht van correctie worden gewaarborgd. Bij het starten van het onderzoek zoals dit wetsvoorstel voorschrijft (art PM) wordt melding gedaan richting de burger dat deze gegevensverwerking plaatsvindt. De gemeente legt het verslag van het onderzoek voor aan de betrokkene. Hiermee heeft de betrokkene inzage in zijn gegevens en de mogelijkheid tot correctie. (§ 7.4. Memorie van toelichting)</p>		

VERTROUWELIJK

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking artikel 4.1.1: Gemeente intern		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	6	Hoe kan een verzoek van een betrokkene tot verbetering, aanvulling, verwijdering of afscherming van persoonsgegevens in behandeling worden genomen?	<p>Deze vraag is in het wetsvoorstel niet beantwoord.</p> <p>De persoon van wie de gegevens zijn opgeslagen, heeft het recht te verzoeken de gegevens te laten corrigeren. (art 4.1.5. lid 2)</p> <p>Op basis van de inzage in zijn gegevens kan de cliënt de verantwoordelijke verzoeken de persoonsgegevens te verbeteren, aan te vullen, te verwijderen of af te schermen. (artikelsgewijze toelichting 4.1.5. lid 2)</p> <p>De gemeente legt het verslag van het onderzoek voor aan de betrokkene. Hiermee heeft de betrokkene inzage in zijn gegevens en de mogelijkheid tot correctie. (§ 7.4. Memorie van toelichting)</p> <p>De vragen met betrekking tot verwijdering of afscherming van persoonsgegevens worden in het wetsvoorstel niet beantwoord.</p>	<p>Risico dat genomen maatregelen onvoldoende toereikend zijn. Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.</p>	<p>Degene aan wie overeenkomstig artikel 35 kennis is gegeven van hem betreffende persoonsgegevens, kan de verantwoordelijke verzoeken deze te verbeteren, aan te vullen, te verwijderen, of af te schermen indien deze feitelijk onjuist zijn, voor het doel of de doeleinden van de verwerking onvolledig of niet ter zake dienend zijn, dan wel anderszins in strijd met een wettelijk voorschrift worden verwerkt. Het verzoek bevat de aan te brengen wijzigingen. (art 36 lid 1 Wbp)</p>

VERBODEN TOEGANG

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking SHG		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
I		Basisinformatie: type persoonsgegevens, type verwerking en noodzaak/ gegevensminimalisering			
	1	Wilt u als verantwoordelijke persoonsgegevens gaan gebruiken voor de verwerking die u voorziet? Zo ja, van welk type?	<p>Het SHG is bevoegd tot het verwerken van de persoonsgegevens, waaronder persoonsgegevens betreffende de gezondheid en het seksuele leven, van personen die betrokken zijn bij huiselijk geweld, die het SHG heeft verkregen ten behoeve van de uitvoering van de taken, bedoeld in artikel 2.2.5., tweede en derde lid, en voor de uitvoering van die taken noodzakelijk zijn. Het SHG is de verantwoordelijke voor deze verwerking. (art 4.1.3.)</p> <p>De verwerking van persoonsgegevens betreft de registratie van meldingen van (vermoedens van) huiselijke geweld, zodat het SHG ook daadwerkelijk als meldpunt kan fungeren. (artikelsgewijze toelichting 4.1.3.)</p>	<p>Verwerking van andere persoonsgegevens dan die van de melder, (vermoedelijke) dader en slachtoffer zelf levert het risico op dat meer gegevens worden verwerkt dan nodig voor het doel.</p> <p>Vanwege waaronder: krijgt de formulering een open karakter. Dat levert het risico op dat de doelbinding wordt overschreden.</p>	<p>Het betreft hier zeer gevoelige gegevens. Dit stelt hoge eisen aan doelbinding en waarborgen</p> <p>Persoonsgegevens moeten in overeenstemming met de wet en op behoorlijke en zorgvuldige wijze worden verwerkt. (art 6 Wbp). M.a.w. de gegevensuitwisselingen op grond van de Wmo 2015 moeten een compliance toets kunnendoorstaan.</p> <p>Persoonsgegevens worden voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden verzameld. (art 7 Wbp)</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking SHG		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	2	Andere specifieke persoonsgegevens?	<p>Gelet op de aard van de situatie, is daarbij niet uit te sluiten dat het SHG aldus gegevens onder zich krijgt waaruit valt af te leiden welke ondersteuning iemand ontvangt, en daarmee beschikt over persoonsgegevens betreffende de gezondheid. Afhankelijk van de aard van het huishoudelijke geweld zal het SHG door een melding of door het onderzoek dat het SHG daarna onderneemt, ook de beschikking krijgen over het seksuele leven van de client en de vermoedelijke dader. (artikelsgewijze toelichting 4.1.3.)</p> <p>Het college is bevoegd de persoonsgegevens, waaronder persoonsgegevens betreffende de gezondheid, die het college heeft verkregen ten behoeve van de uitvoering van de taken die bij of krachtens deze wet, de Jeugdwet, de Participatiewet en de Wet op de schuldhulpverlening aan het college zijn opgedragen te verstrekken aan: [...] c. [...] het SHG. (art 4:2:1.)</p> <p>Het college is bevoegd uit eigen beweging en desgevraagd verplicht kosteloos aan het SHG terstond de algemene gegevens, bedoeld in artikel 34, eerste lid, onderdeel a, onder 1 tot en met 6, van de Wet gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens, te verstrekken die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de taken, bedoeld in artikel 2.2.5., derde lid. (art 4.2.10. lid 1)</p>	<p>Het risico bestaat dat betrokkene onterecht in aanmerkelijke mate wordt getroffen door besluiten genomen op grond van gegevens uit verschillende subsectoren uit het sociale domein met ieder hun eigen context.</p> <p>Het risico bestaat dat meer gegevens worden verwerkt dan nodig voor het doel. Het uitgangspunt van integraliteit betekent niet dat gegevens kunnen worden ongeteld zonder acht te slaan op de plicht tot gegevensminimalisering. Met betrekking tot het verwerken sommige persoonsgegevens lijkt geregeld te moeten worden in hoeverre met een systeem van "chinese walls" of met het honoreren van beroepsgeheim adequate gegevensbescherming kan worden gerealiseerd.</p>	<p>Weliswaar is hier geen sprake van geautomatiseerde verwerking, maar de verwerking van persoonsgegevens uit verschillende bronnen leidt wel tot een beeld van bepaalde aspecten van de persoonlijkheid en is in die zin een inbreuk op de privacy.</p> <p>Niemand kan worden onderworpen aan een besluit waaraan voor hem rechtsgevolgen zijn verbonden of dat hem in aanmerkelijke mate treft, indien dat besluit alleen wordt genomen op grond van een geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens bestemd om een beeld te krijgen van bepaalde aspecten van zijn persoonlijkheid. (art 42 Wbp)</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking SHG		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	2a	Is het de bedoeling om gegevens over de financiële of economische situatie van betrokkenen, of andere gegevens die kunnen leiden tot stigmatisering of uitsluiting te verwerken?	<p>Gelet op de aard van de situatie, is daarbij niet uit te sluiten dat het SHG aldus gegevens onder zich krijgt waaruit valt af te leiden welke ondersteuning iemand ontvangt, en daarmee beschikt over persoonsgegevens betreffende de gezondheid. Afhankelijk van de aard van het huiselijk geweld zal het SHG door een melding of door het onderzoek dat het SHG daarna onderneemt, ook de beschikking krijgen over het seksuele leven van de client en de vermoedelijke dader. (artikelsgewijze toelichting 4.1.3.)</p> <p>De verwerking van dergelijke bijzondere persoonsgegevens is slechts mogelijk als uit een melding redelijkerwijs een vermoeden van huiselijk geweld kan worden afgeleid. Wanneer daarvan geen sprake is, kan het SHG de melding nog wel registreren, maar is het niet toegestaan om daarbij bijzondere persoonsgegevens te verwerken. (artikelsgewijze toelichting 4.1.3.)</p>	<p>Ja, het risico bestaat dat de verwerkte gegevens leiden tot stigmatisering of uitsluiting. Het risico bestaat dat betrokkene in aanmerkelijke mate wordt getroffen door besluiten genomen op grond van gegevens uit verschillende bronnen die allemaal gevoelig zijn.</p> <p>Het risico bestaat dat meer gegevens worden verwerkt dan nodig voor het doel.</p>	<p>De verantwoordelijke moet zich overtuigen van de juistheid van de persoonsgegevens. In het geval van huiselijk geweld is dat des te belangrijker omdat de gegevens stigmatiserend kunnen werken en het onderwerp zich leent voor valse beschuldigingen. Daarbij komt dat het hier gaat om veel en gevoelige gegevens.</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking SHG		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	2b	Is het de bedoeling om gegevens over kwetsbare groepen of personen te verwerken?	<p>Dat het gaat om de verwerking van gegevens over kwetsbare groepen of personen zoals verstandelijk gehandicapten (Uitkomst eerste PIA § 7.3. Memorie van toelichting)</p> <p>Om te voorkomen dat een dergelijk onderzoek naar een (vermoedelijke) situatie van huiselijk geweld wordt gefrustreerd doordat betrokkenen, waaronder de (vermoedelijke) dader op de hoogte gebracht worden en in verband met de kans op represailles voor het slachtoffer, is het verstrekken van de informatie dan niet gewenst. (artikelsgewijze toelichting 4.3.1. lid 1 en 2)</p> <p>[...] Ontbreekt deze mogelijkheid, dan bestaat de kans dat het SHG vanwege mogelijke repercussies niet zal worden benaderd, met alle risico's op voortdurende escalatie van het huiselijk geweld van dien. (artikelsgewijze toelichting 4.3.1. lid 4)</p> <p>[...] Het op verzoek van de wettelijke vertegenwoordiger verstrekken van inlichtingen over de jeugdige dan wel verlenen van inzage in bescheiden van de jeugdige, zou bijvoorbeeld met zich kunnen meebrengen dat de wettelijke vertegenwoordiger de jeugdige onttrekt aan verdere hulpverlening. (artikelsgewijze toelichting 4.3.2. lid 2)</p>		<p>Uit de aard van het onderwerp huiselijk geweld vloeit onvermijdelijk voort dat gegevens over kwetsbare groepen of personen verwerkt worden.</p> <p>De verantwoordelijke moet zich overtuigen van de juistheid van de persoonsgegevens. In het geval van huiselijk geweld is dat des te belangrijker omdat de gegevens stigmatiserend kunnen werken en het onderwerp zich leent voor valse beschuldigingen. Daarbij komt dat het hier gaat om veel en gevoelige gegevens.</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking SHG		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	2c	Is het de bedoeling gebruikersnamen, wachtwoorden en andere inloggegevens te verwerken?	Niet vermeld in wetsvoorstel.	Door onzorgvuldig beheer van gebruikersnamen, wachtwoorden en andere inloggegevens bestaat het risico dat ongeautoriseerde toegang tot persoonsgegevens wordt verkregen.	
	2d	Is het de bedoeling om uniek identificerende gegevens, zoals biometrische gegevens, te verwerken?	Nee.		
	2e	Is het de bedoeling om het BSN-nummer, of een ander persoonsgebonden nummer te verwerken?	<p>Het college, de toezichthoudende ambtenaren, het CAK, een andere instantie als bedoeld in artikel 2.1.4, zevende lid, de Sociale verzekeringsbank, het SHG, een aanbieder, een zorgverzekeraar of een zorgaanbieder als bedoeld in de Zorgverzekeringswet dan wel een bestuursorgaan als bedoeld in artikel 4.2.7, tweede lid, gebruiken het burgerservicenummer van een persoon bij het verstrekken van persoonsgegevens als bedoeld in de artikelen 4.2.1 tot en met 4.2.7 met het doel te waarborgen dat de in het kader van de uitvoering van deze wet te verwerken persoonsgegevens op die persoon betrekking hebben. (art 4.2.12)</p> <p>Het opnemen van het bsn in de administratie dient op zodanige wijze te geschieden, dat aan de hand van het bsn vastgesteld kan worden op welke persoon bepaalde persoonsgegevens betrekking hebben. Ook bij de uitwisseling van persoonsgegevens voor de uitvoering van de onderhavige wet gebruiken de verschillende instanties het bsn (Artikelsgewijze toelichting art 4.2.12).</p>	Het risico bestaat dat bij bekend worden van het bsn buiten het domein dat het wetsvoorstel Wmo 2015 beoogt te regelen, persoonsgegevens van de betrokkene uit andere domeinen gekoppeld kunnen worden.	<p>Een nummer dat ter identificatie van een persoon bij wet is voorgeschreven, wordt bij de verwerking van persoonsgegevens slechts gebruikt ter uitvoering van de betreffende wet dan wel voor doeleinden bij de wet bepaald. (art 24 lid 1 Wbp)</p> <p>Het wetsvoorstel Wmo 2015 voldoet door middel van art 4.2.12. aan dit vereiste.</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking SHG		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	3	<p>Kan van elk van de onder vraag 1.1 en vraag 1.2 opgevoerde typen persoonsgegevens worden gesteld dat zij beleidsmatig of technisch direct van belang en onontbeerlijk zijn voor het bereiken van de beleidsdoelstelling?</p> <p>Wat zou er precies niet inzichtelijk worden als ervoor wordt gekozen bepaalde gegevens niet te verwerken? (Licht per te verwerken persoonsgegeven toe.)</p>	<p>Het SHG is bevoegd tot het verwerken van de persoonsgegevens, waaronder persoonsgegevens betreffende de gezondheid en het seksuele leven, van personen die betrokken zijn bij huiselijk geweld, die het SHG heeft verkregen ten behoeve van de uitvoering van de taken, bedoeld in artikel 2.2.5., tweede en derde lid, en voor de uitvoering van die taken noodzakelijk zijn. Het SHG is de verantwoordelijke voor deze verwerking. (art 4.1.3.)</p> <p>De verwerking van persoonsgegevens betreft de registratie van meldingen van (vermoedens van) huiselijke geweld, zodat het SHG ook daadwerkelijk als meldpunt kan fungeren. (artikelgewijze toelichting 4.1.3.)</p>	<p>Het risico bestaat dat meer gegevens worden verwerkt dan nodig voor het doelinu de te verwerken persoonsgegevens niet nader worden aangeduid</p>	<p>Persoonsgegevens moeten in overeenstemming met de wet en op behoorlijke en zorgvuldige wijze worden verwerkt. (art 6 Wbp)</p> <p>Persoonsgegevens worden voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden verzameld. (art 7 Wbp)</p> <p>Deze vraag wat er niet inzichtelijk zou worden als bepaalde gegevens niet verwerkt zouden worden, wordt in het wetsvoorstel niet beantwoord.</p>
	4	<p>Kan als het gaat om gevoelige persoonsgegevens hetzelfde beleidseffect of technisch resultaat worden bereikt op een van de volgende wijzen: (a) door (gecombineerd) gebruik van normale persoonsgegevens, (b) door gebruik van geanonimiseerde of gepseudonimiseerde gegevens?</p>	<p>Deze vraag wordt in het wetsvoorstel niet beantwoord.</p>		<p>Gezien de aard van de gegevensverwerking bij huiselijk geweld ligt het afgezien van analysedoeleinden niet voor de hand gegevens te anonimiseren. Bij huiselijk geweld gaat het uiteindelijk om specifieke personen.</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking SHG		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	5	<p>In welk breder wettelijk, beleidsmatig of technisch kader wordt het voorziene beleid/databestand/informatiesysteem ontwikkeld en wat voor soort(en) verwerking(en) van persoonsgegevens gaan hiervan deel uitmaken bij het voorziene traject?</p> <p>Wordt hierbij gebruikt gemaakt van (nieuwe) technologie of informatiesystemen?</p>	<p>Beleidsmatig maakt het wetsvoorstel deel uit van de hervorming van de langdurige zorg. Het wetsvoorstel bevat geen breder technisch kader.</p> <p>Het wetsvoorstel vermeldt niet of er gebruik gemaakt wordt van (nieuwe) technologie of informatiesystemen.</p>	<p>Het ontbreken van een eensluidend technisch kader voor de gegevensverwerking vormt een risico wanneer gegevens worden uitgewisseld.</p> <p>In het algemeen geldt dat de kaders voor de betrokken instanties duidelijk moeten zijn, omdat anders een risico ontstaat voor de correcte uitvoering van de Wmo, inclusief de gegevensbescherming.</p>	<p>Het voorkomen of beëindigen van huiselijk geweld heeft alleen al vanwege de mogelijke strafrechtelijke consequenties een ander karakter dan de overige onderdelen van de Wmo. Dat vraagt andere maatregelen en waarborgen dan voor de andere Wmo onderdelen gewenst zijn. In die zin wijkt huiselijk geweld af van het bredere Wmo kader.</p> <p>Voor een juiste gegevensverwerking is vereist dat de betekenis van een gegeven in verschillende domeinen hetzelfde is. Een eensluidend technisch kader verhoogt de zekerheid omtrent de betrouwbaarheid van de verwerking van gegevens.</p> <p>Het beleidsmatige kader is in grote lijnen geschetst in de brief van de staatssecretaris aan de tweede kamer van 25-04-2013. De nadere invulling waar betrokken Wmo actoren om vragen is nog niet gereed.</p>
II		Doelbinding, koppeling, kwaliteit en profilering			

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking SHG		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	1	Hebt u het/de specifieke doel(en) waarvoor u de persoonsgegevens gaat verwerken in detail vastgesteld? Geldt hiervoor één en hetzelfde specifieke doel?	<p>Het SHG is bevoegd tot het verwerken van de persoonsgegevens, waaronder persoonsgegevens betreffende de gezondheid en het seksuele leven, van personen die betrokken zijn bij huiselijk geweld, die het SHG heeft verkregen ten behoeve van de uitvoering van de taken, bedoeld in artikel 2.2.5., tweede en derde lid, en voor de uitvoering van die taken noodzakelijk zijn. Het SHG is de verantwoordelijke voor deze verwerking. (art 4.1.3.)</p> <p>De verwerking van persoonsgegevens betreft de registratie van meldingen van (vermoedens van) huiselijke geweld, zodat het SHG ook daadwerkelijk als meldpunt kan fungeren. Vervolgens dient het SHG te beoordelen of de melding aanleiding vormt om een andere instantie in te schakelen en welke instantie in dat geval het beste is. Ook daarvoor kan het nodig zijn persoonsgegevens te verwerken. Wanneer ten slotte daadwerkelijk passende hulp ingeschakeld wordt, bijvoorbeeld door een hulpverlenende instantie in contact te brengen met een slachtoffer, zullen ook daartoe persoonsgegevens verwerkt worden. Dit impliceert dat het SHG de beschikking krijgt over persoonsgegevens van het slachtoffer van dit huiselijke geweld, van de vermoedelijke dader daarvan en van de melder. (artikelsgewijze toelichting 4.1.3.)</p>	<p>Het specifieke doel waarvoor de persoonsgegevens worden verwerkt is in algemene termen verwoord. De verdere verwerking van persoonsgegevens, bijvoorbeeld bij het inschakelen van een hulpverlenende instantie, is in algemene termen verwoord. Dit levert het risico op dat de doelbinding onvoldoende bepaald is.</p> <p><i>Er wordt zowel in art 4.1.3 als in de Memorie van Toelichting gewezen naar de aan het SHG toegewezen taken als voldoende onderbouwing voor de doelbinding. Deze taken zijn echter in het huidige wetsvoorstel nog breed omschreven.</i></p>	<p>Persoonsgegevens worden voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden verzameld. (art 7 Wbp)</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking SHG		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	2	Gaat het bij het project/systeem om gebruik van nieuwe persoonsgegevens voor een bestaand doel, of bestaande doelen binnen al bestaande systemen? (scenario toevoeging nieuwe persoonsgegevens).	<p>Het gaat niet om het gebruik van nieuwe persoonsgegevens. (Uitkomst eerste PIA § 7.3. Memorie van toelichting)</p> <p>Gelet op de aard van de situatie, is daarbij niet uit te sluiten dat het SHG aldus gegevens onder zich krijgt waaruit valt af te leiden welke ondersteuning iemand ontvangt, en daarmee beschikt over persoonsgegevens betreffende de gezondheid. Afhankelijk van de aard van het huiselijke geweld zal het SHG door een melding of door het onderzoek dat het SHG daarna onderneemt, ook de beschikking krijgen over het seksuele leven van de client en de vermoedelijke dader. Dit artikel geeft het SHG de bevoegdheid die (bijzondere) persoonsgegevens te verwerken voor zover dat noodzakelijk is voor de uitoefening van zijn taken. De verwerking van dergelijke bijzondere persoonsgegevens is slechts mogelijk als uit een melding redelijkerwijs een vermoeden van huiselijk geweld kan worden afgeleid. Wanneer daarvan geen sprake is, kan het SHG de melding nog wel registreren, maar is het niet toegestaan om daarbij bijzondere persoonsgegevens te verwerken. (artikelsgewijze toelichting 4.1.3.)</p>	<p>Het risico is dat bij nadere bepaling van de te verwerken persoonsgegevens toch zal blijken dat er nieuwe persoonsgegevens verwerkt zullen worden die nieuwe risico's met zich mee zullen brengen.</p> <p>Het SHG 'kan de melding nog wel registreren' wanneer na onderzoek geen sprake blijkt te zijn van huiselijk geweld. Het risico bestaat dat de betrokkene in aanzienlijke mate in zijn privacy getroffen wordt, ook al als de melding onjuist is. Deze melding (en de inhoud daarvan) wordt in het huidige wetsvoorstel niet nader beschreven.</p>	<p>Gezien de gewijzigde rol van de gemeente in de nieuwe Wmo situatie kan er sprake zijn van nieuwe verwerkingen.</p> <p>De uitkomst eerste PIA genoemd in de MVT (paragraaf 7.3) is dat er geen gebruik wordt gemaakt van nieuwe persoonsgegevens, terwijl de daadwerkelijke gegevens nog bij Amvb moeten worden bepaald.</p> <p>Persoonsgegevens worden slechts verwerkt voor zover zij, gelet op de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of vervolgens worden verwerkt, toereikend, ter zake dienend en niet bovenmatig zijn. (art 11 Wbp)</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking SHG		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	3	<p>Gaat het bij het project/systeem om het nastreven van nieuwe/aanvullende doeleinden door bestaande persoonsgegevens, of verzamelingen daarvan, te gebruiken, vergelijken, delen, koppelen of anderszins verder te verwerken? (scenario toevoeging doeleinden).</p> <p>Zo ja, hebben alle personen/instanties/systemen die betrokken zijn bij de verwerking dezelfde doelstelling met de verwerking van de desbetreffende persoonsgegevens of is daarmee spanning mogelijk gelet op hun taak of hun belang? Gelden dezelfde doelen voor het hele proces?</p>	<p>Het gaat om het gebruik van bestaande persoonsgegevens voor nieuwe doelen. (Uitkomst eerste PIA § 7.3. Memorie van toelichting)</p> <p>De verwerking van persoonsgegevens betreft de registratie van meldingen van (vermoedens van) huiselijk geweld, zodat het SHG ook daadwerkelijk als meldpunt kan fungeren. Vervolgens dient het SHG te beoordelen of de melding aanleiding vormt om een andere instantie in te schakelen en welke instantie in dat geval het beste is. Ook daarvoor kan het nodig zijn persoonsgegevens te verwerken. Wanneer ten slotte daadwerkelijk passende hulp ingeschakeld wordt, bijvoorbeeld door een hulpverlenende instantie in contact te brengen met een slachtoffer, zullen ook daartoe persoonsgegevens verwerkt worden. Dit impliceert dat het SHG de beschikking krijgt over persoonsgegevens van het slachtoffer van dit huiselijk geweld, van de vermoedelijke dader daarvan en van de melder. (artikelsgewijze toelichting 4.1.3.)</p> <p>Het college is bevoegd de persoonsgegevens, waaronder persoonsgegevens betreffende de gezondheid, die het college heeft verkregen ten behoeve van de uitvoering van de taken die bij of krachtens deze wet, de Jeugdwet, de Participatiewet en de Wet op de schuldhulpverlening aan het college zijn opgedragen, te verstrekken aan: [...]</p>	<p>Het risico bestaat dat betrokkene onterecht in aanmerkelijke mate wordt getroffen door besluiten genomen op grond van gegevens uit verschillende sectoren uit het sociale domein met ieder hun eigen context.</p> <p>Door het samenkomen van gegevens van verschillende instanties met ieder hun eigen taak en belang ontstaan spanningen. Het risico bestaat dat gegevens voor een ander doel dan waarvoor zij zijn verkregen verwerkt worden.</p> <p>Het risico bestaat dat meer gegevens worden verwerkt dan nodig voor het doel.</p>	<p>Persoonsgegevens moeten in overeenstemming met de wet en op behoorlijke en zorgvuldige wijze worden verwerkt. (art 6 Wbp)</p> <p>Persoonsgegevens worden voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden verzameld. (art 7 Wbp)</p> <p>In tegenstelling tot Wmo 2007 vermeldt het wetsvoorstel Wmo 2015 niet dat het huiselijk geweld door de SHG aan de politie wordt gemeld.</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking SHG		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
			c. [...] het SHG. (art 4.2.1.)		

VERTROUWELIJK

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking SHG		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	4	Indien u positief hebt geantwoord op vragen II.2 of II.3, hoe wordt een dergelijk voorgenomen gebruik (d.w.z. gebruik van nieuwe persoonsgegevens in bestaande systemen of van bestaande persoonsgegevens voor nieuwe doeleinden) gemeld aan: (a) de functionaris voor de gegevensbescherming, of (b) het CBP indien er geen FG is?	Het wetsvoorstel gaat niet in op melding aan de FG of aan de CBP.	Een niet gemelde verwerking in het kader van de Wmo is in principe onrechtmatig.	Een geheel of gedeeltelijk geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens, die voor de verwezenlijking van een doeleinde of van verscheidene samenhangende doeleinden bestemd is, wordt gemeld. (art 27 lid 1) De verantwoordelijke meldt de verwerking alvorens daarmee te beginnen bij het College of bij de functionaris. (art 27 lid 3)
	5	Indien u positief geantwoord hebt op vragen II.2 of II.3, welke (nadere) controles op een dergelijk gebruik (d.w.z. gebruik van nieuwe persoonsgegevens in bestaande systemen of van bestaande persoonsgegevens voor nieuwe doeleinden) zijn voorzien?	Deze vraag is in het wetsvoorstel niet beantwoord. Er moet nog nader onderzocht worden welke (nadere) controles op het gebruik van deze persoonsgegevens voor deze nieuwe doelen zijn voorzien. Hier wordt gekeken naar hoe het binnen het SUWI domein is geregeld. (Uitkomst eerste PIA 5 7/3. Memorie van toelichting)	Het risico bestaat dat onvoldoende maatregelen zijn genomen die een rechtmatige, behoorlijke en zorgvuldige verwerking van persoonsgegevens en een onnodige verzameling van persoonsgegevens voorkomen.	Persoonsgegevens worden in overeenstemming met de wet en op behoorlijke en zorgvuldige wijze verwerkt. (art 6 Wbp) Persoonsgegevens worden slechts verwerkt voor zover zij, gelet op de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of vervolgens worden verwerkt, toereikend, ter zake dienend en niet bovenmatig zijn. (art 11 lid 1 Wbp) De verantwoordelijke legt passende technische en organisatorische maatregelen ten uitvoer om persoonsgegevens te beveiligen tegen verlies of tegen enige vorm van onrechtmatige verwerking. [...] (art 13 Wbp)

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking SHG		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	6	Welke periodieke en incidentele controles zijn voorzien om de juistheid, nauwkeurigheid en actualiteit van de in het beleidsvoorstel, wetsvoorstel of overheids ICT-systeem verwerkte persoonsgegevens na te gaan?	<p>Periodieke controles om de juistheid, nauwkeurigheid en actualiteit en op ICT systeem verwerkte persoonsgegevens te controleren worden per AmvB vastgelegd. (Uitkomst eerste PIA § 7.3. Memorie van toelichting)</p> <p>Deze vraag is in het wetsvoorstel niet beantwoord.</p>	<p>Het risico bestaat dat onvoldoende maatregelen zijn genomen om te waarborgen dat persoonsgegevens juist, nauwkeurig en actueel zijn.</p> <p>Onjuiste gegevens levert het risico op van onjuiste beslissingen die diep in kunnen grijpen op de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen.</p>	<p>De verantwoordelijke treft de nodige maatregelen opdat persoonsgegevens, gelet op de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of vervolgens worden verwerkt, juist en nauwkeurig zijn. (art 11 lid 2 Wbp)</p> <p>Gezien de hoeveelheid en variëteit van persoonsgegevens zal het borgen van de juistheid, nauwkeurigheid en actualiteit veel inspanning vergen. Gezien de ingrijpendheid van Wmo beslissingen is het borgen van juistheid, nauwkeurigheid en actualiteit van persoonsgegevens echter noodzakelijk.</p>

VERTROUWELIJK

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking SHG		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	7	<p>Zullen de verzamelde/verwerkte persoonsgegevens gebruikt worden om het gedrag, de aanwezigheid of de prestaties van mensen in kaart te brengen en/of te beoordelen en/of te voorspellen?</p> <p>Zijn de betrokkenen daarvan op de hoogte?</p> <p>Zijn de gegevens die hiervoor worden gebruikt, afkomstig uit verschillende (eventueel externe) bronnen en zijn zij oorspronkelijk voor andere doelen verzameld?</p>	<p>De verwerking van persoonsgegevens betreft de registratie van meldingen van (vermoedens van) huiselijk geweld, zodat het SHG ook daadwerkelijk als meldpunt kan fungeren. Vervolgens dient het SHG te beoordelen of de melding aanleiding vormt om een andere instantie in te schakelen en welke instantie in dat geval het beste is. (artikelsgewijze toelichting 4.1.3.)</p> <p>Indien aan een SHG bij de uitoefening van de taken, bedoeld in artikel 2.2.5., derde lid, persoonsgegevens worden verstrekt door een ander dan betrokkene, brengt deze betrokkene hiervan zo spoedig mogelijk, doch in ieder geval binnen vier weken na het moment van vastlegging van hem betreffende gegevens, op de hoogte. (art 4.3.1.)</p> <p>De verzamelde/verwerkte gegevens zullen ook gebruikt worden om het gedrag van mensen in kaart te brengen en/of te voorspellen. Dit vanuit de wettelijke taak die gemeenten met dit wetsvoorstel krijgen om te voorkomen dat mensen zijn aangewezen op ondersteuning. (Uitkomst eerste PIA § 7.3. Memorie van toelichting)</p> <p>Per (bijzonder) persoonsgegeven zal in de AmvB onderbouwd worden wanneer en waarom verwerking moet plaatsvinden zonder uitdrukkelijke toestemming van de betrokkene. (§ 7.4. Memorie van toelichting)</p>	<p>Het risico bestaat dat betrokkene onterecht in aanmerkelijke mate wordt getroffen door besluiten genomen op grond van gegevens uit verschillende sectoren uit het sociale domein met ieder hun eigen context.</p> <p>Het risico bestaat dat meer gegevens worden verwerkt dan nodig voor het doel.</p>	<p>Weliswaar is hier geen sprake van geautomatiseerde verwerking, maar de verwerking van persoonsgegevens uit verschillende bronnen leidt wel tot een beeld van bepaalde aspecten van de persoonlijkheid en is in die zin een inbreuk op de privacy.</p> <p>Niemand kan worden onderworpen aan een besluit waaraan voor hem rechtsgevolgen zijn verbonden of dat hem in aanmerkelijke mate treft, indien dat besluit alleen wordt genomen op grond van een geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens bestemd om een beeld te krijgen van bepaalde aspecten van zijn persoonlijkheid. (art 42 Wbp)</p> <p>Indien persoonsgegevens worden verkregen op een andere wijze dan bedoeld in artikel 33, deelt de verantwoordelijke de betrokkene de informatie mede, bedoeld in het tweede en derde lid, tenzij deze reeds daarvan op de hoogte is:</p> <p>a. op het moment van vastlegging van hem betreffende gegevens, of</p> <p>b. wanneer de gegevens bestemd zijn om te worden verstrekt aan een derde, uiterlijk op het moment van de eerste verstrekking. (art 34 lid 1 Wbp)</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking SHG		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	8	<p>Wordt bij deze analyse/beoordeling/voorspelling gebruik gemaakt van vergelijking van persoonsgegevens die technisch geautomatiseerd is (d.w.z. niet door mensen zelf wordt uitgevoerd)?</p> <p>Zo ja, hoe wordt geregeld dat, indien dit geautomatiseerde proces tot een beoordeling of voorspelling over een bepaalde persoon leidt, hierop pas concrete actie wordt ondernomen na tussenkomst en (tweede) controle van (menselijk) personeel?</p>	<p>Deze vraag is in het wetsvoorstel niet beantwoord.</p> <p>In de technische infrastructuur zal gewaarborgd worden dat er geen automatische vergelijking van gegevens is, maar eerder een soort dashboard voor mensen. (§ 7.4. Memorie van toelichting)</p>	<p>Het risico bestaat dat betrokkene onterecht in aanmerkelijke mate wordt getroffen door besluiten die geautomatiseerd genomen worden zonder menselijke tussenkomst.</p>	<p>Weliswaar is hier geen sprake van geautomatiseerde verwerking, maar de verwerking van persoonsgegevens uit verschillende bronnen leidt wel tot een beeld van bepaalde aspecten van de persoonlijkheid en is in die zin een inbreuk op de privacy.</p> <p>Niemand kan worden onderworpen aan een besluit waaraan voor hem rechtsgevolgen zijn verbonden of dat hem in aanmerkelijke mate treft, indien dat besluit alleen wordt genomen op grond van een geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens bestemd om een beeld te krijgen van bepaalde aspecten van zijn persoonlijkheid. (art 42 Wbp)</p> <p>Niet alleen de technische infrastructuur, maar vooral de inrichting van besluitvormingsprocessen moet menselijke tussenkomst garanderen.</p> <p>De technische infrastructuur kan (bijvoorbeeld in de vorm van een informatiedienst) voorzien in de verschaffing van alleen die aspecten van persoonsgegevens die relevant zijn voor de te nemen beslissing, zonder andere aspecten te verwerken of vrij te geven (dataminimalisatie).</p>
III		Betrokken instanties/systemen en verantwoordelijkheid			

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking SHG		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	1	<p>Welke interne en externe instantie(s) en/of systemen is/zijn betrokken bij de voorziene verwerking in elk van de onder 1.5 onderscheiden fasen?</p> <p>Welke verstrekkers zijn er en welke ontvangers? Welke bestanden of deelbestanden en welke infrastructuren?</p>	<p>Het college is bevoegd de persoonsgegevens, waaronder persoonsgegevens betreffende de gezondheid, die het college heeft verkregen ten behoeve van de uitvoering van de taken die bij of krachtens deze wet, de Jeugdwet, de Participatiewet en de Wet op de schuldhulpverlening aan het college zijn opgedragen, te verstrekken aan: [...] c. [...] het SHG. (art 4.2.1.)</p> <p>Derden die op grond van een wettelijk voorschrift of op grond van hun ambt of beroep tot geheimhouding zijn verplicht, zijn bevoegd aan het SHG desgevraagd of uit eigen beweging persoonsgegevens, waaronder persoonsgegevens betreffende de gezondheid en het seksuele leven te verstrekken waarover zij beroepshalve beschikken, indien dit noodzakelijk kan worden geacht om een situatie van huiselijk geweld te beïndigen of een redelijk vermoeden daarvan te onderzoeken. (art 4.2.2.)</p> <p>Het college is bevoegd uit eigen beweging en desgevraagd verplicht kosteloos aan het SHG terstond de algemene gegevens, bedoeld in artikel 34, eerste lid, onderdeel a, onder 1 tot en met 6, van de Wet gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens, te verstrekken die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de taken, bedoeld in artikel 2.2.5., derde lid. (art 4.2.10. lid 1)</p>	<p>Het risico bestaat dat beperkte transparantie over ontvangers en verstrekkers van gegevens, alsmede gebruikte infrastructuren en deelbestanden leidt tot minder zekerheid omtrent de betrouwbaarheid van gegevens.</p> <p>De betrokkene heeft geen grip op zijn persoonsgegevens, ook omdat sprake is van meerdere (voor de betrokkene niet-transparante) gegevensbronnen. Hierdoor ontstaat het risico dat de betrokkene gevolgen ondervindt van onjuist genomen beslissingen, bijvoorbeeld omdat deze zijn gebaseerd op verouderde of onjuiste gegevens.</p>	<p>Het college en de melder worden gezien als degene die gegevens verstrekken. Het college gebruik (primair) gegevensbronnen en systemen binnen de gemeente zelf.</p> <p>Ruime definitie van derden van wie gegevens over de betrokkene mag worden verwerkt.</p> <p>Het wetsvoorstel bevat geen informatie beschikbaar over bestanden, infrastructuren etc.</p> <p>Andere verstrekkers en betrokkenen bij de verwerking zijn ook de melder en derden (bijvoorbeeld huisgenoten: [...]) Ook kan het belang van de melder, maar ook derden (bijvoorbeeld huisgenoten), om anoniem te blijven een reden voor weigering zijn. (artikelsgewijze toelichting 4.3.1. lid 1 en 2)</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking SHG		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	2	Is (in ieder stadium) duidelijk wie verantwoordelijk is voor de verwerking van de persoonsgegevens? Zo ja, is deze persoon of organisatie daarop voldoende voorbereid en geëquipeerd wat betreft de nodige voorzieningen en maatregelen, waaronder middelen, beleid, taakverdeling, procedures en intern toezicht?	<p>Het SHG is bevoegd tot het verwerken van de persoonsgegevens, waaronder persoonsgegevens betreffende de gezondheid en het seksuele leven, van personen die betrokken zijn bij huiselijk geweld, die het SHG heeft verkregen ten behoeve van de uitvoering van de taken, bedoeld in artikel 2.2.5., tweede en derde lid, en voor de uitvoering van die taken noodzakelijk zijn. Het SHG is de verantwoordelijke voor deze verwerking. (art 4.1.3.)</p> <p>Deze analyse van nodige voorzieningen en maatregelen is in het wetsvoorstel niet vermeld.</p>	<p>Het risico bestaat dat het SHG onvoldoende voorbereid en geëquipeerd is en dat als gevolg daarvan de gegevensverwerking onrechtmatig is en/of dat betrokkenen gevolgen ondervinden van onterechte beslissingen.</p>	
	3	Wie binnen uw organisatie, en elk van de andere betrokken organisaties, krijgen precies toegang tot de persoonsgegevens? Bestaat de kans dat bij het gebruik ervan de gegevens ter beschikking komen van onbevoegden?	<p>Deze vraag is in het wetsvoorstel niet beantwoord.</p>	<p>Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.</p>	

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking SHG		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	4	Geldt voor een of meer van de betrokken instanties een beperking van de mogelijkheid om persoonsgegevens te verwerken als gevolg van geheimhoudingsverplichtingen (in verband met functie/wet)?	Ja. Derden die op grond van een wettelijk voorschrift of op grond van hun ambt of beroep tot geheimhouding zijn verplicht, zijn bevoegd aan het SHG desgevraagd of uit eigen beweging persoonsgegevens, waaronder persoonsgegevens betreffende de gezondheid en het seksuele leven, te verstrekken waarover zij beroepshalve beschikken, indien dit noodzakelijk kan worden geacht om een situatie van huiselijk geweld te beëindigen of een redelijk vermoeden daarvan te onderzoeken. (art 4.2.2.)		De geheimhoudingsplicht zoals die van artsen wordt doorbroken door art 4.2.2.
	5	Zijn alle stappen van de verwerking in de zin van soorten gegevens en uitwisselingen, in kaart gebracht of te brengen, zodanig dat daardoor voor de betrokkenen inzichtelijk is bij wie, waarom en hoe de persoonsgegevens worden verwerkt?	Deze analyse is in het wetsvoorstel niet uitgevoerd.	Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.	In navolging van de PIA moeten deze gegevens en uitwisselingen in kaart worden gebracht.

Toetsmodel PIA Rijksdienst		Gegevensverwerking SHG			
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	6	Zijn er beleid en procedures voorzien voor het creëren en bijhouden van een verzameling van de persoonsgegevens die u wilt gaan gebruiken? Zo ja, hoe vaak en door wie zal de verwerking worden gecontroleerd? Omvat de verzameling een verwerking die namens u wordt uitgevoerd (bijvoorbeeld door een onderaannemer)?	Beleid en procedures voor het creëren en bijhouden van een verzameling van de persoonsgegevens zijn niet voorzien in het wetsvoorstel.	Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.	Sinds 2007 hebben SHG's ervaring opgedaan met de verwerking van persoonsgegevens in het kader van Wmo 2007.
	7	Is er sprake van overdracht van persoonsgegevens naar een (overheids) instantie buiten de EU/EER? Heeft dit land een niveau van gegevensbescherming dat als passend is beoordeeld door een besluit van de Europese Commissie of de Minister van Veiligheid en Justitie? Worden daarbij alle of een gedeelte van de persoonsgegevens doorgegeven?	Nee.		
IV		Beveiliging en bewaring/vernietiging			

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking SHG		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	1	Is het beleid met betrekking tot gegevensbeveiliging binnen uw organisatie op orde? Zo ja, wie/welke afdeling(en) is/zijn binnen de organisatie verantwoordelijk voor het opstellen, implementeren en handhaven hiervan? Is dit beleid specifiek gericht op gegevensbescherming en gegevensbeveiliging?	<p>Deze controle is in het wetsvoorstel niet uitgevoerd.</p> <p>Bij algemene maatregel van bestuur wordt, op voordracht van Onze Minister van Veiligheid en Justitie Onze Minister, bepaald, aan welke beveiligingseisen de in dit hoofdstuk bedoelde verwerking van persoonsgegevens voldoet. (art 4.2.9)</p> <p>In die amvb zal preciezer worden opgenomen om welke persoonsgegevens het gaat, op welke wijze persoonsgegevens worden verwerkt en volgens welke technische standaarden dat plaatsvindt. Ook zullen de beveiligingseisen daarin een plaats krijgen. (artikelsgewijze toelichting H4)</p> <p>De wijze waarop de beveiliging, bewaring en vernietiging van gegevens plaats gaat vinden wordt nader uitgewerkt in de beslissing voor welke technische voorziening ondersteunend gaat zijn aan de gegevensverwerking zoals opgenomen in het wetsvoorstel. (Uitkomst eerste PIA § 7.3. Memorie van toelichting)</p>	Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.	Bij artikel 4.1.3. gaat het om het SHG als verantwoordelijke voor de verwerking van persoonsgegevens.
	2	Indien (een deel van) de verwerking bij een bewerker plaatsvindt, hoe draagt u zorg voor de gegevensbeveiliging, en het toezicht daarop, bij die bewerker?	In artikel 4.1.3. zijn geen bewerkers aangewezen.		

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking SHG		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	3	Welke technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen zijn getroffen ter voorkoming van niet-geautoriseerde of onrechtmatige verwerking/misbruik van (a) gegevens die in een geautomatiseerd format staan (bv. wachtwoord-bescherming, versleuteling, encryptie) en (b) gegevens die handmatig zijn opgetekend bv. sloten op kasten)? Is er een hoger beschermingsniveau om gevoelige persoonsgegevens te beveiligen?	<p>Deze vraag is in het wetsvoorstel niet beantwoord.</p> <p>Bij algemene maatregel van bestuur wordt, op voordracht van Onze Minister van Veiligheid en Justitie Onze Minister, bepaald aan welke beveiligingseisen de in dit hoofdstuk bedoelde verwerking van persoonsgegevens voldoet. (art 4.2.9)</p> <p>In die amvb zal preciezer worden opgenomen om welke persoonsgegevens het gaat, op welke wijze persoonsgegevens worden verwerkt en volgens welke technische standaarden dat plaatsvindt. Ook zullen de beveiligingseisen daarin een plaats krijgen. (artikelsgewijze toelichting H4)</p> <p>De wijze waarop de beveiliging, bewaring en vernietiging van gegevens plaats gaat vinden wordt nader uitgewerkt in de beslissing voor welke technische voorziening ondersteunend gaat zijn aan de gegevensverwerking zoals opgenomen in het wetsvoorstel. (Uitkomst eerste PIA § 7.3. Memorie van toelichting)</p>	<p>Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.</p>	<p>Bij artikel 4.1.3. gaat het om het SHG als verantwoordelijke voor de verwerking van persoonsgegevens.</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking SHG		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	4	Welke procedures bestaan er in geval van inbreuken op beveiligingsvoorschriften, en voor het detecteren ervan? Is er een calamiteitenplan om het gevolg van een onvoorziene gebeurtenis waarbij persoonsgegevens worden blootgesteld aan onrechtmatige verwerking of verlies van persoonsgegevens af te handelen?	Zie IV.3.		
	5	Hoe lang worden de persoonsgegevens bewaard? Geldt dezelfde bewaartermijn voor elk van de typen van verzamelde persoonsgegevens? Is het project onderworpen aan enige wettelijke/sectorale eisen met betrekking tot bewaring?	<p>Deze analyse is in het wetsvoorstel niet uitgevoerd.</p> <p>Onverminderd artikel 4.3.5. bewaart het SHG bescheiden die hij met betrekking tot een betrokkene onder zich heeft gedurende vijftien jaren, te rekenen van het tijdstip van ontvangst of waarop deze door het SHG zijn vervaardigd, of zoveel langer als redelijkerwijs in verband met een zorgvuldige uitvoering van de taken van het SHG noodzakelijk is. (art 4:3:4.)</p> <p>De wijze waarop de beveiliging, bewaring en vernietiging van gegevens plaats gaat vinden wordt nader uitgewerkt in de beslissing voor welke technische voorziening ondersteunend gaat zijn aan de gegevensverwerking zoals opgenomen in het wetsvoorstel. (Uitkomst eerste PIA 5.7.3. Memorie van toelichting)</p>	<p>Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.</p> <p>De bewaartermijn van vijftien jaar resulteert in het risico van bovenmatigheid. Door veroudering dreigt verlies van datakwaliteit.</p>	<p>Uit de verschillende regimes van de subsectoren van het sociale domein kunnen verschillende bewaartermijnen voortvloeien.</p> <p>Het risico dat een betrokkene jarenlang achtervolgd wordt door een mogelijk onjuiste registratie kan beheerst worden door een kortere bewaartermijn.</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking SHG		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	6	Op welke beleidsmatige en technische gronden is deze termijn van bewaring vereist?	<p>Met de artikelen 4.3.4. en 4.3.5. wordt inzake het bewaren en vernietigen van bescheiden aangesloten bij de bepalingen inzake de geneeskundige behandelingsovereenkomst, in het bijzonder de artikelen 7:454, derde lid, en 7:455 Burgerlijk Wetboek (BW), en de bepalingen in de Wet op de jeugdzorg (de artikelen 55 en 56). Hierdoor komende de termijnen voor bewaren en vernietigen overeen met de termijnen waaraan bijvoorbeeld betrokken zorgaanbieders zich dienen te houden. (artikelsgewijze toelichting 4.3.4.)</p> <p>Het wetsvoorstel bevat geen informatie beschikbaar over technische gronden van bewaring.</p>	Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.	De koppeling met de Wgbo in het BW en de Wet op de jeugdzorg met betrekking tot de bewaartermijnen is te heroverwegen, gezien het risico dat de betrokkene jarenlang achtervolgd wordt door een mogelijk onjuiste registratie.
	7	Welke maatregelen zijn voorzien om de persoonsgegevens na afloop van de bewaartermijn te vernietigen? Worden alle persoonsgegevens, inclusief log-gegevens, vernietigd? Is er controle op de vernietiging, en door wie?	Deze vraag is in het wetsvoorstel niet beantwoord.	Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.	
V		Transparantie en rechten van betrokkenen			

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking SHG		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	1	<p>Is het doel van het verwerken van de gegevens bij de betrokkenen bekend of kan het bekend gemaakt worden?</p> <p>Wat is de procedure om betrokkenen indien nodig te informeren over het doel van de verwerking van hun persoonsgegevens?</p>	<p>Indien aan een SHG bij de uitoefening van de taken, bedoeld in artikel 2.2.5, derde lid, persoonsgegevens worden verstrekt door een ander dan betrokkene, brengt deze betrokkene hiervan zo spoedig mogelijk, doch in ieder geval binnen vier weken na het moment van vastlegging van de hem betreffende gegevens, op de hoogte. (art 4.3.1. lid 1)</p> <p>De in het eerste lid genoemde termijn kan door het SHG telkens met ten hoogste twee weken worden verlengd, voor zover dit noodzakelijk is voor de uitoefening van de taken, bedoeld in artikel 2.2.5, derde lid, en dit noodzakelijk kan worden geacht om een situatie van huiselijk geweld te beëindigen of een redelijk vermoeden daarvan te onderzoeken. (art 4.3.1. lid 2)</p> <p>In afwijking van artikel 35 van de Wet bescherming persoonsgegevens kan een SHG de mededeling, bedoeld in dat artikel, aan de betrokkene achterwege laten voor zover dit noodzakelijk kan worden geacht om een situatie van huiselijk geweld te beëindigen of een redelijk vermoeden daarvan te onderzoeken. (art 4.3.1. lid 3)</p> <p>Bij algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld omtrent de gevallen waarin het bekendmaken van de identiteit van de persoon die het huiselijk geweld of het vermoeden daarvan heeft gemeld of van de persoon van wie informatie in het kader van het onderzoek is verkregen, achterwege kan blijven. (art 4.3.1. lid 4)</p>	<p>Het risico dat de inbreuk op de rechten van de betrokkene onnodig groot is als gevolg van de afwijking van art 35 Wbp, moet worden afgewogen tegen het belang van het onderzoek naar huiselijk geweld en bijvoorbeeld de anonimiteit van de melder.</p> <p>Het risico bestaat dat de verlengingsmogelijkheid met steeds twee weken ex lid 2 ertoe leidt dat betrokkene nooit op de hoogte wordt gesteld.</p>	<p>Indien persoonsgegevens niet van betrokkene worden verkregen, deelt de verantwoordelijke de betrokkene de informatie mede, bedoeld in het tweede en derde lid, tenzij deze reeds daarvan op de hoogte is:</p> <p>a. op het moment van vastlegging van hem betreffende gegevens, of</p> <p>b. wanneer de gegevens bestemd zijn om te worden verstrekt aan een derde, uiterlijk op het moment van de eerste verstrekking. (art 34 lid 1 Wbp)</p> <p>De betrokkene heeft het recht zich vrijelijk en met redelijke tussenpozen tot de verantwoordelijke te wenden met het verzoek hem mede te delen of hem betreffende persoonsgegevens worden verwerkt. De verantwoordelijke deelt de betrokkene schriftelijk binnen vier weken mee of hem betreffende persoonsgegevens worden verwerkt. (art 35 lid 1 Wbp)</p> <p>Om te voorkomen dat de inbreuk op de rechten van de betrokkene (vermoedelijke dader) onnodig groot is, zouden nadere regels kunnen worden gesteld omtrent de gevallen waarin het bekend maken van de over de betrokkene verwerkte gegevens achterwege kan blijven. Analooq aan 4.3.1. lid 4.</p> <p>Tevens zou de verlengingsmogelijkheid van lid 2 nader geclausuleerd moeten worden.</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking SHG		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	2	Indien u de persoonsgegevens direct van de betrokkenen verkrijgt, hoe stelt u hen van uw identiteit en het doel van de verwerking op de hoogte vóór het moment van verwerking?	Zie V1.		
	3	Indien u de persoonsgegevens via een andere (overheids)organisatie verkrijgt, hoe zullen de betrokkenen van uw identiteit en het doel van de verwerking op de hoogte worden gesteld op het moment van verwerking?	Zie V1.		
	4	Indien u toestemming tot verwerking van persoonsgegevens aan de betrokkene vraagt (opt-in), kan de betrokkene deze toestemming dan op een later tijdstip weer intrekken (opt-out)? Bij een weigering toestemming te geven, of bij een dergelijke intrekking, wat is dan de implicatie voor de betrokkene?	<p>Het wetsvoorstel is er juist op gericht om verwerking zonder toestemming van de betrokkene mogelijk te maken. Zie verder V1.</p> <p>Onverminderd het bij of krachtens de wet bepaalde, verstrekt het SHG aan anderen dan de betrokkene geen inlichtingen over betrokkene, dan wel inzage in of afschrift van de bescheiden dan met toestemming van betrokkene. (art 4:3.3. lid 1)</p>	Risico dat genomen maatregelen onvoldoende toereikend zijn. Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.	<p>Indien persoonsgegevens worden verkregen op een andere wijze dan bedoeld in artikel 33, deelt de verantwoordelijke de betrokkene de informatie mede, bedoeld in het tweede en derde lid, tenzij deze reeds daarvan op de hoogte is:</p> <p>a. op het moment van vastlegging van hem betreffende gegevens, of</p> <p>b. wanneer de gegevens bestemd zijn om te worden verstrekt aan een derde, uiterlijk op het moment van de eerste verstrekking. (art 34 lid 1 Wbp)</p>

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking SHG		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	5	Via welke procedure hebben betrokkenen de mogelijkheid zich tot de verantwoordelijke te wenden met het verzoek hen mede te delen of hun persoonsgegevens worden verwerkt? Hoe worden derden, die mogelijk bedenkingen hebben tegen een dergelijke mededeling, in de gelegenheid gesteld hun zienswijze te geven?	Het SHG verstrekt aan een betrokkene desgevraagd zo spoedig mogelijk inzage in en afschrift van de bescheiden waarover hij met betrekking tot die betrokkene beschikt. (art 4.3.2. lid 1) Zie V1.	Risico dat genomen maatregelen onvoldoende toereikend zijn. Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.	De betrokkene heeft het recht zich vrijelijk en met redelijke tussenpozen tot de verantwoordelijke te wenden met het verzoek hem mede te delen of hem betreffende persoonsgegevens worden verwerkt. De verantwoordelijke deelt de betrokkene schriftelijk binnen vier weken mee of hem betreffende persoonsgegevens worden verwerkt. (art 35 lid 1 Wbp)

VERTROUWELIJK

Toetsmodel PIA Rijksdienst			Gegevensverwerking SHG		
Onder-deel	#	Vraag	Huidige situatie Wetsvoorstel Wmo	Risico's	Opmerkingen
	6	Hoe kan een verzoek van een betrokkene tot verbetering, aanvulling, verwijdering of afscherming van persoonsgegevens in behandeling worden genomen?	<p>Het SHG vernietigt de door hem bewaarde bescheiden binnen drie maanden na een daartoe strekkend schriftelijk verzoek van degene op wie de bescheiden betrekking hebben. (art 4.3.5. lid 1)</p> <p>Het eerste lid geldt niet voor zover het verzoek bescheiden betreft waarvan redelijkerwijs aannemelijk is dat de bewaring van aanmerkelijk belang is voor een ander dan de verzoeker alsmede voor zover het bepaalde bij of krachtens de wet zich tegen vernietiging verzet. (art 4.3.5. lid 2)</p> <p>Het verzoek wordt niet ingewilligd indien het gedaan is door iemand die:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. jonger is dan twaalf jaren, of b. minderjarig is en de leeftijd van twaalf jaren heeft bereikt en niet in staat kan worden geacht tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake. (art 4.3.5. lid 3) <p>In de gevallen, bedoeld in het derde lid, kan het verzoek door een wettelijke vertegenwoordiger worden gedaan. (art 4.3.5. lid 4)</p> <p>In het wetsvoorstel wordt de vraag over het verbeteren, aanvullen of afschermen van persoonsgegevens niet beantwoord.</p> 	<p>Risico dat genomen maatregelen onvoldoende toereikend zijn om bovenmatigheid te voorkomen. Het niet opnemen van dit element vormt een risico voor de rechtmatigheid van de verwerking.</p>	<p>Degene aan wie overeenkomstig artikel 35 kennis is gegeven van hem betreffende persoonsgegevens, kan de verantwoordelijke verzoeken deze te verbeteren, aan te vullen, te verwijderen, of af te schermen indien deze feitelijk onjuist zijn, voor het doel of de doeleinden van de verwerking onvolledig of niet ter zake dienend zijn dan wel anderszins in strijd met een wettelijk voorschrift worden verwerkt. Het verzoek bevat de aan te brengen wijzigingen. (art 36 lid 1 Wbp)</p> <p>Het risico van bovenmatigheid (door te lang te bewaren) kan beheerst worden door geautomatiseerde verwijdering van persoonsgegevens na het verstrijken van de bewaartermijn.</p>

Bijlage 5 Overzicht verwerkingen, uitwisselingsrelaties, actoren en persoonsgegevens

Versie 19 juli 2013

Partijen	Doel	Gegevens van	Gegevensset	Toelichting
Gemeenten (binnen sociale domein)	Ten behoeve van integrale beoordeling en inrichting van maatwerkvoorziening, passend op het bestaande aanbod. Eén gezin één plan één regisseur. Zoveel mogelijk eenmalige gegevensuitvraag. Doelmatige besteding van middelen (voorkomen van overlap in ondersteuningsaanbod).	Client, huisgenoten (incl kinderen), mantelzorger(s)	Uitkering ihkv WWB, Wajong, WIA (ja/nee en soort uitkering) Reintegratie aanbod ihkv WWB, Wajong, WIA (duur, aanbieder, inhoud) Registratie ihkv Wet Schuldhulpverlening (ja/nee) Ondersteuningsaanbod ihkv Wet Schuldhulpverlening (duur, aanbieder, inhoud) Beschikking ihkv Jeugdwet (ja/nee, voor wie, achtergrond van de diagnose/gespreksverslagen) Ondersteuningsaanbod ihkv Jeugdwet (duur, aanbieder, inhoud)	Toegang tot deze gegevens moet mogelijk zijn <i>zonder</i> expliciete toestemming van de client. Client kan belang hebben bij het achterhouden van bepaalde informatie.
Gemeenten-toezichthoudende ambtenaren	Toezicht op rechtmatigheid van verstrekte ondersteuning van gemeente Fraudebestrijding	Client, huisgenoten (incl kinderen)	Beschikking ihkv de Wmo (achtergrond vd problematiek, afspraken over ondersteuningsplan)	<i>zonder</i> toestemming vd client
Gemeenten- CAK	Vastelling van eigen bijdrage	Client	Beschikking ihkv de Wmo (achtergrond vd problematiek, afspraken over ondersteuningsplan (duur, omvang) Aanbieder	
Gemeenten- SVB	Trekkingsrecht en administratieve afhandeling pgb's Fraudebestrijding	Client	Beschikking ihkv de Wmo (achtergrond vd problematiek, afspraken over ondersteuningsplan)	
Gemeenten- CIZ	Onderbouwing van aanvraag voor LIZ indicatie	Client, mantelzorger, huisgenoten	Gespreksverslagen/onderzoeksverslagen van zorgbehoefte geleverde ondersteuning ihkv Wmo (aanbieder, soort Ondersteuning, duur van de ondersteuning, evt kosten) Gegevens over het sociaal netwerk en mantelzorgers (kan ook om bijzondere persoonsgegevens gaan bv. wanneer mantelzorger ook ziek wordt)	<i>met</i> toestemming vd client
Gemeenten-aanbieder	Opdrachtverstrekking voor leveren maatwerkvoorziening aan client naar aanbieder. Opdrachtverstrekking voor samenwerking en afstemming op al aanwezige ondersteuning.	Client	Beschikking ihkv de Wmo (achtergrond vd problematiek, afspraken over ondersteuningsplan (duur, gewenst resultaat) Welke vormen van ondersteuning er ihkv Pwet, Jeugdwet, SHV al door welke aanbieder wordt geleverd.	

derden- SHG	Melding van redelijk vermoeden huiselijk geweld zodat dit nader onderzocht kan worden			
Toezichthoudende ambtenaren-gemeenten	Melding van (vermoeden tot) fraude of oneigenlijk gebruik van ondersteuning/maatwerkvoorziening van gemeente. Doel rechtmatigheid.	Client, huisgenoten	Gegevens betreffende de gezondheid vd client en/of huisgenoten Gegevens over leef- en werksituatie vd client en/of huisgenoten	<i>zonder toestemming vd client</i>
CAK- gemeenten	Informatie over realisatie berekening en incasso eigen bijdragen voor voorzieningen wmo			
SVB- gemeenten	Informatie over realisatie verstrekte PGB'en Wmo aan ingezetenen			
CIZ- gemeenten	Toets op rechtmatigheid (bij indicatie LIZ, geen Wmo)	Client	Indicatie LIZ (ja/nee/procedure loopt)	
Belastingdienst-CAK	Inkomens- en vermogensgegevens tbv berekening eigen bijdragen voorzieningen Wmo			
Aanbieder-gemeente	Verantwoording en/ of declaratie. Bij mandatering van signalering/toegang door gemeente aan aanbieder (bv bij sociaal wijkteam) dan heeft gemeente de informatie nodig van de aanbieder om de beschikking op te stellen. Daarnaast nog doorgeven van bijvoorbeeld noodzakelijk geachte mutaties:		BSN, start- en eventuele einddatum/zorg, Geleverde zorg(uren) en/ of bereikte effect. Gegevens over gezondheid van client en evt mantelzorgers waardoor mutatie van maatwerkvoorziening nodig is.	
Aanbieder- CAK	Realisatiegegevens feitelijk afgenomen ondersteuning			
Aanbieder- SVB	Realisatiegegevens feitelijk afgenomen ondersteuning			
Aanbieder-toezichthoudende ambtenaren	Fraudebestrijding	Client, huisgenoten		

Zorgverzekeraar-gemeenten	Afstemming van maatwerkvoorziening op zorgaanbod vanuit ZVW (behandeling/verpleging) Toets op rechtmatigheid (hulpmiddelen al verstrekt vanuit Zwv?)	Client	Gegevens <i>dat</i> client ook <i>welke</i> vormen van zorg vanuit Zwv krijgt.	Om te weten of iemand vanuit de gemeente Wmo voorzieningen geleverd kan krijgen, moet de gemeente weten of iemand een intramurale indicatie heeft. Of de gemeente op dat moment nog gaat verstrekken is van belang te weten of de persoon in de instelling ook daadwerkelijk behandeling krijgt. Als er geen behandeling is, dan kan het zijn dat vanuit gemeente uit de Wmo geleverd moet worden, bijvoorbeeld hulpmiddelen. Kun je zien uit de declaratie over iemand. Daaruit blijkt of iemand indicatie al verzilverd heeft en behandeling ontvangt. Met of zonder behandeling straks niet meer aan AGB code te zien. Echter declaratie volgt pas na 2 maanden, dus die periode wordt niet gedekt. Er kan iets gestart zijn zonder dat je dit dus weet. Afhankelijk van wat er gevraagd wordt aan de gemeente, is de vervolgvraag nodig. Bij indicatie geen begeleiding en verzorging, maar mogelijk wel hulpmiddelen. Volgende vraag staat centraal: Is het zo dat er aanvullende voorzieningen nodig zijn vanuit de gemeente, omdat de instelling niet volledig voorziet in ondersteuning persoon? Of voor overbruggingszorg.
Zorgaanbieder-gemeenten	Continuering van de zorg en inhoudelijk verantwoorde zorg bieden - gerechtvaardigd belang	Client	Passief verstrekken op aanvraag : 1. BSN; 2. professionele samenvatting behandelaar	Een burger verandert van zorgaanbieder of krijgt er een zorgaanbieder bij en is gebaat bij overdracht van bevindingen van de zorgaanbieder. Bijvoorbeeld in gevallen van: transfer (bijv vanuit Wmo naar instelling AWBZ, ziekenhuis naar Wmo); of klant overnemen na nieuwe aanbesteding; vanuit jeugd GGZ naar volwassene GGZ
Gemeenten-zorgverzekeraar	Voorkomen niet afgestemd aanbod gemeente en zorgverzekeraar Afbakening van (financieel) verantwoordelijkheden Goede vervulling publiekrechtelijke taak en behartiging gerechtvaardigd belang; individuele zorg en tussen ketenpartners	Client	Signaal <i>dat</i> iemand vanuit Wmo ondersteuning ontvangt (bv hulpmiddelen of verzorging).	Afhankelijk van hoe knip PV/VP komt te liggen, kan het zijn dat de financiering van het aanbod overgaat van gemeente naar Zwv als er ook verpleging bij komt.
Gemeenten-zorgaanbieder	Voorkomen niet afgestemd aanbod gemeente en zorgverzekeraar Goede vervulling publiekrechtelijke taak en behartiging gerechtvaardigd belang; individuele zorg en tussen ketenpartners	Client		
Bestuursorgaan/CIZ-gemeenten	Informatie over indicaties verblijf/PGB op grond van wetsvoorstel LIZ (ingezetenen)			

Bijlage 6 Wmo-verordening

Verordening individuele voorzieningen Wmo

Gemeente Woudenberg

Datum vaststelling: 26 mei 2011
Datum bekendmaking: 31 mei 2011
Datum ingang: 1 juli 2011

De raad van de Gemeente Woudenberg,

gelezen het voorstel van Burgemeester en Wethouders van 19 april 2011;

gelet op het gestelde in de artikelen 149 en 156 van de Gemeentewet en artikel 5 van de Wet maatschappelijke ondersteuning;

overwegende hetgeen volgt:

- a. De Wmo heeft als doel: iedereen moet kunnen meedoen. In de wet is bepaald dat gemeenten een compensatieplicht hebben. Door de regering is, bij de opzet van de wet, bewust een verschuiving gemaakt van een zorgplicht en rechten van burgers naar een compensatie van beperkingen, gericht op de specifieke situatie van de burger, waarbij een groter beroep wordt gedaan op de eigen mogelijkheden van de burger en diens omgeving.
- b. Uit een onderzoek van het Sociaal Cultureel Planbureau is gebleken dat de vraag naar huishoudelijke hulp niet alleen sterk oploopt met leeftijd, maar ook met de aanwezigheid van chronische aandoeningen en fysieke beperkingen. Ook alleenstaanden doen vaker een beroep op huishoudelijke hulp. Uit demografische gegevens blijkt dat de groep ouderen in de toekomst aanzienlijk toeneemt, waardoor de vraag naar hulp en zorg eveneens aanzienlijk kan gaan toenemen.
- c. Het gemeentebestuur ziet het dan ook tot haar taak om personen die beperkingen ondervinden in hun zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie voorzieningen aan te bieden ter compensatie van die beperkingen, binnen het kader van de wet. Het gemeentebestuur ziet het daarbij ook als haar taak om mensen te activeren en te stimuleren om zo goed mogelijk voor zichzelf en hun omgeving te zorgen. De voorzieningen zijn er dan ook mede op gericht om de eigen gezondheid en leefsituatie te verbeteren of achteruitgang in gezondheid zoveel mogelijk te beperken. Gemeend wordt dat ook het vergroten van de verantwoordelijkheid voor de eigen gezondheid en het bevorderen van de zelfredzaamheid gezien moet worden als een onderdeel van de integrale hulp en het compensatiebeginsel.
- d. Het gemeentebestuur heeft ook verplichtingen op grond van de Wet publieke gezondheid die nauw verband houden met opdrachten uit de Wet maatschappelijke ondersteuning. Behalve op het gebied van de jeugdgezondheidszorg is inmiddels ook de ouderenzorg onder de gemeentelijke verantwoordelijkheid komen te vallen. Dat betreft onder meer:
 - het op systematische wijze volgen en signaleren van ontwikkelingen in de gezondheidstoestand van ouderen en van gezondheidsbevorderende en -bedreigende factoren;
 - het ramen van de behoeften aan zorg;
 - de vroegtijdige opsporing en preventie van specifieke stoornissen als comorbiditeit;
 - het geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding;
 - het formuleren van maatregelen ter beïnvloeding van gezondheidsbedreigingen.
- e. Het gemeentebestuur heeft geconstateerd dat de huidige werkwijzen, wetgeving en maatschappelijke constructies leiden tot een sterk versnipperde, los van elkaar staande hulp- en zorgverlening. Zij ziet het als een opdracht om samen met andere partners in de zorgketen naar mogelijkheden te zoeken om tot een betere afstemming van alle hulp en ondersteuning te komen, welke inspanning rechtstreeks ten goede komt aan individuele personen die een beroep doen op de Wmo.
- f. Ook anderen, waaronder de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, zoeken naar mogelijkheden om tot een meer integrale zorgverlening te komen. Dat komt

onder meer tot uitdrukking in de brief van de minister aan de tweede kamer van 22 december 2008, nr. 29 247, De visie op de eerstelijnszorg "Dynamische eerstelijnszorg" en zijn brief "Programmatische aanpak van chronische ziekten" In de brief aan de tweede kamer stelt de minister: 'dat in de toekomst de nadruk steeds meer komt te liggen op de noodzaak voor een geïntegreerde benadering van de zorg. Door de groei en vergrijzing van de Nederlandse bevolking, maar ook de ontwikkeling in leefstijl (onder andere toename overgewicht) en de verbeteringen van medische technologieën zal het aantal chronisch zieken de komende twintig jaar sterk toenemen. Omdat mensen ook vaker meerdere chronische aandoeningen tegelijk hebben, wordt de zorgvraag ook complexer. Dit heeft grote gevolgen voor de mensen die het treft, voor de organisatie van de zorg en voor de maatschappij. Er moet worden gestreefd naar het niet of pas later ziek worden van mensen en dat, indien de ziekte zich eenmaal heeft gemanifesteerd, complicaties worden voorkomen. Mensen moeten geholpen worden zo goed mogelijk met hun chronische aandoening om te kunnen gaan om een zo hoog mogelijk kwaliteit van leven te houden. Ik wil stimuleren dat partijen in het veld meer ruimte krijgen om de zorg samenhangend te organiseren rondom de zorgvraag. De patiënt komt zo meer centraal te staan. Om deze samenhang in het zorg- en ondersteuningsaanbod van de hulpvrager te vergroten is multidisciplinaire samenwerking een vereiste. De verbetering van de coördinatie tussen de hulpverleners en dus afstemming van activiteiten zal tegenstrijdige adviezen voorkomen. Ook zal het de meerwaarde van de individuele hulpverlening vergroten en zodoende de doelmatigheid en de kwaliteit van de hulpverlening verbeteren. Ik wil stimuleren dat partijen in het veld meer ruimte krijgen om de zorg samenhangend te organiseren rondom de zorgvraag. De patiënt komt zo meer centraal te staan. Om deze samenhang in het zorg- en ondersteuningsaanbod van de hulpvrager te vergroten is multidisciplinaire samenwerking een vereiste. De verbetering van de coördinatie tussen de hulpverleners en dus afstemming van activiteiten zal tegenstrijdige adviezen voorkomen. Ook zal het de meerwaarde van de individuele hulpverlening vergroten en zodoende de doelmatigheid en de kwaliteit van de hulpverlening verbeteren.'

- g. Er specifieke aandacht moet worden besteed aan ouderen omdat dit de grootste groep gebruikers is van de Wmo en deze groep in de toekomst in omvang zal toenemen. De leidraad voor de verordening is in deze het advies van de gezondheidsraad uit de nota 'Ouderdom komt met gebreken'. De Gezondheidsraad acht in de zorg aan deze ouderen tenminste vier functies onontbeerlijk: 1) tijdige signalering van dreigende risico's van multimorbiditeit, 2) regie over de behandeling en zorg aan deze ouderen, 3) specialistisch advies door de tweede lijn en 4) toepassing van geriatrische kennis (in de kliniek).
- h. Vele zorgfuncties zijn te benoemen, zoals huisartsenzorg, paramedische zorg, farmaceutische zorg, verloskundige zorg, psychologische zorg, mondzorg, verpleging, verzorging, preventieve zorg, ouderenzorg, welzijnszorg, thuiszorg en ondersteuning mantelzorgers die een rol kunnen spelen in het leven van een individu waar op enig moment regie en coördinatie moet plaats vinden.
- i. De doelstellingen van de Wet maatschappelijke ondersteuning kunnen het beste behaald worden door het stimuleren van een integrale hulpverlening en het creëren van ruimte om andere werkwijzen en vormen van ondersteuning te kunnen toepassen. Tevens wordt, daar waar mogelijk, aansluiting gezocht bij programma's op andere terreinen, zoals wonen, cultuur, communicatie en ondernemingen.
- j. Aangezien de Wmo als platform voor innovatie is bedoeld en het als belangrijke factor voor de ontwikkeling van het welzijn van alle individuen in de gemeenschap wordt gezien, kan de gemeente op grond van artikel 5 van de wet maatregelen nemen om de doelstelling te behalen.

- k. Het compensatiebeginsel, de basis van de wet, verdient een betere uitwerking waardoor ze zowel in juridische als in praktische zin zo optimaal mogelijk kan worden toegepast.

b e s l u i t :

vast te stellen de Verordening individuele voorzieningen maatschappelijke ondersteuning gemeente Woudenberg onder gelijktijdige intrekking van de Verordening individuele voorzieningen gemeente Woudenberg vastgesteld in de raadsvergadering van 21-09-2006.

Hoofdstuk I. Algemeen

Paragraaf 1 Begripsbepalingen

Artikel 1 Wet- en regelgeving en organen

In deze verordening en de daarop gebaseerde nadere regelgeving wordt verstaan onder:

- a. Wet: de Wet maatschappelijke ondersteuning;
- b. gebruikelijke zorg: de normale, dagelijkse zorg die partners, ouders, inwonende kinderen of andere huisgenoten geacht worden elkaar onderling te bieden zoals nader is bepaald in het protocol gebruikelijke zorg;
- c. AWBZ: Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten;
- d. de gemeente: de gemeente Woudenberg;
- e. college: het college van burgemeester en wethouders.

Artikel 2 Algemene begripsbepalingen

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. Nadere regels: nadere regels individuele voorzieningen gemeente Woudenberg.
- b. Buitenwettelijk begunstigend beleid: beleid met betrekking tot het verstrekken van voorzieningen die buiten de vier domeinen vallen, genoemd in artikel 4, lid 1, onder a, b, c en d van de wet;
- c. persoon: de persoon die ten gevolge van ziekte of gebrek, dan wel van een chronische psychisch en/of psychosociaal probleem, aantoonbare beperkingen ondervindt in zijn zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie;
- d. aanvrager: de persoon als bedoeld onder c, die een aanvraag doet;
- e. betrokkene: de persoon als bedoeld onder c, op wie een aanvraag of voorziening betrekking heeft;
- f. mantelzorger: iemand die een persoon langdurige en onbetaalde hulp of zorg geeft vanuit een persoonlijke relatie met die persoon;
- g. zelfredzaamheid: het vermogen het leven in te richten zonder dat hulp van anderen nodig is;
- h. compenseren/compensatie: het treffen van noodzakelijke voorzieningen, binnen het kader van artikel 4 lid 1 onder a, b, c en d van de wet, om beperkingen van een persoon of groepen personen zo veel mogelijk op te heffen waardoor zij in aanvaardbare mate zelfredzaam kunnen zijn en kunnen deelnemen aan de maatschappij en dat een besluit met betrekking tot het verstrekken van een individuele voorziening afgestemd is op de omstandigheden van de persoon;
- i. zelfzorg: het algemene vereiste om goed voor de eigen gezondheid te zorgen;
- j. huishoudelijke ondersteuning: integrale hulp en ondersteuning bij het voeren van een huishouden zoals is vastgesteld in de offerteaanvraag van de aanbesteding 'integrale hulp en ondersteuning bij het voeren van een huishouden';

- k. algemeen gebruikelijk: kosten die geacht worden tot het gangbare gebruiks- of bestedingspatroon te behoren van de groep personen waartoe de aanvrager behoort;
- l. collectief vraagafhankelijk vervoer: vervoer van deur tot deur op afroep met een deeltaxi, waarbij de rit kan worden gecombineerd met een rit van andere reizigers;
- m. hoofdverblijf: de woonruimte waar de aanvrager zijn of haar vaste woon- en verblijfplaats heeft en op welk adres de aanvrager in het bevolkingsregister staat ingeschreven, dan wel zal staan ingeschreven, dan wel het feitelijk woonadres indien de aanvrager met een briefadres is ingeschreven, dan wel zal staan ingeschreven in de gemeentelijke basisadministratie;
- n. NANDA: North American Nursing Diagnosis Association: classificeert verpleegkundige diagnosen;
- o. NIC: Nursing Intervention Classification: classificeert verpleegkundige interventies;
- p. NOC: Nursing Outcomes Classification: classificeert verpleegkundige resultaten;
- q. ICF: International Classification of Functioning, Disability and Health: classificeert het menselijk functioneren.

Artikel 3 Voorzieningen

In deze verordening en de daarop gebaseerde nadere regelgeving wordt verstaan onder:

- a. voorliggende voorziening: elke voorziening, buiten deze verordening, waar de betrokkene aanspraak op kan maken, een beroep op kan doen of gebruik van kan maken, waarmee beperkingen in het participeren kunnen worden gecompenseerd;
- b. individuele voorziening: een voorziening die toegankelijk is op grond van deze verordening.

Artikel 4 Financiële begrippen

In deze verordening en de daarop gebaseerde nadere regelgeving wordt verstaan onder:

- a. voorziening in natura: een individuele voorziening die niet in geld wordt verstrekt;
- b. persoonsgebonden budget: een geldbedrag waarmee de betrokkene zelfstandig één of meer aan hem of haar te verlenen individuele voorzieningen kan aanschaffen;
- c. financiële tegemoetkoming: een tegemoetkoming in de kosten van een individuele voorziening;
- d. inkomen: verzamelinkomen van de betrokkene zoals genoemd in artikel 4.2 van het landelijk Besluit maatschappelijke ondersteuning;
- e. meerkosten: kosten die uitgaan boven de als algemeen gebruikelijk te beschouwen kosten van de individuele voorziening;
- f. goedkoopst adequaat: niet duurder dan noodzakelijk en toch doeltreffend, doelmatig en afgestemd op de specifieke situatie van de betrokkene, waar onder eveneens wordt verstaan het hergebruik van roerende zaken.

Artikel 5 Niet nader aangeduide begrippen

Voor zover niet nader is aangeduid, gelden de begrippen zoals genoemd in de Wet maatschappelijke ondersteuning en de Algemene Wet Bestuursrecht.

Paragraaf 2 Opdracht college

Artikel 6 Opdracht college

- 1. Het college heeft de verantwoordelijkheid in het kader van de wet om:
 - a. een stelsel van voorzieningen te creëren of het ontstaan daarvan te bevorderen waarbij mensen met beperkingen zo adequaat mogelijk worden gecompenseerd in hun beperkingen. Deze voorzieningen zijn mede gericht op het faciliteren en stimuleren van de persoon om de beperkingen op te heffen, te verminderen of te stabiliseren. Daarbij staat het behoud van de eigen gezondheid, regie,

- zelfredzaamheid en zelfoplossend vermogen voorop maar worden ook de doelmatigheid en kostenbeheersing van die voorzieningen in aanmerking genomen;
- b. mantelzorgondersteuning te bieden, waaronder het verstrekken van informatie, het geven van advies en begeleiding, educatie, hulp bij het zoeken naar en het inzetten van voorliggende voorzieningen waaronder respijtzorg;
 - c. ketenpartners te ondersteunen in en te stimuleren tot een proces van doorlopende verbetering met betrekking tot ingezette of nieuwe voorzieningen.
2. De maatregelen die kunnen worden getroffen om de in lid 1 vastgestelde verantwoordelijkheid te verwezenlijken, omvatten onder meer de volgende activiteiten:
- a. overleg met ketenpartners en overige van belang zijnde partijen om creativiteit en innovatievermogen te vergroten, samenwerking te bevorderen en tot passende oplossingen te komen;
 - b. het subsidiëren, inkopen of stimuleren van voorliggende voorzieningen;
 - c. dienstverlening bij voorkeur inkopen bij die organisaties die actief streven om de beste organisatie in hun branche te worden en daarbij zichtbare resultaten kunnen tonen;
 - d. het ontwikkelen en toepassen van prestatie-indicatoren;
 - e. het toepassen van financiële prikkels;
 - f. informatie- en promotiecampagnes om de belangrijkste boodschappen te verspreiden;
 - g. het uitvoeren van marktonderzoeken om problemen en behoeften in kaart te brengen;
 - h. inventariseren van voorbeelden van goede praktijken en verspreiding van informatie over de gevonden oplossingen en de werkzaamheid daarvan;
 - i. betrokkenen stimuleren om de eigen gezondheid, zelfredzaamheid en kwaliteit van leven te bevorderen.

Artikel 7 Individuele wettelijke voorzieningen

1. Voorzieningen worden overeenkomstig artikel 4 van de wet individueel vastgesteld en betreffen voorzieningen op het gebied van:
 - a. een huishouden te voeren;
 - b. zich te verplaatsen in en om de woning;
 - c. zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel;
 - d. medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan.
2. Bij de keuze van voorzieningen kan gebruik gemaakt worden van alle, specifiek voor mensen met beperkingen, op de markt verkrijgbare hulpmiddelen en voorzieningen.
3. Bij het vaststellen van de vervoersbehoefte voor maatschappelijke participatie, zoals bedoeld onder lid 1, sub c en d, wordt uitgegaan van:
 - a. de verplaatsingen in de directe woon- en leefomgeving in het kader van het leven van alledag en;
 - b. de aard en omvang van het gemeentelijk grondgebied en dat van de omliggende regio en;
 - c. de bereikbaarheid van winkels, sociale contacten, openbare en andere activiteiten en voorzieningen.
4. De te verstrekken vervoersvergoeding bedraagt, uitgaande van de bepalingen in lid 3, maximaal:
 - a. Voor personen van 4 tot 12 jaar:
 - taxi/auto derden: € 2.578,00
 - rolstoeltaxi: € 2.962,00
 - b. Voor personen vanaf 12 jaar:
 - taxi/auto derden: € 3.438,00
 - rolstoeltaxi: € 3.949,00
 - aanvulling op CVV taxi: € 859,00
 - aanvulling op CVV rolstoeltaxi: € 987,00
 - c. Voor personen in een AWBZ-instelling:

- taxi/auto derden: € 621,00
- rolstoeltaxi: € 932,00.

4. De vergoeding, genoemd in lid 4, onder c kan worden benut voor een collectief vervoerssysteem van de AWBZ-instelling.

Artikel 8 Buitenwettelijk begunstigend beleid

1. Het college kan buitenwettelijke individuele voorzieningen verlenen op het gebied van:
 - a. wonen;
 - b. sportbeoefening;
 - c. ondersteunende begeleiding.
2. Het college bepaalt in nadere regels welke buitenwettelijke individuele voorzieningen kunnen worden verleend en onder welke voorwaarden.
3. Met uitzondering van Artikel 7, zijn de bepalingen van deze verordening overeenkomstig van toepassing op de buitenwettelijke voorzieningen, tenzij in de nadere regels anders is bepaald.
4. Het college kan maximale of forfaitaire bedragen, dan wel minimale gebruiksperiodes vaststellen bij het bepalen van buitenwettelijke voorzieningen.

Artikel 9 Samenwerking met andere partijen

1. Het college bevordert bij de uitvoering van deze verordening de samenwerking met in de keten werkende organisaties.
2. Indien een samenwerking tot stand komt tussen ketenpartners bevordert het college dat een coördinator wordt benoemd die verantwoordelijk is voor de organisatie van de samenwerking.

Paragraaf 3 Voorwaarden individuele voorzieningen

Artikel 10 Aanspraak op individuele voorzieningen

1. Een betrokkene kan voor noodzakelijke individuele voorzieningen, zoals bedoeld in artikel 4 van de wet, in aanmerking komen indien:
 - a. de betrokkene zijn hoofdverblijf heeft in de gemeente;
 - b. er geen voorliggende voorzieningen aanwezig zijn die een adequate oplossing bieden, waaronder mede wordt verstaan huisgenoten die gebruikelijke zorg kunnen verlenen;
 - c. er sprake is van een langdurig en op een verantwoorde wijze benutten van een voorziening.
2. Alleen individuele voorzieningen worden toegekend die als goedkoopst adequaat kunnen worden aangemerkt.

Artikel 11 Weigeringsgronden

1. Geen individuele voorziening wordt toegekend als:
 - a. de gevraagde voorziening algemeen gebruikelijk is;
 - b. de noodzaak van de voorziening niet meer is vast te stellen indien de kosten van de voorziening zijn gemaakt of verplichtingen daarvoor zijn aangegaan vóór de aanvraagdatum;
 - c. er aan de zijde van betrokkene geen sprake is van aantoonbare meerkosten in vergelijking met de situatie voorafgaand aan het optreden van de beperkingen waarvoor de voorziening wordt aangevraagd;
 - d. de kosten, waarop de aanvraag betrekking heeft, vermeden (hadden) kunnen worden;
 - e. het een voorziening betreft die reeds eerder is verstrekt en waarvan de afschrijvingstermijn nog niet is verstreken, tenzij die eerder toegekende voorziening verloren is gegaan als gevolg van omstandigheden die niet aan de betrokkene zijn toe te rekenen;

- f. de voorziening leidt tot belemmering van de herstelmogelijkheden van de ervaren beperkingen.
2. Het college stelt in nadere regels een lijst van algemeen gebruikelijke voorzieningen vast. Het college kan deze aanvullen afhankelijk van wat in het maatschappelijk verkeer en in jurisprudentie als gebruikelijk wordt beschouwd.
3. Het college kan, bij het bepalen van de lijst van algemeen gebruikelijke voorzieningen, de hoogte van het inkomen betrekken door het vaststellen van inkomensgrenzen.

Artikel 12 Het bepalen van de compensatie

1. Het college draagt er zorg voor dat het onderzoek, naar aanleiding van een aanvraag of heronderzoek, leidt tot een individuele afstemming van de compensatie.
2. Het college draagt er zorg voor dat er overleg gepleegd wordt met betrokkene, waar in alle beschikbare voorliggende voorzieningen worden beoordeeld op bruikbaarheid en toepasbaarheid.
3. Onder het 'rekening houden met de capaciteit van de aanvrager om uit het oogpunt van kosten zelf in maatregelen te voorzien', zoals is bepaald in artikel 4 lid 2¹ van de wet wordt mede verstaan de mogelijkheden van de betrokkene om de eigen omstandigheden te verbeteren en de gezondheid te bevorderen.
4. Het college stimuleert zo veel mogelijk zelfzorg en het zelfoplossend vermogen van betrokkene.

Artikel 13 Voorwaarden die leiden tot beperking of beëindiging voorziening

1. Het college kan aan het verlenen van een individuele voorziening verplichtingen opleggen tot het verbeteren van de lichamelijke en geestelijke gezondheid en individuele psychosociale omstandigheden, die strekken tot vermindering of beëindiging van de voorziening.
2. Een verplichting kan ook, op advies van een arts, inhouden het zich onderwerpen aan een noodzakelijke behandeling van medische aard.
3. Het college kan bij de toepassing van de leden 1 en 2 ondersteuning verlenen aan de persoon.

Paragraaf 4 Financiële voorwaarden

Artikel 14 Eigen bijdrage

1. De persoon van 18 jaren of ouder aan wie maatschappelijke ondersteuning is verleend, is een eigen bijdrage verschuldigd.
2. De eigen bijdrage wordt vastgesteld conform de maximum bedragen zoals bepaald in hoofdstuk IV van het landelijk Besluit maatschappelijke ondersteuning.
3. De eigen bijdrage per uur voor huishoudelijke ondersteuning in natura bedraagt maximaal de basisprijs per uur die het college contractueel is verschuldigd aan de door de betrokkene gekozen zorgaanbieder.

Artikel 15 Voorzieningen zonder eigen bijdrage

Geen eigen bijdrage is verschuldigd voor de toegang tegen gereduceerd tarief tot het collectieve vraagafhankelijk vervoer.

Artikel 16 Eigen aandeel

Bij financiële tegemoetkomingen is geen eigen aandeel verschuldigd.

¹ Artikel 4, lid 2: Bij het bepalen van de voorzieningen houdt het college van burgemeester en wethouders rekening met de persoonskenmerken en behoeften van de aanvrager van de voorzieningen, waaronder verandering van woning in verband met wijziging van leefsituatie, alsmede met de capaciteit van de aanvrager om uit een oogpunt van kosten zelf in maatregelen te voorzien.

Hoofdstuk II. Wijze van verstrekking en voorwaarden

Paragraaf 5 Keuzemogelijkheden

Artikel 17 In natura

1. Een voorziening kan in natura worden verleend indien de voorziening voor groepen van mensen kan worden ingekocht, verkregen of gehuurd. Dat betreft in ieder geval de volgende voorzieningen:
 - a. voorzieningen gericht op het voeren van een huishouden;
 - b. voorzieningen gericht op het verplaatsen in en om de woning.
2. Een voorziening wordt **uitsluitend** in natura verleend indien de voorziening redelijkerwijs niet door een individu kan worden aangeschaft, georganiseerd, gehuurd of ingekocht of om redenen van doelmatigheid. Dat betreft in ieder geval de toegang tot collectief vraagafhankelijk vervoer tegen gereduceerd tarief door middel van een vervoerspas.
3. Het college kan in nadere regels bepalen welke voorzieningen uitsluitend in natura of uitsluitend als financiële tegemoetkoming worden verleend.

Artikel 18 Persoonsgebonden budget

Voorzieningen kunnen op verzoek van de betrokkene in de vorm van een persoonsgebonden budget worden verleend tenzij bepaald is dat een voorziening uitsluitend in natura of uitsluitend als financiële tegemoetkoming wordt verleend.

Paragraaf 6 Voorwaarden persoonsgebonden budget

Artikel 19 Algemene voorwaarden verstrekking persoonsgebonden budget

1. Roerende zaken die met een persoonsgebonden budget in eigendom zijn aangeschaft mogen niet zonder toestemming van het college worden vervreemd of verhuurd.
2. De omvang van het persoonsgebonden budget is de tegenwaarde van de in de desbetreffende situatie goedkoopst adequate te verstrekken voorziening in natura, inclusief kosten van instandhouding.
3. Het persoonsgebonden budget voor voorzieningen van niet bouwkundige of niet-woontechnische aard wordt vastgesteld voor een periode overeenkomend met de normale afschrijvingstermijn van die voorziening.
4. De betrokkene met een persoonsgebonden budget is verplicht om kwalitatief goede en voor de betrokkene geschikte producten of dienstverlening in te kopen. Het college kan nadere eisen stellen waaraan de aan te schaffen of in te zetten voorziening dient te voldoen.
5. Een persoonsgebonden budget wordt bij wijze van voorschot verstrekt aan de aanvrager.
6. De definitieve toekenning van een in voorschot verstrekt persoonsgebonden budget geschiedt nadat de kosten door betrokkene zijn verantwoord.
7. De betrokkene legt over het verleende bruto persoonsgebonden budget voor voorzieningen, niet zijnde periodieke voorzieningen, verantwoording af door binnen zes maanden na de verzenddatum van de beschikking de nota of betalingsbewijs van de gerealiseerde voorziening in te leveren bij de gemeente.
8. De betrokkene dient de bewijsstukken gedurende vijf kalenderjaren na het jaar van verstrekking van het persoonsgebonden budget te bewaren en deze, desgevraagd, ter beschikking te stellen van het college.

Artikel 20 Nadere voorwaarden persoonsgebonden budget huishoudelijke ondersteuning

1. De betrokkene met een persoonsgebonden budget voor huishoudelijke ondersteuning dient alle wettelijke regels met betrekking tot werkgeverschap in acht te nemen.
2. De betrokkene sluit een schriftelijke arbeidsovereenkomst met de persoon die de huishoudelijke ondersteuning verleent of een zorgovereenkomst met de instantie bij wie de betrokkene de huishoudelijke voorziening betreft, waarin de afspraken zijn opgenomen met betrekking tot de uit te voeren werkzaamheden.
3. Betrokkene zorgt voor bewijsstukken met ten minste een overzicht van:
 - a. de dagen waarop is gewerkt, het aantal te betalen uren en het tarief hiervoor;
 - b. het burgerservicenummer en de naam en adres van de persoon die de huishoudelijke ondersteuning verleent of;
 - c. het btw-nummer of inschrijfnummer van de Kamer van Koophandel, de naam en het adres van de instantie die de huishoudelijke voorziening levert.
4. Het persoonsgebonden budget voor huishoudelijke ondersteuning kent een vrij besteedbaar bedrag van € 250,00, waarover geen verantwoording verschuldigd is.
5. Het college kan bepalen dat met andere dan de hierboven genoemde documenten verantwoording wordt afgelegd.

Artikel 21 Hoogte persoonsgebonden budget huishoudelijke ondersteuning

1. De hoogte van het persoonsgebonden budget voor huishoudelijke ondersteuning is vastgesteld op het salaris van functieschaal FWG 15, verhoogd met eindejaarsuitkering, vakantietoeslag en vakantiedagen zoals in de CAO VVT is vastgesteld voor of op 1 januari en voorts verhoogd met 5% voor de kosten van administratie en overige kosten zoals reiskosten, vermenigvuldigd met het aantal geïndiceerde uren per jaar.
2. Indien de noodzaak aanwezig is dat op meer dan 4 dagen per week huishoudelijke ondersteuning wordt verleend door dezelfde persoon, dan wordt het salaris zoals vastgesteld onder lid 1 verhoogd met 20%.
3. De betrokkene met een persoonsgebonden budget voor huishoudelijke ondersteuning kan gratis gebruik maken van de administratieve diensten en collectieve verzekeringen aangeboden door een door het college aangewezen instantie.

Artikel 22 Weigering van een persoonsgebonden budget

Verstrekking als persoonsgebonden budget vindt niet plaats indien:

- a. op grond van aanwijzingen het ernstige vermoeden bestaat dat de betrokkene problemen zal hebben bij het omgaan met een persoonsgebonden budget;
- b. als is gebleken dat de betrokkene een eerder persoonsgebonden budget niet in overeenstemming met doel en/of bestemming heeft ingezet;
- c. door de progressiviteit van de ziekte of handicap de aangevraagde voorziening snel weer door een andere voorziening vervangen moet worden. In die situatie wordt de voorziening in natura aangeboden;
- d. verstrekking van een persoonsgebonden budget gezien de (verwachte) korte duur van de verstrekking zou leiden tot een inefficiënte besteding van gemeentelijke middelen.

Paragraaf 7 Voorwaarden financiële tegemoetkoming

Artikel 23 Financiële tegemoetkoming

1. Uitsluitend in de vorm van een financiële tegemoetkoming worden voorzieningen verleend die voldoen aan één of meer van de volgende voorwaarden:
 - a. Het betreft een voorziening waarin geen keuzemogelijkheid is;

- b. Het betreft een eenmalige voorziening waarop geen afschrijvingstermijn van toepassing is;
 - c. Het betreft een voorziening waarop een door het college vastgestelde eenmalige nominale tegemoetkoming van toepassing is;
 - d. het betreft een voorziening die zeer beperkt wordt verleend.
2. Dat betreft in ieder geval de kosten van de volgende voorzieningen:
- a. verhuizing en inrichting;
 - b. tijdelijke huisvesting;
 - c. huurderiving.
3. Het college stelt nadere regels ten aanzien van de voorzieningen die in de vorm van een financiële tegemoetkoming worden verstrekt en de hoogte van de financiële tegemoetkomingen.

Artikel 24 Nadere voorwaarden financiële tegemoetkoming

Een financiële tegemoetkoming wordt betaald na ontvangst van de nota of andere bewijsstukken.

Hoofdstuk III. De uitvoering

Paragraaf 8 De aanvraag en samenhang met andere voorzieningen

Artikel 25 Onderzoek, verstrekken van gegevens en advies

1. Samen met betrokkene worden alle beschikbare voorliggende voorzieningen beoordeeld op bruikbaarheid en toepasbaarheid. Indien voorzieningen op grond van andere wetgeving nodig lijken, wordt betrokkene daarover geïnformeerd.
2. Huisbezoek wordt regulier toegepast om een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de woon- en leefsituatie van betrokkene in relatie tot de benodigde voorzieningen. Een huisbezoek is vrijwillig en kan door betrokkene worden geweigerd.
3. De aanvraag van een individuele voorziening wordt schriftelijk of elektronisch ingediend op een door het college vastgesteld formulier.
4. Een betrokkene is verplicht die gegevens te verschaffen die noodzakelijk zijn voor de beoordeling van het recht op een voorziening.
5. Het college kan, om vast te stellen welke voorzieningen noodzakelijk zijn om de beperkingen compenseren, de betrokkene oproepen om in persoon te verschijnen op een door het college te bepalen plaats en tijdstip:
 - a. om hem om inlichtingen te vragen of
 - b. om hem door één of meer daartoe aangewezen deskundigen te doen bevragen of te laten onderzoeken.
6. Bij het onderzoek zoals genoemd in dit artikel kan gebruik gemaakt worden van de classificatiesystematieken zoals neergelegd in de ICF, NANDA, NIC en/of NOC.

Artikel 26 Aanwijzingsbesluit adviesorgaan

Onderzoeken, zoals bedoeld in Artikel 25, lid 5, onder b kunnen worden uitgevoerd door een indicatieorgaan dat hiertoe door het college is aangewezen.

Paragraaf 9 Intrekking, wijziging en terugvordering

Artikel 27 Intrekking

1. Het college kan een beschikking, genomen op grond van deze verordening, geheel of gedeeltelijk intrekken indien:
 - a. niet is voldaan aan de voorwaarden gesteld bij of krachtens deze verordening of de nadere regels;

- b. gebleken is dat de gegevens zodanig onjuist waren dat, waren de juiste gegevens bekend geweest, een andere beslissing zou zijn genomen.
2. Een besluit tot verlening van een financiële tegemoetkoming of een persoonsgebonden budget kan worden ingetrokken indien blijkt dat de tegemoetkoming of het budget binnen zes maanden na uitbetaling niet is aangewend voor de bekostiging van de voorziening waarvoor de verlening heeft plaatsgevonden.

Artikel 28 Wijzigingen in de situatie

1. De betrokkene aan wie krachtens deze verordening een voorziening is verstrekt, is verplicht aan het college mededeling te doen van feiten en omstandigheden, waarvan redelijkerwijs duidelijk moet zijn dat deze van invloed kunnen zijn op het recht op een voorziening.
2. Het college kan de betrokkene, na toekenning van een voorziening op grond van deze verordening, oproepen om vast te stellen of de omstandigheden die hebben geleid tot toekenning van de voorziening, gewijzigd zijn.

Artikel 29 Terugvordering

1. Indien het college de beschikking, waarbij een voorziening op grond van deze verordening is verleend, intrekt, kan zij de voorziening van betrokkene terugvorderen.
2. De terugvordering van roerende voorzieningen in natura of die met een persoonsgebonden budget in natura zijn omgezet, vindt plaats door de voorziening onverwijld aan het college ter beschikking te stellen.
3. Indien de terugvordering niet meer feitelijk kan worden overgedragen aan het college, kan de omvang van de terugvordering worden bepaald op de hoogte van de oorspronkelijke investerings/aanschafwaarde indien de voorziening onrechtmatig is verkregen.
4. Het college kan, naast het opeisen van de voorziening, ook een bedrag in rekening brengen voor de afschrijvingskosten gebaseerd op de economische levensduur van de verstrekte voorziening. De omvang daarvan is gebaseerd op de duur van het onrechtmatig gebruik van de voorziening.

Hoofdstuk IV. Slotbepalingen

Paragraaf 10 Nadere regels

Artikel 30 Nadere regels

Het college kan nadere regels stellen ten aanzien van de uitvoering van deze verordening.

Artikel 31 Hardheidsclausule

Het college kan in bijzondere gevallen ten gunste van de aanvrager afwijken van de bepalingen van deze verordening, indien toepassing van de verordening tot onbillijkheden van overwegende aard leidt.

Artikel 32 Beslissing college in gevallen waarin de verordening niet voorziet

In gevallen, de uitvoering van deze verordening betreffende, waarin deze verordening niet voorziet, beslist het college.

Artikel 33 Indexering

1. Het college verhoogt of verlaagt jaarlijks per 1 januari de in het kader van deze verordening geldende bedragen van bij leveranciers in te kopen voorzieningen conform de contractafspraken met leveranciers.
2. Het college verhoogt of verlaagt jaarlijks per 1 januari de in het kader van deze verordening verstrekte persoonsgebonden budgetten voor hulpmiddelen overeenkomstig de daarvoor gehanteerde tarieven genoemd onder lid 1.
3. Het persoonsgebonden budget voor de voorziening huishoudelijke ondersteuning wordt telkens per 1 januari aangepast aan de op dat moment geldende CAO zoals genoemd in Artikel 21, lid 1.
4. Het college kan jaarlijks per 1 januari de in het kader van deze verordening en de nadere regels geldende bedragen van de overige voorzieningen verhogen met de consumentenprijsindex (CPI) van het CBS.

Artikel 34 Evaluatie

Het in het kader van deze verordening gevoerde beleid wordt minimaal eenmaal per vier jaar geëvalueerd. Indien de evaluatie daartoe aanleiding geeft wordt deze verordening aangepast. Het college zendt hiertoe telkens na vier jaar na de inwerkingtreding van de verordening aan de gemeenteraad een verslag over de doeltreffendheid en de effectiviteit van de verordening in de praktijk.

Paragraaf 11 Overgangsrecht, citeertitel en inwerkingtreding

Artikel 35 Overgangsrecht

1. Een betrokkene aan wie, op het moment dat de verordening in werking treedt, een voorziening is verleend waarvoor geen eigen bijdrage gold, wordt tot 1 januari 2012 geen eigen bijdrage in rekening gebracht.
2. Een betrokkene aan wie, op het moment dat de verordening in werking treedt, een voorziening huishoudelijke ondersteuning kreeg die was geïndiceerd in klassen, geldt vanaf de in werking treding van de verordening de feitelijke uren zoals die voor de inwerkingtreding gebruikelijk werden geleverd.

Artikel 36 Citeertitel en inwerkingtreding

1. Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening individuele voorzieningen Wmo gemeente Woudenberg.
2. Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 juli 2011 onder gelijktijdige intrekking van de Verordening individuele voorzieningen maatschappelijke ondersteuning gemeente Woudenberg.

Vastgesteld in de openbare raadsvergadering van: 26 mei 2011.

K. Wiesenekker
raadsgriffier

J.G.P. van Bergen
voorzitter

HOOFDSTUK I.	ALGEMEEN	5
PARAGRAAF 1	BEGRIPSBEPALINGEN	5
Artikel 1	<i>Wet- en regelgeving en organen</i>	5
Artikel 2	<i>Algemene begripsbepalingen</i>	5
Artikel 3	<i>Voorzieningen</i>	6
Artikel 4	<i>Financiële begrippen</i>	6
Artikel 5	<i>Niet nader aangeduide begrippen</i>	6
PARAGRAAF 2	OPDRACHT COLLEGE	6
Artikel 6	<i>Opdracht college</i>	6
Artikel 7	<i>Individuele wettelijke voorzieningen</i>	7
Artikel 8	<i>Buitenwettelijk begunstigend beleid</i>	8
Artikel 9	<i>Samenwerking met andere partijen</i>	8
PARAGRAAF 3	VOORWAARDEN INDIVIDUELE VOORZIENINGEN	8
Artikel 10	<i>Aanspraak op individuele voorzieningen</i>	8
Artikel 11	<i>Weigeringsgronden</i>	8
Artikel 12	<i>Het bepalen van de compensatie</i>	9
Artikel 13	<i>Voorwaarden die leiden tot beperking of beëindiging voorziening</i>	9
PARAGRAAF 4	FINANCIËLE VOORWAARDEN	9
Artikel 14	<i>Eigen bijdrage</i>	9
Artikel 15	<i>Voorzieningen zonder eigen bijdrage</i>	9
Artikel 16	<i>Eigen aandeel</i>	9
HOOFDSTUK II.	WIJZE VAN VERSTREKKING EN VOORWAARDEN	10
PARAGRAAF 5	KEUZEMOGELIJKHEDEN	10
Artikel 17	<i>In natura</i>	10
Artikel 18	<i>Persoonsgebonden budget</i>	10
PARAGRAAF 6	VOORWAARDEN PERSOONSGEBONDEN BUDGET	10
Artikel 19	<i>Algemene voorwaarden verstrekking persoonsgebonden budget</i>	10
Artikel 20	<i>Nadere voorwaarden persoonsgebonden budget huishoudelijke ondersteuning</i>	11
Artikel 21	<i>Hoogte persoonsgebonden budget huishoudelijke ondersteuning</i>	11
Artikel 22	<i>Weigering van een persoonsgebonden budget</i>	11
PARAGRAAF 7	VOORWAARDEN FINANCIËLE TEGEMOETKOMING	11
Artikel 23	<i>Financiële tegemoetkoming</i>	11
Artikel 24	<i>Nadere voorwaarden financiële tegemoetkoming</i>	12
HOOFDSTUK III.	DE UITVOERING	12
PARAGRAAF 8	DE AANVRAAG EN SAMENHANG MET ANDERE VOORZIENINGEN	12
Artikel 25	<i>Onderzoek, verstrekken van gegevens en advies</i>	12
Artikel 26	<i>Aanwijzingsbesluit adviesorgaan</i>	12
PARAGRAAF 9	INTREKKING, WIJZIGING EN TERUGVORDERING	12
Artikel 27	<i>Intrekking</i>	12
Artikel 28	<i>Wijzigingen in de situatie</i>	13
Artikel 29	<i>Terugvordering</i>	13
HOOFDSTUK IV.	SLOTBEPALINGEN	13
PARAGRAAF 10	NADERE REGELS	13
Artikel 30	<i>Nadere regels</i>	13
Artikel 31	<i>Hardheidsclausule</i>	13
Artikel 32	<i>Beslissing college in gevallen waarin de verordening niet voorziet</i>	13
Artikel 33	<i>Indexering</i>	14
Artikel 34	<i>Evaluatie</i>	14
PARAGRAAF 11	OVERGANGSRECHT, CITEERTITEL EN INWERKINGSTREDING	14
Artikel 35	<i>Overgangsrecht</i>	14
Artikel 36	<i>Citeertitel en inwerkingtreding</i>	14